

Turun yliopisto
University of Turku

**LÄÄKETIETEELLINEN TIEDEKUNTA
ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUS**

OPINTO-OPAS

lukuvuosille

2015-2017

Sisällysluettelo

ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN PYSYVÄISMÄÄRÄYKSET	4
1. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	4
2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS	6
3. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE	6
4. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN.....	8
4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus.....	8
4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä.....	9
4.3 Kriteerit yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksymiselle.....	14
4.4 Arviointi ja erikoistuvan lääkärin ohjaus.....	16
4.5 Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus.....	17
4.6 Moniammatillinen johtamiskoulutus.....	19
4.7 Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu.....	20
5. VOIMASSA OLEVA LAINSÄÄDÄNTÖ	23
6. TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA	23
7. LAILLISTAMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN.....	24
AKUUTTILÄÄKETIEDE.....	25
ANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITO	29
ENDOKRINOLOGIA	32
FONIATRIA.....	36
FYSIATRIA	39
GASTROENTEROLOGIA	41
GASTROENTEROLOGINEN KIRURGIA.....	43
GERIATRIA	46
IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA.....	48
INFEKTIOSAIRAUDET	50
KARDIOLOGIA	54
KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA.....	57
KLIININEN FARMAKOLOGIA JA LÄÄKEHOITO	59
KLIININEN FYSIOLOGIA JA ISOTOOPPILÄÄKETIEDE.....	62
KLIININEN HEMATOLOGIA	64
KLIININEN KEMIA	66
KLIININEN MIKROBIOLOGIA.....	68
KLIININEN NEUROFYSIOLOGIA	71
KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUDIT	74
KÄSIKIRURGIA	76

LASTENKIRURGIA.....	79
LASTENNEUROLOGIA	81
LASTENPSYKIATRIA.....	84
LASTENTAUDIT	87
LIIKUNTALÄÄKETIEDE.....	90
NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET	93
NEFROLOGIA	98
NEUROKIRURGIA.....	102
NEUROLOGIA.....	104
NUORISOPSYKIATRIA	106
OIKEUSLÄÄKETIEDE	109
OIKEUSPSYKIATRIA	110
ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA.....	113
PATOLOGIA.....	116
PERINNÖLLISYSLÄÄKETIEDE	118
PLASTIIKKAKIRURGIA	121
PSYKIATRIA.....	125
RADIOLOGIA	128
REUMATOLOGIA	131
SILMÄTAUDIT	133
SISÄTAUDIT.....	136
SUU- JA LEUKAKIRURGIA.....	139
SYDÄN- JA RINTAELINKIRURGIA.....	142
SYÖPÄTAUDIT.....	145
TERVEYDENHUOLTO	148
TYÖTERVEYSHUOLTO	151
UROLOGIA.....	157
VERISUONIKIRURGIA	160
YLEISKIRURGIA	164
YLEISLÄÄKETIEDE.....	167

ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN PYSYVÄISMÄÄRÄYKSET

Erikoislääkärikoulutusta koskevat pysyväismääräykset ovat johtokunnan hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta ja ne koskevat kaikkia erikoisalajoja ja kaikkia erikoistuvia. Pysyväismääräysten lisäksi erikoistuva suorittaa koulutusohjelmansa oman erikoisalansa koulutusvaatimusten mukaisesti.

Pysyväismääräykset ja erikoisalakohtaiset koulutusvaatimukset ovat sitovat, ja niitä noudattavat kaikki erikoistumiskoulutuksen parissa toimivat henkilöt (niin erikoistuvat, opetushenkilökunta, vastuuhenkilöt kuin hallintohenkilökunta).

Pysyväismääräykset sisältävät koulutuksen suorittamiseen liittyviä määräyksiä. Käytännön ohjeet ja lomakkeet löytyvät tiedekunnan [internet-sivuilta](#)

1. HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoislääkärikoulutuksen parissa työskentelee monia toimijoita. Varsinainen päätäntävalta erikoislääkärikoulutuksesta on Sosiaali- ja terveysministeriöllä ja lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia tai niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi. Seuraavassa on kerrottu eri toimijoiden sekä erikoistuvan lääkärin, koulutuksen vastuuhenkilön, kouluttajien ja ohjaajien tehtävistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ylin ohjaava viranomainen erikoistumiskoulutuksessa. STM antaa asetuksen erikoislääkäri – ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmista, niiden pituuksista, koulutukseen ottamisesta ja suorittamisesta sekä siitä missä yliopistoissa erikoistumiskoulutuksen voi suorittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen sosiaali – ja terveysalan lupa- ja valvontaviranomainen (Valvira) myöntää lisenssiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoislääkärin koulutuksen suorittaneet hakevat Valviralta erikoislääkärin ammatinharjoittamisoikeutta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisen välisestä yhteistyöstä (laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 ja 1030/2000).

Valtakunnallinen erikoislääkäri - ja erikoishammaslääkäri - sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojaosto: Sosiaali- ja terveysministeriön asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteydessä itsenäisesti toimivan koordinaatiojaoston, jonka tehtävänä on arvioida kansallisia erikoislääkäri – ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen tarpeita, sekä tehdä aloitteita koulutuksen kehittämiseksi. Jaoston kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueelliset neuvottelukunnat toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä erikoislääkärikoulutuksen määrällisessä ja laadullisessa kehittämisessä (asetus erikoislääkärin tutkinnosta 678/1998). Lisäksi alueelliset neuvottelukunnat tekevät selvitykset koulutuspaikkojen saatavuudesta sekä antavat lausunnot yliopistolle koskien poikkeuspäätöstä yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (401/2007). Neuvottelukunnissa ovat edustettuina yliopisto sekä sen vastuualueen yliopistollinen keskussairaala, sairaanhoitopiirit, perusterveydenhuolto, suun terveydenhuolto, aluehallintovirasto ja opiskelijat.

Koulutusyksikön (eli yliopistojen lääketieteelliset tiedekunnat) toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mitkä virat, toimet tai tehtävät ovat erikoislääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Koulutusyksiköt hyväksyvät koulutussopimukset yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa. Tiedekunnat hyväksyvät erikoistumaan hakeutuvat koulutusohjelmiin, hyväksyvät koulutussuunnitelmat, nimeävät vastuuhenkilöt, kouluttajat ja kuulustelijat, käsittelevät palvelua ym. opintoja koskevia asioita sekä antavat todistuksen suoritetusta koulutuksesta. Tiedekunnat valvovat erikoislääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä.

Ammatillisen jatkokoulutuksen toimikunnan tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista Turun yliopiston vastuualueella. Toimikunta käsittelee erikoislääkärin koulutukseen liittyviä asioita, ohjaa koulutuksen käytännön toteutumista ja vastaa yleislääketieteen erityiskoulutuksesta ja erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmista.

Koulutusohjelman vastuuhenkilö toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta. Vastuuhenkilön tulee hyväksyä erikoistuvan lääkärin henkilökohtaiset opetussuunnitelmat sekä seurata ja arvioida koulutuksen ja oppimisen edistymistä. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvien lääkärin opintosuoritukset osaksi koulutusta.

Kouluttaja on koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteutumisesta ja osallistuu arviointiin. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa kouluttajaksi haluava hakee koulutusoikeuksia yliopistolta. Kun yliopisto on myöntänyt hänelle koulutusoikeudet, vastaa ao. kouluttaja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Erikoistuvan lääkärin edellytetään tutustuvan pysyvää määrääyksiin, opinto-oppaassa selvitettyihin oman erikoisalansa vaatimukseen (=opetussuunnitelmaan) ja osallistuvan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman laatimiseen sekä lokikirjan pitämiseen saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

Henkilökohtainen ohjaaja (tutor) on erikoistuvan lääkärin tukihenkilö ja ohjaa erikoistuvaa lääkärinä tämän työtehtävissä ja huolehtii laaditun koulutussuunnitelman tarkoituksenmukaisuudesta sekä teoriakoulutuksen että käytännön koulutuksen osalta. Ohjaaja osallistuu myös arviointeihin.

Koulutusyksiköiden tulee toimia keskenään yhteistyössä perustaessaan koulutusohjelmia, vahvistaessaan koulutusvaatimuksia ja järjestäessään niihin kuuluvaa koulutusta. Koulutusyksikkö myös päättää yleislääketieteen erityiskoulutukseen liittyvistä asioista.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan lääkärin valinnasta koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Erikoislääkärin koulutusohjelma voidaan suorittaa Helsingin, Itä-Suomen, Oulun, Tampereen ja Turun yliopistojen lääketieteellisissä tiedekunnissa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää lisenssiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoislääkärin koulutusohjelman suorittaneet hakevat Valviralta erikoislääkärin ammatinharjoittamisoikeutta.

2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA LÄSNÄOLOILMOITUS

Erikoislääkärin koulutusta suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa lääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä (56/2015). Nämä oikeudet ja luvat myöntää Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) lakien terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/94, 1030/2000) nojalla. Opinto-oikeutta ei voida myöntää rajoitetun luvan perusteella, eli jos laillistus on määräaikainen ja/tai johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen sidottu.

Opinto-oikeutta haetaan yliopistolta, jonka vastuualueella erikoislääkärikoulutus on tarkoitettu suoritettavaksi. Opinto-oikeus myönnetään kerrallaan vain yhteen koulutusohjelmaan.

Muulla kuin Suomessa lääkärin tutkinnon suorittaneelta edellytetään lisäksi todistuksella osoitettu vähintään tyydyttävä suomen tai ruotsin kielen taito. Hyväksyttäviä kielitodistuksia ovat Opetushallituksen järjestämä yleinen kielitutkinto (taso 3-4, keskitaso) tai Valtionhallinnon kielitutkinto (tyydyttävät tiedot) tai muulla tavalla osoitettu vastaavan tasoisen kielitaito.

Opinto-oikeus ei takaa välitöntä automaattista pääsyä erikoistumisvirkoihin. Erikoistumisvirkoihin pääsy ja niissä toimiminen edellyttää henkilön soveltuvuutta kyseiselle erikoisalalle. Valinta erikoistumisvirkoihin tapahtuu terveystieteiden tutkimuskeskusten järjestelmässä.

Erikoistuva suorittaa koulutuksen niiden vaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden myöntämisaikana. Opiskelupaikan vastaanottamalla erikoistuva sitoutuu noudattamaan koulutuksesta annettuja ohjeita ja määräyksiä sekä noudattamaan opinto-oppeaan vaatimuksia.

Erikoistuvan lääkärin on ilmoitettava joka lukuvuosi läsnä – tai poissaolevaksi. Läsnä olevaksi pitää ilmoittautua niinä lukukausina, joihin osallistuu opetukseen, saa säännöllistä ohjausta, suorittaa teoreettista kurssia, osallistuu kuulusteluun tai hakee todistusta.

Läsnä olevaksi ilmoittautunut opiskelija voi käyttää yliopiston tietoliikenne- ja kirjastopalveluja ja saada yliopiston henkilökohtaisen sähköpostiosoitteen. Erikoislääkärikoulutusta suorittavat opiskelijat eivät kuulu ylioppilaskuntaan ja näin ollen heidän ei tarvitse maksaa myöskään jäsenmaksua.

Koulutusohjelman tai koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoislääkärin koulutukseen. Vaihtaessaan koulutusyksikköä erikoistuvan lääkärin on sekä ilmoitettava vaihdostaan vanhaan koulutusyksikköön, että haettava opinto-oikeutta uudesta koulutusyksiköstä.

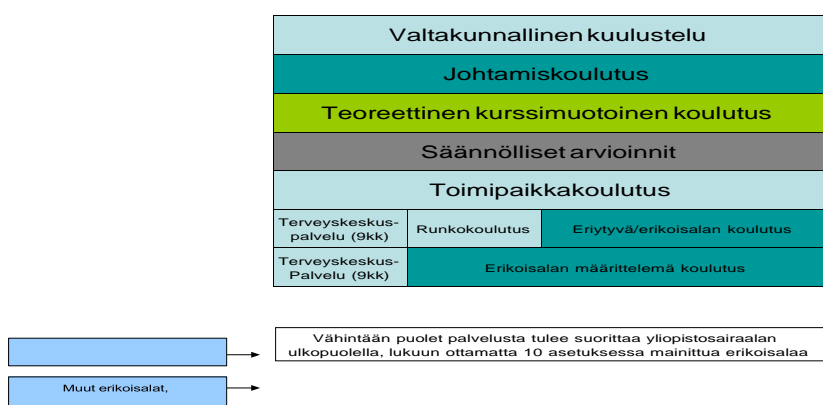
3. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE

Erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on perehdyttää lääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoislääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että lääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun,

hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

Erikoislääkärikoulutuksen voi aloittaa heti lääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja laillistamisen jälkeen. Erikoislääkärikoulutus jakaantuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

Erikoislääkärikoulutuksen rakenne

Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus: Koulutuksen pituus on 5 tai 6 vuotta alasta riippuen. Käytännön palvelu sisältää terveyskeskuspalvelun, runkokoulutuksen tai täydentävään koulutuksen sekä varsinaisen erikoisalain koulutuksen. Erikoislääkärikoulutuksessa tulee vähintään puolet suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa erikoislääkäriasetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta (asetus 56/2015). Poikkeuksen hakemisesta em. sääntöön säädetään asetuksessa 56/2015. Turun yliopiston vastualueelle myönnettyistä poikkeuspäätöksistä löytyy tieto tiedekunnan kotisivulta.

Koulutuksen arviointi: Erikoistuvan lääkärin tulee osallistua oman oppimisen ja koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Moniammatillinen johtamiskoulutus

Valtakunnallinen erikoisalainkohtainen kuulustelu

Erikoislääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuva lääkäri osallistuu normaaliin kliniseen työhön ja hankkii näin erikoisalainsa käytännön taidot.

4. ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN

4.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

Terveyskeskuspalvelu

Kaikkien erikoisalojen koulutukseen sisältyy terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua vähintään yhdeksän kuukautta (9 kk). Terveyskeskusjakson aikana erikoistuvan lääkärin tulee ohjattuna tutustua monipuolisesti terveyskeskuksen useaan toiminta-alueeseen. Terveyskeskuspalvelun sisältö tulee selvittää terveyskeskuksen koulutusvastaavan tai ohjaajan antamassa koulutustodistuksessa (ns. monipuolisuustodistus). Siinä tulee myös esittää koulutusjakson pituus, viikkotuntimäärä ja poissaolot. Palvelun koordinoi ja hyväksyy yleislääketieteen oppiala.

Terveyskeskuspalvelun hyväksyminen edellyttää opinto-oikeutta joko erikoislääkärikoulutukseen tai yleislääketieteen erityiskoulutukseen. Yleislääketieteen erikoiskoulutuksen vastuuhenkilö päättää ennen opinto-oikeuden myöntämistä suoritettun palvelun hyväksymisestä tapauskohtaisesti.

Terveyskeskuspalvelu suoritetaan lääketieteellisten tiedekuntien/yksiköiden yleislääketieteen oppialan hyväksymissä terveyskeskuksissa, jotka täyttävät koulutussopimuksissa määritellyt laatuksiteerit. Kunkin tiedekunnan yleislääketieteen oppiala solmii koulutussopimukset omalla vastuualueellaan.

Terveyskeskusjakso suoritetaan tiedekuntien/yleislääketieteen oppialan hyväksymissä terveyskeskuksissa, jotka täyttävät seuraavat laatuksiteerit:

- Terveyskeskuksessa on nimetty koulutusvastaava ja koulutettavilla on käytössään [lokikirja](#)
- Terveyskeskuksen koulutusvastaava nimittää jokaiselle koulutusta suorittavalle lääkärille henkilökohtaisen ohjaajan, jonka tulee olla palvelussuhteessa kuntaan tai kuntayhtymään.
- Työjärjestyksessä on varattu riittävästi aikaa ohjaukselle.
- Palvelu on suoritettava kunnallisessa terveyskeskuksessa ja koulutettava työskentelee perusterveydenhuollon [keskeisissä tehtävissä](#)
- Palkan maksajan ei kuitenkaan tarvitse olla kunnallinen työnantaja.
- Terveyskeskuksessa on järjestettävä toimipaikkakoulutusta vähintään 100 tuntia vuodessa, siitä osan tulee olla moniammatillista ja koulutettavilla tulee olla oikeus osallistua tähän koulutukseen.
- Koulutettavan tulee voida osallistua koulutukseen keskimäärin yhden päivän ajan kuukaudessa, mahdollisuuksien mukaan myös ulkopuoliseen koulutukseen.

Yllä olevat kriteerit koskevat niitä erikoistuvia lääkäreitä, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden 1.8.2011 lähtien ja jotka myös suorittavat terveyskeskuspalvelua 1.8.2011 lähtien. Terveyskeskuspalvelun hyväksyjä on yleislääketieteen oppiaineen vastuuhenkilö (1.8.2011 jälkeen opinto-oikeuden saaneet/palvelun tehneet). Erikoisalan vastuuhenkilö hyväksyy terveyskeskuspalvelun niiden opiskelijoiden osalta, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden ennen 1.8.2011 ja terveyskeskuspalvelu on suoritettu kokonaisuudessaan ennen sitä. Aikaisemmin suoritettut palvelut hyväksytään aiemmin voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti.

Kaikkien yliopistojen lääketieteellisten tiedekuntien koulutusterveyskeskusten lista löytyy TaY:n [www-sivuilta](#)

Ulkomailla suoritettu terveyskeskuspalvelu

Pakollisesta 9 kuukauden terveyskeskuspalvelusta 6 kk tulee suorittaa Suomessa tiedekunnan määräysten mukaisesti. Loput 3 kk terveyskeskuspalvelusta vastuuhenkilö voi harkintansa mukaisesti hyväksyä joko ulkomailla tehtyä terveyskeskuspalvelua tai edellyttää palvelua suomalaisessa terveyskeskuksessa.

Yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus ja runkokoulutus

Joidenkin sisällöltään läheisten erikoisalojen koulutukseen sisältyy ns. runkokoulutus. Yhteinen runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Tarkoituksena on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus terveyspalvelujärjestelmän kannalta sekä taata mm. päivystystoiminnassa tarvittavat valmiudet. Runkokoulutusjaksolle voidaan nimetä oma vastuuhenkilö. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa työtä ohjaavat koulutusyksikön hyväksymä kouluttaja, henkilökohtainen ohjaaja ja muut erikoislääkärit. Runkokoulutus tulee pääsääntöisesti suorittaa ennen eriytyvän koulutuksen aloittamista. Runkokoulutuksen jälkeen siirrytään sen alan eriytyvään koulutukseen, millä alalla erikoislääkärin koulutus suoritetaan. Runkokoulutuksen päättyessä tarkistetaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja varmistetaan, että runkokoulutuksen tavoitteet on saavutettu.

Yliopistollinen keskussairaalapalvelu ja eriytyvä/erikoisalan koulutus

Eriytyvän/erikoisalan koulutuksen aikana erikoistuva lääkäri perehtyy oman erikoisalansa tietoon ja erikoislääkärin tehtäviin. Eriytyvä/erikoisalan palvelu suoritetaan pääosin yliopistollisessa sairaalassa, mutta alakohtaisesti osia voidaan suorittaa muissakin koulutussairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Koulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella asetuksessa mainittuja erikoisaloja lukuun ottamatta. Koulutusyksiköt voivat myöntää erikoisalakohdaisen poikkeuksen yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta, mikäli keskussairaalat tai muut sairaalat eivät voi osoittaa koulutuspaikka kohtuullisen ajan kuluessa.

Yliopistosairaalassa työtä ohjaavat koulutuksen vastuuhenkilö, muut kouluttajat, henkilökohtainen ohjaaja, yliopiston opetushenkilökunta ja sairaalan palveluksessa olevat erikoislääkärit.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään koulutuspaikassa työaikana 2-5 tuntia viikossa. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, joissa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

4.2 Koulutusta ja palveluja koskevia yleisiä määräyksiä

Palveluita koskevat erikoisalakohdaiset opetussuunnitelmat on selvitetty koulutusohjelmakuvauksissa, jotka löytyvät tiedekunnan kotisivulta kohdasta ”opinto-opas”.

Erikoislääkärin koulutukseen voidaan hyväksyä palveluita ja muita suorituksia (kuten teoreettinen koulutus), jotka on suoritettu lääketieteen lisensiaatin tutkinnon ja sitä seuranneen laillistuksen jälkeen. Laillistuksen tulee olla voimassa koko erikoistumisen ajan. Mikäli laillistuksessa on katkoksia, ei niiltä ajoilta voida hyväksyä palvelua eikä

muita suorituksia koulutukseen. Mikäli laillistus on sidottu johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen, ei myöskään siltä ajalta voida hyväksyä palveluita/suorituksia koulutukseen. Terveyskeskuspalvelun hyväksymisen osalta ks. luku 4.1

Ulkomailla lääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva lupa toimia lääkärinä Suomessa. Laillistuksen tulee olla koko ajan voimassa, eikä se saa olla sidottu johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen.

Ennen opinto-oikeuden myöntämistä suoritettu palvelu voidaan hyväksyä koulutukseen, mikäli ne vastaavat erikoisalalan opetussuunnitelmaa ja voimassa olevia pysyväismääräyksiä. Terveyskeskuspalvelun hyväksymisestä päättää erikoisalalan vastuuhenkilö.

Opiskelija suorittaa koulutuksen opinto-oppaan erikoisalakohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti, jotka ovat olleet voimassa opinto-oikeuden myöntämishetkellä. Pysyväismääräyksiä päivitetään kahden vuoden välein, ja niiden vaatimukset koskettavat kaikkia opiskelijoita riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikankohdasta. Opiskelija on itse vastuussa opetussuunnitelman seuraamisesta, opintojensa suunnittelusta ja niiden etenemisestä.

Palveluajat

Erikoislääkärikoulutus (sekä terveyskeskuspalvelu että erikoisalalan palvelut) suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osittain osapäiväisenä. Osa-aikainen palvelu on kuitenkin oltava vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Tällöin koulutusaika vastaavasti pitenee.

Kahta tai useampaa alle 50 %:lla työajalla samalla ajanjaksolla, eri työnantajan palveluksessa tehtyä palvelujaksoa ei voi yhdistää siten, että ne muodostavat yhteensä 100 % palvelusuhteen. Jos esimerkiksi yksi palvelujakso on samalla ajanjaksolla 60 % kokopäiväisestä palvelusta ja jälkimmäinen 40 % kokopäiväisestä palvelusta, ainoastaan ensimmäinen (eli 50 % kokopäiväisestä palvelusta ylittävä) palvelu hyväksytään. Mikäli palvelujaksot ovat molemmat 50 % ja 50 %, voidaan molemmat palvelujaksot hyväksyä.

Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on yksi kuukausi (30 päivää).

Palveluiden laskeminen

Palveluita voidaan laskea hyväksi koulutukseen vain siihen päivämäärään asti, mihin todistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2010 – 31.3.2010, mutta todistus on päivätty 15.2.2010, lasketaan palveluita koulutukseen hyväksi vain ajalta 1.1.2010 – 15.2.2010 (yhteensä 1kk 15pv).

Keskeytyksien vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta ja opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen lapsen liittyvästä äitiys-, isyys- tai

vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen kuitenkin vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan.

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

- vuosilomapäivät
- lomarahavapaat
- säästövapaat (palkalliset)
- aktiivivapaat
- päivystysvapaat
- täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
- ulkomainen koulutus (palkallinen)

Jos aktiivivapaiden tai muiden yllämainittujen vapaiden määrä on poikkeuksellisen suuri, on erikoisalan vastuuhenkilön varmistettava siitä, että koulutuksen oppimistavoitteet saavutetaan. Tarvittaessa erikoisalan vastuuhenkilö voi määrätä lisäpalvelua, mikäli todetaan että opiskelija ei ole saavuttanut jaksolle asetettuja oppimistavoitteita.

Kun mm. seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta:

- sairausloma (palkallinen)
- tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
- pakottavat perhesyyt
- äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa (palkallinen/palkaton)
- opintovapaalain mukainen opintovapaa
- opiskelu (palkaton)
- lukuloma kuulustelua varten
- puolustusvoimien kertausharjoitukset
- lomautukset/säästösytyt

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

- yksityisasia (palkaton)
- virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
- sairausloma/palkaton
- hoitovapaa (palkaton)
- vuorotteluvapaa (palkaton)
- sopeuttamisvapaa

Varusmieslääkärinä toimiminen/siviilipalvelu

Toimiminen varusmieslääkärinä tai siviilipalveluun sisältyvää työskentelyä päätoimisissa lääkärin tehtävissä tiedekunnan hyväksymässä koulutuspaikassa hyväksytään osaksi koulutusta tapauskohtaisesti toimenkuvan perusteella. Varusmieslääkärinä toimimisella ei voi kuitenkaan korvata koulutukseen kuuluvaa pakollista 9 kuukauden terveyskeskuspalvelua.

Tutkijana toimiminen

Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä enintään kuusi kuukautta (6 kk) päätoimisena tutkijana toimimista, joka on erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkimustyö lasketaan siihen koulutusosioon (keskussairaala/yliopistosairaala tai muu yliopistosairaalan ulkopuolella tehty tutkimus, esim. yliopisto), missä tutkimustyö on tosiasiallisesti tehty.

Lisäksi erityisistä syistä, mikäli vastuuhenkilö arvioi tutkimustyön tukevan erikoisalan

koulutusta, voidaan tutkimustyötä lisäksi hyväksyä kuusi kuukautta (6 kk), mikäli koulutusohjelman kliiniset tavoitteet saavutetaan. Erikoistuvalla lääkärille, joka on hyväksytty tutkijakouluun, voidaan hyväksyä tutkijana toimimisesta eriytyvään/erikoisalan koulutuksen vastuuhenkilön etukäteen tekemän koulutussuunnitelman mukaisesti enintään yksi vuosi (1v).

Erikoislääkärin koulutukseen tutkimustyötä voidaan siis hyväksyä korkeintaan yksi vuosi (1v).

Tutkimustyöstä on esitettävä aina erillinen todistus, josta ilmenee tutkimuksen aihe, kuvaus työtehtävistä tutkimustyön aikana, tutkimustyöstä mahdollisesti syntyneet julkaisut, tutkimuksen vastuuhenkilö, tutkimusajanjakso ja mahdollinen osa-aikaisuus sekä keskeytykset. Tutkimustyöstä tehdyn selvityksen tulisi olla erikoistujan ja tutkimustyötä johtaneen henkilön allekirjoittama. Todistus liitetään todistushakemuksen liitteeksi muiden palvelu- ja koulutustodistusten tavoin.

Palvelu eri tehtävissä

Koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoislääkärin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoiskoulutukseksi edellyttäen, että erikoistuva lääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Toimimista apulaisopettajan/kliinisen opettajan tai päätoimisen tuntiopettajan virassa hyväksytään erikoiskoulutukseen enintään kaksi vuotta edellyttäen, että siihen liittyy ao. alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalamme tai kliinistä toimintaa.

Minkä tahansa lääketieteellisen tiedekunnan erikoistumisviroissa suoritettu erikoiskoulutuksen palvelu hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä ao. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi, mikäli se vastaa sisällöltään erikoisalakohorttien vaatimusten lisäksi myös pysyvää määrää.

Palvelujaksoista on esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi palvelussuhde-aika, mahdollinen osa-aikaisuus sekä kaikki keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä olla maininta työtodistuksessa.

Palvelu ulkomailla

Osa erikoislääkärin koulutukseen kuuluvasta palvelusta voidaan suorittaa ulkomailla. Erikoisalan vastuuhenkilö päättää ulkomailla tehdyn palvelun hyväksymisestä.

Erikoistujan tulee esittää suomen-, ruotsin tai englanninkielinen työtodistus, josta käy ilmi työskentelyaika, palvelun sisältö ja mahdolliset keskeytykset.

Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat lääkärin oikeudet kyseisessä maassa.

Erikoislääkärin koulutukseen voidaan lukea hyväksi palvelua, joka on tehty ulkomailla ennen erikoistumisen aloittamista.

Aikaisemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)

Aikaisemmin erikoislääkärikoulutuksen aikana tai muuten hankittu osaaminen voidaan hyväksyä, mikäli opiskelija osoittaa saavuttaneensa opintojaksolle asetetut oppimistavoitteet. Aikaisempi erikoislääkärikoulutus Suomessa tai muussa maassa ei oikeuta automaattisesti hyväksi lukemiseen. Tarvittaessa osaamisen varmistamiseksi opiskelijalle voidaan määrätä kuulustelu, haastattelu, lisäpalvelua tmv. erikoisalan vastuuhenkilön harkinnan mukaan.

Terveyskeskuspalvelun hyväksymisestä päättää yleislääketieteen erityiskoulutuksen vastuuhenkilö (ks. myös luku 4.1).

Opiskelijan vastuulla on tehdä esitys hänen aikaisemmin hankkimansa osaamisen hyväksymisestä.

Suoritusten vanheneminen

Pakollinen ja kaikille erikoisalaille yhteinen 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu sekä erikoislääkärin koulutukseen pakollisena sisältyvä johtamiskoulutus eivät vanhene. Mikäli koulutukseen kuuluu enemmän kuin 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua, vanhenee se 10 vuodessa. Muuhun koulutukseen kuuluvat palvelut sekä teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen kurssit vanhenevat kymmenessä (10) vuodessa. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä (4) vuodessa. Vanhenemissäännöt koskettavat myös toista tai kolmatta erikoislääkärikoulutusta suorittavia: aiempi erikoislääkärintutkinto/-koulutus ei oikeuta automaattiseen palveluiden hyväksymiseen, jos ne ovat yli 10 vuotta vanhoja todistusta haettaessa.

Erityisestä syystä erikoistuva lääkäri saa pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys-, isyys- ja vanhempainloma, varusmiespalvelu). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessa voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahan oikeuttava aika (noin yksi vuosi). Muut poissaolot (kuten tutkimustyö) pidentävät palveluiden ja muiden suoritteiden voimassaoloaikaa vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Vanhentuneiden suoritusten hyväksymisestä päättää erikoisalan vastuuhenkilö.

Useamman erikoislääkärikoulutuksen suorittaneiden osalta vastuuhenkilö voi joustavasti päättää runkokoulutuksen vanhenemisesta: niiden erikoistujien osalta, joilla on esim. yleissisätautien koulutus suoritettuna, runkokoulutus voidaan hyväksyä uuteen sisätautien alan koulutukseen (esim. kardiologia), vaikka se olisi yli 10 vuotta vanha.

EU:n ammattipätevyysdirektiivin vaikutus aiempien opintojen hyväksymiseen

EU:n ammattipätevyyden tunnistamisesta annettua direktiiviä 2005/36/EY on muutettu vuoden 2014 alussa niin, että jäsenvaltioiden on varmistuttava siitä, että aikaisemmasta vastaavantasoisesta tutkinnosta myönnetty vapautus vastaa enintään puolta kyseisen erikoislääkärin koulutuksen vähimmäiskestosta. Samaa palvelua on mahdollista hyväksyttävä useampaan tutkintoon/koulutukseen, jos se on ko. alan tutkinnon vaatimusten mukaista. Hyväksi lukeminen perustuu direktiiviin, aikaisemmin hankitun osaamisen hyväksi lukemisen perusteisiin ja henkilökohtaiseen koulutussuunnitelmaan. Direktiivin siirtymäaika loppuu 18.1.2016. Tiedekunta voi antaa lainsäädännöstä johtuvia tarkennuksia aikaisempien opintojen hyväksi lukemiseen.

4.3 Kriteerit yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen hyväksymiselle

Lääketieteelliset tiedekunnat valvovat erikoislääkärikoulutusta. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopiston ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta voidaan taata riittävien valmiuksien saaminen erikoislääkärikoulutuksen aikana.

Yliopistosairaaloiden erityisvaltionosuus (EVO) sekä valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäreiden koulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin vaikuttavat myös ulkopuolisen koulutuksen mahdollisuuksiin. Muutokset sairaaloiden välisessä työnjaossa ovat olennaisesti muuttaneet yliopistosairaaloiden mahdollisuuksia tarjota sopivaa ja riittävää määrää potilaita erikoislääkärikoulutuksen tarpeisiin.

Kriteerejä, jotka huomioidaan myönnettäessä koulutusoikeuksia ja koulutusaikaa:

Kouluttajan:

- tulee olla alan erikoislääkäri
- tulisi olla alan dosentti
- kouluttajalla tulisi olla pedagogista koulutusta.

Koulutuspaikan resurssit:

- tautikirjon tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan opetusta täydentävä
 - yksikön tulee päivystää niillä aloilla, joilla päivystys on olennaista, takapäivystyksen tulee olla kunnossa
 - yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
 - toimipaikkakoulutus (mm. säännöllinen meeting-toiminta), edellytetään 2–5 tuntia viikossa, lukukausien aikana toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee järjestää muuta, erikoistuvien lääkäreiden tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutussopimuksessa.
- Erikoistuvien lääkäreiden tulee myös voida osallistua (evo-raham tai aluehallintovirastojen kautta työntajille maksettavan tuen turvin) toimipaikan ulkopuoliseen koulutukseen.

Koulutussopimus

Koulutusoikeuksia hakevan yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (tähän tehtävään nimetty professori tai dosentti) ja sopia koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutussopimuksesta tulee käydä ilmi hyväksyttävä koulutusaika, virkamäärä sekä mitkä valmiudet koulutettavan tulee saavuttaa palvelun aikana. Erikoistuvalla lääkärillä tulee nimetä henkilökohtainen ohjaaja. Erikoistuvan edistymisen arviointiin tulee käyttää muodollista seurantajärjestelmää (lokikirja ja säännöllinen arviointi). Jos koulutuspaikan toiminnassa tapahtuu oleellisia muutoksia, harkitaan koulutusoikeuksia uudelleen.

Koulutussopimus toimitetaan lääketieteellisen tiedekunnan hallintoon. Koulutussopimuksen allekirjoittavat koulutusohjelman vastuuhenkilö ja jatkokoulutuspaikan edustaja.

Koulutussopimukset hyväksyy lääketieteellinen tiedekunta. Myös muiden yliopistojen tekemät koulutussopimukset hyväksytään vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Ulkopuolisen koulutuspaikan hyväksymisestä päättää kyseisen erikoisalan

vastuuhenkilö. Hyväksytyn koulutuspaikan (sairaalan tai terveyskeskuksen) tulee osallistua yliopiston järjestämään evaluatioon (kustannukset evo-rahoista tai valtion maksamista erikoislääkärikoulutuksen korvauksista).

Koulutussopimuslomake löytyy tiedekunnan [www-sivuilta](http://www.sivuilla)

Koulutussopimukset tehdään toistaiseksi voimassa oleviksi. Sopimus voidaan peruuttaa, mikäli koulutuspaikan tilanteessa tarjota koulutusta tapahtuu oleellisia muutoksia.

Koulutuspaikkasopimukset uusitaan määräajoin.

Mikäli koulutusohjelmalle ja erikoistujalle asetetut oppimistavoitteet on mahdollista saavuttaa koulutuspaikassa, voi koulutusohjelman vastuuhenkilö harkintansa mukaan hyväksyä palvelua enemmän kuin koulutussopimuksessa määritetyn ajan.

Henkilökohtainen koulutussopimus

Silloin kun ei ole tarkoituksenmukaista tehdä pysyvää koulutuspaikkasopimusta, voidaan tarpeen mukaan tehdä erikoistuvaa lääkäriä koskeva henkilökohtainen koulutussopimus. Sopimus tarkoittaa, että koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sairaalassa tai terveyskeskuksessa oleva kouluttaja tekevät yhdessä erikoistuvan kanssa koulutussopimuksen, jossa määritellään hyväksyttävä koulutusaika sekä opetettavat tiedot ja taidot. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö.

Ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrä

Erikoislääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrästä. Koulutuspaikkojen määrä tulisi mitoittaa niin, että jonoja koulutukseen yliopistosairaaloissa ei pääse syntymään.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutus

Silloin kun työterveyshuollon koulutuspaikassa toiminnallisista syistä kouluttaja ei toimi samassa toimipisteessä erikoistuvan lääkärin kanssa, voidaan poikkeuksellisesti sopia erikoistuvakohtaisesta etäkoulutusjärjestelystä. Tällöin sovitaan kirjallisesti etukäteen vastuuhenkilön, erikoistuvan, koulutuspaikan ja koulutukseen sitoutuvan ulkopuolisen kouluttajan kanssa koulutusjärjestelyistä, jolla saavutetaan erikoisalalan tavoitteet.

Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutus

Terveyskeskuksessa, jossa toteutetaan Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymää yleislääketieteen erikoislääkärikoulutusta, on oltava ohjaajalääkäreitä, jotka ovat yleislääketieteen erikoislääkäreitä. Erikoistuvien lääkäreiden ohjaus tapahtuu säännöllisesti työaikana ennalta laaditun koulutussuunnitelman mukaisesti. Apuna käytetään koulutusta varten laadittuja tavoitteistoja ja lokikirjaa/portfoliota, joita käytetään runkona myös sairaalaosion eri erikoisalojen koulutussuunnitelmien laadinnassa ja tavoitteiden saavuttamisen arvioinnissa.

Terveyskeskuksessa tulee olla henkilöstölle järjestettyä toimipaikkakoulutusta, johon erikoistuvat lääkärit voivat osallistua työaikanaan ja jonka vastuuhenkilö on hyväksynyt. Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutukseen hyväksyttävässä terveyskeskuksessa ja sairaalassa tulee olla erikoislääkärikuulustelun kulloinkin vaadittu kirjallisuus saatavilla sekä mahdollisuus elektroniseen tiedon hakuun ja saantiin.

Yleislääketieteeseen terveyskeskuksissa ja sairaaloissa erikoistuvien lääkäreiden tulee

voida osallistua koulutussuunnitelmassa sovittuun ulkopuoliseen erikoisalan teoreettiseen koulutukseen aluehallintoviraston työnantajille valtion varoista maksaman korvauksen turvin.

4.4 Arviointi ja erikoistuvan lääkärin ohjaus

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja lokikirja

Erikoistuva lääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan koulutussuunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Erikoistuvan lääkärin aikaisempi työkokemus ja omat oppimistavoitteet otetaan suunnitelmaa tehdessä huomioon. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen edistymisestä tulee raportoida viimeistään runkokoulutusvaiheen lopussa mutta tarvittaessa jo aikaisemmin. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulisi tarjota erikoistujalle ao. erikoisalan lokikirja koulutuksen alussa. Erikoisala vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva lääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada.

Henkilökohtainen ohjaaja/tutor

Erikoistuvalla lääkärillä nimetään henkilökohtainen ohjaaja, joka ohjaa kussakin koulutuspaikassa työtehtävissä toimimista. Ohjaaja voi olla sama koko koulutuksen ajan, runkokoulutusvaiheeseen ja eriytyvään vaiheeseen voidaan nimetä oma ohjaaja tai ohjaaja voi olla koulutuspaikkakohtainen. Ohjaajan tulee myös osallistua koulutusprosessin arviointiin.

Erikoislääkärikoulutuksen arviointi

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Koulutuksen vastuuhenkilö vastaa koulutuksen seurannasta. Vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri arvioivat tarvittaessa koulutuksen alussa asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva lääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva lääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Tämä hyödyttää myös kouluttajan työtä ja sen kehittämistä.

Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

4.5 Teorettinen kurssimuotoinen koulutus

Tavoitteet

Teorettinen kurssimuotoinen koulutus on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Suunnitelma teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen eri osa-alueista tehdään henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhteydessä. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy suunnitelman. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjamerkinnoilla.

Koulutusyksiköt/lääketieteellisen tiedekunnat vastaavat hyväksytyjen koulutusohjelmien tasosta ja laadusta. Tavoitteena on, että koulutusyksiköt/lääketieteellisen tiedekunnat tarjoaisivat vaaditun kurssimuotoisen koulutuksen itse tai yhteistyössä jonkin muun tahon kanssa. Koulutusyksikkö voi hyväksyä kursseja, joiden järjestäjänä ovat mm. erikoisalayhdistys, lääkäriyhdistykset tai muu lääketieteellinen taho. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset. Yksityisten yritysten tulee valmistella ja järjestää koulutus niin, että mukana on aina lääketieteellinen taho, kuten yliopisto, koulutusoikeuden saanut klinikka tai erikoisalayhdistys. Ulkopuolisten järjestäjien tulee selkeästi raportoida yhteistyö lääketieteellisten tahojen kanssa.

Ohjelman sisällöstä vastaavan henkilön tai yhdistyksen (esim. erikoislääkäri- tai lääkäriyhdistys) tulee edustaa jotakin niistä erikoisaloista, joille koulutusta haetaan. Koulutus voidaan silti hyväksyä teoreettiseksi koulutukseksi myös muille anotuille erikoisaloille.

Koulutusohjelman aiheiden otsikoinnissa ei saa olla kaupanimiä tai logoja.

Laajuus

Erikoistumiskoulutuksen tulee sisältää teoreettista kurssimuotoista koulutusta, Tuntimäärä saattaa vaihdella erikoisaloittain (ks. erikoisalakohtaiset vaatimukset). Sellaisilla aloilla, joilla on yhteinen runkokoulutus, teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa myös runkokoulutuksen aikana alakohtaisten määräysten mukaisesti. Koulutuksen tulee sisältää myös alakohtaista koulutusta.

Koulutuksen kriteerit ja mitoitus

Suosittelavia ovat laajat kokonaisuudet, esimerkiksi oppiaineiden itsensä järjestämät vuosittain toistuvat kurssit. Pienillä erikoisaloilla voidaan kurssimuotoinen koulutus järjestää yhteistyönä. Yhtä opetustuntia vastaa 45 minuutin luento tai muu opetustilanne. Alle 3 tunnin mittaisia yksittäisiä koulutustilaisuuksia ei hyväksytä, mutta yhdestä tilaisuudesta voidaan myöntää koulutustunteja vähemmän kuin 3 tuntia/erikoisala.

Ulkomainen koulutus

Ulkomailla järjestettäviä kursseja hyväksytään vastuuhenkilön päätöksellä. Myös ulkomaisten kurssien kohdalla noudatetaan edellä esitettyjä kriteereitä. Jos kursseilla on käytössä täydennyskoulutukseen tarkoitettu ns. kredit-järjestelmä, sitä voidaan erikoisalakohtaisesti käyttää Suomeen sovellettuna.

Hallinnon koulutus

Erikoislääkärin koulutukseen kuuluu joko 20 tunnin hallinnon vaatimus (31.7.2009 mennessä opinto-oikeuden saaneet) tai 1.8.2009 lähtien moniammatillinen johtamiskoulutus.

Yleislääketieteen erityiskoulutukseen sisällytettyä teoreettista koulutusta (16 tuntia) ei voi lukea hyväksi erikoislääkärinkoulutukseen, jossa vaatimuksena 20 tuntia hallintoa. Yleislääketieteen erityiskoulutuksen teoreettisen koulutuksen voi kuitenkin hyväksi lukea erikoistumiskoulutukseen sisältyvään moniammatillisen johtamiskoulutukseen siten, että suorittamalla kolme päivää yleislääketieteen erityiskoulutuksen kursseista saa yhden opintopisteen (10 opintopisteen kokonaisuuteen sisällytettävää).

Erikoislääkärin koulutukseen kuuluvaa hallinnon koulutusta (20 tuntia) voi korvata käytännön hallinnollisella palveluna korkeintaan 10 tuntia toimimalla pidempiä ajanjaksoja esimerkiksi seuraavissa viroissa, toimissa tai tehtävissä:

- ylilääkäri tai vastaava lääkäri
- erikoistuvan lääkärin vanhimpana toimiminen, edellyttäen, että on saanut seurata klinikan johtoryhmän työskentelyä
- työpaikkansa lääkäreiden luottamusmies.

Käytännön hallinnon palvelu on osoitettava todistuksella, josta käy ilmi palvelujakson pituus ja tehtävät.

Hallinnon koulutuksen (20 h) hyväksymisestä päättää hallinnon koulutuksen vastuuhenkilö, silloin kun koulutustilaisuuden hyväksymistä ei ole etukäteen anottu tiedekunnalta hallinnon teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi. Erikoistujan tulee toimittaa tarvittavat todistukset yms. selvitykset, jotta koulutuksen sisältö ja laajuus voidaan arvioida.

Arviointi ja laadunvarmistus

Koulutuksen järjestäjältä edellytetään palautteen keräämisestä koulutuksesta. Palaute voidaan kerätä strukturoidulla lomakkeella tai avoimilla kirjallisilla kysymyksillä. Kaiken palautteen ja arvioinnin tarkoituksena on auttaa kurssien järjestäjiä kehittämään jatkokoulutusta sekä samalla kehittää ja parantaa erikoislääkärinkoulutuksen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laatua. Koulutuksen järjestäjän on pyydettäessä annettava palautteen yhteenveto ja osallistujien lukumäärätieto tiedekunnan käyttöön arviointia varten.

Kurssien anominen, hyväksyminen ja vaadittava informaatio

Koulutuksen järjestäjän tulee hakea kurssien hyväksymistä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi etukäteen sille koulutusyksikölle, missä on kurssin suunnittelu- ja järjestämisvastuu. Täysin ulkopuoliset järjestäjät pyytävät hyväksymistä lähimmästä kyseisen erikoisalan koulutusta järjestävästä koulutusyksiköstä. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kurssin järjestäjä(t), tuntimäärä ja kurssin vastuuhenkilö. Lisäksi on ilmoitettava tavoitteet, kenelle kurssi on tarkoitettu, hinta ja mahdolliset vaatimukset etukäteismateriaalista ja -valmistautumisesta. Tieto tarvittavasta kirjallisuudesta, jos kyseessä on laajempi kokonaisuus, johon sisältyy tehtäviä tai kuulustelu. Yksityiskohtainen ohjelma liitetään hakemukseen.

Turun yliopiston hakuohje- ja lomake löytyvät tiedekunnan [www-sivulta](http://www.sivulta):

Kun kurssi on hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, hakijalle ilmoitetaan hyväksytyt erikoisalat ja tuntimäärä. Missä tahansa koulutusyksikössä hyväksytty kurssi hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, mikäli ne vastaavat näitä pysyvääsmääräyksiä.

Koulutuspaikan tuki koulutukseen

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärikoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvalla lääkärillä työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen koulutukseen. Työnantajan tulee osallistua myös tästä aiheutuviin kustannuksiin. Koulutuksen tulee olla mahdollista suorittaa koko erikoistumiseen varatussa ajassa (esimerkiksi vaadittu teoreettisen koulutuksen kokonaismäärä jaettuna erikoistumiseen vaadittujen kouluttautumivuosien määrällä).

4.6 Moniammatillinen johtamiskoulutus

Johtamiskoulutus on pakollinen erikoistuville, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden 1.8.2009 alkaen.

Erikoislääkärin koulutukseen tulee sisältyä 10 opintopistettä moniammatillista johtamiskoulutusta, joten vaadittavat moniammatilliset johtamisopinnot (10 op) sisältävät 3-6 op laajuiset teoreettiset kurssimuotoiset opinnot, 2-5 op laajuisen projektityön ja 2-5 op laajuisen portfolion.

Koulutuksen esittely, rakenne ja teoreettisten kurssien tarjonta löytyvä tiedekunnan [www-sivulta](http://www.sivulta).

Koulutettavat voivat suorittaa erikoistumiskoulutukseen kuuluvat johtamisopinnot koulutuksensa missä vaiheessa tahansa.

Turun yliopistossa tarjottavia johtamisopinnot teoreettisia kurssimuotoisia suoritteita voi soveltuvin osin korvata myös muissa lääketieteellistä opetusta antavien tiedekuntien vastaavalla erikoistumiskoulutukseen suunnitellulla johtamiskoulutuksella.

Erikoislääkärin tutkintoa suorittamaan ennen 1.8.2009 ilmoittautuneet:

Näiden erikoistumiskoulutuksessa olevien lääkärin ja hammaslääkärin tutkintoon tulee sisältyä 20 tuntia terveydenhuollon hallinnollista koulutusta. Tämä vaadittava terveydenhuollon hallinnon koulutus voidaan suorittaa:

- osallistamalla erilaisiin jatko- ja täydennyskoulutustapahtumiin, joiden suorittamisesta on hyväksytty soveltuva tuntimäärä erikoistumiskoulutuksen teoreettisiin opintoihin hallinnon koulutukseen, tai
- suorittamalla vähintään 1 opintopisteen (1 op vastaa 27 tuntia opintoja) laajuinen moniammatillinen johtamiskoulutuskurssi

4.7 Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun koordinaatiosta huolehtii Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on kuulustelun koordinoinnin lisäksi kuulustelurekisterin ylläpitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen asiantuntijakokous koordinoi ja käsittelee kuulustelua koskevia asioita. Kuulusteluun liittyvät ajankohtaiset tiedot, kuten kuulusteluajankohdat, ilmoittautuminen ja ohjeet, kuulusteluvaatimukset sekä vanhat kuulustelukysymykset löytyvät Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan www- sivuilta.

Tavoitteet

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun tavoitteena on arvioida erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoislääkäriin kohtaamissa tilanteissa.

Kuulustelijat

Kukin koulutusyksikkö nimeää kullekin omassa tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle vähintään yhden kuulustelijan, joka ilmoitetaan yksikköjen yhteiseen kuulustelurekisteriin. Mahdollisuuksien mukaan koulutusyksiköt nimeävät enemmän kuin yhden kuulustelijan jokaiselle erikoisalalle.

Koulutusyksikköjen pitää ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatkan tai virkavapauden vuoksi), pitää siitä ilmoittaa yhdyshenkilölle ja omaan koulutusyksikköön.

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen sovittavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii kerrallaan kaksi kuulustelijaa.

Kuulusteluvaatimukset

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksenään erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista.

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut.

Kuulusteluajankohdat ja – paikat

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä – Helsingin yliopistolla, Itä-Suomen yliopistolla, Oulun yliopistolla, Tampereen yliopistolla ja Turun yliopistolla – samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulusteluun voi osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun ilmoittaudutaan sähköisen ilmoittautumisjärjestelmän kautta **viimeistään viisi (5) viikkoa ennen kuulustelupäivää**. Ilmoittautuminen tallentuu viiden yliopiston yhteiseen järjestelmään, josta jokainen yliopisto hyväksyy omat erikoistuvansa kuulusteluun. Kuulusteluun ilmoittautuessaan kuulusteluun osallistuvan pitää olla ilmoittautunut läsnä olevaksi omaan yliopistoonsa.

Ilmoittautumisajan päätyttyä sähköinen ilmoittautumislomake sulkeutuu. Tämän jälkeen kuulusteluun ei pysty enää ilmoittautumaan. Kuulusteluun ei oteta jälki-ilmoittautuneita.

Patologian erikoistuvat voivat ilmoittautua kuulustelun eri osioihin (essee- ja preparaattikuulustelu) erikseen. Osiot voi halutessaan tehdä myös samalla kertaa. Radiologian erikoistuvat tekevät essee- ja kuvakuulustelun eri kuulustelukertoina. Esseekuulustelu on suoritettava hyväksytysti ennen kuin voi ilmoittautua kuvakuulusteluun.

Kuulustelun suorittaminen

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun on voinut suorittaa 1.8.2011 alkaen vain suomeksi tai ruotsiksi. Kuulustelukysymykset laaditaan siis suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. 31.7.2011 mennessä opinto-oikeuden saaneilla on mahdollisuus tehdä erikoislääkärikuulustelu suomen ja ruotsin lisäksi englannin kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat.

Kuulustelu perustuu kuulusteluvaatimuksissa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön sekä kunkin erikoisalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla lääkäriä on erikoistumisensa aikana kertynyt.

Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeina. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

Kuulustelujen arvostelu

Kuulustelu arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä.

Hylätyistä suorituksista kuulustelijoiden pitää antaa aina kirjallinen vastine. Se voi olla joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelo tai henkilökohtainen kirjallinen palaute.

Kuulustelujen tuloksista ilmoittaminen

Kuulustelijoiden on palautettava kuulustelun arvostelu **kuuden (6) viikon** kuluttua kuulustelupäivästä.

Kuulustelun tulosten saavuttua valtakunnallinen kuulustelun yhdyshenkilö ilmoittaa kuulustelun tulokset kuulusteltaville sähköpostitse.

Kuulusteluvastaukset säilytetään Helsingin yliopiston lääketieteellisessä tiedekunnassa puoli vuotta. Kuulusteltavalla on mahdollisuus saada omalla kustannuksellaan jäljennös omista vastauksistaan. Hylätyt kuulusteltavat saavat erikseen pyydettäessä kopiot vastauspapereistaan ilman eri maksua.

Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, tulee erikoistuvan keskustella erikoisalan vastuuhenkilön kanssa ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen. Heitä kehoitetaan keskustelemaan ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäykseen. Kolmen hylkäyksen jälkeen erikoistuva ei voi osallistua seuraavaan kuulusteluun.

Oikaisumenettely

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Oikaisupyynnön toimitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka toimittaa oikaisupyynnön edelleen kuulustelun arvostelleille kuulustelijoille.

Kuulustelijoiden pitää antaa perusteltu vastauksensa saamaansa oikaisupyynnön kohtuullisessa ajassa. Kuulustelijat toimittavat oikaisupyynnön vastineensa valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka lähettää sen tiedoksi oikaisupyynnön tekijälle. Mikäli kuulusteltava on oikaisupyynnön vastineen saatuaan edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua vielä opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kirjallisesti perusteltu oikaisupyynnön toimitetaan oman yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kansliaan.

Suullinen kuulustelu

Kirjallisen kuulustelun lisäksi pidetään suullinen kuulustelu seuraavilla aloilla: lastenkirurgia ja plastiikkakirurgia. Erikoisalat suunnittelevat kuulustelun, joka suoritetaan hyväksytyin kirjallisen osion jälkeen. Kuulustelupäivät ilmoitetaan kirjallisen kuulustelun tulosten saapumisen jälkeen.

Suullisen kuulustelun kuulustelijoita on kaksi. He ovat yleensä samat henkilöt kuin suullista kuulustelua edeltävässä kirjallisessa kuulustelussa. Kuulustelupaikkakunta sovitaan erikseen tapauskohtaisesti. Suullisen kuulustelun vaatimukset ovat samat kuin kirjallisessa kuulustelussa.

Suullisen kuulustelun tarkoitus on testata kuulusteltavan kykyä hallita kokonaisuuksia, ei detaljeja. Kuulustelussa pyritään arvioimaan kuulusteltavan kykyä suunnitella diagnostiset tutkimukset, tulkita löydökset ja suunnitella nykytiedon pohjalta asianmukainen hoito ongelmatapauksissa. Kuulusteltavan on kyettävä loogisesti perustelemaan valitsemansa tutkimukset ja hoitolinjat, ei välttämättä löytämään oikeaa diagnoosia kuulustelutilanteessa.

Kuulustelussa käytettävä materiaali muodostuu kliinisistä tiedoista, röntgenkuvista ja laboratoriovastauksista. Lastenkirurgian suulliseen kuulusteluun liittyy mahdollisuuksien mukaan leikkausdemonstraatio, jossa kuulusteltava suorittaa tavallisen lastenkirurgisen toimenpiteen, esim. tyräleikkauksen. Plastiikkakirurgian suullisessa kuulustelussa kysytään pääasiallisesti hoitoratkaisuja kuvina esitettyihin potilastapauksiin.

Suullisesta kuulustelusta annetaan kirjallinen lausunto ja jos kuulusteltava reippa, lausunnossa perustellaan reputuksen syy. Reputuksen jälkeinen ensimmäinen uusimismahdollisuus on seuraavan alalla järjestettävän kirjallisen kuulustelun jälkeinen suullinen kuulustelu. Sama pätee silloin jos erikoistuva ei pääse osallistumaan heti kirjallisen kuulustelun jälkeen järjestettyyn suulliseen tenttiin tai ei saa sovittua kuulustelijoiden kanssa erillistä ajankohtaa.

Kuulustelun vanheneminen

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

5. VOIMASSA OLEVA LAINSÄÄDÄNTÖ

Erikoislääkärikoulutuksen ohjaus siirtyi Opetus- ja kulttuuriministeriöltä Sosiaali- ja terveysministeriön vastuulle 1.2.2015. Samalla koulutuksen tutkintomuotoisuus poistui. 1.2.2015 alkaen kaikki (myös jo koulutuksessa olevat) saavat tutkintotodistuksen sijaan todistuksen erikoislääkärin koulutuksen suorittamisesta. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta (L1355/2014) astui voimaan 1.2.2015. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta (A56/2015) astui voimaan 1.2.2015. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmien pituus, terveyskeskuspalvelun määrä sekä vaatimus tehdä puolet koulutusajasta yliopistosairaalan ulkopuolella (asetuksessa mainittuja erikoisalaja lukuun ottamatta).

6. TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA

Todistusta koulutuksen suorittamisesta haetaan siitä yliopistosta, jonka vastuualueella yliopistollinen koulutus on pääosin suoritettu. Turun yliopistosta valmistuvat täyttävät lomakkeen, joka löytyy tiedekunnan [www-sivuilta](#)

Hakemus toimitetaan tiedekuntaan siinä vaiheessa kun kaikki palvelut ja suoritukset (teoreettiset kurssit, moniammatillinen johtamiskoulutus, valtakunnallinen kuulustelu) ovat tehtyinä.

Erikoistuvan pitää perehtyä ennen todistushakemuksen täyttämistä koulutuksen rakenteeseen ja vaatimuksiin. Erikoistuvan tulee noudattaa sen vuoden opinto-opasta, jolloin opinto-oikeus on myönnetty. Erikoistuvan pitää perehtyä ennen todistushakemuksen täyttämistä lisäksi yleisiin koulutusta koskeviin ohjeisiin, kuten pysyväismääräyksiin sekä keskeytysohjeisiin.

Todistushakemukseen pitää eritellä selkeästi ne kaikki palvelusuhteet ja koulutustilaisuudet, jotka esitetään otettavaksi huomioon koulutukseen. Jokainen erikoistuva laskee itse palveluidensa keston todistushakemukseen ja vähentää pois myös mahdolliset keskeytykset. Myös jokainen teoreettinen kurssi merkitään hakemuslomakkeeseen erikseen. Kaikista todistushakemuksessa esitetyistä palveluista ja koulutustilaisuuksista pitää olla hakemuksen liitteenä asianmukaiset todistukset (kahden henkilön oikeaksi todistamat kopiot). Palvelustodistuksista tulee aina ilmetä kohta poissaolot ja keskeytykset (vaikka niitä ei olisi.)

Hakemus toimitetaan asianmukaisine todistusjäljennöksineen tiedekuntaan joko henkilökohtaisesti tuomalla tai postitse lähettämällä. Tiedekunta hyväksyy palvelut ja muut suoritukset, mikäli ne ovat pysyväismääräysten ja koulutusvaatimusten mukaisia. Erikoisalan vastuuhenkilö vahvistaa allekirjoituksellaan palveluiden ja suoritusten sisällöllisen riittävyyden erikoislääkärin todistuksen saamiseksi. Dekaanin myöntää todistuksen erikoislääkärin koulutuksen suorittamisesta.

Erikoistuva voi pyytää kirjallisesti oikaisua koulutusohjelman vastuuhenkilöltä opintosuoritusten hyväksi lukemista koskeviin päätöksiin 14 päivän kuluessa siitä

ajankohdasta, jolloin hän on saanut päätöksen tietoonsa. Mikäli erikoistuva on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon

7. LAILLISTAMINEN ERIKOISLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN

Valmistuneen erikoislääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta (Valviralta) oikeutta harjoittaa erikoislääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja tarkat ohjeet löytyvät Valviran [www-sivuilta osoitteesta www.valvira.fi](http://www.valvira.fi).

Hakemukseen tulee liittää tiedekunnan antama jäljennös erikoislääkärin todistuksesta. Hakemus lähetetään Valviraan postitse (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, PL 210, 00531 Helsinki) tai henkilökohtaisesti toimittamalla (Lintulahdenkuja 4, 00531 Helsinki, puh. 0295 209 111).

Ammatinharjoittamisoikeutta koskevasta päätöksestä peritään toimitusmaksu, ja päätös lähetetään hakijan ilmoittamaan osoitteeseen postiennakkona.

Kuulusteluvaatimukset

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

AKUUTTILÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja valtakunnallisen tentin kuulustelija

Erikoislääkäri Jarmo Lehtonen (jarmo.lehtonen@tyks.fi)

Valtakunnallisen tentin kuulustelijoina toimii vuorollaan aina kaksi koulutusohjelmien vastuuhenkilöä, jotka ovat eri yliopistosairaalakaupungista

Akuuttilääketiede vastaa kaikenikäisten potilaiden akuuttien vammojen ja sairauksien oireiden vaatimasta diagnostiikasta ja kiireellisestä hoidosta kiireellisyysluokan vaatimalla tavalla. Akuuttilääketiede yhdistää ja täydentää muiden erikoisalojen akuuttitoimintoja. Korkealaatuinen päivystyshoito edellyttää etupainotteista diagnostiikkaa ja viiveetöntä hoidon aloitusta. Akuuttilääketieteen erikoislääkäri on ensisijaisesti päivystysklinikassa päivittäin toimiva klinikko, jonka tehtäviä ovat päivystystoiminnan suunnittelu, johto ja ohjaaminen, koulustoitominnan järjestäminen sekä päivystyksen talouden hallinta ja tutkimustyö. Tulevaisuuden sairaalapäivystys on suunniteltu toimivan pääasiassa akuuttilääketieteen erikoislääkäreiden avulla.

Koulutusohjelman tavoitteet

Erikoistumisalan koulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla riittävät tiedot ja taidot kriittiseen itsenäiseen työskentelyyn sekä valmiudet ammattitaidon ylläpitämiseen akuuttilääketieteen erikoislääkärinä. Akuuttilääketieteeseen kuuluu ensihoidon laaja tuntemus.

Akuuttilääketieteen erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän

- Omaan kliiniseen päätöksentekoon liittyvän kokonaisvaltaisen ajattelutavan ja lääketieteen eettiset periaatteet
- Kykenee tunnistamaan ja hoitamaan potilaan vaikeat ja henkeä uhkaavat tilat sekä sairaudet, joiden hoidon viivästyminen aiheuttaisi potilaan tilan merkittävän huononemisen
- Kykenee arvioimaan potilaan tutkimuksen ja hoidon kiireellisyyden ja luokittelemaan hoitoon hakeutuneiden kiireellisyysjärjestykseen
- Hallitsee erotusdiagnoosin niin, että voi potilaan oireiden ja löydösten perusteella arvioida eri tautien todennäköisyyden
- On perehtynyt terveydenhuollon hallintaan, kykenee johtamaan työtä päivystyksessä ja ymmärtää ensihoidon johtamisperiaatteet
- Kykenee tilanteen edellyttämään kanssakäymiseen potilaiden ja omaisten kanssa sekä moniammatilliseen yhteistyöhön lääkärin, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden sekä viranomaisten ja tiedotusvälineiden kanssa
- Omaan tieteellisen suhtautumistavan työhönsä, on perehtynyt tutkimusmenetelmiin sekä näyttöön perustuvan lääketieteen ja kriittisen tieteellisen arvioinnin menetelmiin ja kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun
- Kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa.

Koulutusohjelman kesto

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään kolme vuotta on suoritettava yliopistosairaalan ulkopuolella ja vähintään yksi vuosi eriytyvästä koulutuksesta yliopistosairaalan yhteispäivystyksessä.

Koulutuksen rakenne

Erikoislääkäritutkinnon suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin pysyväismääräyksiin. Erikoistuvan tulee tutustua niihin opinto-oppaan ja yliopiston Internet-sivujen avulla.

- **Terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua vähintään 9 kk.** Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisalalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Koulutus tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä opetus- tai koulutusterveyskeskuksessa.
- **Erikoisalalan koulutus, 5 vuotta 3 kuukautta**
Koulutukseen kuuluu erikoisalaa tukeva koulutus, erikoistumisalan eriytyvä koulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus. Erikoistumisalan koulutus koostuu käytännön palvelusta ja toimipaikkakoulutuksesta.

Akuuttilääketieteen erikoisalaa tukeva koulutus

Enintään 1 v 3 kk palvelua sairaalan tai muun sopivan terveydenhuollon organisaation akuuttilääketiedettä tukevan/täydentävän erikoisalalan (anestesiologia ja tehohoito, sisätautien erikoisalalat, kirurgian erikoisalalat, neurologia, yleislääketiede, keuhkosairaudet ja allergologia, lastentaudit, radiologia, naistentaudit ja synnytys, silmätaudit, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, psykiatria) lääkärin tehtävissä sisältäen palvelua vähintään kolmella erikoisalalla.

Akuuttilääketieteen eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus toteutetaan ensisijaisesti monipuolisen potilasmateriaalin omaavassa, erikoisalojen yhteispäivystyksenä toimivassa päivystysklinikassa. Vaihtoehtoisesti/täydentävästi palvelua voidaan myös suorittaa useammalla suppealla tai eriytyneellä päivystyspoliklinikalla. Koulutus sisältää vähintään 4 vuotta palvelua akuuttilääketieteessä seuraavin laskennallisin palveluajoin.

- Konservatiivisten alojen (sisätautien erikoisalalat (vähintään puolet), neurologia, keuhkosairaudet ja allergologia, yleislääketiede) potilaiden diagnostiikka ja hoito vähintään 12 kk
- Operatiivisten alojen (kirurgian erikoisalalat (vähintään puolet), naistentaudit ja synnytykset, KNK, silmätaudit) potilaiden diagnostiikka ja hoito vähintään 12 kk
- Lapsipotilaiden diagnostiikka ja hoito vähintään 6 kk
- Anestesia/ valvonta, tehostettu valvonta/ tehohoito vähintään 6 kk
- Ensihoito vähintään 3 kk

Erikoisalaan liittyvää tutkimustyötä päätoimisena tutkijana voidaan hyväksyä erikoislääkärin koulutusohjelmaan enintään 6 kk.

- **Erikoislääkärin koulutukseen tulee sisältyä Moniammatilliset johtamisopinnot – opintokokonaisuus vähintään 10 opintopisteen laajuisena.**

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutusta (luentoja, seminaareja, demonstraatioita ja simulaatioita) järjestetään vähintään 3 – 5 tuntia viikossa ja 40 viikkona vuodessa. Niissä käydään läpi akuuttilääketieteen keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Muita toimipaikkakoulutuksen muotoja ovat mm. henkilökohtainen toimenpideohjaus. Koulutettava pitää lokikirjaa toimenpiteiden suorittamisesta ja osaamiskokonaisuuksien hallitsemisesta. Koulutettava pitää erikoistumisalan koulutusjaksonsa aikana vähintään 6 seminaariesitelmää.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, vähintään 100 tuntia

Erikoistuvan lääkärin on osallistuttava koulutussuunnitelman mukaisesti koulutusyksikön / tiedekunnan järjestämään tai hyväksymään koulutukseen akuuttilääketieteen alalla tai vastuuhenkilön hyväksymiin kotimaisiin kursseihin sekä ulkomaisiin kursseihin ja kongresseihin. Koulutus toteutetaan siten, että se muodostaa erikoistuvan kannalta mielekkään kokonaisuuden akuuttilääketieteen erityiskysymyksistä ja niihin liittyvistä seikoista. Teoreettisen koulutuksen kesto on vähintään 100 tuntia, josta vähintään 80 tuntia on akuuttilääketieteen koulutusta.

Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan:

1. tiedekunnan vastuuhenkilöiden hyväksymät kotimaiset erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet
2. koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymät koti- tai ulkomaiset kurssit ja kongressit.

Koulutuksen aikana voidaan järjestää kirjallisia tai suullisia kuulusteluja.

Osa erikoislääkärin koulutusohjelmaan oikeuttavasta palvelusta voidaan suorittaa ulkomailla. Palvelu hyväksytään sisällön perusteella. Ulkomaisen klinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistujalla on lääkärin oikeudet kyseisessä maassa.

Koulutukseen kuuluvat palvelut (lukuun ottamatta 9 kk terveyskeskuspalvelua) ja teoreettinen koulutus (johtamiskoulutusta lukuun ottamatta) vanhenevat 10 vuodessa. Vanhenemissääntö koskee myös palveluita aiemman erikoistumistutkinnon hyväksyttäviksi esitettävien suoritusten osalta.

Erikoistuvan lääkärin ohjaus ja arviointi

Erikoistuva lääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhdessä koulutusohjelman vastuuhenkilön ohjeistuksen mukaisesti koulutuspaikan kouluttajan kanssa. Koulutussuunnitelmaa voidaan tarkistaa erikoistumisen kuluessa. Koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, jonka koulutusyksikkö tarjoaa erikoistujalle. Koulutettava vastaa, että lokikirjan merkinnät ovat ajan tasalla.

Vastuuhenkilön nimeämä koulutuspaikan kouluttaja osoittaa erikoistujalle lääkärille henkilökohtaisen tutorin, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa

kyseisessä koulutusyksikössä. Yliopiston ulkopuolisen koulutusyksikön vastuuhenkilön (yleensä ylilääkäri) on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä (palautekeskustelut) ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Säännöllisissä tutorin, kouluttajien ja koulutettavan tapaamisissa arvioidaan koulutuksen edistymistä ja tuloksellisuutta. Arvioinnin kohteena on koulutettavan edistyminen ammatillisesti, suhtautuminen potilaisiin ja yhteistyökyky.

Erikoistuva lääkärin itsearviointi muodostaa osan oppimisen arvioinnista.

Koulutuspaikat

Koulutuspaikaksi hakevan terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä koulutusohjelman vastuuhenkilöön ja neuvotella koulutussopimuksesta ja sen sisällöstä.

Koulutussopimuksessa tulee käydä ilmi hyväksyttävä koulutusaika, kouluttajat ja mitkä valmiudet erikoistuvan lääkärin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana. Koulutusjakson tavoitteiden seuraamiseen tulee käyttää myös lokikirjaa.

Hyväksytyssä koulutuspaikassa tulee täyttyä ainakin seuraavat kriteerit

- Yhteispäivystyksenä toimivassa päivystysklinikassa tulee olla vuosittain vähintään 30 000 potilaskäyntiä
- Koulutuspaikassa tulee olla tehtävään nimetty kouluttajalääkäri, joka vastaa työn monipuolisuudesta, käytännön työn ohjauksesta ja hyväksyy suoritettun palvelun. Hänellä tulee olla mahdollisuus kouluttautua tehtävään yliopiston kanssa sovitulla tavalla.
- Koulutuspaikassa on säännöllistä toimipaikkakoulutusta vähintään 120 tuntia vuodessa.
- Saatavilla tulee olla painettua tai sähköistä akuuttilääketieteen ja koulutusjaksoon liittyvää kirjallisuutta

Koulutuspaikan kouluttaja

- Jokaisessa akuuttilääketieteen koulutuspaikassa on oltava koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä kouluttaja
- Kouluttaja on akuuttilääketieteen erikoislääkäri tai hänellä on joko ensihoito- tai päivystyslääketieteen erityispätevyys. Kouluttajan tulee olla toiminut päätoimisesti päivystysalueella vähintään 5 vuotta. Kouluttajan työkokemusta koskevan vaatimuksen siirtymäaika on 5 vuotta ja se päättyy 31.12.2017.
- Kouluttaja on virkasuhteessa koulutuspaikkaan
- Hän toimii erikoistuvien lääkärin klinisenä kouluttajana käytännön työssä
- Hän vastaa paikallisesti erikoistuvien lääkärin koulutuksesta ja koulutusvaatimuksista
- Hän järjestää säännölliset tapaamiset erikoistuvien kanssa
- Kouluttajalla tulee mielellään olla pedagogista koulutusta

Koulutuspaikan Tutor

- Tutor on erikoistuvan lääkärin tukihenkilö, joka seuraa koulutuksen etenemistä
- Tutor huolehtii koulutussuunnitelman toteuttamisesta ja osallistuu arviointeihin

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

ANESTESIOLOGIA JA TEHOHOITO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö ja valtakunnallisen tutkinnon kuulustelija:

kliininen opettaja Teijo Saari
(TYKS:n vaihde)

Puh. (02) 313 0000

Anestesiologian ja tehohoidon oppiaine, Turun yliopisto
Toimenpide-, tehohoito- ja kivunhoitopalveluiden palvelualue (Totek), Turun yliopistollinen keskussairaala
C-siipi, 7 krs., Tyks, 20520 Turku

Koulutusohjelman tavoitteet

Anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- Hallitsee tutkimus-, synnytys-, leikkaus- yms. toimenpiteiden edellyttämät anestesia- ja kivunlievitysmenetelmät.
- Hallitsee yleisteho-osaston potilaiden hoito- ja potilasvalinnan periaatteet sekä kykenee toimimaan yleisteho-osaston lääkärinä.
- Hallitsee elimistön fysiologisen tasapainon ylläpitämiseen ja palauttamiseen liittyvät diagnostiset toimenpiteet ja hoidon.
- Hallitsee kriittisesti sairaan tai vammautuneen ensiavun ja ensihoidon sekä kykenee lääkinälliseen pelastustoimintaan suuronnettomuustilanteessa.
- Tuntee ongelmallisten kiputilojen yleisen diagnostiikan ja hoitoperiaatteet sekä hallitsee niiden edellyttämät alansa valmiudet.
- Kykenee hoitamaan muut alansa äkilliset tilanteet ja tekemään alansa kuuluvat muut diagnostiset ja terapeuttiset toimenpiteet.
- Kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa.
- Kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun.
- Kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoa.
- On perehtynyt terveydenhuollon hallintoon.

Koulutuksen sisältö

Koulutukseen kuuluu yleiskoulutus, varsinainen erikoisalan koulutus ja teoreettinen kurssimuotoinen koulutus. Erikoisalan koulutus koostuu käytännön palvelusta ja toimipaikkakoulutuksesta.

Yleiskoulutuksen tarkoituksena on perehdyttää koulutettava perusterveydenhuoltoon ja hoidon porrastukseen sekä syventää koulutettavan tietämystä erikoisalaa vahvistavilla,

erityisesti diagnostiikkaan suuntautuneilla erikoisaloilla. Erikoisalan varsinaisen koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät tiedot ja taidot anestesiologiasta ja tehohoidosta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn sekä valmiudet ammattitaidon ylläpitämiseen anestesiologian ja tehohoidon erikoislääkärinä.

Koulutettavan tulee sopia koulutussuunnitelmasta kirjallisesti vastaavan kouluttajan kanssa Mahdollisimman varhain, mielellään jo ennen yleiskoulutusta, mutta kuitenkin viimeistään siinä vaiheessa kun koulutettavan yleiskoulutus alkaa päättyä, jotta suunnitelmasta saadaan koulutettavan kannalta mahdollisimman tarkoituksenmukainen. Koulutussuunnitelmaa voidaan tarvittaessa tarkistaa erikoistumisen kuluessa.

Yliopistosairaalan ulkopuolista koulutusta hyväksytään tehtyjen sairaala- tai henkilökohtaisten koulutussopimusten osoittamassa laajuudessa. Tällä hetkellä Turun yliopistolla on voimassa olevat koulutussopimukset Etelä-Pohjanmaan keskussairaalan, Forssan sairaalan, Kanta-Hämeen keskussairaalan, Keski-Suomen keskussairaalan, Päijät-Hämeen keskussairaalan ja Satakunnan keskussairaalan kanssa. Anestesiologian ja tehohoidonoppiaine on valmis tekemään sairaalakohtaisia koulutussopimuksia muidenkin asiasta kiinnostuneiden sairaaloiden kanssa. Koulutuksesta yliopistosairaalan ulkopuolella vastaa kyseisen yksikön ylilääkäri tai toinen hänen nimeämensä erikoislääkäri.

Yliopistosairaalassa kunkin koulutettavan koulutussuunnitelma tehdään yhdessä tutorerikoislääkärin kanssa, jonka tehtävänä on tukea koulutettavaa koulutustavoitteiden saavuttamisessa sekä käydä säännöllisiä arviointikeskusteluja koulutettavien kanssa. Käytännön tasolla koulutuksesta vastaavat yliopistosairaalan eri yksiköiden vastaavat lääkärit.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalan koulutus: 5 v 3 kk

Anestesiologian ja tehohoidon erikoisalaa tukeva/täydentävä koulutus

Enintään 1 v 3 kk palvelua sairaalan tai muun sopivan terveydenhuollon organisaation anestesiologiaa ja tehohoitoa tukevan/täydentävän erikoisalan lääkärin tehtävissä (akuuttillääketiede, sisätaudit, kardiologia, kirurgia, keuhkosairaudet ja allergologia, lastentaudit, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, kliininen neurofysiologia, kliininen farmakologia ja lääkehoito) tai muuta koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymää vastaavaa palvelua, mukaan luettuna anestesiologian ja tehohoidon erikoisalaan liittyvä tutkimustyö. Osa anestesiologian ja tehohoidon erikoisalaa tukevasta/täydentävästä koulutuksesta voi olla myös työskentelyä anestesiologian ja tehohoidon alalla, mutta tällaisen palvelun laajuudesta on syytä sopia etukäteen vastaavan kouluttajan kanssa.

Anestesiologian ja tehohoidon eriytyvä koulutus

Yhteensä 4 v palvelua anestesiologiassa ja tehohoidossa, josta yliopistosairaalassa korkeintaan 3 v, mutta vähintään 2 v ja yliopiston hyväksymässä muussa sairaalassa (keskus-, alue- tai kaupunginsairaalassa tai vastaavassa) 1–2 v tehdyn koulutussopimuksen mukaan. Tehohoidon palvelun pituus on vähintään 9 kk niiden osalta, jotka ilmoittautuvat erikoistumisohjelmaan 01/08/2013 tai sen jälkeen. Tehohoidon palvelusta tulee vähintään 3 kuukautta hankkia yliopistosairaalan ulkopuolelta. Tavoitteena on lisätä tehohoidon palvelun

pituus 12 kuukauteen 2-4 vuoden sisällä. 1.8.2013 alkaen edellytetään kaikilta myös vähintään 2 kuukauden palvelua kipupoliklinikalla tai akuutin kivunhoidon parissa sekä vähintään 1 kuukauden tutustumisjaksoa ensihoitoon.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutusta (luentoja, seminaareja ja demonstraatioita) järjestetään noin 40 viikkona vuodessa 3-5 tuntia viikossa. Niissä käydään läpi anestesiologian ja tehohoidon keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Koulutusohjelma julkaistaan lukukausittain. Muita toimipaikkakoulutuksen muotoja ovat mm. bed side-opetus ja henkilökohtainen toimenpideohjaus. Teho-osastoilla, kipuklinikalla ja ensihoidossa koulutettava saa opetusta ensisijaisesti potilastyöskentelyn yhteydessä. Koulutettava pitää erikoistumisalan koulutusjaksonsa aikana seminaariesitelmiä osana koulutustaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Koulutettavan on osallistuttava koulutussuunnitelman mukaisesti koulutusyksikön/tiedekunnan järjestämään tai hyväksymään koulutukseen 80 tuntia anestesiologian, tehohoidon, kivunhoidon ja ensihoidon alalla. Koulutus toteutetaan siten, että se muodostaa koulutettavan kannalta mielekkään kokonaisuuden anestesiologian, tehohoidon ja kivunhoidon erityiskysymyksistä ja niihin liittyvistä seikoista. Eri yhdistysten järjestämien koulutustilaisuuksien hyväksymisestä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättävät yliopistot. Ulkomaisten kongressien ja muiden koulutustilaisuuksien hyväksymisestä päättää koulutusohjelman vastuhenkilö. Lisäksi vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 10 opintopistettä.

Koulutusvirat

TYKS:ssa on erikoistuvan lääkärin virkoja yhteensä 13. Yliopistosairaalan ulkopuolissa sairaaloissa koulutuspaikkojen lukumäärä vaihtelee koulutussopimusten mukaisesti. Tarkempia tietoja koulutuspaikkojen määrästä yliopistosairaalan ulkopuolelta saa Ty:n Anestesiologian ja tehohoidon oppiaineen erikoislääkärikoulutuksesta vastaavalta professorilta tai asianomaisen sairaalan anestesiologian ja tehohoidon ylilääkäriltä.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuuden arviointi

- Koulutettavat osallistuvat yliopistosairaalassa ollessaan vuosittain European Society of Anaesthesiologyn järjestämään In-Training Assessment -kuulusteluun. Kuulustelun kustannuksista vastaa koulutuspaikka. Omalla kustannuksellaan kuulusteluun voivat osallistua myös yliopistosairaalan ulkopuolella työskentelevät erikoistuvat lääkärit.
- Säännöllisissä tapaamisissa tutorerikoislääkärin ja kouluttajien kanssa arvioidaan koulutuksen edistymistä ja tuloksellisuutta. Arvioinnin kohteena on koulutettavan edistyminen ammatillisesti, suhtautuminen potilaisiin ja yhteistyökyky. Lisäksi koulutettava arvioi lukukausittain kirjallisesti saamaansa koulutusta.
- Lokikirjan ja sairaalan tietojärjestelmistä saatavan tiedon avulla seurataan koulutettavan kokemuksen karttumista ja työskentelyaikaa eri toimipaikoissa riittävän monipuolisen koulutuksen varmistamiseksi. **Kaikkien koulutettavien tulee pyytää lokikirja vastaavalta kouluttajalta koulutusohjelmaan ilmoittauduttaessa, jotta koulutus ja palaute voidaan dokumentoida opintojen alusta alkaen.**
- Yksikön koulutus arvioidaan säännöllisesti eurooppalaisten standardien mukaisesti

Kuulusteluvaatimukset

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](#)

ENDOKRINOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Pirjo Nuutila

Puh. (02) 313 1868

pirjo.nuutila@utu.fi

Medisiininen toimialue

Sisätautien klinikka, TYKS

20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus:

Maamme yliopistojen endokrinologian opetuksen vastuuhenkilöt ovat pyrkineet siihen, että koulutus toteutuisi eri paikoissa mahdollisimman pitkälle samojen tavoitteiden mukaan, ja siksi yhteisissä kokouksissa on sovittu identtisistä koulutustavoitteista.

Koulutuksen rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen kaikkien sisätautialojen kanssa.

Se suoritetaan sisätautierikoisan koulutusviroissa niissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus. Erityisesti koulutuksen johtaessa ”suoraan” endokrinologiaan, gastroenterologiaan, infektiosairauksiin, kardiologiaan, kliiniseen hematologiaan, nefrologiaan tai reumatologiaan, on huolehdittava siitä, ettei koulutus suuntaudu yksipuolisesti ko. erikoisalaan jo runkokoulutuksen aikana.

Sisätautialojen runkokoulutuksen hyväksyjä on yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö. Hänen harkintansa mukaan koulutukseen voi sisältyä lyhyitä jaksoja muilta soveltuvilta aloilta (esimerkiksi keuhkosairaudet, anestesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia).

Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Voimassaolevat koulutussopimukset

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	2 v	

Salon aluesairaala	2 v
Turun kaupunginsairaala	1 v
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v
Porin kaupunginsairaala	6 kk
Rauman aluesairaala	12 kk
Turunmaan sairaala	6 kk

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua endokrinologian koulutusvirassa yliopistosairaalassa. Osa siitä voidaan sopimuksen mukaan suorittaa keskussairaalassa tai ulkomaisessa yksikössä. Jotta koulutettava saisi koulutusaikana laajemman kuvan alasta, kuin mitä TYKS-piirin potilasaineisto pystyy tarjoamaan, on sovittu, että koulutettava osallistuisi lukukausiaikoina HYKS:n endokrinologian koulutusohjelmaan n. 1 x/kk. Eriytyvästä koulutuksesta voidaan korvata tieteellisellä tutkimustyöllä, joka kohdistuu endokrinologiaan ja metabolisiin sairauksiin, korkeintaan 6kk. Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa tehdään koulutussopimukset.

Yksityiskohtainen sisällöllinen kuvaus

Koulutuksen jälkeen koulutettavan on kyettävä itsenäisesti hoitamaan seuraavien sairauksien ja tilojen diagnostiikka ja hoito:

Endokrinologia

1. Kilpirauhassairaudet

- tyreotoksikoosi
- hypotyreoosi
- kilpirauhastulehdukset
- raskauteen liittyvät kilpirauhasongelmat
- struuma
- kilpirauhasen pahanlaatuiset kasvaimet (yhteistyössä kirurgien ja onkologien kanssa)
- Basedowin taudin silmäoireyhtymä yhteistyössä oftalmologien kanssa
- sattumoomat
- laboratoriodiagnostiikan sudenkuopat

2. Luuston ja kalsiumaineenvaihdunnan sairaudet

- hyperparatyreoosi
- hypoparatyreoosi
- hyperkalsemia
- hypokalsemia
- osteoporoosi
- munuaissairauteen liittyvä luusairaus
- muut metaboliset luustosairaudet kuten osteomalasia ja Pagetin tauti

3. Lisämunuaissairaudet

- feokromosytooma
- hyperkortisolismi
- hyperaldosteronismi
- lisämunuaiskuoren vajaatoiminta
- steroidisynteesin häiriöt kuten 21-hydroksilaasidefekti

- sattumoomat
4. Aivolisäkkeen sairaudet
- prolaktinooma
 - akromegalia
 - Cushingin tauti
 - TSH:ta tuottavat aivolisäkekasvaimet
 - toimimattomat aivolisäkekasvaimet
 - aivolisäkkeen vajaatoiminta
 - pituitaarinen apopleksia
 - hypofysiitti
 - sattumoomat
5. Vesi- ja suolatalouden häiriöt
- polyuria (hypotalaminen ja renaalinen diabetes insipidus sekä polydipsia)
 - hyponatremia mukaan lukien epätarkoituksenmukainen ADH:n erityys
 - hypernatremia
 - hypo- ja hyperkalemia
 - hypo- ja hypermagnesemia
 - hypo- ja hyperfosfatemia
 - Gonadien sairaudet
 - miehen hypogonadismi
 - naisen hypogonadismi
 - hirsutismi yhteistyössä gynekologi-endokrinologien kanssa
 - miehen intertiliteetti
6. Galaktorrea ja gynekomastia
7. Hypoglykemia
8. Lihavuus ja syömishäiriöt
- ravitsemustilan arviointi
 - tehostettu ravitsemushoito
 - sairaalloisen lihavuuden hoito
 - lihavuuden leikkaushoidon jälkeinen seuranta ja ravitsemus
 - lihavuuteen liittyvät endokriiniset häiriöt
 - anoreksia-potilaan endokriiniset häiriöt ja hoito sisätautiosastolla
9. Porfyriasairaudet
10. Neuro-endokriiniset kasvaimet mukaan lukien karsinoidioireyhtymä ja GEP-tuumorit yhteistyössä kirurgien ja onkologien kanssa
11. MEN-oireyhtymät
12. APECED
13. Lipoproteiiniaineenvaihdunnan erityisongelmat

Diabetologia

- Diagnostiikka
- alentunut glukoosin sieto
- gestationaalinen diabetes
- tyypin 1 diabetes
- tyypin 2 diabetes

- sekundaari-diabetes

Hoito

- alentunut glukoosin sieto
- ruokavaliohoito tyypin 1 ja tyypin 2 diabeteksessa
- liikunta
- tyypin 2 diabeteksen tablettihoito
- insuliinihoito tyypin 1 ja tyypin 2 diabeteksessa mukaan lukien insuliinipumppuhoito
- sokeritasapainon seurantamenetelmät
- diabeteksen hoito kirurgisten toimenpiteiden yhteydessä
- infektiot
- hypoglykemiaongelmat
- ketoasidoosi
- hyperosmolaarinen nonketoottinen kooma
- maitohappoasidoosi
- hoidon opetuksen periaatteet
- omahoitoon ja hoitoon sitoutumiseen vaikuttavien tekijöiden tunteminen
- silmätautiin toteaminen yhteistyössä oftalmologien kanssa
- munuaissairauden toteaminen, hoito ja seuranta yhteistyössä nefrologien kanssa
- hermosairaus
- diabeettiset jalkaongelmat
- diabeteksen makroangiopaattiset komplikaatiot
- lipidihäiriöt
- kohonnut verenpaine
- impotenssi
- diabeteksen hoito raskauden aikana yhteistyössä obstetrikkojen kanssa
- gestationaalisen diabeteksen hoito ja seuranta
- raskautta edeltävä neuvonta

Koulutuksen jälkeen koulutettavalla tulee olla perustiedot ja käsitys seuraavista asioista

- edellä mainitut sairaudet lapsilla
- kasvuhäiriöt
- endokriinisten sairauksien kirurgisen hoidon pääperiaatteet
- pahanlaatuisten endokriinisten kasvaimien solusalpaajahoido
- vaihdevuosien hormonihoido
- prostatahyperplasian endokriininen hoito
- akuuttien diabeettisten silmäkomplikaatioiden hoidon pääperiaatteet
- uremian aktiivihoido diabeetikolla
- hormonimääritysten teoria ja käytäntö
- endokriinisten kuvantamismenetelmien teoria ja käytäntö
- perinnöllisyysneuvonta periytyvien endokriinisten sairauksien yhteydessä

Koulutuksen jälkeen koulutettavalla tulee olla valmius

- yhteistyöhön kirurgien, neurologien, gynekologien, pediatrien, onkologien ja oftalmologien kanssa
- toimia diabetesyhteistyöryhmän jäsenenä

- vastata yhteistyössä muiden diabeteslääkäreiden ja -hoitajien kanssa alueensa diabeteksen hoidon järjestelyistä ja laadunseurannasta
- järjestää yhteistyössä muiden endokriiniseen sairauksiin perehtyneiden lääkäreiden kanssa alueensa endokriinisten sairauksien diagnostiikka ja hoito

Koulutusvirat

Sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Eriytysvaatimuksena on osallistuminen amerikkalaiselle, eurooppalaiselle tai pohjoismaiselle postgraduate-kurssille. Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi käyvät kansainväliset kongressit, Suomen Endokrinologiyhdistyksen järjestämät koulutustilaisuudet ja muut vastuuhenkilön hyväksymät koulutustilaisuudet.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Arviointi toteutetaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaisesti, yleensä 2 - 3 kertaa koulutuksen aikana. Arvioinnissa korostuu tasapuolisuus ja tasa-arvoisuus. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Suunnitelman toteutumisessa keskeistä on vertailu oppimistavoitteiden toteutumiseen. Mahdollisuuksien mukaan tukena käytetään portfolio-systeemiä.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

FONIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Dosentti Elina Isotalo

elina.isotalo@tyks.fi

Korvaklinikka, TYKS

20520 Turku

Puh. (02) 313 8088

Koulutuksen tavoitteet

Viisivuotisen foniatrian (puhe- ja äänihäiriöt) koulutusohjelman suoritettuaan foniatrian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän hallitsee oman alansa sairauksien ja kehityshäiriöiden ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen sekä

- tuntee puhutun kielen kommunikaatiojärjestelmän ja sen häiriöt, hallitsee näiden hoidon ja terapian sekä tuntee tärkeimmät puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot
- hallitsee instrumentaalisen foniatrian diagnostiikan
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee osallistumaan alansa kehittämisen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta
- on perehtynyt terveydenhuollon johtamiseen

Koulutuksen sisältö

Koulutuksessa käydään läpi alan kliinisen tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen yleiset järjestelyt ja käytännöt. Aihealueita ovat äänihäiriöt, lasten puheen ja kielen kehityshäiriöt, hankitut kielelliset häiriöt, ääntämishäiriöt, suulaen rakenteen ja toiminnan häiriöt, puherytmin häiriöt, lukemisen ja kirjoittamisen häiriöt sekä nielemishäiriöt. Aihealueet voivat painottua eri tavoin koulutusohjelman vastuuhenkilön ja koulutettavan sopimuksella. Koulutukseen kuuluu runkokoulutuksena myös perehtyminen korva-, nenä- ja kurkkutauteihin ja niiden tutkimus- ja hoitomenetelmiin sekä kuulontutkimukseen ja –kuntoutukseen.

Koulutuksen rakenne

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 1v 3kk

- 6 kk Audiologia (työskentely yliopistosairaalassa)
- 6 kk Korva-, nenä- ja kurkkutaudit (voidaan suorittaa kokonaan tai osittain keskussairaalassa)
- 3 kk Allergologia/ihotaudit, keuhkosairaudet, lastentaudit, lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, psykiatria tai plastiikkakirurgia (voidaan suorittaa kokonaan tai osittain keskussairaalassa), tai vaihtoehtoisesti 3 kk palvelu fonetiikan, logopedian tai fysiologian tai muussa vastaavassa laitoksessa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta foniatrian erikoisalan koulutusvirassa yliopistosairaalassa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen laajuus on 3 - 5 tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksen muodot ovat:

- luennot, seminaarit ja kirjallisuusreferaatit
- ohjattu puhe- ja äänihäiriöiden tutkimus ja terapia
- potilasmeetingit
- muiden erikoisalojen konsultaatiot

Toimipaikkakoulutukseksi voidaan hyväksyä myös muiden alojen (esim. lastenneurologia, lastenpsykiatria, neurologia, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, logopedia) aiheiltaan sopivat seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet.

Koulutusvirat

TYKS, 1 erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia ja johtamis- ja hallintokoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Kurssimuotoinen koulutus sisältää opintoja seuraavista aihepiireistä:

- puhe- ja äänifysiologia, äänihäiriöt
- kuulovikaisuus ja kuulontutkimus puheen ja kielen kehitys ja sen häiriöt
- puheen sujuvuuden häiriöt
- psykogeeniset kommunikaatio häiriöt
- neurologisten sairauksien aiheuttamat puheen ja kielen häiriöt
- puhe-elimistön rakennepoikkeavuudet ja puhehäiriöt
- geriatrinen foniatria
- geneettiset sairaudet foniatriassa
- instrumentaalinen foniatrinen diagnostiikka
- yllämainittujen sairaus- ja häiriöryhmien hoito- ja kuntoutusmuodot ja muut yleiset tukitoimenpiteet
- puhetta tukevat ja korvaavat kommunikaatiokeinot ja kommunikaatioapuvälineet
- fonokirurgian periaatteet ja indikaatiot
- (neuro-)psykologiset ja logopediset tutkimusmenetelmät
- fonetiikan ja lingvistiikan perusteet

Koulutettava voi käyttää hyväkseen foniatrian ja muiden erikoisalayhdistysten sekä yliopistojen järjestämää jatko- ja täydennyskoulutusta sekä soveltuvia ulkomaisia kursseja.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma, jonka toteutumista seurataan lokikirjan avulla. Koulutuksen käytännön toteutumisesta vastaa koulutettavalle nimettävä henkilökohtainen vastuuhenkilö (tutor), ja toteutumista arvioidaan vastuuhenkilön ja koulutettavan keskinäisissä arviointikokouksissa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdittaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

FYSIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Katri Laimi Puh. (02) 313 2272

katri.laimi@tyks.fi

Fysiatrian vastuualue/TULES/Tyks

PL 52, 20521 Turku

Tavoitteet

Fysiatrian erikoislääkärin tulee hallita alaan kuuluva diagnostiikka, hoidolliset ja kuntoutusmenetelmät ja niiden teoreettinen perusta kyeten soveltamaan niitä eri-ikäisten ihmisten sairauksissa, vammoissa ja toimintakykyongelmissa, joissa nämä menetelmät ovat osoittautuneet tehokkaiksi huomioiden myös kustannus-hyöty näkökohdat. Fysiatrian keskeisenä substanssina on sairauksien ja vammojen vaikutus toimintakykyyn. Erityisesti fysiatrian erikoislääkäri on perehtynyt tuki- ja liikuntaelimestön sairauksiin ja kiputiloihin, sekä vaikeavammaisuutta aiheuttaviin tauti- tai tapaturmatiloihin. Hän hallitsee liikuntaelinten anatomian, fysiologian ja kliinisen biomekaniikan ja ymmärtää erityisesti fysikaalisten hoitojen erilaiset biologiset vaikutukset. Hän perehtyy koulutusohjelman aikana moniammatilliseen kuntoutusprosessiin. Hän osaa arvioida eri apuneuvojen ja apuvälineiden tarvetta ja hyötyä. Fysiatrian erikoislääkärin tulee hallita myös Suomen sosiaalilainsäädäntö kuntoutukseen ja vakuutuslääketieteeseen liittyvältä osin. Koulutusohjelma noudattaa Eurooppalaisen fysiatriajärjestön UEMS European Board of PRM:n ohjeita.

Fysiatrian erikoislääkäritutkinnon rakenne

- I. Terveyskeskuspalvelu – *9 kuukautta*
Terveyskeskusjakso suoritetaan yliopistojen hyväksymissä terveyskeskuksissa, jotka täyttävät yliopiston kanssa tehdyssä sopimuksessa määritellyt laatuksiteerit (lisätietoja Turun yliopiston Internet-sivuilla).
- II. Runkokoulutus – *3 kuukautta*
Suoritetaan vähintään 1 kuukauden jaksoina seuraavilla erikoisaloilla: geriatria, kliininen fysiologia, kliininen neurofysiologia, liikuntalääketiede, neurokirurgia, neurologia, ortopedia ja traumatologia, yleiskirurgia, psykiatria, radiologia, reumatologia, työterveyshuolto, sisätaudit

Eriytyvä/erikoisalan koulutus – 4 vuotta

Suoritetaan vähintään 2 vuoden palveluna yliopistollisen sairaalan fysiatrian yksikössä. Jäljelle jäävä 1½–2 vuotta voidaan suorittaa palveluna muussa koulutuspaikassa jonka kanssa on laadittu koulutussopimus (yleensä muun sairaalan fysiatrian tai kuntoutusyksikkö tai kuntoutuslaitos). Tämänkaltaisina koulutuspaikkoina voivat toimia esimerkiksi Satakunnan keskussairaala, Salon aluesairaala, Vaasan keskussairaala, Ruissalon kylpylä.

Palvelu Turun yliopistollisen sairaalan fysiatrian vastuualueella sisältää työskentelyä fysiatrian poliklinikalla, vaativan kuntoutuksen osastolla, alueellisessa apuvälinekeskuksessa ja kuntoutustutkimuspoliklinikalla.

Tutkimustyötä voidaan hyväksyä erikoislääkärin koulutukseen yhteensä enintään yksi vuosi (lisätietoja erikoislääkärikoulutusta koskevista pysyväismääräyksistä).

III. Toimipaikkakoulutus

Pääosa suoritetaan käytännön työnohjauksena. Sen lisäksi koulutukseen kuuluvat viikoittaiset seminaarit, viikoittaiset kirjallisuuskokoukset ja potilastapausselvittelyt. Keskimäärin 2–5 tuntia viikossa.

IV. Säännölliset arvioinnit

V. Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus-60 tuntia.

Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjan merkinnällä.

VI. Johtamiskoulutus – 10 opintopistettä

Lisätietoja koulutuksesta – <http://www.med.utu.fi/sivustot/medimerc/index.html>

Kaikkiaan erikoistuvan lääkärin on mahdollista suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutus erikoistumisen aikana tai sen jälkeen suorittamalla vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta tiedekunnan edellyttämällä tavalla.

VII. Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulusteluihin liittyvää ajankohtaista tietoa (mm. kuulusteluajankohdat, ilmoittautuminen, kuulusteluvaatimukset, vanhat tenttikysymykset) löytyy osoitteesta www.med.helsinki.fi

Vähintään puolet viiden vuoden koulutusohjelmasta tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Fysiatrian erikoisalalle on myönnetty poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutuksen vaatimuksesta 26.11.2015 asti.

Koulutusvirat: 3 erikoistuvan lääkärin virkaa

Oppimisprosessin seuranta ja arviointi

Koulutusohjelman alussa laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jossa huomioidaan sekä koulutussisällölle asetettavat vaatimukset että erikoistuvan omia kiinnostusalueita ja koulutustoiveita. Koulutuksen tavoitteiden yksityiskohtaista toteutumista seurataan itsearvioinnin, kouluttajan arvioinnin ja kehityskeskustelujen avulla. Kussakin koulutusvaiheessa asetetaan henkilökohtaiset koulutustavoitteet. Keskeisin koulutuksen

seuraamis-/kirjaamismenetelmä on lokikirja/päiväkirja johon rekisteröidään eri koulutussuoritteet, arviointi ja saavutetut taidot.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

GASTROENTEROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Markku Voutilainen

Puh. (02) 313 2004

markku.voutilainen@utu.fi

Medisiininen toimialue, Tyks, 20520 Turku

Ohjaavat kouluttajat: TYKS:N gastroenterologian erikoislääkärit

Yleistä

Koulutuksen tulee täyttää soveltuvin osin European Union Medical Specialities Gastroenterology section/European Board of Gastroenterologyn (EUMS/EBG) antamien suositusten vähimmäisvaatimukset.

Koulutusohjelman tavoitteet:

Koulutettavalle opetetaan gastroenterologisten sairauksien diagnostiikka, hoito ja seuranta niin, että koulutuksen jälkeen lääkäriellä on valmiudet toimia erikoislääkärinä erikoissairaanhoidossa. Koulutettavalle opetetaan kliinisen diagnostiikan lisäksi endoskopiaturkimukset ja niiden yhteydessä tehtävät toimenpiteet. Koulutettava hankkii kattavat teoreettiset tiedot ruuansulatuskanavan sairauksien etiologiasta, patogeneesista, kliinisestä kuvasta ja hoidosta sekä niiden diagnostiikkaan käytettävistä laboratorio- ja kuvantamismenetelmistä sekä perehtyy sairauksien hoitoon liittyviin eettisiin ja terveystaloudellisiin näkökohtiin.

Koulutusohjelman rakenne: Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu (9kk) mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Terveyskeskuspalvelun lisäksi erikoistumisohjelmaan kuuluu 2v 3kk runkokoulutus (sisätaudit) ja 3v kestävä eriytyvä koulutus

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Katso TYKS:n sisätautien runkokoulutus

Eriytyvä koulutus (3v)

Yliopistosairaalassa tapahtuvaa koulutusta on oltava koko koulutuksesta vähintään 3 vuotta ja eriytyvästä koulutuksesta vähintään 18 kk. Muutoin koulutus voi tapahtua yliopiston ja koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty

koulutussopimus. Yliopistosairaalan ulkopuolisiksi koulutuspaikoiksi katsotaan ne lähisairaaloitten gastroenterologian yksiköt (Salo, Vakka-Suomi), jotka on liitetty yliopistosairaalaan 2015. Näiden yksiköiden kanssa tehdään koulutussopimus.

Erikoistuva osallistuu gastroenterologisen poliklinikapotilaiden sekä vuodeosaston ja/tai muiden gastroenterologisten potilaiden tutkimuksiin ja hoitoon sekä konsultaatiotoimintaan kouluttajien ohjauksessa. Endoskopiatoiminta tapahtuu kouluttajien ohjauksessa. Potilastapaussuoritteet yhdessä patologioiden ja radiologioiden ym. yhteistyökumppanien kanssa ovat osa koulutusta.

Voimassa olevat koulutussopimukset

Satakunnan keskussairaala 1 v

Turun kaupungin sairaala 1 v

Koulutusvirat

Gastroenterologian koulutusvirkoja on 2

Teoreettinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta suositellaan suoritettavaksi runkokoulutuksen aikana 10 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta yhteensä vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoinen koulutus on suositeltavaa suorittaa laajoina kokonaisuuksina gastroenterologian keskeisiltä alueilta.

Hallinnon koulutus

Hallinnon koulutuksen osalta noudatetaan voimassa olevia yliopistosairaalan erikoislääkäriohjelmien hallinnon koulutusvaatimuksia.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa.

Korvaava koulutus

Korvaavaa koulutusta voidaan hyväksyä enintään yhteensä kuusi kuukautta. Korvaava koulutus voi olla kliinistä fysiologiaa, ellei funktiotutkimuksiin saa riittävää koulutusta omassa yksikössä tai

- Kirurgista koulutusta akuuttihoitoyksikössä ja/tai toimenpide-endoskopiassa
- Gastrointestinaalikanavan patologiaa
- Gastrointestinaalikanavan syöpien hoitoon perehtymistä
- Gastroenterologisten sairauksien sädediagnostiikka
- Kliinistä fysiologiaa
- Alan tieteellistä tutkimustyötä

Korvaavaksi koulutukseksi voidaan hyväksyä myös koulutuksen vastuuhenkilön harkinnan mukaan ulkomailla saatu EBG:n hyväksymässä paikassa hankittu koulutus (trainee exchange EU-maissa).

Toimipaikkakoulutus

Erikoistuva lääkäri osallistuu koulutuspaikan järjestämiin sisäisiin meetingeihin vähintään kolme tuntia viikossa, josta kaksi tuntia käsittää osaksi tai kokonaan gastroenterologiaa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsinginyliopiston [www-sivulla](#)

GASTROENTEROLOGINEN KIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Juha Grönroos

Puh. (02) 313 1234

juha.gronroos@tyks.fi

Vatsaelinkirurgian ja urologian toimialue

TYKS, 20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. **Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa.**

Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet

Gastroenterologisen koulutusohjelman tavoitteena on antaa koulutettavalle gastrokirurgian erikoislääkärin valmiudet toimia keskussairaالاتasolla vatsaelinkirurgiasta vastaavana lääkärimä.

Hänen tulee hallita seuraavat kirurgian osa-alueet:

- Väestön gastroenterologisen kirurgian tautikirjo ja epidemiologia
- Vatsaelinsairauksien kliiniset oireet ja löydökset sekä diagnostiset menetelmät
- Hoitosuunnitelman laatiminen ja sen ymmärrettävä selostaminen potilaalle
- Leikkausindikaatiot ja -kontraindikaatiot, sekä leikkauksekelpoisuuden arviointi
- Leikkausmenetelmien valinta ja preoperatiivinen hoito
- Tyyppileikkaukset (erillinen lokikirja)
- Postoperatiivinen hoito sekä jälkihoito ja kuntoutus
- Ruuansulatuskanavan endoskopia
- Päivystystoiminta
- Hoitotulosten arviointi
- Uusien hoitomuotojen ja diagnostisten menetelmien käyttöönotto, sekä alan kehityksen seuraaminen
- Perehtyneisyys terveydenhuollon hallintoon sekä kustannusrakenteeseen
- Potilas-lääkäri suhteen kehittäminen

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkovaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun hyväksytyt suorittaminen. Koulutus perustuu ohjaavan kouluttajan kanssa tehtävään yksilölliseen koulutussuunnitelmaan.

Leikkausteknisen käytännön koulutuksen ja henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä seurataan toimenpide-lokikirjalla. Koulutettava osallistuu koulutuksen edistymisen seurantaan säännöllisillä arviointitapaamisilla kouluttajan kanssa.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden keskuksella suoritettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveystieteiden keskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus

3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla erikoistuvan lääkärin viroissa Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa.

Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta suoritetaan työskentelemällä yliopistoklinikassa gastroenterologisen kirurgian osastolla. Koulutuksesta voidaan 6 kk:n jakso suorittaa toisessa kotimaisessa tai ulkomaisessa gastroenterologisen kirurgian yksikössä.

Toimipaikkakoulutus

Koulutus tapahtuu TYKS:n vatsaelinkirurgisella osastolla, operatiivisella päivystysosastolla gastroenterologian poliklinikalla ja päivystyspoliklinikalla sekä leikkaussalissa ja teho-osastolla seuraavasti:

- Osastokierroilla ja teho-osastolla opettajan johdolla

- Endoskopiapoliklinikalla opettajan opastuksella ja valvonnassa
- Henkilökohtaisesti ohjattujen ja myöhemmin avustettujen leikkausten yhteydessä lokikirjan mukaisesti, niin että kaikki tyyppitoimenpiteet tulee läpikäytyä
- Ohjattujen ja valvottujen jälkiseuranta- ja konsultaatiopoliklinikoiden yhteydessä
- Syöpämeetingeissä (4 t/kk)
- Radiologyhteismeetingeissä (2 t/kk)
- Klinikkokouksissa (8 t/kk)

Koulutusvirat

Vatsaelinkirurgian klinikalla on 3 koulutusvirkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Lisäksi suoritetaan vähintään 7 vrk/vuosi teoreettista kurssimuotoista koulutusta oman sairaalan ulkopuolella.

Klinikan järjestämät syventävät jatkokoulutuskurssit, Suomen Gastrokirurgien, Gastroenterologiayhdistyksen ja Kirurgiyhdistyksen järjestämät tieteelliset kokoukset, pohjoismaiset, eurooppalaiset ja muut kansainväliset kongressit ja kurssit soveltuvin osin hyväksytään teoreettiseksi koulutukseksi. Koulutettavalle opetetaan valmiudet alansa asioiden suulliseen ja kirjalliseen esittämiseen sekä kotimaisilla että kansainvälisillä forumeilla.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting -ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](#)

GERIATRIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Matti Viitanen

Puh. (02) 266 1996

matti.viitanen@utu.fi

Turun kaupungin sisätautisairaala

Kunnallissairaalantie 20

20700 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Geriatrian erikoislääkärin koulutusohjelman tavoitteena on tuottaa geriatrian erikoislääkäreitä, jotka kykenevät toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä niin laitoksissa kuin avohoidossa:

- tuntevat vanhenemiseen liittyvät biologiset ja toimintakyvyn muutokset
- erottavat vanhenemismuutokset sairauden aiheuttamista oireista
- tuntevat vanhuuteen liittyvien sairauksien epidemiologian, syyt, patogeneesin ja erikoispiirteet
- hallitsevat vanhuuteen liittyvien tautien diagnostiikan, hoidon, lääkinnällisen kuntoutuksen ja ehkäisyn
- hallitsevat iäkkäiden lääkehoidon yleisperiaatteet, lääkkeiden tavallisimmat interaktiot ja hoitomyöntyvyyteen vaikuttavat tekijät
- hallitsevat kognitiivisen häiriön arvioimisen, siihen liittyvät sairaudet ja siihen vaikuttavat muut tekijät
- kykenevät huomioimaan kokonaistilanteen potilaan diagnostiikassa, hoidossa ja kuntoutuksessa
- kykenevät arvioimaan hoitomahdollisuudet ja lopettamaan hoitotoimenpiteet, jotka eivät hyödytä potilasta ja järjestämään saattohoidon
- kykenevät toimimaan geriatrian erityiskysymysten kouluttajana terveydenhuollon koulutuksessa
- tuntevat geriatrisen terveydenhuollollisen suunnittelun ja pystyvät johtamaan iäkkäiden potilaiden hoidossa ja kuntoutuksessa oleellista ryhmätyöskentelyä

Koulutuksen sisältö

Runkokoulutuksessa olevien lääkärin pitää saada koulutusta vanhuuden sairauksista ja niiden erityispiirteistä. Erikoistuvan pitää saada myös käsitys avohoidon mahdollisuuksista hoitaa monisairas, toimintakyvyltään heikentynyt, iäkäs potilas. Koulutusta antavien yksiköiden on taattava riittävä kierto eri toimipisteiden välillä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Geriatrian eriytyvän koulutuksen osallistuvien lääkärin tulee saada laaja-alaista geriatrian koulutusta äkillisten vanhuuteen liittyvien tautien, muistisairauksien ja muiden kroonisten tautien alueelta. Lisäksi erikoistuvalla pitää varata mahdollisuus osallistua hoivasairaalan- ja saattohoitoon. Jokaiselle koulutuksessa olevalle nimetään henkilökohtainen ohjaaja ja laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma koulutusohjelman vastuhenkilön tai hänen valtuuttamansa kouluttajan kanssa.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa Turun kaupunginsairaalan ulkopuolella.

Runkokoulutus

2 vuotta on yhteinen yleislääketieteen ja terveydenhuollon kanssa. Koulutuksen suorittamiseksi lääkärin tulee palvella kokopäiväisesti lääkärin tehtävissä koulutusyksikön hyväksymässä terveyskeskuksessa vähintään 9 kuukautta ja koulutusyksikön hyväksymässä sairaalassa vähintään 6 kuukauden ajan ja osallistua säännöllisesti edellä mainittujen terveydenhoidon toimintayksiköiden toimipaikkakoulutukseen. Koulutukseen voidaan hyväksyä 3 kuukautta päätoimista geriatriaan liittyvää, vastuuhenkilön puoltamaa tutkimus- tai opetustyötä.

Eriytyvä koulutus

Koulutusaika on 3 vuotta. Koulutus jakaantuu seuraaviin jaksoihin:

- 24 kuukautta palvelua geriatrian erikoistumiskoulutukseen hyväksytyissä yksiköissä. Tämän tulee sisältää tasapainoisesti vanhusten hoidon eri osa-alueita kuten sairaalageriatria, avohoitogeriatría, kuntoutusta, vanhusten pitkäaikaishoitoa, palliatiivista hoitoa, polikliinista toimintaa (muistipoliklinikka), SAS-toimintaa ja päivystystä lokikirjan mukaisesti
- Yhteensä 6 kuukautta sisätauteja yksikössä, jossa on päivystys, neurologiaa (yksikössä mielellään päivystys) ja (vanhus-)psykiatria, 3 kuukautta kumpaakin.
- Yliopistokoulutus

Koko viiden vuoden koulutusjaksoon tulee sisältää vähintään 6-12 kuukautta palvelua yliopistosairaalassa tai –klinikassa, tästä vähintään 6 kuukautta eriytyvän koulutuksen aikana. Tämä voidaan korvata keskussairaalan geriatrialla tai muulla vastuuhenkilön hyväksymällä palvelulla.

Koulutukseen hyväksytään 6 kuukautta päätoimista, alaan liittyvää, vastuuhenkilön puoltamaa tutkimus- tai opetustyötä.

Koulutus toteutetaan siten, että se täyttää EU:n piirissä sovitut vaatimukset.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa. Erikoistuvat valmistavat kerran lukukaudessa oman esityksen ajankohtaisesta aiheesta. Erikoistuvat osallistuvat myös oppiaineen järjestämiin PGE- koulutustilaisuuksiin.

Koulutusvirat:

TKS, 4 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Koulutussopimuksia on tehty koulutuspaikoissa, joissa on kouluttaja, riittävän monipuolinen kliininen toiminta ja erikoisalan tenttivaatimuskirjat ja lehdet.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Kurssimuotoista koulutusta suositellaan suoritettavaksi laajoina kokonaisuuksina geriatrian keskeisiltä alueilta. Tähän tulee sisältyä vähintään 20 tuntia terveydenhuollon suunnittelua ja hallintoa käsittelevää koulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Lisäksi erikoistujan on suoritettava yleislääketieteen erityiskoulutukseen kuuluva 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävä koulutus.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokirjan avulla ja opintosuunnittelukeskusteluin. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen oman ohjaajansa kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

IHOTAUDIT JA ALLERGOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutuksen vastuhenkilö:

Professori Veli-Matti Kähäri

Puh. (02) 313 1600

veli-matti.kahari@utu.fi,

Medisiininen toimialue

Iho- ja sukupuolitautioppi

TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että koulutusohjelman suoritettuaan ihotautien- ja allergologian erikoislääkäri hallitsee ihotautien diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen, muiden sairauksien ilmentämien iho-oireiden diagnostiikan, allergisten sairauksien diagnostiset toimenpiteet ja erotusdiagnoosiin, hoitokäytännöt sekä lääkinnällisen ja ammatillisen kuntoutuksen. Ammatti-ihotautien osalta tulee hallita niitä koskeva lainsäädäntö, diagnostiikka ja lääkinnällinen ja ammatillinen kuntoutus. Erikoislääkärin tulee hallita sukupuolitautilien diagnostiikka ja hoito sekä ihokirurgia omaan erikoisalaansa liittyen. Lisäksi erikoislääkärillä tulee olla valmius oman erikoisalan lääketieteellisen tiedon kriittiseen arviointiin.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Ihotautien ja allergologian erikoisalalle on myönnetty erikoisalakohtainen poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (50/50-sääntö) 31.10.2013 päättyväksi ajaksi. Päätöstä sovelletaan niihin erikoistuviin, jotka ovat saaneet opiskeluoikeuden ennen poikkeuslupapäätöstä sekä niihin, jotka saavat opiskeluoikeuden poikkeuslupapäätöksen aikana.

Erikoistumiskoulutus 5v 3kk

Erikoistumiskoulutuksen tulee sisältää 3kk sisätautien palvelua sisätautien erikoislääkärin johtamassa yksikössä. Erikoisalan käytännön koulutukseen voi sisältyä palvelua yliopistollisessa keskussairaalassa enintään 3 vuotta. Loput erikoisalan koulutuksesta tulee suorittaa muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä. Erikoisalan käytännön koulutuksen tulee sisältää palvelua sairaalalääkärin tehtävässä seuraavasti:

- yleisdermatologiassa vähintään 3 vuotta (ihotautien poliklinikalla ja ihotautiosastolla)
- allergologiassa vähintään 1 vuosi
- sukupuolitaudeissa 3-6kk
- valinnainen täydentävä jakso 3-6kk

Valinnainen täydentävä koulutus voidaan suorittaa yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön ja tiedekunnan hyväksymässä yksikössä ja se voi sisältää esimerkiksi seuraavia osa-alueita:

- allergologiaa
- ammatti-ihotauteja
- ihokirurgiaa (mukaan lukien laserhoidot)
- Ihopatologiaa
- sukupuolitauteja

Erikoistumiskoulutuksen käytännön palvelusta voidaan korvata yhteensä enintään 6 kuukautta alaan liittyvän tieteellisen tutkimuksen suorittamisella. Tieteellinen työ voi kuitenkin korvata enintään 6 kuukautta yleisdermatologiasta tai enintään 3 kuukautta allergologiasta, sukupuolitaudeista tai valinnaisesta jaksosta riippuen siitä, mihin osa-alueeseen tutkimus liittyy.

EU-säännösten mukaisesti voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä myös korkeintaan yksi vuosi ulkomaisessa koulutusyksikössä saatua koulutusta. Tästä tulee kuitenkin sopia etukäteen vastuuhenkilön kanssa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-5 tuntia viikossa.

Koulutusvirat: **TYKS, 4 erikoistuvan lääkärin virkaa**

Teorettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan teoreettinen koulutus on vähintään 80 tuntia. Koulutukseen voidaan hyväksyä eri yliopistojen, Suomen ihotautilääkäriyhdistyksen, Työterveyslaitoksen ja muiden tieteellisten seurojen ja valtakunnallisten järjestöjen järjestämät alan jatkokoulutustilaisuudet sekä osallistuminen alan kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnon koulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kullekin erikoistuvalla laaditaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimetään henkilökohtainen kouluttaja, jonka kanssa koulutussuunnitelman etenemistä seurataan. Erikoistuvan koulutusta ja oppimista seurataan lokikirjan avulla. Lokikirja on yhteensopiva alan kaikkien koulutusyksikköjen kesken. Lisäksi erikoistuvalla nimetään koulutuspaikkakohtainen ohjaaja (tutor). Erikoistuva osallistuu oman oppimisensa ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa.

Erikoistumiskoulutuksessa olevilta edellytetään vähintään yhtä EVO-pisteitä tuottavaa peer review- julkaisua kotimaisessa tai ulkomaisessa lääketieteen alan lehdessä. Tohtorin tutkinto tai aiemmat vastaavat artikkelit hyväksytään korvaamaan ko. vaatimuksen.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

INFEKTIOSAIRAUDET

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Jarmo Oksi

Puh. (02) 313 0786

jarmo.oksi@utu.fi

TYKS, Medisiininen toimialue

Infektiotautien vastuualue

20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Infektiosairauksien erikoislääkärin koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta. Ohjelma koostuu 3 vuoden mittaisesta sisätautien yhteisestä runkokoulutuksesta (ks. Sisätaudit) ja 3 vuoden mittaisesta infektiosairauksien koulutusohjelmasta.

Tavoitteet

Infektiosairauksien erikoislääkärin tulee:

- pystyä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä ja hallita sekä avohoidossa että sairaaloissa esiintyvien tavallisten ja harvinaisten infektiosairauksien ja lisääntyneen

infektioherkkyyden etiologia, epidemiologia, patogeneesi, kliininen kuva, diagnostiikka, erotusdiagnoosi, hoito, komplikaatiot ja ehkäisy

- pystyä antamaan infektioalan konsultaatiopalveluja muiden alojen ja avohoidon lääkäreille
- hallita mikrobilääkkeiden ominaisuudet, käyttöindikaatiot ja käyttöpolitiikka mikrobilääkeresistenssin minimoimiseksi
- hallita rokotteiden ominaisuudet ja käyttöindikaatiot
- pystyä laatimaan sairaalaa ja sen vastuualuetta koskevia infektio- ja sairaalahygieniaohjeita, mukaan lukien poikkeusolojen varalta ennalta laadittavat suunnitelmat
- pystyä antamaan suosituksia epidemiatilanteissa toimien yhteistyössä valtakunnallisten, alueellisten ja paikallisten asiantuntijoiden ja viranomaisten kanssa
- osata tiedottaa infektioista ja niiden ehkäisystä suurelle yleisölle
- osata ohjata infektioita koskevaa täydennyskoulutusta sairaalan ja sen vastuualueen lääkäreille
- olla perehtynyt säädöksiin, valtakunnallisiin ohjeisiin ja hallintoon siltä osin kuin ne koskevat infektiosairauksia ja epidemioiden torjuntaa
- pystyä toimimaan puheenjohtajana tai asiantuntijana sairaalahygieniatyöryhmässä ja mikrobilääketyöryhmässä

Koulutusohjelman rakenne

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen kaikkien sisätautialojen kanssa.

Se suoritetaan sisätautierikoisalalan koulutusviroissa niissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus. Erityisesti koulutuksen johtaessa ”suoraan” endokrinologiaan, gastroenterologiaan, infektiosairauksiin, kardiologiaan, kliiniseen hematologiaan, nefrologiaan tai reumatologiaan, on huolehdittava siitä, ettei koulutus suuntaudu yksipuolisesti ko. erikoisalaan jo runkokoulutuksen aikana.

Sisätautialojen runkokoulutuksen hyväksyjä on yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö. Hänen harkintansa mukaan koulutukseen voi sisältyä lyhyitä jaksoja muilta soveltuvilta aloilta (esimerkiksi keuhkosairaudet, anesthesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia).

Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Voimassaolevat koulutussopimukset

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	2 v	
Salon aluesairaala	2 v	
Turun kaupunginsairaala	1 v	
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v	
Porin kaupunginsairaala	6 kk	
Rauman aluesairaala	12 kk	
Turunmaan sairaala	6 kk	

2. Eriytyvä koulutus (3 vuotta)

- 3 vuotta palvelua yliopistosairaalan infektiosairauksien koulutusvirassa tai infektio­lääkärin viransijaisena, josta ajasta enintään 6 kk voidaan suorittaa klinisen mikrobiologian yksikössä.
- 3 vuoden koulutusajasta voidaan korvata korkeintaan 12 kk palvelulla hyväksyttävässä tehtävässä jollakin tai joillakin seuraavista infektiosairauksien osa-alueista:
 - keskussairaalan infektioerikoislääkärin viransijaisena tai tehtävissä, josta hyväksytään 12 kk, kuitenkin siten, että enintään 3 kk on ollut ennen yliopistosairaalan jaksoa. Erityisistä syistä voidaan keskussairaalakoulutusta hyväksyä yhteensä 18 kk, jolloin koulutuksesta vastaavan tulee varmistua koulutettavan saamasta riittävästä kokeneen keskussairaalan infektio­lääkärin ohjauksesta.
 - Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) infektioepidemiologian yksikössä (korkeintaan 9 kk)
 - infektioalan tutkijana (korkeintaan 6 kk)
 - trooppisten infektiosairauksien yksikössä tai kurssilla Suomessa tai ulkomailla (korkeintaan 6kk) (kurssin minimikesto 1 kk)
 - yliopistosairaalan hematologisessa yksikössä (korkeintaan 6kk)
- Kaikkiaan eriytyvästä koulutuksesta vähintään 18 kk tulee suorittaa yliopistosairaalan koulutusvirassa tai infektio­lääkärin viransijaisena.

Käytännön palvelu Turun yliopistollisessa keskussairaalassa

Turun yliopistollisessa keskussairaalassa Medisiinisen toimialueen infektiotautien vastuualueella toimitaan koulutusvirassa tai infektiosairauksien erikoislääkärin viransijaisena. Koulutettava toimii infektioerikoislääkäreiden ohjaamana infektio-osastolla, infektiopoliklinikalla, infektio­konsulttina ja osallistuu vastuualueen kokouksiin. Käytännön työtä täydentävät toimipaikkakoulutustilaisuudet, joita on säännöllisesti ja joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2-4 tuntia/viikko.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksen aikana perehdytään mm. seuraaviin osa-alueisiin:

- hoitoon liittyvät infektiot ja niiden torjunta
- infektiosairauksien epidemiologia ja infektioepidemioiden selvittely
- moniresistenttien mikrobien aiheuttamat erityisongelmat
- mikrobilääkkeet
- HIV-infektio
- elinsiirto- ja muiden immunosuppressiopotilaiden infektiot
- tehohoitopotilaan infektiot
- septiset infektiot ja endokardiitti
- pneumonia
- luu- ja pehmytkudosinfektiot
- kirurgiset infektiot
- vierasesineinfektiot
- keskushermostoinfektiot
- hepatiitit ja vatsan alueen infektiot
- urogenitaaliset infektiot
- trooppiset taudit ja matkailulääketiede
- epäselvä kuumeilu
- lisääntynyt infektioherkkyys ja primaarit immuunivajavuudet
- infektioihin liittyvät immuunisairaudet

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan infektiosairauksien erikoislääkäreiltä yhteensä 80 tuntia, josta puolet voidaan suorittaa runkokoulutuksen aikana ja siihen liittyvistä aiheista. Infektiosairauksien varsinaista teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan 40 tuntia.

1.8.2009 alkaen erikoislääkärin tutkintoon/koulutukseen sisältyy pakollinen ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op, se suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti jonkin lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän ohjelman mukaisesti. Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja ei voi korvata muilla hallinnon koulutuksilla.

Erikoistuvat lääkärit, joille opinto-oikeus on myönnetty ennen 1.8.2009, voivat suorittaa koulutusvaatimustensa mukaiset hallinnon ja johtamisen opinnot (20h) osallistumalla 10 op:n kokonaisuudesta vapaavalintaisesti kahteen lähijaksoon tehtävineen (1 lähijakso = 10h).

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Koulutuksen vastuuhenkilö ja koulutettavat pohtivat säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa yhteisissä palaverissa koulutusohjelman toimivuutta ja tarvittaessa korjausmahdollisuuksia.

Vastuukouluttajan on tarkoitus tavata säännöllisesti vähintään kaksi kertaa vuodessa jokainen koulutettava henkilökohtaisesti kahden kesken. Tällöin käydään läpi koulutettavan oppimistavoitteiden saavuttaminen, mahdolliset puutteet ja niiden korjausmahdollisuudet sekä pyritään luomaan kullekin erikoistuvalla yksilöllinen koulutussuunnitelma. Näissä tapaamisissa on koulutettavalla mahdollisuus myös arvioida kouluttajan onnistumista.

Näiden tapaamisten lisäksi kouluttajat ja koulutettavat noudattavat tiedekunnan määräämiä yleisohjeita koulutuksen kehittämisestä ja arvioinnista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

KARDIOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Juhani Airaksinen

Puh. (02) 313 1005

juhani.airaksinen@tyks.fi

Sydänkeskus, TYKS

Hämeentie 11

20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutusohjelman suoritettuaan kardiologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten että hän

- hallitsee oman alansa tautien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee edellä mainittujen tautien esiintyvyyden, patogeneesin ja syyt
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset sairaustapaukset
- kykenee suorittamaan alansa kuuluvat diagnostiset ja terapeuttiset toimenpiteet
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoa

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden palveluun mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyshuollossa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Kardiologian erikoislääkärin koulutukseen sisältyvän runkokoulutuksen kesto on 2 v 3 kk. Lisäksi kaikki koulutettavat suorittavat 9 kk mittaisen terveystieteiden palvelun. Runkokoulutus on ollut samansisältöinen kaikilla sisätautiopin erikoisaloilla ja sen tarkoituksena on ollut antaa riittävät lääketieteelliset perustiedot ja –taidot eriytyvän vaiheen koulutusta varten sekä varmistaa keskussairaaloissa toimivien kardiologien konservatiivisen päivityksen osaaminen oman erikoisalansa ulkopuolella.

Koulutus tapahtuu erikseen sovitussa keskus- ja aluesairaaloissa. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus. Pääosa koulutuksesta tapahtuu yleissisätaudeilla ja sisätautiin eri osa-alueilla. Kardiologikouluttajat pitävät kuitenkin erittäin tärkeänä, että myös muiden erikoisalojen palveluita (esim. akuuttilääketiede, keuhkotaudit, anestesiologia ja tehohoito). Niitä hyväksytään runkokoulutukseen enimmillään yhteensä 6 kuukauden ajan. Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Kardiologia on oma erikoisala, minkä takia on oleellista että kunkin yliopiston kardiologian kouluttajat vastaavat koulutettavien valinnasta sekä koulutuksen suunnittelusta, sisällöstä ja laadusta – runkokoulutus mukaan lukien. Kardiologian runkokoulutuksen tavoitteet ovat

yhteneväiset sisätautiopin koulutuksen tavoitteisiin, mutta monipuolinen runkokoulutus sisältää nykyään myös muuta kuin sisätautialojen opintoja.

Voimassaolevat koulutussopimukset

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	2 v	
Salon aluesairaala	2 v	
Turun kaupunginsairaala	1 v	
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v	
Porin kaupunginsairaala	6 kk	
Rauman aluesairaala	12 kk	
Turunmaan sairaala	6 kk	

Eriytyvä koulutus 3 v

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua kardiologian erikoisalan koulutusvirassa, josta vähintään 1,5 v yliopistosairaalassa. Enintään 18 kuukautta koulutuksesta voidaan suorittaa yliopiston ulkopuolella erikseen sovituissa yliopistojen kardiologikouluttajien hyväksymissä koulutusviroissa. Koulutuksesta 6 –18 kk voidaan suorittaa Satakunnan tai Vaasan keskussairaalassa ja 6-12 kk Turun kaupunginsairaalan kardiologian poliklinikalla. ERVA-alueen ulkopuoliset koulutukset hyväksytään yhtenevillä periaatteilla kaikissa yliopistopiireissä. Koulutus sisältää 12 - 18 kk työtä konsultoivana kardiologina poliklinikalla, vuodeosastoilla, teho-osastoilla ja sydänkirurgisella osastolla. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä korkeintaan 6 kk päätoimista tutkimustyötä kardiologian alalla.

Lisäksi koulutukseen kuuluu seuraavat toimenpiteet:

6. EKG:n tulkintaa	> 1000	I
7. rasisuskokeiden tulkintaa:	> 300	P/I
8. pitkäaikaisEKG-rekisteröintien tulkintaa:	> 200	I
9. verenpaineen vuorokausirekisteröintejä	> 30	I
10. kaikukardiografiatutkimuksia:	> 450	P
11. ruokatorven kautta tehtyjä kaikututkimuksia:	> 50	A/P
12. pysyvien tahdistimien asennuksia:	> 50	A/P
13. rytmihäiriötahdistinten asennuksia	> 20	A
14. rytmihäiriötahdistimen ohjelmointia:	> 50	A/P
15. sydämen MRI/TT tutkimuksia:	> 50	A/I
16. isotooppitutkimuksia:	>50	A/I
17. oikean ja vasemman puolen sydänkatetrisaatioita:	> 25	A/P
18. sepelvaltimoiden varjoainekuvauksia:	>300 **	A200/P100
19. pallolaajennustoimenpiteitä	> 50	A
20. invasiivisia elektrofysiologisia tutkimuksia:	> 25 **	A
21. sydänlihaskiopsiat tai väliaikaisen tahdistimen asennukset:	> 25	A/I

- P = itsenäisesti tehty toimenpide (perform)
 A = avustajana toimenpiteessä (assistance)
 I = mukana hoitoratkaisujen pohdinnassa tai tulosten tulkinnassa (interpret)

** peruskoulutuksessa näissä toimenpiteissä lähinnä avustajana

Edellä esitetyt toimenpiteet on rekisteröitävä lokikirjaan 12 kuukauden jaksoissa. Lokikirjaan pyydetään koulutusta ohjanneen seniorin (tutorin) nimi. Edellä mainittu toimenpiteiden lukumäärä koskee koko koulutusaikaa. Kustakin toimenpiteestä tulee koulutettavan perehtyä niiden indikaatioihin, kontraindikaatioihin, komplikaatioihin, tulosten tulkintaan ja merkitykseen diagnostiikassa ja potilaan hoidossa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja -taidot kardiologian eri osa-alueilta jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn kardiologina. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 37:nä viikkona vuodessa 3 - 5 tuntia viikossa. Koulutuksen muodot:

- Luennot, seminaarit ja vastaavat koulutustilaisuudet 1 - 3 tuntia viikossa
- Potilastapausseminaarit 1 - 2 tuntia viikossa
- Kirjallisuus ja tutkijakoulutusseminaarit ½ - 1 tuntia viikossa

Koulutusvirat

Kardiologian koulutusvirkoja on neljä. Osa koulutuksesta voidaan toteuttaa vakinaisten kardiologien viransijaisuuksia käyttämällä.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia, josta vähintään 60 tuntia tulee koskea kardiologian erikoisalaa. Suositellaan osallistumista valtakunnalliseen Suomen Kardiologisen Seuran sekä sen jaoksien järjestämään kurssitoimintaan sekä Euroopan kardiologisen seuran (European Society of Cardiology, ESC) ja sen jaoksien järjestämään jatkokoulutukseen. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi

Kullekin erikoistumassa olevalle lääkärille nimetään henkilökohtainen ohjaaja (tutori), joka on klinikassa toimiva kardiologi. Ohjaajan tehtävänä on opastaa erikoistumassa olevaa lääkäriä ja seurata hänen edistymistään koko koulutuksen ajan. Kullakin kardiologian osa-alueella on vastaava kouluttaja. Seurannan apuvälineenä käytetään henkilökohtaista lokikirjaa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

KEUHKOSAIRAUDET JA ALLERGOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Tarja Laitinen

Puh. (02) 313 4237

tarja.helena.laitinen@tyks.fi

Turun yliopisto, Keuhkosairausoppi ja kliininen allergologia

Medisiininen toimialue, TYKS, T-sairaala, PL 52, 20521 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärinkoulutuksen tavoitteena on valmistuminen alalla itsenäisesti työskenteleväksi erikoislääkäriksi, jonka koulutuksessa otetaan huomioon keuhkosairauksien ja allergologisten sairauksien ehkäisy, diagnostiikka, erotusdiagnoosi, hoito ja ennusteeseen vaikuttavat tekijät. Keskeisiä tavoitteita ovat myös kyky arvioida kriittisesti ja vertailla eri hoitomenetelmiä, sekä pätevyys arvioida hoidon porrastukseen, hallintotehtäviin, sairaanhoidolliseen suunnitteluun sekä alan koulutukseen liittyviä asioita. Keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärin

- on hallittava alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyttävä seuraamaan sen kehitystä
- on osattava alan keskeiset diagnostiset toimenpiteet, niiden suorittaminen ja tulkinta; toimenpiteet luetellaan tarkemmin erikoistuvan lääkärin lokikirjassa
- on hallittava keskeisten keuhkosairauksien syytekijät ja niiden ehkäisyn mahdollisuudet ja menetelmät
- on kyettävä toimimaan moniammatillisen tiimin jäsenenä keuhkosairauksien ja allergologian osa-alueilla sekä alan asiantuntijatehtävissä

Koulutusohjelman rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Tästä voidaan myöntää poikkeuslupa niille erikoistujille, jotka ovat kirjoilla tai saavat erikoisalalan opinto-oikeuden 15.4.2015 – 14.4.2018 välisenä aikana.

Käytännön koulutus koostuu seuraavista osista:

- Terveyskeskuskoulutus 9 kuukautta
- Sisätautikoulutus 1 vuosi 3 kuukautta
 - Suoritetaan pääosin keskussairaaloissa tai yliopistosairaaloissa, mutta 0–6 kk voi suorittaa aluesairaalassa tai vastaavassa kouluttajan hyväksymässä yksikössä. Sisätautikoulutuksen tulee sisältää myös ensiapuväylystystä.
 - Sisätautikoulutusta voi korvata vastuukouluttajan harkinnan mukaan 0–3 kk
 - Päätoimisella tutkimustyöllä millä tahansa lääketieteen alalla, tai
 - Koulutuksella jollakin muulla soveltuvalla erikoisalalla
- Keuhkosairauksien ja allergologian koulutus 4 vuotta:
- Suoritetaan yliopistojen hyväksymissä keuhkosairauksien koulutusyksiköissä
- Vähintään 2 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa, mutta tässä voidaan joustaa tilanteissa, joissa keskussairaalan koulutusvastaava on erityisen pätevä antamaan yliopistosairaalaan verrannollista koulutusta.
- Koulutuksen tulee tavanomaisen keuhkoyksikön toiminnan lisäksi sisältää

- 3 - 6 kk koulutusta yliopistollisen sairaalan allergiapoliklinikalla tai vastuuhenkilön hyväksymässä yksikössä, jossa hoidetaan allergiapotilaita
 - 3 – 6 kk palvelua valvotun hoidon tai tehohoidon yksikössä.
- Keuhkosairauksien ja allergologian koulutuksesta 0-6 kk voidaan suorittaa:
- Päätoimisena tutkimustyönä keuhkosairauksien ja allergologian alalla, tai
 - Keuhkosairauksien kliinisen opettajan toimessa vastuukouluttajan harkinnan mukaan riippuen siitä, kuinka paljon toimeen sisältyy kliinistä työtä, tai
 - Koulutuksena muulla erikoisalalla vastuukouluttajan harkinnan mukaan riippuen koulutuksen sisällöstä ja erikoistuvan yksilöllisestä koulutussuunnitelmasta.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla lääkäriksi riittävät perustiedot ja - taidot kaikilta erikoisalaan liittyviltä osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn keuhkosairauksien ja allergologian erikoislääkärinä. Koulutuksen muotoja ovat mm. erikoistuvien lääkäreiden meetingit, ongelmameetingit, radiologian ja thoraxkirurgian meetingit, klinikan tiedemeetingit, seniorilääkärin osastokierrot, henkilökohtainen ohjaus potilastyöskentelyssä, tutorohjaus ja kehityskeskustelut, joissa erikoisalan lokikirja keskustelun pohjana.

Koulutusvirat

TYKS, 5 erikoistuvan lääkärin virkaa. SatKS, 1 erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (vähintään 60 tuntia)

Keuhkosairauksien ja allergologian alan koulutusta siten, että ne muodostavat erikoistujan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Kursseja pyritään järjestämään mm. seuraavista aihepiireistä:

1. keuhkosairauksien epidemiologia
2. kansanterveydellinen merkitys ja kuntoutus
3. keuhkoalan kliininen fysiologia
4. keuhkosairauksiin liittyvät hätätilanteet
5. kliininen immunologia ja allergologia
6. kliininen farmakologia keuhkosairauksissa
7. keuhko-onkologia
8. obstruktiiviset keuhkosairaudet
9. keuhkoparenkymisairaudet
10. systeemisairauksien ja lääkkeiden aiheuttamat keuhkomuutokset
11. keuhkoputkien ja rintakehän endoskopia
12. tuberkuloosi ja muut keuhkojen infektiot
13. keuhkojen ja välikarsinan radiologinen kuvantaminen
14. unenaikaiset hengityshäiriöt
15. keuhkosairauksissa käytetyt apuvälineet

Moniammatillinen johtamiskoulutus 10 op

Niille, jotka ovat kirjoittautuneet 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Oppimisprosessin ja koulutuksen arviointi

Jotta erikoistumiskoulutuksen aikana ehtii oppia kaikki tarvittavat tiedot ja taidot, on tärkeää mahdollisimman varhain tehdä suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta yhdessä vastuukouluttajan kanssa. Erikoistumiskoulutuksen edistymistä ja koulutussuunnitelman toteutumista seurataan kehityskeskusteluihin ja lokikirjoihin. Kehityskeskustelujen yhteydessä myös erikoistuva antaa palautetta koulutuksesta ohjaajalle.

Valtakunnallinen kuulustelu

Valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu järjestetään koulutusyksiköiden yhteistyönä. Kuulusteluajankohdista ja paikoista ilmoitetaan erikseen. Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy www.med.helsinki.fi – ammatillinen jatkokoulutus – erikoistumiskoulutus. Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIININEN FARMAKOLOGIA JA LÄÄKEHOITO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Risto Huupponen

Puh. (02) 333 7542

risto.huupponen@utu.fi

Turun yliopisto, Farmakologia, lääkekehitys ja lääkehoito

Itäinen Pitkätie 4 B

20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Yleistavoitteet: Kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärin tulee omata hyvät tiedot lääkkeiden ominaisuuksista ja käytöstä sekä lääkehoidon asemasta kansanterveyden kannalta keskeisten sairauksien hoidossa. Hänen tulee hallita näyttöön perustuvan lääkehoidon arvioinnin perusteet (lääkkeen tehon ja vaikuttavuuden arviointi) ja kyetä toimimaan kliinisen lääkehoidon asiantuntijana arvioitaessa yksittäisen potilaan lääkehoitoa sekä lääkkeen tai lääkeryhmän vaikuttavuutta potilashoidossa sekä kyetä edistämään tehokasta, turvallista, taloudellista ja tarkoituksenmukaista lääkehoitoa. Kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärin tulee hallita riittävässä määrin kliinisten lääketutkimusten suorittamisen teoriaa ja käytäntöä, viranomaismääräyksiä sekä olla selvillä ihmisellä tehtävään tutkimukseen liittyvistä eettisistä normeista. Hänellä tulisi olla omakohtaista kokemusta kliinisen lääketutkimuksen suunnitteluun, toteutukseen, analysointiin ja raportointiin osallistumisesta. Alan erikoislääkärillä tulisi olla perusvalmiudet osallistua lääkkeiden rekisteröinnin, tutkimuksen ja turvallisuusseurannan edellyttämään

toimintaan niin kansallisten ja kansainvälisten viranomaisten kuin lääketeollisuudenkin piirissä.

Koulutuksen rakenne ja sisältö

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, johon sisältyy kaikille koulutusohjelmille pakollinen 9 kk:n pituinen terveyskeskuspalvelu. Koulutusohjelman kokonaispituudesta (ml. terveyskeskuspalvelu) vähintään puolet suoritetaan yliopistosairaalan ulkopuolella. Terveyskeskuspalvelun tavoitteena on antaa yleiskuva terveydenhuoltojärjestelmän toiminnasta.

Erikoistumiskoulutus jakautuu erikoisalan täydentävään koulutukseen ja erikoisalan eriytyvään koulutukseen. Täydentävän koulutuksen pituus (sisältäen vähintään 9kk terveyskeskuspalvelua) on 2,5-3 vuotta ja se suoritetaan yleensä vähintään kahdella lääkehoitointensiivisellä alalla (esim. sisätaudit, psykiatria, neurologia, anestesiologia, pediatria, geriatria, syöpätaudit, yleislääketiede). Erikoisalan eriytyvä koulutus suoritetaan kliinisen farmakologian yksikössä ja sen pituus on 3-3,5 vuotta.

Täydentävän koulutuksen tavoitteena on antaa yhdessä lääkärin peruskoulutuksen kanssa kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärille kliiniset valmiudet toimia konsultoivana lääkärinä lääkehoitoa koskevissa asioissa. Palvelu hyväksytään vastuuhenkilön harkinnan mukaan edellyttäen että kouluttajana toimii ao. erikoisalan koulutusoikeuden omaava henkilö tai muu koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä henkilö.

Tutkimustoimintaa voidaan erikoistumiskoulutukseen hyväksyä korvaavana koulutuksena vastuuhenkilön harkinnan mukaan korkeintaan 6kk.

Koulutusohjelman läpikäyneen erikoislääkärin edellytetään hallitsevan seuraavat asiakokonaisuudet:

- tuntea tavallisimpien kliinisessä käytössä olevien lääkkeiden farmakokinetiikan ja –dynamiikan pääpiirteet
- hallita yleisen farmakokinetiikan ja -dynamiikan perusteet ja kyetä näiden tietojen perusteella laskemaan keskeiset farmakokineettiset suureet
- tuntea iän, sukupuolen, raskauden ja imetyksen sekä maksan tai munuaisten vajaatoiminnan vaikutukset lääkehoitoon sekä kyetä soveltamaan tietoja potilaan lääkitystä valittaessa
- tuntea tavallisimpien myrkytysten diagnostiikan ja hoidon
- hallita tavallisimpien, kliinisesti merkittävien lääkeinteraktioiden syntymekanismit sekä osaa soveltaa tietoa interaktioiden diagnostiikkaan ja ehkäisyyn
- tuntea lääke-, huume- ja intoksikaatioanalytiikan perusteet, tulkinnan, rajoitukset ja virhelähteet
- osata analysoida lääkehoidon osuutta potilaalla ilmeneviin haittavaikutuksiin
- pystyä arvioimaan lääkkeiden hoidollista arvoa ja opastamaan terveydenhuoltohenkilökuntaa rationaaliseen ja kustannustehokkaaseen lääkehoitoon
- tuntea kliinisiä lääketutkimuksia koskevat viranomaisohjeet
- kyetä laatimaan kliinisen lääketutkimuksen tutkimussuunnitelman sekä raportoimaan tutkimustulokset sekä viranomaisraportin että tieteellisen artikkelin muodossa

- ymmärtää kliinisen lääketutkimuksen vaatiman laadunvarmistuksen tarpeet ja tutkimuksen edellyttämän organisaatiotarpeen sekä kyetä itse suorittamaan ja johtamaan terveillä henkilöillä tai potilailla tehtävää kliinistä lääketutkimusta
- kyetä toimimaan eettisen toimikunnan jäsenenä tai asiantuntijana kliinisiä lääketutkimuksia käsiteltäessä
- tuntea farmakoepidemiologian, farmakoekonomian sekä lääkekorvausjärjestelmän perusteet
- tuntea lääkkeiden rekisteröinnissä noudatettavan käytännön

Toimipaikkakoulutus

Koulutettavat osallistuvat kliinisen farmakologian yksikön viikoittaisiin konsultaatiomeetingeihin sekä valmistelevat vuorollaan siellä käsiteltävät tapaukset. Koulutettavan tulee osallistua myös kliinisten lääketutkimusten metodologiaa käsittelevään kurssimuotoiseen koulutukseen. Koulutusohjelman vastuuhenkilö voi hyväksyä jälkimmäisen kohdan suorittamisen muullakin tavalla.

Koulutusvirat

Turun yliopisto: 1 assistentti/erikoistuvan lääkärin sivuvirka Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirissä. Assistentin (tutkijan tms.) toimia kun niihin liittyy soveltuva sairaanhoitopiiriin (osa-aikainen) työsuhde.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan erikoistumiskoulutuksen aikana vähintään 80 tuntia josta oman erikoisalalan koulutusta vähintään 60 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Koulutuksen arviointi

Kullekin kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkärikoulutusohjelmaan hyväksytyille laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma ja nimetään yksikön toimesta henkilökohtainen ohjaaja. Koulutettava pitää lokikirjaa suorittamastaan palvelusta, kursseista ja koulustilaisuuksista joihin on osallistunut sekä muista toiminnoista, joilla koulutettava katsoo olevan merkitystä erikoistumisen kannalta. Koulutettava ja hänelle nimetty henkilökohtainen ohjaaja tarkastelevat säännöllisin väliajoin koulutettavan koulutusohjelman toteutumista.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

KLIININEN FYSIOLOGIA JA ISOTOOPPILÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

professori Jukka Kemppainen (jukka.kemppainen@utu.fi)

Kuulustelijat:

professori Jukka Kemppainen ja professori Juhani Knuuti

Tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen erikoislääkäriin tulee kyetä toimimaan erikoisalansa lääkärin tehtävissä siten, että hän

- hallitsee ihmisen perusfysiologian ja patofysiologiset muutokset eri sairauksissa
- hallitsee kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen tutkimus- ja hoitomenetelmät, mittausten suorituksen ja tulkinnan siten, että osaa hyödyntää niitä sairauksien diagnosoinnissa, seurannassa, leikkaus- ja toimenpideriskien arvioinnissa, työkyvyn arvioinnissa, epidemiologisissa tutkimuksissa sekä työlääketieteessä
- kykenee antamaan alansa konsultaatiopalveluja muille erikoisaloille ja terveydenhuollon yksiköille
- kykenee laatimaan vastuualueelleen kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen palvelusuunnitelman, valvomaan sen toteuttamista ja johtamaan laboratorion toimintaa ottaen huomioon yleisesti hyväksytyt eettiset normit
- hallitsee tieteellisen työskentelyn periaatteet ja kykenee eri tutkimusmenetelmien kriittiseen arviointiin sekä uusien tutkimusmenetelmien kehittämiseen
- kykenee toimimaan kliinisen fysiologian ja isotooppilaboratorion henkilökunnan koulutuksen asiantuntijana ja jakamaan alansa yleistä tietoutta
- pystyy toimimaan säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavana johtajana isotooppilääketieteen ja terveydenhuollon röntgentoiminnan aloilla.

Koulutusohjelman rakenne:

Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoistumiskoulutus (5 v 3 kk)

Erikoistumiskoulutuksesta 6 kuukautta tulee olla palvelua sisätautien, kardiologian, keuhkosairauksien ja allergologian, anesthesiologian, syöpätautien ja/tai pediatrian erikoisalalla lääkärin tehtävissä.

Palvelu kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen varsinaisella erikoisalalla kestää 4v 9 kk, johon tulee sisältyä 3 kk palvelua radiologian erikoisalalla. Varsinaiseen erikoistumiskoulutukseen voidaan sisällyttää kaikkiaan 9 kuukautta palvelua radiologian erikoisalalla.

Erikoisalalla varsinaisesta palvelusta enintään 2 vuotta voidaan suorittaa muun kuin yliopistosairaalan kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen laboratoriossa, jonka kanssa on tehty koulutussopimus. Erikoistumiskoulutukseksi voidaan hyväksyä myös enintään 6 kk palvelua erikoisalaan läheisesti liittyvässä tutkijan toimessa. Palvelua, joka sisältää isotooppitoimintaa tai radiologiaa tulee olla vähintään 3 vuotta. Erikoisalalla varsinaista

palvelua yliopistosairaalan kliinisen fysiologian päävirassa tulee kuitenkin olla vähintään 2v 9 kk.

Yliopistokoulutukseen kuuluu myös säteilysuojelukoulutus, jonka tavoitteena on säteilyn käytön turvallisuudesta vastaavan johtajan pätevyys isotooppilääketieteen ja terveydenhuollon röntgentoiminnan aloilla.

Jos erikoistuvalla on erikoislääkärin oikeudet sisätautien, kardiologian, keuhkosairauksien, anestesiologian ja tehohoidon, kliinisen kemian, kliinisen neurofysiologian, radiologian, syöpätautien tai lastentautien erikoisalalla, voidaan tästä lukea hänelle yksi vuosi hyväksi erikoisalan varsinaisessa koulutuksessa. Tällöinkin palvelua yliopistollisen keskussairaalan kliinisen fysiologian laboratoriossa on oltava vähintään 2v 9 kk.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa. Säännöllisen toimipaikkakoulutuksen lisäksi osallistutaan soveltuvin osin sisätautien, kardiologian, keuhkosairauksien ja allergiologian, kirurgian, ortopedian, lastentautien, syöpätautien, radiologian ja kliinisen kemian jatkokoulutusohjelmiin.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettinen koulutus jakautuu kaikille erikoisaloille yhteisiin opintoihin, joiden laajuus on vähintään 20 tuntia (johtamis- ja hallinnon koulutus), sekä kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen erikoisalan opintoihin, joiden laajuus on vähintään 60 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen erikoisalan teoreettinen 60 tunnin koulutus sisältää seuraavia aiheita: mittaustekniikka, radiofarmasia, lääketieteellinen informaatiotekniikka, statistiikka, sydän- ja verenkiertotutkimukset, isotooppitutkimukset, radiologinen leikekuvantaminen, keuhkofunktio- ja ruuansulatuskanavan tutkimukset, eritystoiminnan tutkimukset, työfysiologiset tutkimukset, pediatriininen kliininen fysiologia, eri elintoimintojen pitkäaikaisrekisteröinnit ja telelääketiede ja laadunvarmennus.

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Erikoistuvalla lääkäriksi nimetään henkilökohtainen ohjaaja (tutor), joka yhdessä erikoistuvan kanssa seuraa opintojen edistymistä. Koulutussuunnitelmaan sisältyy tasapuolinen käytännön perehtyminen kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen piiriin kuuluviin sydän- ja verenkiertotutkimuksiin, keuhkofunktio- ja ruuansulatuskanavan tutkimuksiin, munuais- ja virtsaelintutkimuksiin, luuston isotooppitutkimuksiin, onkologisiin ja endokrinologisiin isotooppitutkimuksiin, isotooppihoitoihin ja radiologisiin tomografiatutkimuksiin. Valtakunnallisesti on sovittu vähimmäismäärät keskeisistä tutkimuksista, joita koulutusaikana tulee suorittaa. Soveltuvin osin noudatetaan UEMS:n suosituksia isotooppilääketieteen koulutusvaatimuksista (Eur J Nucl Med 2007;34:433–436). Koulutuksen toteutumista seurataan lokikirjan ja erikoistuvan kanssa käytävien säännöllisten keskustelujen avulla. Tutorin tehtävänä on valvoa, että erikoistuvalla on mahdollisuus perehtyä vaadittuihin tutkimuksiin.

Koska kliinisen fysiologian ja isotooppilääketieteen yksiköiden toiminta Suomessa painottuu jossain määrin vaihtelevasti, pidetään suotavana, että erikoistuva toimisi useammassa kuin yhdessä koulutuspaikassa erikoistumiskoulutuksensa puitteissa varmistaen näin koulutuksen riittävän monipuolisuuden.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

KLIININEN HEMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Dosentti Kari Remes

Puh. (02) 313 1053

kari.remes@tyks.fi, Medisiininen toimialue

Sisätautien klinikka

TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suorittaneen tulee:

- hallita erikoisalaansa kuuluvat diagnostiset toimenpiteet ja menetelmät
- hallita erikoisalaansa kuuluvien sairauksien syyt, patogeneesi ja hoito
- hallita alan keskeinen teoreettinen tietous ja kyetä seuraamaan sitä
- kyetä arvioimaan hoitotuloksia tieteellisin menetelmin
- kyetä osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
-

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk.

Runkokoulutus 2 v 3 kk **on yhteinen kaikkien sisätautialojen kanssa.**

Se suoritetaan sisätautierikoisan koulutusviroissa niissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus.

Eryityisesti koulutuksen johtaessa ”suoraan” endokrinologiaan, gastroenterologiaan, infektiosairauksiin, kardiologiaan, kliiniseen hematologiaan, nefrologiaan tai reumatologiaan, on huolehdittava siitä, ettei koulutus suuntauudu yksipuolisesti ko. erikoisalaan jo runkokoulutuksen aikana.

Sisätautialojen runkokoulutuksen hyväksyjä on yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö. Hänen harkintansa mukaan koulutukseen voi

sisältyä lyhyitä jaksoja muilta soveltuvilta aloilta (esimerkiksi keuhkosairaudet, anestesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia). Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Voimassaolevat koulutussopimukset:

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	2 v	
Salon aluesairaala	2 v	
Turun kaupunginsairaala	1 v	
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v	
Porin kaupunginsairaala	6 kk	
Rauman aluesairaala	12 kk	
Turunmaan sairaala	6 kk	

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen sisätautialojen kanssa. Se on palvelua sisätautien erikoisan koulutusviroissa erikseen sovitussa keskussairaalassa ja/tai aluesairaalassa.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Palvelu hematologian erikoisan koulutusvirassa yliopistosairaalassa hematologian osastolla. Palveluun sisältyy osallistuminen päivystystoimintaan sisätautiklinikassa. Koulutukseen voidaan hyväksyä yhteensä 6 kk palvelua seuraavissa yksiköissä:

- Yliopistollisen sairaalan hematologinen laboratorio
- Yliopistosairaalan infektioyksikkö
- SPR:n veripalvelu
- Yliopistosairaalan onkologinen yksikkö
- Hematologian alan tutkimustyö (enintään 3 kk).
- Hematologinen palvelu keskussairaalassa koulutussopimuksen mukaan (6-12 kk).

Voimassa oleva koulutuspaikkasopimus: Satakunnan keskussairaala 1 v.

Toimipaikkakoulutus

Erikoislääkärikoulutuksessa vaadittava toimipaikkakoulutus:

- Osallistuminen hematologisen yksikön koulutustilaisuuksiin, joissa käydään läpi hematologian keskeisiä osa-alueita (1 t viikko)
- Osallistuminen yhteismeetingeihin hematologisen laboratorion, kliinisen genetiikan ja patologian laitoksen kanssa (2 t/kk)
- Osallistuminen henkilökohtaiseen ohjaukseen potilastyöskentelyssä ja toimenpiteissä
- Osallistuminen alan erikoislääkäriin ylikiertoihin (1 - 2x/viikko)

Koulutusvirat

TYKS:n sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Runkokoulutukseen kuuluvaan teoreettiseen koulutukseen hyväksytään koulutusta seuraavilla alueilla: sydän- ja verisuonitaudit, keuhkosairaudet, endokrinologia, infektiosairaudet, gastroenterologia, nefrologia, reumatologia, akuutti sisätautioppi.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kliinisen hematologian eriytyvän koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, joka tulee antaa erikoistuvalla lääkärille runkokoulutusvaiheen alussa. Lokikirja toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

KLIININEN KEMIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Ilkka Mononen

Puh. (02) 313 1900

ilkka.mononen@tyks.fi

TYKSLAB

TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen suoritettuaan kliinisen kemian (laboratoriolääketieteen) erikoislääkärin tulee:

- **hallita laboratoriolääketieteellisten, mm. kliniskemiallisten proteiini-, hormoni-, syöpämerkkiaine-, metabolia-, allergia-, lääke- ja toksikologisten sekä molekyylibiologisten ja hematologisten tutkimusten suorittaminen ja laadunvarmistus sekä niiden käyttö ja tulosten tulkinta sairauksien ennaltaehkäisyssä, diagnostiikassa ja hoidon seurannassa**
- kyetä konsultoimaan muiden alojen lääkäreitä laboratoriotutkimusten käyttöön ja tulkintaan liittyvissä kysymyksissä
- kyetä johtamaan ja kehittämään kliinisen laboratorion toimintaa ja olla perehtynyt terveydenhuollon lainsäädäntöön, hallintoon, tietotekniikkaan ja terveystaloustieteen perusteisiin

- hallita alueellisen porrastetun laboratoriotoininnan periaatteet, suunnittelu ja toteutus
- kyetä toimimaan laboratoriolääketieteen opettajana
- olla hyvin perehtynyt lääketieteelliseen kirjallisuuteen ja pystyä arvioimaan laboratoriotutkimusten käyttöön ja merkitykseen liittyviä tieteellisiä julkaisuja
- tuntea laboratoriolääketieteellisen tutkimus- ja kehitystyön periaatteet

Koulutuksen rakenne

Koulutusohjelman kokonaispituus on 5 vuotta. Terveyskeskuksessa suoritettavaa palvelua 9 kk, 3 kk sairaalapalvelua kliinisillä aloilla, sekä 4 vuotta eriytyvää koulutusta.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua yliopistosairaalassa. **Tästä ajasta voidaan hyväksyä korkeintaan 1 vuosi palvelua kliinisen kemian tai lääketieteellisen biokemian assistentin virassa tai alaan liittyvässä tutkimustyössä. Toimimista kliinisen opettajan/apulaisopettajan virassa voidaan erikoitumiskoulutukseen hyväksyä korkeintaan 2 vuotta edellyttäen, että siihen liittyy alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa.** Koulutusyksikön harkinnan mukaan voidaan 1 vuosi toimimisesta kliinisen kemian laboratoriolääkärin virassa hyväksyä korvaavaksi koulutukseksi edellyttäen, että sairaalassa on koulutettavalle erikoislääkärin oikeudet omaava kouluttaja, jolla on vähintään lääketieteen tohtorin tutkinto.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja perustaidot kliinisen kemian eri osa-alueista. Koulutusmuotoina ovat toimiminen ohjattuna laboratoriolääkärin tehtävissä, seminaarit ja luennot sekä perehtyminen laboratoriotoininnan johtamiseen ja järjestämiseen. Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma lokikirjoineen, jossa huomioidaan koulutettavan aikaisempi perehtyminen laboratoriolääketieteeseen. Toimipaikkakoulutus jakaantuu seuraaviin osiin:

- perehtyminen kliiniskemialliseen ja biokemialliseen laboratoriotointaan ja niiden automaatioon (vähintään 1 v)
- perehtyminen hematologiseen laboratoriotointaan (vähintään 1 v) mukaan luettuna molekyylibiologiset tutkimukset
- perehtyminen aineenvaihdunta- ja endokrinologisiin tutkimuksiin (vähintään 0,5 v) mukaan luettuina molekyylibiologiset tutkimukset
- perehtyminen erikseen sovittavaan suuntautumisvaihtoehtoon

Perehdyttäminen toteutetaan työpisteittäin siten, että koulutettava osallistuu menetelmien käytännön suorittamiseen, perehtyy menetelmien perusteisiin, osallistuu menetelmien laadunvarmistukseen ja uusien menetelmien sisään ajamiseen ja kehittämiseen. Koulutuksen aikana koulutettava osallistuu tutkimustulosten tulkintaan ja lausuntojen antamiseen ohjattuna toimintana. Edelleen koulutettava osallistuu klinikkakokouksiin ja klinikoille järjestettäviin koulutus- ja informaatiotilaisuuksien normaalin toiminnan yhteydessä. Koulutettavan tulee osallistua koulutusyksikön sisäisiin koulutustilaisuuksiin ja pitää esitelmiä annetuista aiheista. Koulutusohjelmat julkaistaan etukäteen. Koulutuksen aikana koulutettava osallistuu laboratoriotoininnan organisoimiseen yhdessä ohjaavan kouluttajan kanssa perehtyen tällöin

myös porrastettuun alueelliseen laboratoriotointaan ja sen laadunvarmistukseen sekä tietotekniikan hyödyntämiseen. Koulutettava osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön.

Koulutusvirat

TYKS, TYKSLAB 4 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. **Koulutuksen aihepiirejä voivat olla yleinen kliininen kemia, hematologia ja kaikki ne teoreettiset tai kliiniset aiheet, joissa merkittävässä määrin käsitellään kliiniskemiallisia laboratoriotutkimuksia ja niiden käyttöä.** Opetus voidaan järjestää koulutusyksikköjen välisenä yhteistyönä. Koulutustilaisuuksien hyväksymisestä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättää yliopisto. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Arviointi erikoislääkärikoulutuksessa

Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen arviointiin ja kehittämiseen kehityskeskusteluissa sekä säännöllisissä tapaamisissa koulutusesimiesten kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

KLIININEN MIKROBIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

Professori Jaana Vuopio

jaana.vuopio@utu.fi

Lääketieteellinen mikrobiologia ja immunologia

Puh. (02) 333 7072

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoislääkärin tulee hallita/kyetä:

- infektioautien mikrobiologinen laboriodiagnostiikka
- immuunisairauksien laboriodiagnostiikka (autoimmuunitaudit, immunovajavuustilat, immunogenetiikka)
- edellä mainittujen laboriodiagnostien laadunvalvonta
- pääpiirteittäin infektioautien ja systeemisten autoimmuunitautien taudinkuvat, ehkäisy ja hoito
- sairaalainfektioiden tutkiminen, epidemiologia ja torjunta

- yleiset mikrobiologiset työturvallisuusnäkökohdat ja mikrobiologisen laboratorion työturvallisuus
- avustamaan muiden alojen lääkäreitä kliinisen mikrobiologian tutkimusten käyttöön ja tulkintaan liittyvissä kysymyksissä
- johtamaan ja kehittämään kliinisen mikrobiologian laboratorion toimintaa
- laboratoriolääketieteellisen tutkimus- ja kehitystyön periaatteet
- ottamaan käyttöön ja validoimaan/evaluoimaan uusia menetelmiä
- terveydenhuollon lainsäädäntö (mm. infektioautilainsäädäntö, laboratorioden toimilupakäytäntö)
- laboratorion hallinto, tietojärjestelmät ja terveystaloustieteen (mm. kilpailutus) perusteet
- porrastetun laboratoriotoininnan periaatteet, suunnittelu ja toteutus
- toimimaan kliinisen mikrobiologian erikoisalan opettajana
- alan keskeinen lääketieteellinen kirjallisuus

Koulutuksen rakenne

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Täydentävä koulutus

3 kk palvelua iho- ja sukupuolitautilien, keuhkosairauksien, korva-, nenä- ja kurkkutautien, naistentautien ja synnytysten, lastentautien, sisätautien tai syöpätautien alalla.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua kliinisen mikrobiologian alan koulutusvirassa. Koulutuksen tulee sisältää:

- vähintään 1,5 vuotta kliinistä bakteriologiaa
- vähintään 1 vuosi kliinistä immunologiaa
- vähintään 1 vuosi kliinistä virologiaa
- koulutusyksikön riittäväksi katsoma määrä mykologiaa ja parasitologiaa
- Enintään 6 kk:
- infektioauteja
- tutkimustyötä
-

Toimipaikkakoulutus

Koulutuksen opetusmuotoja ovat seminaarit, demonstraatiot ja henkilökohtainen työhönohjaus.

Koulutusvirat

TYKSLAB

- Yksi kliinisen mikrobiologian erikoistuvan lääkärin virka

Turun yliopisto

- Kliininen työ diagnostisen palvelutoiminnan laboratoriossa; mahdollisuuksien mukaan lääketieteellisen mikrobiologian tai virusopin koulutukseen soveltuvissa tehtävissä.

Koulutus toteutuu käytännössä siten, että erikoistuja aloittaa pääsääntöisesti TYKSLABissa kahden vuoden jaksolla. Tämän jälkeen erikoistuja työskentelee Turun yliopistossa sekä

lääketieteellisellä mikrobiologialla että virusopilla. Erikseen sovittavalla tavalla on myös mahdollista aloittaa erikoistuminen joko lääketieteellisellä mikrobiologialla tai virusopilla. Kohdassa ”Koulutuksen tavoitteet” mainittuihin yleisluontoisiin asioihin (hallinto, johtaminen, menetelmävalidoinnit jne) erikoistuja perehtyy jokaisessa toimipisteessä. TYKSLAB-jakson aikana erikoistuja osallistuu infektioautien osastotoimintaan erikseen sovittavalla tavalla (esim. kierrot, potilasmeetingit). Erikoistuja voi osallistua lääketieteellisen mikrobiologian ja virusopin opetuksen antamiseen.

Erikoistujan **käytännön ohjaamiseen** osallistuvat TYKSLABissa kliinisen mikrobiologian erikoislääkärit, lääketieteellisellä mikrobiologialla ja virusopilla palvelutoiminnan johtajat, osastonjohtajat sekä analyysivastaavat.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus on perusopintoja syventävää, tiettyjä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta, jonka järjestää tai hyväksyy koulutusyksikkö. Erikoisalan koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä kliinisen mikrobiologian alan koulutustilaisuuksia, joiden sisältö laajuudeltaan ja tasoltaan vastaa koulutuksen sisällön tavoitteita. Tilaisuuden hyväksymisestä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi päättää yliopisto.

Koulutuksen suunnittelu ja arviointi

Kullekin kliinisen mikrobiologian erikoislääkärikoulutusohjelmaan hyväksytyille laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma ja nimetään yksikön toimesta henkilökohtainen ohjaaja.

Henkilökohtaisena ohjaajana toimii:

TYKSLAB:

- kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri

Turun yliopisto:

- lääketieteellisen mikrobiologian diagnostisen palvelutoiminnan johtaja tai osastonjohtaja (kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri)
- virusopin diagnostisen palvelutoiminnan kliinisen mikrobiologian erikoislääkäri

Koulutettava pitää lokikirjaa suorittamastaan palvelusta, kursseista ja koulutustilaisuuksista, joihin on osallistunut. Koulutettava ja hänelle nimetty henkilökohtainen ohjaaja sekä vastuuhenkilöt tarkastelevat säännöllisin väliajoin koulutettavan koulutusohjelman toteutumista ja laativat tarvittaessa muutoksia ohjelmaan.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

KLIININEN NEUROFYSIOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Satu Jääskeläinen

Puh. (02) 313 1939

satu.jaaskelainen@tyks.fi

Kliinisen neurofysiologian palvelualue os. 936

Tyks-SAPA-Liikelaitos

VSSHP

PL 52

20521 TURKU

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Kliinisen neurofysiologian koulutusohjelma jakautuu runkokoulutukseen ja eriytyvään koulutukseen, joiden yhteispituus on 5 vuotta. Ohjelmaan otettavien lääkärin valinnasta päättää vastuhenkilö. Tultuaan otetuksi koulutukseen koulutettava laatii yhdessä vastuhenkilön kanssa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman.

Kouluttajat:

Tyks-Sapa liikelaitoksen kliinisen neurofysiologian yksikössä kouluttajina toimivat kaikki kliinisen neurofysiologian erikoislääkärit. Satakunnan keskussairaalassa kouluttajana toimii erikoislääkäri Esa Rauhala.

Koulutusohjelman kuulustelijat:

Professori Esa Mervaala (ISY), Professori Sari-Leena Himanen (TAY), Dosentti Joel Hasan (TAY), Dosentti Tapani Salmi (HY), EL Seppo Rytky (OYS) ja professori Satu Jääskeläinen (TY).

Koulutuksen tavoitteet:

Eriytyvä koulutus tarjoaa koulutettavalle erikoislääkärin tarvitsemat tiedot, taidot, valmiudet ja asenteet kliinisen neurofysiologian osa-alueilla. Koulutusohjelman suoritettuaan kliinisen neurofysiologian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan itsenäisesti alansa erikoislääkärin ja ylilääkärin tehtävissä. Koulutuksen sisällölliset tavoitteet on yksityiskohtaisesti lueteltu koulutettavan lokikirjassa.

Erikoistumiskoulutuksen päättyessä koulutettavan tulee:

- hallita kliinisen neurofysiologian tutkimusmenetelmät
- pystyä arvioimaan ja tulkitsemaan löydösten kliininen merkitys
- pystyä johtamaan kliinisen neurofysiologian laboratoriota
- pystyä itsenäisesti soveltamaan ja ottamaan käyttöön alan menetelmiä
- osata arvioida alan mittalaitteiden soveltuvuutta kliiniseen käyttöön ja tieteelliseen tutkimukseen sekä niiden potilasturvallisuutta
- olla perehtynyt KNF-alan tutkimusmenetelmien ja laboratorioden laadunhallintaan
- pystyä ohjaamaan ja opettamaan laboratorion muuta henkilökuntaa kliinisen neurofysiologian tutkimusten suorittamisessa
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja lainsäädäntöön
- hallita erikoisalan tieteellisen tutkimustyön periaatteet
- olla riittävä tuntemus niistä erikoisaloista, jotka käyttävät kliinisen neurofysiologian alan tutkimuksia

Koulutettavan on erikoistumiskoulutuksen päättyessä kyettävä vastaamaan lokikirjaan kirjattujen kliinisen neurofysiologian alan tutkimusten ja toimenpiteiden suorittamisesta ja tulkinnasta.

Koulutuksen sisältö

Koulutuksen pituus on 5 vuotta. Koulutus rakentuu yhdeksän kuukauden mittaisesta terveyskeskuspalvelusta, muusta runkokoulutuksesta ja varsinaisesta kliinisen neurofysiologian alan koulutuksesta.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

On toivottavaa, että tämä jakso on suoritettu ennen kuin varsinainen koulutus aloitetaan. Terveyskeskuksessa suoritettavasta palvelusta enintään 3 kk voidaan suorittaa työterveyshuollon alalla julkisen terveydenhuollon yksikössä.

Runkokoulutus

Asetuksen mukaan neurologisille aloille on 1-1,5 vuotta kestävä yhteinen koulutusrunko seuraavilla aloilla: neurologia, lastenneurologia, neurokirurgia ja kliininen neurofysiologia. Kliinisen neurofysiologian alalle erikoistuvien tulee palvella vähintään 6 kuukautta joillakin edellä mainituista erikoisaloista. Suotavaa on, että vähintään 3 kuukautta tästä on neurologiaa. Lisäksi runkokoulutuksessa voidaan huomioida koulutusohjelman vastuuhenkilön päätöksellä enintään 3 kuukauden palvelu kliinisen fysiologian, kliinisen genetiikan, neuropatologian, neuroradiologian tai käsikirurgian aloilla.

Varsinainen kliinisen neurofysiologian koulutusjakso

Kliinisen neurofysiologian erikoisalan koulutusta on kolme vuotta ja yhdeksän kuukautta, joka voidaan suorittaa kokonaisuudessaan yliopistosairaalassa. Tästä vähintään kolme vuotta ja kolme kuukautta Tyks-Sapan:n kliinisen neurofysiologian palvelualueella tai muussa kliinisen neurofysiologian yliopistollisessa laboratoriossa Suomessa tai ulkomailla. Puoli vuotta koulutusta voidaan hankkia muussa alan erikoislääkärin johtamassa julkisen terveydenhuollon kliinisen neurofysiologian yksikössä, esim. Satakunnan keskussairaalassa. Erikoisalakohlaiseksi koulutukseksi voidaan lisäksi hyväksyä enintään 6kk kliinisen neurofysiologian alalla tehtyä tieteellistä tutkimustyötä. Eriytyvä koulutus koostuu kliinisen neurofysiologian alan eri osa-alueista (moduulipohjainen koulutus), joissa kussakin kouluttajana toimii kunkin osa-alueen vastuulääkäri (menetelmä vastaava).

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkärille riittävät perustiedot ja käytännön taidot kliinisen neurofysiologian menetelmistä, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn kliinisen neurofysiologian erikoislääkärinä. Toimipaikkakoulutusta järjestetään kliinisen neurofysiologian osastolla 37 viikkona vuodessa (= työviikot ajanjaksona syyskuu-toukokuu) vähintään 2 tuntia viikossa.

Toimipaikkakoulutuksen muodot

- Erikoistuvien lääkäreiden seminaarit, joissa käydään läpi systemaattisesti kliinisen neurofysiologian keskeiset alueet sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Seminaarit ovat avoimia myös muille neurologisille aloille erikoistuville.
- Osaston omat potilaskokoukset ja TYKS:n asiantuntijatyöryhmät, joihin kliininen neurofysiologia osallistuu.
- Kliinisen neurofysiologian ammatillinen jatkokoulutusseminaari yksi tunti kerran viikossa. Seminaarissa käsitellään alan keskeisiä menetelmiä, uusia tutkimussuuntauksia ja osastolle käyttöönotettuja uusia menetelmiä.
- Soveltuvien osien TYKS:n neurologisten alojen klinikkakokoukset.
- Toimipaikkakoulutuksen opetussuunnitelma julkaistaan kutakin lukuvuotta varten erikseen.

Erikoistumisvirat

2 erikoistuvan lääkärin virkaa sekä 1 määräaikainen erikoistuvan lääkärin virka (vuosien 2014–2015 aikana; vakinaistetaan vuonna 2016).

Kurssit ja teoreettinen koulutus

Erikoistuvan lääkärin tulee suorittaa kurssimuotoista teoreettista koulutusta osaston ulkopuolella. Tämän koulutuksen laajuus on vähintään 80 tuntia. Kurssimuotoista koulutusta ovat esimerkiksi Suomen kliinisen neurofysiologian yhdistyksen tilaisuudet, alan kansainvälisten kongressit ja niiden yhteydessä järjestettävät kurssit, Suomessa ja Ruotsissa pidettävät kliiniseen neurofysiologiaan erikoistuvien lääkäreiden valtakunnalliset kurssit sekä yliopiston järjestämät tohtorikoulutukseen liittyvät kurssit. Teoreettisesta koulutuksesta vähintään 60 % tulee olla erikoisalakohtaista koulutusta (kliininen neurofysiologia).

Hallinnollinen koulutus

Moniammatilliset johtamisopinnot

Erikoislääkärin koulutukseen sisältyy pakollisena ”Moniammatilliset johtamisopinnot” 10 op - opintokokonaisuus, joka suoritetaan valtakunnallisesti yhtenäisen sisältövaatimuksen mukaisesti.

Moniammatillisten johtamisopintojen 10 op:n lähijaksoja voi korvata ainoastaan vastaavilla opinnoilla toisen lääketieteellisen tiedekunnan ohjelmasta. Erikoistumiskoulutukseen liittyvä johtamiskoulutus tulee suorittaa jatkumona erikoistumiskoulutuksen eri vaiheissa.

Erikoistuva lääkäri voi suorittaa yhteensä 30 opintopisteen lähijohtajakoulutuksen suorittamalla pakollisena vaaditun 10 opintopisteen lisäksi 20 opintopistettä johtamiskoulutusta lääketieteen yksikön edellyttämällä tavalla. Moniammatillinen lähijohtamisopintojen kokonaisuus (30 op) rakentuu seuraavista osakokonaisuuksista: pakolliset moniammatilliset johtamisopinnot (10 op), valinnaiset johtamisopinnot (10 op) ja johtamisosaamista laajentavat opinnot (10 op).

Koulutussuunnitelma

Koulutusta varten laaditaan erikoistuvalla yksilöllinen koulutussuunnitelma, joka kirjataan henkilökohtaiseen lokikirjaan. Koulutussuunnitelman toteutumista seurataan lokikirjan avulla sekä kehityskeskusteluissa vuosittain.

Koulutuksen arviointi.

Koulutettava ja kouluttaja arvioivat yhdessä koulutuksen edistymistä säännöllisin väliajoin. Kliiniseen neurofysiologiaan erikoistuvat lääkärit osallistuvat myös Turun Yliopiston vuosittain järjestämään sähköiseen koulutuksen arviointikyselyyn, jonka tuloksista käydään palautekeskustelu pääkouluttajan kanssa. Erikoislääkäritentin jälkeen käydään erillinen koulutuksen palautekeskustelu. Koulutusta ja sen tarvetta arvioidaan säännöllisesti myös osaston sisäisissä vuosittaisissa kehityskeskusteluissa ja VSSHP:n täydennyskoulutuksen seurantaohjelman puitteissa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

KORVA-, NENÄ- JA KURKKUTAUDIT**5 vuoden koulutusohjelma****Koulutusohjelman vastuhenkilö:**

Professori Reidar Grenman

Puh. (02) 313 1500

reidar.grenman@tyks.fi

Korvaklinikka, TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suorittanut on perehtynyt hyvin korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoisalalan teoreettiseen sisältöön sekä hallitsee erikoisalalla vaadittavat käytännön tehtävät ja toimenpiteet ja on valmis korva-, nenä- ja kurkkutautien erikoislääkäriin tehtäviin sekä itsenäiseen erikoislääkärin toimen harjoittamiseen.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk.

Runkokoulutus

Vähintään 3 kk palvelua tulee suorittaa jollakin kirurgisella erikoisalalla tai anestesiologian ja tehohoidon erikoisalalla.

Eriytyvä koulutus

2,5 vuotta yliopistosairaalan korva-, nenä- ja kurkkutautien klinikassa. 1v 6 kk yo-sairaalan ulkopuolella hyväksytyssä koulutuspaikassa, josta enintään 3 kk voidaan korvata mm. toimimalla päätoimisena tutkijana.

Toimipaikkakoulutus

Erikoistumiseen kuuluva toimipaikkakoulutus käsittää luentoja, seminaareja, demonstraatioita, tapausselostuksia, kliinis-patologisia kokouksia, röntgen-demonstraatioita, kirjallisuuden referointia, opetuskiertoja, leikkaussaliopetusta ja muuta henkilökohtaista ohjausta potilastyöskentelyssä sekä perehdyttämistä erikoisalan tutkimustoimintaan. Toimipaikkakoulutuksen laajuus on n. 4 – 6 t/viikossa. Koulutukseen kuuluvissa tilaisuuksissa käsitellään erikoisalan keskeiset kysymykset 3- 4-vuotiskausittain.

Lokikirja ja yksilöllinen koulutussuunnitelma

Käytännöllinen toimipaikkakoulutus toteutetaan UEMS:n ORL-HNS-sektion laatiman lokikirjan mukaisesti. Suomessa sovellettavat vaatimukset po. lokikirjaan on erikseen tarkennettu (Oto-Rhino- Laryngology – Head and Neck Surgery [ORL-NHS], European Training Programme, Logbook. Specialist Section within the UEMS). Jokaisella erikoislääkärikoulutukseen hyväksytyllä tulee olla määrätynä **vastaava kouluttaja** sekä erikseen **henkilökohtainen koulutuksen ohjaaja (tutor)**. Lisäksi jokaiselle koulutukseen hyväksytylle tulee laatia henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka vastaava kouluttaja ja henkilökohtainen ohjaaja yhdessä koulutettavan kanssa allekirjoittavat. Vastaavan kouluttajan ja henkilökohtaisen ohjaajan tulee seurata ja tarvittaessa tarkentaa koulutussuunnitelman etenemistä. Erikoislääkärikoulutuksessa olevalle tulee järjestää mahdollisuus osallistua oman oppimisensa ja koulutuksensa toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin.

Koulutusvirat

TYKS, 7 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, johon tulee sisältyä hallinnollista koulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettiseksi koulutukseksi hyväksytään lääketieteellisten tiedekuntien vahvistamat koulutustilaisuudet kuitenkin siten, että kunkin vastaavan kouluttajan tulee erikseen arvioida ja hyväksyä koulutuksen lopullinen sisältö ja laajuus.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

KÄSIKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Hannu Aro

Puh. (02) 313 1203

hannu.aro@tyks.fi

Erikoislääkäri Hanna-Stiina Taskinen

hanna-stiina.taskinen@tyks.fi

TULES, TYKS, 20520 TURKU

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle käsikirurgian erikoislääkärin valmiudet toimia sairaalassa alansa kirurgian vastaavana lääkärimä. Hänen tulee hallita erikoisalansa seuraavat aihepiirit:

- Diagnostiset menetelmät ja toimenpiteet
- Käsikirurgisen potilaan hoitosuunnitelman laadinta ja erilaisten hoitomahdollisuuksien ymmärrettävä selostaminen potilaalle
- Käsikirurgiassa vaadittava mikrokirurginen tekniikka
- Leikkausindikaatioiden ja leikkauksen arviointi
- Leikkausmenetelmän valinta ja leikkauksen valmistava hoito
- Käsikirurgian alan keskeisten elektivisten ja päivystysleikkaustoimenpiteiden suorittaminen itsenäisesti
- Postoperatiivinen hoito
- Toimenpidekomplikaatiot ja niiden ennaltaehkäisy
- Käsikirurgisten potilaiden kuntoutuksen järjestäminen yhteistyössä käsiterapeuttien (lääkintävoimistelija, toimintaterapeutti) kanssa
- Hoitotulosten arviointi ja raportointi tieteellisin menetelmin
- Uusien diagnostisten menetelmien käyttöönotto, hoitomuotojen arviointi sekä alan kehityksen seuraaminen
- Osallistuminen alansa kehittämis-, tutkimus- ja koulutustoimintaan
- Perehtyneisyys terveydenhuollon hallintaan ja kustannusrakenteeseen
- Yhteistyö muiden erikoisalojen edustajien kanssa sekä kyky ryhmätyöhön muiden henkilöstöryhmien kanssa

Koulutuksen sisältö

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkovaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun suorittaminen.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus (3 vuotta) suoritetaan pääsääntöisesti Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus - ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Käsikirurgian erikoistumiskoulutukseen valittaessa katsotaan eduksi puolen vuoden koulutusjakso yhdessä tai useammassa seuraavista erikoisaloista: traumatologia ja ortopedia, lastenkirurgia, plastiikkakirurgia, verisuonikirurgia tai reumakäsikirurgia. Mikrokirurgisen perustekniikan koulutus tai erillisen kurssin suoritus on välttämätön ennen erikoiskoulutuksen alkua.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Erikoiskirurgian koulutusjakson pituus on 3 vuotta, josta on suoritettava 2 vuotta TYKS:n käsikirurgian yksikössä osallistuen samalla koko ajan käsi- ja mikrokirurgiseen päivystystoimintaan. Lisäksi tarvitaan 1 vuoden palvelu muussa yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneessä maamme käsikirurgian yksikössä (Orton/HYKS/TAYS/OYKS/KYS), jossa kouluttajana on käsikirurgian dosentti. Ulkomainen käsikirurgian koulutus voidaan hyväksyä 1 vuoden ajalta koulutussopimuksen tehneessä koulutusyksikössä. Erillissopimuksella voidaan myös hyväksyä 6 kk mittainen palvelu sellaisessa plastiikkakirurgian osastossa, jossa harjoitetaan runsaasti rekonstruktivista raajavammoihin kohdistuvaa mikrokirurgiaa. Samoin voidaan erikoissopimuksella hyväksyä 6 kk reumakäsikirurgista palvelua esimerkiksi Reumasäätiön sairaalassa Heinolassa. Erikoiskirurgille, joka haluaa hankkia käsikirurgian pätevyyden, voidaan hyväksyä toisen alan erikoiskoulutuksesta korkeintaan 1 vuosi.

Toimipaikkakoulutus

Teoreettinen toimipaikkakoulutus:

- käsikirurgian yksikön koulutustilaisuudet, joissa käydään systemaattisesti läpi käsikirurgian keskeiset osa-alueet kolmen vuoden aikana, käsitellään erikoisalan ajankohtaisia kysymyksiä ja esitetään tapausselostuksia
- ortopedis-traumatologisen ja käsikirurgian yksiköiden yhdistetyn koulutusohjelman viikkokokoukset ja niiden valmistetut alustukset (TROP-ohjelma)
- TROP-ohjelmaan kuuluvat ongelmatapaus- ja kirjallisuuskatsauskokoukset
- soveltuvin osin Kirurgian klinikan viikoittainen yhteiskoulutusohjelma (maanantai-meeting)
- muiden klinikoiden kanssa järjestettävät kliinispatologiset yhteiskokoukset
- muut ohjatut sisäiset koulutustilaisuudet ja seminaarit
- Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:
 - ohjaajan kliiniset kierrot osastoilla
 - päivittäiset röntgenmeetingit
 - viikoittaiset luu- ja pehmytkudostuumorikokoukset
 - henkilökohtaisesti ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suoritus
 - ohjattu leikkaustoiminta sekä avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
 - osasto- ja poliklinikkapotilaiden konsultaatiotilaisuudet

Koulutusvirat

Kirurgian klinikalla on 19 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutussuuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus:

Erikoisalan koulutus on 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta on 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutettavalle suositellaan osallistumista Suomen Käsikirurgiayhdistyksen järjestämään peruskoulutukseen sekä jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksiin, muiden yliopistojen ja hyväksytyjen valtakunnallisten koulutusyksiköiden koulutustilaisuuksiin, alansa pohjoismaisiin ja muihin kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin ja käsi- ja rekonstruktivisen kirurgian kursseille, sovelletusti klinikan tieteelliseen tutkimusohjelmaan sekä muuhun tieteelliseen lisäkoulutukseen myös koulutusyksikön ulkopuolella. Erikoistuvan odotetaan pitävän erikoistumisaikanaan ainakin yksi käsikirurgian alaa koskeva esitelmä kotimaisessa tieteellisessä kokouksessa ja mielellään myöskin pohjoismaisessa tai kansainvälisessä kokouksessa.

Koulutusyksikön arviointi ja seuranta:

Koulutusyksikössä koulutettavalle nimetään henkilökohtainen tutor, jonka tulee olla apuna erikoistumiseen liittyvissä käytännön ongelmissa ja hänen tulee säännöllisesti seurata koulutettavan kehitystä ja edistymistä. Koulutettavalla tulee olla ohjaajan kanssa keskustelutilaisuus vähintään kaksi kertaa vuodessa, jolloin tarkistetaan suunnitellun koulutuksen toteutuminen. Näistä tapaamisista on suoritettava kirjaukset kunkin erikoistujan kehityskansioon (portfolio). Lisäksi koulutettava pitää erikoistumisjakson ajalta leikkausopintokirjaa (lokikirja), johon merkitään kaikki leikkaustoimenpiteet, joihin asianomainen on osallistunut.

Runkokoulutusvaiheen aikana tulee erikoistuvan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia sekä ylläpitää koulutuskansiota ja lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jo runkokoulutusvaiheen aikana koulutettavalla tulee olla henkilökohtainen tutor eri koulutusyksiköissä. Koulutusyksikön ylilääkärin on seurattava koulutuksen edistymistä säännöllisesti ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistuvan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä on järjestettävä säännöllinen viikoittainen meeting -ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoistumisvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

LASTENKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Lastenkirurgian osastonylilääkäri Ilkka Helenius

Puh. (02) 313 0218

ilkka.helenius@utu.fi

TYKS, Lasten ja nuorten klinikka

PL 52, 20521 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutuksen tavoitteena on antaa kirurgille monipuoliset valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää runkokoulutuksessa niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Vastuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille kouluttajan sekä henkilökohtaisen tutorin. Pääsääntöisesti koko runkokoulutus ja erikoistumisesta puolet tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolella. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa.

Koulutuksen tavoitteet

Lastenkirurgian erikoisalan koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa itsenäiseen työhön kykenevä lastenkirurgi, joka hallitsee lastenkirurgisen diagnostiikan, leikkausmenetelmät ja jälkihoidon. Erikoislääkärin on myös hallittava lastenkirurgisten ongelmapotilaiden jatkohoito tapauksissa, joiden primaarihoito on suoritettu yliopistosairaalassa. Koulutuksen osa-alueita ovat tavallinen lastenkirurgia, lasten gastroenterologinen kirurgia, lasten urologia, ortopedia ja traumatologia ja neonataalikirurgia sekä lisäksi on perehdyttävä seuraaviin osa-alueisiin: plastiikkakirurgia, käsikirurgia, thoraxkirurgia, shunttikirurgia sekä lasten tehohoito.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua Tyks:n lastenkirurgian yksikössä koulutusvirassa, sisältäen kattavasti kaikki lastenkirurgian osa-alueet ja neuvottelemalla tästä etukäteen kouluttajan kanssa. Osa koulutuksesta voidaan kouluttajan harkinnan mukaan suorittaa toimimalla vastaavassa tehtävässä jossain muussa maamme lastenkirurgista koulutusta antavassa yliopistosairaalassa, jolloin koulutuksen sisältö on voitava tarkistaa riittävän monipuolisen koulutuksen varmistamiseksi tai kouluttajan kanssa etukäteen sovitusti ulkoilla vastaavassa lastenkirurgian yksikössä. Kokemuksen kartoittamiseksi harvinaisten tapausten osalta suositellaan 3-6 kk palvelua HUS lasten ja nuorten sairaalassa. Runko- ja eriytyvän koulutuksen suorituksen hyväksyy koulutuksen vastuhenkilö.

Toimipaikkakoulutus

Koulutuksen vastuhenkilö osoittaa erikoistuvalla lääkärille ohjaajan ja koulutettavalle laaditaan koulutus-suunnitelma. Toimipaikkakoulutus käsittää viikoittain vähintään kaksi opetus-tilaisuutta, joista toinen käsittelee pediatria ja toinen on lastenkirurginen koulutustilaisuus. Lisäksi koulutukseen kuuluvat diagnostisen radiologian demonstraatiot, päivittäiset osastokierrot, viikoittainen poliklinikkatyö lastenkirurgian kaikilla eri osa-alueilla, seniorilääkärin kliininen tutoropetus, henkilökohtainen leikkausopetus, päivystykset ja lastenkirurgiset meetingit. Erikoistuvat lääkärit valmistelevat maanantai meetingin esitelmän lisäksi noin kerran kuukaudessa esitelmän kouluttajan antamasta lastenkirurgisesta aiheesta. Leikkauksista on laadittu erillinen luettelo lokikirjaan, missä luetellaan ne toimenpiteet, joihin asianomaisen koulutettavan on pääsääntöisesti osallistuttava. Koulutuksesta pidetään lokikirjaa. Toimipaikkakoulutuksen hyväksyy koulutuksen vastuhenkilö.

Koulutusvirat

TYKS, 2 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus on vähintään 80 tuntia (koulutuksesta yleisen kirurgian osuuden tulee olla vähintään 40 tuntia ja lastenkirurgian osuuden vähintään 30 tuntia, jonka tulee kattaa laajasti lastenkirurgian eri osa-alueet). Erikoistumiseen sisältyy 10 opintopistettä (op) moniammatillista johtamiskoulutusta, joka on kaikille erikoistuville pakollista 1.8.2009 jälkeen rekrytoituneille. Koulutus hankitaan erikoisalayhdistysten sekä yliopistosairaaloiden/yliopistojen järjestämien alalle hyväksytyjen koulutusten puitteissa. Koulutuksesta osa voidaan korvata kansainvälisellä kongressilla tai kurssilla, jollaiseen erikoistuvan on hyvä osallistua ainakin kerran palvelunsa aikana. Koulutus kirjataan lokikirjaan. Teoreettisen opetuksen hyväksyy koulutuksen vastuhenkilö.

Koulutuksen arviointi ja seuranta:

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](#)

LASTENNEUROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutuksen vastuhenkilö:

Vt. kliininen opettaja LT Tuire Lähdesmäki

Puh. (02) 313 0000

tuire.lahdesmaki@tyks.fi

Lastenneurologian yksikkö, Lasten ja nuorten klinikka

TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen vastuhenkilö vastaa koulutuksen kokonaisuudesta ja laatii erikoistuvan lääkärin kanssa henkilökohtaisen koulutussuunnitelman. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita.

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma

Koulutuskokonaisuuden tavoitteena on antaa tarvittavat valmiudet itsenäiseen työskentelyyn lastenneurologian erikoislääkärinä. Keskeisinä koulutuselementteinä toimivat tällöin taidot seuraavilla osa-alueilla:

1. Potilas-lääkärisuhde
 - Lapsen kohtaaminen
 - Vanhempien kohtaaminen
2. Lääketieteellisen hoidon toteuttamisvalmiudet
 - Konsultaatiotaidot
 - Ongelmaratkaisukyky
 - Päätöksentekotaito
 - Tiedon hankinta
 - Näyttöön perustuvan lääketieteen hallinta
3. Työyhteisön jäsenyystaidot
 - Työn organisaatiokyky
 - Vastuunottokyky
 - Yhteistyökyky
4. Asenne työhön
 - Aloitteellisuus
 - Itsenäisyys
 - Luotettavuus
 - Täsmällisyys

Lastenneurologian erikoislääkärin tulee:

- tuntee keskushermoston normaali ja poikkeava kehitys, toiminta ja rakenne
- hallita ikäsidonnaisten neurologisen suoriutumisen arviointi sekä aivohermojen ja ääreishermoston perustutkimuksen suorittaminen
- tuntee lastenneurologiset taudit ja vammat ja niiden patofysiologia, diagnostiikka, hoitokäytännöt, kuntoutus ja ehkäisy
- tuntee lastenneurologiassa käytettävä lääkehoito ja kyetä arvioimaan laajasti lääkehoidon hyötyjä ja haittoja kussakin tapauksessa
- hallita neurologisten hätätilanteiden hoito ja aivokuoleman toteaminen

- pystyä arvioimaan tarkoituksenmukainen tutkimusten ja hoidon porrastuskäytäntö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä
- omata lastenneurologian kannalta keskeiset tiedot lastentautien, lastenkirurgian, neurologian, perinnöllisyyslääketieteen, kehitysvammalääketieteen, lastenpsykiatrian, nuorisopsykiatrian ja neurokirurgian erikoisaloilta sekä pystyä arvioimaan neuropsykologin, puhe-, fysio- ja toimintaterapeutin arvion tarve sekä sosiaalitoimen, koulutoimen ja muiden läheisten paramedisiinisten toimien ongelmakohtainen tarve ja sovellettavuus
- tuntea terveydenhuollon lainsäädäntö soveltuvin osin

Koulutuksen rakenne

Käytännön palvelun suorittaminen

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, voidaan mahdollisuuksien mukaan suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella (määräaikainen poikkeuslupa 1.11.2010-31.10.2013)

Lastenneurologian erikoisalalle on myönnetty erikoisalakohtainen poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (50/50-sääntö) 31.10.2013 päättyväksi ajaksi. Päätöstä sovelletaan niihin erikoistuviin, jotka ovat saaneet opiskeluoikeuden ennen poikkeuslupapäätöstä sekä niihin, jotka saavat opiskeluoikeuden poikkeuslupapäätöksen aikana.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalan koulutus (yhteensä 5v 3 kk) runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen.

Runkokoulutus, (yhteensä 1v 3kk)

12 kk lastentautien koulutusta ja 3 kk palvelua aikuisneurologialla.

Eriytyvä koulutus (yhteensä 4 vuotta)

48 kk palvelua lastenneurologian erikoisalan koulutusvirassa, josta enintään 12 kk voidaan korvata palvelulla seuraavilla erikoisaloilla: lastentaudit, muu neuroala (neurologia, kliininen neurofysiologia, neurokirurgia, neuropatologia, neuroradiologia, päätoiminen neurotieteisiin liittyvä tutkimustyö), perinnöllisyyslääketiede, kehitysvammalääketiede, lasten- ja /tai nuorisopsykiatria. Eriytyvän koulutuksen aikana erikoistuva lääkäri osallistuu lastentautien etupäivystykseen.

Toimipaikkakoulutus

Koulutettava osallistuu lastenneurologian yksikön toimipaikkakoulutukseen systemaattisen viikko-ohjelman mukaisesti. Neuroradiologian meeting (1 h), KNF-meeting (1 h), video-EEG-meeting (1.5 h) ja yhteistapaaminen perinnöllisyyslääketieteen sekä lastenpsykiatrian neuropsykiatrisen työryhmän kanssa (1.5 h) tapahtuvat kerran kuukaudessa. Lastenneurologinen koulutusmeeting (1 h) järjestetään 2-3 kertaa kuukaudessa, ja näissä käydään systemaattisesti läpi lastenneurologista tautikirjoa valmisteltujen esitysten pohjalta ja myös erikoistuvat lääkärit toimivat alustajina. Lastenklinikan viikottaiset koulutusmeetingit (1 h) ja ongelmatapausmeetingit (1 h) kuuluvat myös lastenneurologikoulutukseen. Lastenneurologian erikoistuvat lääkärit osallistuvat lisäksi lastentautien erikoistuvien lääkäreiden koulutukseen (1 h) kerran viikossa. Erikoistuva lääkäri käy vuosittain ainakin kerran valtakunnallisessa

lastenneurologisessa koulutustapahtumassa ja koulutuksen aikana ainakin kerran ulkomaisessa alan kongressissa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoistumiskoulutukseen sisältyy 80 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta, mikä toteutetaan klinikan sisäisenä toimipaikkakoulutuksena ja ulkopuolisena koulutuksena. Runkokoulutuksen aikana tulee toteutua vähintään 10 tuntia teoreettista koulutusta.

Moniammatillinen johtamiskoulutus

Niiltä, jotka ovat kirjoittautuneet 1.8.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 10 opintopistettä (op).

Koulutusohjelman vaatimusten mukainen teoreettinen koulutus kirjataan.

Koulutuksen seuranta ja arviointi

Erikoislääkärin koulutusta koskevan asetuksen mukaisesti opintojen arvioinnin avulla edistetään oppimisen ja koulutuksen kehitystä. Arvioinnin tarkoituksena on paitsi tukea erikoistuvan lääkärin oppimista, myös kerätä palautetta itse koulutuksesta, koulutusympäristöstä sekä erikoistuvan tukena olevista henkilökohtaisista ohjaajista ja koulutusohjelman vastuuhenkilöstä. Arviointi on aina molemminpuolista. Vastuuhenkilö ja erikoistuva lääkäri käyvät puolivuositain strukturoidun arviointikeskustelun, jossa vastavuoroinen kritiikki on mahdollista. Täten varmistuu koulutuksen joustava eteneminen. Tarvittaessa henkilökohtaisen koulutusohjelman suunnitelmaa muutetaan yhdessä erikoistuvan kanssa. Keskusteluun liittyy myös kouluttajien ja koulutusyksikön arviointi. Vastuuhenkilö vastaa kokonaisarviosta. Ristiriitatilanteissa hän on vastuullinen päätöksentekijä. Mikäli erikoistuva lääkäri tuntee tulleen arvioiduksi epäoikeudenmukaisesti, hän voi huomauttaa siitä tiedekuntaan.

Kullekin erikoistuvalla lääkärillä sovitaan yhteistyössä koulutettavan ja vastuuhenkilön kanssa **henkilökohtainen ohjaaja (mentor)**, joka on erikoislääkäri. Ohjaaja saattaa olla sama koko koulutuksen ajan, vaihtua tarpeen mukaan tai olla eri henkilö esim. runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen aikana. Mentorin tehtävänä on toimia erikoistuvan lääkärin apuna ja tukena koko koulutuksen ajan. Erilaisissa ongelmatilanteissa mentorin on pyrittävä tukemaan erikoistujaa ja tarvittaessa toimimaan sovittelijana. Hänen tehtävänä on tukea erikoistuvaa lääkärää ammatillisessa kehittämisessä etenkin eettisten arvojen osalta. Mentor toimii myös kanavana erikoistujan arvioidessa kouluttajia ja koulutusyksikköä.

Toimipisteiden **vastuukouluttajat** ovat alue- ja keskussairaaloiden ja TYKS:n lastenklinikan toimipisteiden senioreita. Jokaista toimipistettä kohden on nimetty vastuukouluttaja. Jokaisen koulutusjakson alussa käydään keskustelu kouluttajan ja erikoistuvan välillä oppimistavoitteista. Koulutusjakson päätteeksi, mutta soveltuvin osin myös puolivälissä, käydään arviointikeskustelu oppimistavoitteiden saavuttamisesta.

Koulutusvirat

TYKS:n lastenlinikalla on 2 lastenneurologian erikoistuvan lääkärin virkaa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

LASTENPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori André Sourander

VSSHP/TYKS Lastenpsykiatrian klinikka, 20520 Turku

gsm 040-5571633

Puh. (02) 313 1421

Koulutuksen tavoite:

Koulutuksen tavoitteena on:

- Perehdyttää lastenpsykiatrian tieteelliseen tietoon
- Antaa valmiudet lastenpsykiatrian erikoislääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen, lastenpsykiatrian erikoisalan kehittämiseen ja toimimiseen lastenpsykiatrian erikoislääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä
- Perehdyttää lastenpsykiatrisen terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

Runkokoulutuksen tavoitteena on:

- Varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus
- palvelujärjestelmän kannalta
- Taata päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet.

Henkilökohtainen koulutussuunnitelma, seuranta ja arviointi:

Koulutettavalle nimetään henkilökohtainen ohjaaja ja laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutumista ohjaaja seuraa. Koulutettavan oman oppimisen sekä koulutuksen toimivuuden arviointi ja kehittäminen tapahtuvat koulutettavan ja henkilökohtaisen ohjaajan välisissä keskusteluissa, joita järjestetään kahdesti lukukaudessa.

Koulutuksen rakenne

Koulutusohjelma kestää kuusi vuotta, josta terveyskeskuksessa suoritettavan palvelun osuus on 9 kuukautta, runkokoulutuksen osuus 15 kuukautta ja erikoistumiskoulutuksen osuus 48 kuukautta. Koulutuksesta vähintään 3 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin alueella on kehitelty parin terveyskeskuksen kanssa erityisjärjestelyjä terveyskeskuspalvelun suorittamiseksi siten, että palvelu tapahtuisi ensisijaisesti lastenneuvola- ja kouluterveydenhuollossa sekä perheneuvolassa. Tällöin terveyskeskuspalvelun yhteydessä tulisi suoritetuksi erikoistumiseen kuuluva 6 kk koulutus lääketieteen alueella, joka liittyy lapsen ruumiilliseen kasvuun, kehitykseen tai terveydentilaan.

Pysyvää määrääksissä kuvataan terveyskeskuspalvelua koskevat kriteerit, jotka koskevat erikoistuvia lääkäreitä, jotka saavat tiedekunnalta opinto-oikeuden 1.8.2011 lähtien ja jotka myös suorittavat terveyskeskuspalvelua 1.8.2011 lähtien. Aiemmin suoritettavat palvelut hyväksytään aiemmin voimassa olleiden vaatimusten mukaisesti.

Runkokoulutus 15 kk, josta suoritetaan 6 kk aikuispsykiatriassa (ensisijaisesti akuutti aikuispsykiatria) ja 9 kk lastenpsykiatriassa, nuorisopsykiatriassa, aikuispsykiatriassa ja/tai oikeuspsykiatriassa. Koulutukseen tulee sisältyä vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä ennen erikoistumiskoulutusta.

Erikoistumiskoulutus 3 - 4 vuotta lastenpsykiatriassa ja 0-1 vuosi nuorisopsykiatriassa. Erikoistumiskoulutuksesta noin kaksi vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa, ellei erillisellä sopimuksella ole toisin sovittu tilanteessa, jossa yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa on monipuolista lastenpsykiatrista toimintaa ja koulutusjärjestelyt ovat erityisen hyvät.

Erikoistumiskoulutusta tulee olla eri-ikäisten lasten parissa sekä avohoidossa ja vuodeosastohoidossa siten, että koulutuksesta muodostuu tasapainoinen kokonaisuus. Erikoistumiskoulutukseen voi sisältyä koulutusohjelman vastuuhenkilön hyväksymä 6 kk koulutus kliinisellä erikoisalalla, joka vastaa koulutuksellisia päämääriä (esim. lastentaudit, lastenneurologia, naistentaudit ja synnytykset). Erikoistumiskoulutukseen voi sisältyä 6 – 12 kk:n erikoisalaa koskeva tutkimustyö.

Terveyskeskuksessa suoritettavaan palveluun ja/tai erikoistumiskoulutukseen tulee sisältyä 6 kk koulutus lääketieteen alueella, joka liittyy lapsen ruumiilliseen kasvuun, kehitykseen tai terveydentilaan.

Koulutuksen sisältö

Runkokoulutuksessa ja erikoistumiskoulutuksessa on omat sisältöalueet, joita käsitellään teoreettisessa koulutuksessa, toimipaikkakoulutuksessa ja psykoterapiakoulutuksessa.

Runkokoulutuksen sisältöalueita ovat:

- perustiedot elämänkaaresta, lapsuuden, nuoruuden, aikuisuuden ja vanhuuden psyykinen kehitys ja häiriöt
- psykiatrinen diagnostiikka
- perustiedot lasten, nuorten, aikuisten ja vanhusten psykiatrisista hoitomahdollisuuksista
- perusvalmius akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä
- perustiedot psykiatrisesta lääkehoidosta
- psykoterapian perusteet
- perustiedot psykiatriaan liittyvästä lainsäädännöstä ja oikeuspsykiatriset näkökohdat

Runkokoulutuksen päätteeksi ennen erikoistumiskoulutukseen siirtymistä koulutusohjelman vastuuhenkilö tarkistaa, että koulutettava on omaksunut runkokoulutuksen tavoitteet ja sisältöalueet.

Erikoistumiskoulutuksen sisältöalueita ovat:

- lapsen ja nuoren normaali psyykkinen kasvu ja kehitys sekä yhteydet ruumiilliseen kasvuun
- lasten ja nuorten psyykkisten häiriöiden ja sairauksien kliininen kuva sekä niiden yksilö-, perhe- ja yhteisödynamiikka
- lasten ja nuorten psykiatristen häiriöiden ja sairauksien tutkimus ja diagnostiikka sekä lapsen ja hänen perheensä lastenpsykiatrisen hoidon tarpeen arviointi
- lastenpsykiatrisen hoidon ja kuntoutuksen menetelmät
- yksilöpsykoterapian ja perhepsykoterapian sekä verkostoterapian perusteet
- lastenpsykiatrisen konsultaatio ja työnohjaus
- lastenpsykiatristen häiriöiden ennaltaehkäisy sekä preventiivisen työn periaatteet
- lasten mielenterveystyön ja lastenpsykiatrisen erikoissairaanhoidon organisaatio ja hallinto sekä niiden suunnittelu ja kehittäminen sekä lastenpsykiatrisen työyhteisön johtajuus
- lastenpsykiatrisen tieteellisen tutkimuksen perusteet

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettisen koulutuksen tulee ensisijaisesti tapahtua varsinaisen erikoistumiskoulutuksen aikana.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus toteutuu koulutusyksikön käytännön toiminnassa ja sitä annetaan lukuvuoden aikana noin 4 tuntia viikossa (runkokoulutuksen aikana noin 240 t, erikoistumiskoulutuksen aikana noin 640 t). Toimipaikkakoulutus tarkoittaa jatkuvaa ja säännöllistä:

- käytännön työhön ohjaavaa koulutusta eli potilaan tutkimiseen ja hoitamiseen liittyvää kliinisen työn opetusta, ohjaamista ja valvontaa (ml. työnohjaus);
- työaikana ryhmälle annettavaa ohjattua, seminaarityyppistä teoriaopetusta.

Psykoterapiakoulutus

Tavoitteena on, että koulutettava saa erikoistumisaikana perusvalmiudet joko yksilöpsykoterapian tai perhepsykoterapian alueella. Erikoistumisaikana koulutettava voi hankkia psykoterapeuttikoulutuksen, joka oikeuttaa psykoterapeutin ammattinimikkeen käyttöön.

Moniammatillinen johtamiskoulutus

Moniammatillinen johtamiskoulutus (10 op) sisältää viisi (5) kahden päivän lähiopetusjaksoa, joihin sisältyy asiantuntijaluentoja, seminaarityöskentelyä oppimistehtävineen sekä koulutuksen ja opetuksen arviointia. Erikoistuvan lääkärin on myös mahdollista suorittaa lähijohtajapätevyyden antava koulutus, jonka laajuus on 30 opintopistettä ja se antaa valmiudet toimia lähijohtajana sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä.

Koulutusvirat

VSSHP:n lastenpsykiatrian tulosyksikkö, 6 erikoistuvan lääkärin virkaa, joista 4 yliopistosairaalassa ja 2 yliopistosairaalan ulkopuolella. Varsinais-Suomen ja Satakunnan sairaanhoitopiirin alueella olevat lastenpsykiatrian ja nuorisopsykiatrian virat.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

LASTENTAUDIT**6 vuoden koulutusohjelma****Koulutusohjelman vastuhenkilö:**

Dosentti Liisa Lehtonen

liisa.lehtonen@tyks.fi

TYKS, Lasten ja nuorten klinikka, 20520 Turku

Puh. (02) 313 0253

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että opiskelija omaksuu kokonaisvaltaisen ja ammattimaisen lähestymistavan sekä kattavat tiedot ja taidot seuraavista osa-alueista sisältäen sairaudet ja niiden hoidon ja ehkäisyn avohoidosta tertiääritason sairaalahoitoon. Lastentautien koulutusohjelmassa sana lapsi tarkoittaa lapsia ja nuoria, ellei toisin mainita.

- Lapsen kasvu, kehitys ja ravitsemus
- Vastasyntyneen sairaudet
- Lasten sydän- ja verisuonisairaudet
- Lasten allergia-, iho- ja keuhkosairaudet
- Lasten infektiosairaudet
- Lasten veri- ja syöpäsairaudet
- Lasten suolistosairaudet sekä munuaissairaudet
- Lasten diabetes ja endokrinologiset sairaudet
- Lasten reumasairaudet
- Lasten sosiaalipediatria

Lisäksi tavoitteena on omaksua perustiedot lastenneurologiasta ja lastenkirurgiasta.

Koulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet vähintään keskussairaalaan tasoiseen päivystystoimintaan.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutus aika on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Koulutus koostuu 1) terveystieteiden osastolla suorittavasta 9 kk koulutuksesta

(sisältyy yliopistosairaalan ulkopuoliseen koulutukseen), 2) runkokoulutuksesta yliopistosairaalan ulkopuolella ja 3) eriytyvästä koulutuksesta yliopistosairaalassa.

Koulutukseen halukkaat ilmoittautuvat mahdollisimman varhain koulutuksen vastuuhenkilölle. Hänen kanssaan tehdään kirjallinen koulutussuunnitelma, jonka jälkeen ilmoitaudutaan TY:n lääketieteelliseen tiedekuntaan koulutusohjelmaan.

Runkokoulutus

Työskentelyä vähintään 2 vuotta 3 kk lastentaudeilla yliopistosairaalan ulkopuolisessa, hyväksytyssä koulutussairaalassa tai koulutusta täydentävällä toisella erikoisalalla (esim. anestesiologia, lastenneurologia, kliininen genetiikka, lasten psykiatria). Hyväksytyjä koulutussairaaloita ovat kaikki keskussairaalat sekä muut sairaalat ja lastenyksiköt, joissa on jatkuva erikoislääkärin antama ohjaus ja koulutus. Runkokoulutukseen voidaan hyväksyä 6 kk tutkimustyötä sekä lisäksi 6 kk työskentelyä erikseen sovittavissa tutkimusryhmien tutkimusyksiköissä, joissa työskentely kartuttaa monipuolisesti kliinisiä taitoja. Vähintään 12 kk runkokoulutuksesta tulee tehdä keskussairaalassa erityisesti päivystysvalmiuden vahvistamiseksi.

Eriytyvä koulutus

Työskentelyä yliopistosairaalan lastentautien klinikassa 3 v, kuitenkin vähintään 2 vuotta 3 kk. Koulutus suunnitellaan yhdessä koulutuksen vastuuhenkilön ja tutorin kanssa. Se koostuu pääsääntöisesti 3-4 kk:n osastojaksoista, jotka koulutusaikana kattavat kaikki keskeiset lastentautien osa-alueet. Yliopistopalveluun tulee kuulua 3 kk vastasyntyneiden tehohoitoa, lasten tehohoitoa ja hematologiaa. Lisäksi tulee saada koulutusta tieteellisen tutkimuksen tulkinnasta ja soveltamisesta kliinisessä työssä.

Koulutettavien tulee osallistua koulutusaikanaan alan kansallisiin koulutustapahtumiin. On toivottavaa osallistua myös alan ulkomaisiin koulutustapahtumiin.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on tukea koulutettavaa lastentautien eri osa-alueilla tarvittavien tietojen, taitojen ja asenteiden omaksumisessa niin, että hän saavuttaa kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn lastenlääkärinä.

Lasten ja nuorten klinikalla on käytössä strukturoitu perehdytysohjelma. Perehdyttämisyksikköön kuuluu suppeiden erikoisalojen ja klinikan hallinnon edustajien tapaaminen, sairauskertomusjärjestelmään ja potilashoidon käytäntöihin tutustuminen (Päivystäjän opas ja Vastasyntyneiden teho-osaston ja vierihoidon osastojen hoitokäytäntöjä – opas), hätätilanteiden hallinnan perehdytys, ja henkilökohtaisen tutorin valinta.

Luento-/meetingmuotoista toimipaikkakoulutusta järjestetään 37 - 50 viikkona vuodessa 3 - 5 tuntia viikossa. Yksityiskohtainen meeting-ohjelma on saatavana Lastenklinikan hallinnosta kutakin lukukautta varten erikseen sisältäen:

- Keskiviikkomeetingit: keskeisiä ajankohtaisia aiheita
- Eval-koulutuksen torstaisin, 3 vuoden jaksoissa kiertävä ohjelma lastentautien eri osa-alueista
- Journal Club ja ongelmapotilasmeetingit tiistaisin

- Neonataalimeetingit tiistaisin
- Röntgenmeetingit viikottain, exitusmeetingit kerran kuukaudessa
- Tiedemeetingit ja muun järjestetyn koulutuksen soveltuville osin

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Vähintään 120 tuntia, josta vähintään 40 tuntia runkokoulutuksen aikana ja vähintään 40 tuntia eriytyvän koulutuksen aikana; hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Henkilökohtaiset tuutorit, henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja koulutuksen arviointi

Kullekin erikoistuvalla lääkärille nimetään yhteistyössä koulutettavan ja vastuuhenkilön kanssa henkilökohtainen tuutori, joka on alan erikoislääkäri. Tuutori voi olla eri henkilö runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen aikana, jolloin tuutorit ovat yhteydessä koulutuspaikan vaihtuessa.

Tavoitteena on, että tuutori ja koulutettava tapaavat toisensa säännöllisesti (vähintään kaksi kertaa vuodessa) ja käyvät koulutussuunnitelmaa suuntaavia keskusteluja. Arvioinnissa tasapuolisuuden ja -arvoisuuden tulee korostua: arviointiin liittyy myös tuutorin ja koulutusyksikön arviointi. Tuutori raportoi koulutuksen edistymisestä ja arviointikeskusteluista säännöllisesti koulutuksen vastuuhenkilölle.

Koulutettavat ovat asetuksen mukaisesti velvollisia myös itse arvioimaan koulutustaan. Tämä tehdään lokikirjan avulla, joka sisältää koulutussuunnitelman ja jota täytetään kaikkien koulutusjaksojen aikana. Tuutori tarkistaa lokikirjan vuosittain. Kaikkien koulutettavien tulee lisäksi arvioida vuosittain koko koulutusohjelma ja palaute käsitellään ja toiminnan kehittäminen tehdään koulutuksen vastuuhenkilön johdolla.

Koulutusvirat

Tyksin Lasten ja nuorten klinikassa on 12 erikoistuvan lääkärin virkaa. Yliopistoklinikan koulutusvirkaan valinnan suorittaa toimialueen johtaja, oppiaineen ja klinikan edustajista koottua toimikuntaa kuultuaan. Virkaan valittaessa käytetään pisteytystä, josta kerrotaan koulutussuunnitelman laatimisen yhteydessä.

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

LIIKUNTALÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Olli J. Heinonen

Puh. (02) 333 7560

olli.heinonen@utu.fi

Paavo Nurmi – keskus, Urheilututkimusasema

Kiinamylynkatu 10, 20520 Turku

Yleiskuvaus

Liikuntalääketieteen koulutusohjelman pituus on 5 vuotta. Siihen kuuluu vähintään 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua. Erikoistumiskoulutuksen pituus on 4 vuotta 3 kuukautta, josta 3 kuukautta palvelua voi suorittaa kliinisessä työssä terveyskeskuksessa tai muussa avoterveydenhuollon yksikössä, työterveyshuollon yksikössä tai kuntoutuslääkärinä. Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 2–5 tuntia viikossa.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan liikuntalääketieteen erikoislääkärin tulee:

- tuntee liikunnan terveysvaikutukset yksilö ja väestötasolla
- osata käyttää liikuntaa ja liikuntahoitoa monipuolisesti terveyden edistämässä sekä sairauksien
- ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutuksessa
- hallita liikunnan yhteydet yksilön ja väestön terveyteen ja liikunnan vaikutusten suuntaaminen siten
- että sillä on terveyttä säilyttävää, edistävää tai kuntouttavaa vaikutusta
- hallita terveyden, toimintakyvyn ja fyysisen suorituskyvyn mittaamisessa, selvittämisessä ja
- diagnostiikassa keskeisten arviointi-, mittaus- ja diagnostisten menetelmien teoria ja käytäntö (käyttöalueet, ominaisuudet, suoritustapa, tulosten tulkinta, palvelujen saatavuus)
- hallita liikuntaan liittyvien riskitekijöiden ennaltaehkäisy, diagnostiikka ja hoito, hallita liikunta- ja urheiluvammojen diagnostiikka, hoito ja kuntoutus samoin kuin vammojen ennaltaehkäisymahdollisuudet
- kyetä luennoimaan ja välittämään tietoa alan erikoiskysymyksistä hallitsemalla alan tietoainekset ja menetelmät keskeisen tiedon välittämiseksi terveydenhuollon henkilöstölle, alan opiskelijoille, potilaille, liikunnan ja urheilun harrastajille sekä näiden taustaryhmille
- kyetä toimimaan alan asiantuntijatehtävissä, välittämään tietoa alansa erityiskysymyksistä sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan henkilöstölle, liikunnan ja urheilun harrastajille sekä potilaille
- hallita antidoping-säännöstö ja doping-testausten toteuttaminen
- pystyä toimimaan urheilujoukkueen, -seuran tai lajiliiton lääkärimäisesti
- kyetä alan tiedon seuraamiseen ja kriittiseen arviointiin sekä hallita liikuntalääketieteellisen tutkimustyön periaatteet
- kyetä osallistumaan alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon sekä liikuntaan ja urheiluun liittyvään hallintoon.

Koulutusohjelman rakenne:

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuus oman erikoisalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjaamisessa ja jatkohoidossa.

Erikoistumiskoulutus (4v 3kk)

Koulutukseen (joko täydentävään tai eriytyvään) voidaan hyväksyä 1-6 kk toimimista päätoimisessa liikuntalääketieteeseen liittyvässä tutkimustyössä, johon on nimetty ohjaaja, joka toimii myös kouluttajana.

Eriytyvä koulutus (2,5 – 3 vuotta)

Erikoisalan koulutuksesta pääosa (2,5–3 vuotta) suoritetaan Paavo Nurmi-keskuksen tähän koulutukseen osoittamassa ja sosiaali- ja terveyshallituksen hyväksymässä erikoistumistoimessa. Tässä toimessa erikoistuvan lääkärin työnkuva painottuu liikunta- ja urheiluvammojen hoitoon, liikuntaa rajoittavien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, kliinisen fysiologian ja kliinisen kemian diagnostisiin menetelmiin sekä myös suorituskyvyn testaukseen, liikuntalääketieteelliseen koulutus- ja tutkimustoimintaan.

Täydentävä palvelu (1 – 1,5 vuotta)

Liikuntalääketieteen poikkitieteellisyydestä johtuen täydentävä koulutus suunnitellaan henkilökohtaisesti erikoistuvan kanssa seuraavasti: täydentävä palvelu voidaan suorittaa palveluna kahdella tai useammalla seuraavista erikoisaloista (1–6 kk/ erikoisala) siten, että sopiva painotus suunnitellaan vastuuhenkilön kanssa: anestesiologia ja tehohoito, fysiatria, geriatria, kardiologia, keuhkosairaudet ja allergologia, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, kliininen kemia, korva- nenä- ja kurkkutaudit, lastentaudit, naistentaudit ja synnytys, neurologia, ortopedia ja traumatologia, radiologia, sisätaudit, työterveyshuolto, yleiskirurgia, yleislääketiede. Muiden erikoisalojen hyväksyminen (enintään 1 kk) harkitaan tapauskohtaisesti. Henkilökohtaiset kouluttajat ja ohjaajat näiden valinnaisten erikoistumisjaksojen osalta nimetään samassa yhteydessä kun henkilökohtainen erikoistumissuunnitelma täsmennetään.

Koulutustoimet:

Paavo Nurmi-keskus, 1 erikoistuvan lääkärin toimi.

Toimipaikkakoulutus

Erikoistuvan lääkärin tulee osallistua täydentävän palvelun toimipisteissä toimipaikan koulutustilaisuuksiin. Eriytyvän koulutuksen aikana käytännön työtä täydentävät säännölliset ja ohjatut toimipaikkakoulutukset, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista koulutusta tulee suorittaa vähintään 80 tuntia, josta oman erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia. Koulutus tulee hankkia siten, että se muodostaa

tarkoituksenmukaisen, erikoistuvan suuntautumista tukevan kokonaisuuden. Tiedekunnan järjestämien yhteisten kurssien lisäksi kurssimuotoisen koulutuksen aihepiireinä voivat olla: biomekaniikka ja kinesiologia, endokrinologia, epidemiologia, erityisryhmien liikunta, laboratoriodiagnostiikka, liikuntafysiologia, liikuntajärjestöjen toiminta, liikuntasosiologia ja -psykologia, liikuntatraumatologia ja liikuntaortopedia, nuorten valmennus ja terveys, ravitsemustiede, terveyden edistäminen , tärkeimmät urheilumuodot ja niiden säännöt, valmennusoppi ja antidopingkoulutus. Kurssimuotoiseksi teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä yllämainittuja aiheita käsitteleviä kansainvälisiä kongresseja ja kursseja.

Moniammatillinen johtamiskoulutus (10 op).

Oppimisprosessin seuranta ja arvioinnin välineet

Perustan muodostaa lokikirja sekä vastuuhenkilön ja erikoistuvan väliset tapaamiset. Ennen valinnaisia jaksoja vastuuhenkilö, kouluttaja ja erikoistuva asettavat lokikirjaan merkittävät tavoitteet ko. koulutusjaksolle ja jakson kuluessa ja sen päätyttyä tavoitteiden toteutumista arvioidaan.

Erikoistuva lääkäri osallistuu lukukausittain valtakunnalliseen liikuntalääketieteen kouluttajien ja erikoistuvien yhteiskokoukseen, jossa samassa yhteydessä annetaan teoreettista koulutusta ja arvioidaan koulutuksen toimivuutta.

Vastuuhenkilö tapaa erikoistuvan lääkärin eriytyvän koulutuksen perusjakson aikana lähes päivittäin Paavo Nurmi – keskuksessa ja valinnaisten jaksojen aikana vähintään lukukausittain, jolloin koulutuksen toimivuutta myös voidaan analysoida.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

Kuulusteluissa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on saanut opinto-oikeutensa.

NAISTENTAUDIT JA SYNNYTYKSET

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Juha Mäkinen

Puh. (02) 313 1364

juha.makinen@tyks.fi

Naistenklinikka, TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan naistentautien ja synnytysten erikoislääkärillä tulee olla

- riittävät tiedot synnytyselinten rakenteesta ja toiminnoista
- riittävät tiedot raskauden kulkuun ja seurantaan liittyvistä tekijöistä
- riittävät tiedot synnytysten hoidosta ja tehostetusta valvonnasta sekä lapsivuodeajan tapahtumista normaaleissa ja poikkeavissa tilanteissa
- taito hallita itsenäisesti gynekologisten sairauksien diagnostiikka ja hoito
- valmius keskeisten gynekologisten ja obstetristen toimenpiteiden suorittamiseen
- valmius gynekologisten ja synnytysopillisten ennaltaehkäisevien toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen

Koulutusohjelman kesto

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan lukien tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Kokonaisuus tulee suunnitella etukäteen koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. Tämän tulisi tapahtua koulutuksen alkuvaiheessa, jolloin myös ilmoitaudutaan jatko-opiskelijaksi. Koulutuksen lopussa, vastuuhenkilön hyväksyessä kaikki sovitut käytännön palvelut ja teoreettiset tavoitteet, anotaan tiedekunnalta todistus erikoislääkärikoulutuksen suorituksesta.

Koulutusohjelma koostuu seuraavista kokonaisuuksista

a) pakollinen 9 kk:n perusterveydenhuollon koulutus

b) erikoisalan koulutus 5 vuotta, 3 kuukautta, joka sisältää runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen.

Pakollisesta runkokoulutuksesta vähintään 6 kk tulee tapahtua gastroenterologisen kirurgian, urologian tai yleiskirurgian erikoisalalla.

Vaihtoehtoisesta runkokoulutuksesta 6 kk voidaan hankkia jollakin seuraavista erikoisaloista: akuuttilääketiede, anestesiologia ja tehohoito, endokrinologia, gastroenterologinen kirurgia, infektiotaudit, kliininen farmakologia ja lääkehoito, kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede, kliininen mikrobiologia, lastenkirurgia, lastenneurologia, lastentaudit, nefrologia, neurologia, patologia, perinnöllisyyslääketiede, plastiikkakirurgia, radiologia, sisätaudit, syöpätaudit, urologia tai yleiskirurgia. **Edelleen** vaihtoehtoisesta runkokoulutuksesta voidaan suorittaa enintään 6 kk myös muissa koulutusyksikön hyväksymissä laitoksissa, yksiköissä tai synnytys- ja naistentautioppiin liittyvässä tutkimustyössä. Varsinaisen naistentautien ja synnytysten erikoisalalla annettavan eriytyvän koulutuksen kestoksi muodostuu siten vähintään 3 vuotta 9 kuukautta ja enintään 4 vuotta 9 kuukautta.

Naistentautien ja synnytysten erikoisalan koulutuspaikat ja koulutussopimukset

Varsinaisesta erikoisalan koulutuksesta suoritetaan vähintään 1 vuosi yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä, joiden kanssa yliopistollinen yksikkö ennen koulutuksen

alkamista on tehnyt koulutussopimuksen. Koulutussopimuksessa määritellään ulkopuolisessa yksikössä saatavan pohjakoulutuksen laatu ja tavoitteet. Yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutusyksiköiden koulutusoikeus vaihtelee niiden koulutuksellisten mahdollisuuksien mukaan 6 kuukaudesta 2 vuoteen. Yliopistosairaalassa annettavan koulutuksen vähimmäiskeston tulee olla 2 vuotta. Lyhin hyväksyttävä palveluajan pituus on yhteensä 1 kuukausi. Lyhyempiäkin ajanjaksoja voidaan hyväksyä, mikäli ne on suoritettu samassa koulutuspaikassa ajallisesti lähekkäin.

Koulutuksen sisältö

Koulutusta antavan yksikön tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkärielle riittävät perustiedot ja -taidot naistentautien ja synnytysten eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn gynekologina. Koulutus annetaan naistenlinikassa yleensä normaalin päivittäisen työajan aikana. Tavoitteena on käydä läpi erikoisalan klinisiin ongelmiin liittyvät erikoistilanteet ja tuottaa niihin sekä teoreettiseen taustatietoon että kliniseen kokemukseen pohjaavat ratkaisumallit. Koulutus annetaan vähintään sellaisessa laajuudessa, että se täyttää European Board and College of Obstetricians and Gynecologists (EBCOG)- ja Union Européenne des Médecins Spécialistes (UEMS, Section d'Obstetrique et de Gynécologi)- järjestöjen kulloinkin voimassa olevat koulutusvaatimukset.

Koulutukseen sisältyvät seuraavat osiot

1. Kliininen koulutus polikliinisessä potilastyöskentelyssä, kirurgisissa ja muissa toimenpiteissä, raskauksien ja synnytysten hoidossa sekä vuodeosastohoidossa ja päivystyksessä.
2. Teoreettinen koulutus ja moniammatillinen johtamiskoulutus
3. Oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden ja kehittämisen arviointi
4. Tutkijakoulutukseen ja tieteelliseen työhön ja yhden raportin laatimiseen osallistuminen.

Kliininen käytännön koulutus

Opetuksesta huolehtivat alan erikoislääkärit, kliiniset opettajat, dosentit ja professorit. Kliininen koulutus tulee antaa naistentautien ja synnytysten kaikilla osa-alueilla riittäväksi katsottavan laajuusena. Koulutuksen kestoa arvioitaessa otetaan huomioon myös yliopistollisen sairaalan ulkopuolisissa koulutusyksiköissä annetun koulutuksen kesto. Ulkopuolisen yksikön on annettava kirjallinen selvitys koulutuksen kestosta eri osa-alueilla. Kliinisen koulutuksen sisältöä seurataan ns. lokikirjan avulla, johon koulutettava kirjaa suorittamansa toimenpiteet ja niiden määrän. Kouluttajat ja tutor kirjaavat lokikirjaan arvionsa koulutuksen edistymisestä. Eri osa-alueilla annettavien eri koulutusosioiden yhteiskesto on 3 vuotta. Jäljellä olevan ajan koulutuksesta koulutettava saa mahdollisuuksien mukaan suorittaa haluamillaan osa-alueilla. Koulutus eri osa-alueilla muodostuu seuraavasti:

1. Gynekologinen kirurgia

Toimittuaan avustajana leikkauksissa jatkokoulutettava suorittaa leikkauksia ensin kouluttajan avustamana, sitten kouluttajan konsultaatioavun tukemana. Koulutusaika vähintään 10 kk.

2. Gynekologinen polikliininen toiminta

Jatkokoulutettava työskentelee opetusta antavien lääkäreiden kanssa yleisellä gynekologisella poliklinikalla ja alan erikoispoliklinikoilla. Hänelle järjestetään konsultaatiomahdollisuus, ja hän osallistuu poliklinikan erikoiskysymyksiä käsitteleviin koulutustilaisuuksiin. Koulutusaika vähintään 6 kk.

3. Gynekologinen endokrinologia, lapsettomuuden hoito, nuorisogynekologia, vaihdevuosisongelmat sekä gynekologinen geriatria

Jatkokoulutettava tutustuu yliopistokoulutuksensa aikana gynekologisen endokrinologian, nuorisogynekologian, vaihdevuosien sekä vanhuusajan erityiskysymyksiin kouluttajan opastamana sekä vuodeosastoilla että poliklinikoilla. Koulutusaika vähintään 3 kuukautta.

4. Gynekologinen onkologia

Jatkokoulutettava osallistuu gynekologisen syövän diagnostiikkaan ja hoitoon sekä perehtyy tässä yhteydessä kolposkopiaan. Koulutusaika vähintään 3 kuukautta.

5. Normaalin ja patologisen raskauden ja synnytyksen hoito

Jatkokoulutettava perehtyy raskauden suunnitteluun, prenataalidiagnostiikkaan, normaalin ja patologisen raskauden, normaalin ja patologisen synnytyksen sekä synnytyksen jälkeisen ajan seurantaan ja hoitoon. Tänä aikana hän perehtyy äitiyspoliklinikan toimintaan, osallistuu alaa käsitteleviin seminaareihin ja kokouksiin ja opettelee toimenpiteet kouluttajiensa ohjaamana. Koulutusaika vähintään 12 kk.

6. Gynekologisten tulehdusten hoito

Jatkokoulutettava seuraa ja osallistuu gynekologisten infektioiden hoitoon opetusta antavien lääkäreiden ohjaamana.

7. Ehkäisyneuvonta ja perhesuunnittelu

Jatkokoulutettava perehtyy nykyaikaisiin ehkäisymenetelmiin ja perhesuunnitteluun ja niitä koskevaan lainsäädäntöön. Koulutus saadaan polikliinisten jaksojen aikana.

8. Urogynekologia

Jatkokoulutettava perehtyy urologisten tutkimusten tekniikkaan, urologisiin operaatioihin ja lantionpohjan kuntoutustekniikoihin. Koulutus saadaan polikliinisten ja operatiivisten jaksojen aikana.

9. Ultraäänidiagnostiikka ja ultraääniohjasteiset toimenpiteet

Jatkokoulutettava perehtyy ohjatusti obstetriseen ja gynekologiseen ultraäänidiagnostiikkaan sekä äkillisten tilanteiden vaatimaan ultraäänitutkimuksen käyttöön. Samalla hän perehtyy ultraäänivusteisten toimenpiteiden suorittamiseen.

Koulutusvirat

TYKS, 7 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Koulutussairaalat TYKS ERVA-alueella

Loimaan aluesairaala (LL Päivi Selänne)	0.5 v
Salon seudun sairaala (LT Tiina Backman)	1.5 v
Satakunnan keskussairaala, Pori (LKT Ari Ylä-Outinen)	2 v
Ålands Centralsjukhus, Mariehamn (LL Annika Kahnberg)	1 v
Pietarsaaren sairaala (LL Fikre Fundusa)	0,5 v
Rauman aluesairaala (LL Anna Sorvaniemi)	0.5 v
Vaasan keskussairaala (LL Sami Onoila)	2 v
Vakka-Suomen sairaala, Uusikaupunki (LT Mervi Haarala)	0.5 v

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Kurssimuotoinen teoreettinen koulutus on perusopintoja ja kliinistä opiskelua syventävää, eri aihekokonaisuuksia käsittelevää koulutusta, jonka järjestää ja/tai hyväksyy koulutusyksikkö. Erikoisalan kurssimuotoisen teoreettisen koulutuksen laajuus koulutusaikana on vähintään 60 tuntia. Lisäksi koulutettavan tulee saada hallinnollista koulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka ovat kirjoittautuneet 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Klinikon antamassa teoreettisessa koulutuksessa käydään läpi erikoisalan pääalueiden keskeiset ongelmat järjestämällä kursseja ja seminaareja mm. seuraavista aihepiireistä:

- lapsuus- ja nuoruusiän gynekologia
- gynekologinen endokrinologia
- fertiilitetti ja sterilitetti
- vaihdevuosisongelmat ja vanhuusiän gynekologia
- perhesuunnittelu ja raskauden ehkäisy
- gynekologiset infektiot
- gynekologinen onkologia
- urogynekologia
- gynekologinen kirurgia
- raskaudenaikaan ja synnytykseen liittyvät erikoistapaukset
- prenataalidiagnostiikka
- gynekologinen ja obstetrinen ultraäänitutkimus
- seksologia

Kurssimuotoista teoreettista koulutusta annetaan seuraavasti

- luennot ja vastaavat käytännön koulutustilaisuudet, n. 15 kertaa/lukukausi, joissa käydään systemaattisesti läpi naistentautien ja synnytysten keskeiset alueet
- potilasseminaarit, n. 20 kertaa/lukukausi, joissa käsitellään tapausselostusten lisäksi aiheeseen liittyvää keskeistä kirjallisuutta
- kliinispatologiset kokoukset 1/viikko
- demonstraatiot 20/lukukausi
- teemaseminaarit n. 2 kertaa/lukukausi

Koulutettava voi hankkia kurssimuotoista teoreettista koulutusta yliopistollisen tai muiden alueen koulutusyksiköiden järjestämän koulutuksen lisäksi myös osallistumalla kotimaisiin koulutustilaisuuksiin, jotka jokin lääketieteellinen tiedekunta on hyväksynyt kurssimuotoiseksi naistentautien ja synnytysten erikoisalan teoreettiseksi koulutukseksi. Kurssimuotoista teoreettista koulutusta voi saada myös osallistumalla kansainvälisiin naistentauteja ja synnytyksiä käsitteleviin kokouksiin, jotka koulutusohjelman vastuhenkilö on hyväksynyt.

Oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittäminen ja arviointi

Erikoistuvalla nimetään koulutusyksikössä tutorkouluttaja, jonka kanssa koulutettava säännöllisin väliajoin analysoi omaa oppimistaan ja tarvittaessa keskustelee koulutuksensa tehostamisesta ja joka huolehtii siitä, että koulutettava saa koulutuksensa aikana tasapuolisesti koulutusta koko naistentautien ja synnytysten erikoisalalta. Oppimisen seurannassa ja arvioinnissa käytetään lokikirjaa, johon merkinnät suoritteista ja arvioinnin tekee sekä jatkokoulutettava, tutorkouluttaja että muut kouluttajat. Jatkokoulutettavien mentorointi toteutetaan vuosittain vastuukouluttajan (prof.) toimesta.

Tutkijakoulutukseen ja tieteelliseen työhön osallistuminen

Jatkokoulutuksessa olevan tulee osallistua myös koulutusyksikön antamaan lääketieteellistä tutkimustyötä koskevaan koulutukseen. Hänen tulee yliopistoklinikassa koulutusta antavien lääkäreiden ohjauksessa kerätä tutkimusaineisto ja minimivaatimuksena valmistaa siitä yksi tutkimusraportti tai osallistua siitä laadittavan julkaisun valmistamiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla.

Kuulusteluun osallistuminen tapahtuu yleensä viimeisen koulutusvuoden aikana. Sitä edeltävästi tulisi olla suoritettuna ns. valmistavat välitentit.

NEFROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Kaj Metsärinne

Puh. (02) 313 1006

kaj.metsarinne@tyks.fi

Sisätautien klinikka, Medisiininen toimialue,

TYKS, 20520 Turku

Kouluttajat:

Dosentti Kaj Metsärinne ja dosentti Risto Tertti

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Nefrologia on sisätautien erikoisala, johon kuuluu akuuttien ja kroonisten munuaissairauksien diagnostiikka ja hoito. Keskeisiä toimintoja ovat myös dialyysihoidot sekä potilaiden valmistelu munuaisensiirtoon ja tämän jälkihoito. Verenpainetauti kuuluu oleellisena osana nefrologiaan ja erikoislääkärin kuuluu tuntea hypertension keskeiset patogeneettiset ja hoidolliset osat. Oleellinen osa nefrologiaa on potilaiden hoito pitkäaikaisesti dialyysillä ja munuaisensiirrolla, mikä johtaa vuosikymmeniäkin kestäviin potilas-lääkäri suhteisiin. Tämä asettaa erityisiä vaatimuksia erikoislääkärin kyvyille kommunikoida potilaiden ja heidän omaistensa kanssa ja kehittyneitä eettisiä suhtautumista. Yhteistyö perusterveydenhuollon kanssa on tärkeä potilasaineksen kroonisuuden takia. Nefrologian alan toiminnan ja kehittämisen kannalta on yhteistyö muiden erikoisalojen, mm. elinsiirtokirurgian, munuaispatologian, kardiologian, endokrinologian, infektiosairauksien ja tehohoitolääkärien, kanssa hyvin tärkeää.

Koulutuksen tavoitteet

- Hallita alaan kuuluvat diagnostiset tutkimukset ja menetelmät.
- Hallita alaan kuuluvat hoidolliset ja kuntoutuksen menetelmät ja tuntea niiden vaikutus potilaan ennusteeseen.
- Hallita sekä akuutin että kroonisen hemodialyysi- ja peritoneaalidialyysihoidon eri muodot.
- Hallita munuaisensiirtoleikkauksen kelpoisuuden arviointi ja siirron jälkeinen hoito.
- Hallita alan keskeinen teoreettinen tietous, pystyttävä seuraamaan sen kehitystä ja toimimaan alan asiantuntijana.
- Pystyttävä osallistumaan erikoisalansa kehittämiseen ja suunnitteluun.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen kaikkien sisätautialojen kanssa.

Se suoritetaan sisätautierikoisalalan koulutusviroissa niissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus. Erityisesti koulutuksen johtaessa ”suoraan” endokrinologiaan, gastroenterologiaan, infektiosairauksiin,

kardiologiaan, kliiniseen hematologiaan, nefrologiaan tai reumatologiaan, on huolehdittava siitä, ettei koulutus suuntaudu yksipuolisesti ko. erikoisalaan jo runkokoulutuksen aikana. Sisätautialojen runkokoulutuksen hyväksyjä on yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö. Hänen harkintansa mukaan koulutukseen voi sisältyä lyhyitä jaksoja muilta soveltuvilta aloilta (esimerkiksi keuhkosairaudet, anestesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia). Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Voimassaolevat koulutussopimukset:

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	2 v	
Salon aluesairaala	2 v	
Turun kaupunginsairaala	1 v	
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v	
Porin kaupunginsairaala	6 kk	
Rauman aluesairaala	6 kk	

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua yliopistosairaalan nefrologian erikoisalan koulutusvirassa. Osa palvelua (1 vuosi) voidaan sopimuksen mukaan suorittaa keskussairaalassa kokeneen nefrologin ohjauksessa. Eriytyvän koulutuksen aikana on toimittava sekä kliinisessä nefrologian alan työssä (vuodeosasto, poliklinikka) että dialyysiosastoilla. Eriytyvään koulutukseen voidaan hyväksyä korkeintaan 6 kk päätoimista tutkimustyötä nefrologian alalla.

Koulutuksen sisältö

Kliininen nefrologia:

Palvelua munuaisosastolla ja poliklinikalla vähintään 1½ vuotta

Nefrologian erikoislääkärin tulee hallita:

- Munuaisten ja virtsateiden anatomia ja fysiologia
- Ao. sairauksien patogeneesi, kliiniset löydökset, diagnostiikka, ja hoito
- Glomerulustaudit
- Tubulusten ja interstitiumin taudit
- Systeemiset sidekudostaudit ja vaskuliitit
- Neste-, elektrolyytti- ja happoemästasapainon häiriöt
- Hypertensio kaikissa muodoissaan
- Synnynnäiset ja perinnölliset munuaistaudit
- Virtsateiden infektiot
- Virtsakivitauti
- Diabeettinen nefropatia
- Raskauteen liittyvät munuaishäiriöt
- Akuutti munuaisten vajaatoiminta
- Krooninen munuaisten vajaatoiminta
- Diagnostiset toimenpiteet, indikaatiot ja tulkinta

- Immunologia ja immunodiagnostiikka
- Munuaisbiopsia
- Munuaispatologia
- Histologia
- Immunohistologia
- Elektronimikroskopia
- Luustobiopsia
- Radiologiset tutkimukset
- Ultraäänitutkimus
- Laskimourografia
- Tietokone- ja magneettitutkimus
- Isotooppitutkimukset
- Angiografia ja -plastia
- Lääkeaineet ja munuaiset
- Pre-dialyysitoiminta, vajaatoiminnan progression hidastaminen
- Ravitsemus
- Munuaistautien vaikutus ravitsemukseen
- Munuaistautien ravitsemushoito

Dialyysi

- Palvelua dialyysiosastoilla vähintään 1 vuosi
- Hemodialyysi ja peritoneaalidialyysi
- Indikaatiot
- Toteutus
- Komplikaatiot
- Riittävyden arviointi

Transplantaatio

- Palvelua transplantaatio-osastolla vähintään 3 kk
- Lainsäädäntö
- Indikaatiot ja kontraindikaatiot
- Siirteiden hankinta (kadaver ja elävät luovuttajat)
- Immunosuppressio
- Lyhyen ja pitkän-ajan komplikaatioiden diagnostiikka ja hoito

Teho-osasto

- Osallistuttava teho-osaston toimintaan
- Akuutit jatkuvat keinomunuaishoidot (hemofiltratio, hemodiafiltraatio)
- Akuutit dialyysihoidot
- Plasmafereesit
- Monielinvammapotilaiden hoito

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus takaa koulutettavalle riittävät perustiedot ja -taidot nefrologian alalta, niin että hän pystyy itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn alalla. Toimipaikkakoulutukseen kuuluu henkilökohtainen ohjaus potilastyöskentelyssä (mm. konsultaatiot) ja toimenpiteissä, joita ovat mm: munuaisbiopsia (natiivi munuainen ja siirrännäinen), akuutissa hemodialyysissä käytettävän katetrin asettaminen. Tämän lisäksi edellytetään että erikoistuva on osallistunut

munuaisensiirto-, fisteli-, suonigraftin ja katetrin implantaatioleikkauksiin. Sisätautien seminaariohjelman lisäksi on osallistuttava:

- Kouluttajien ylikiertoihin
- Ongelmatapauskokouksiin
- Munuaisbiopsiakokouksiin
- Hoitosuunnittelukokouksiin
- Vascular access kokouksiin
- Nefrologisen yksikön omiin koulutustilaisuuksiin (nefroinkerit)
- Toimipaikkakoulutusta arvioidaan olevan noin 2-5 tuntia viikossa.

Kliiniset kontaktit ja konsultaatiomahdollisuudet ao. spesialiteettien kanssa

Muut sisätaudeista eriytyneet alat:

- Urologia
- Verisuonikirurgia
- Silmätaudit
- Gynekologia ja obstetriikka
- Sädediagnostiikka
- Kliininen kemia
- Kliininen immunologia
- Patologia

Koulutusvirat

TYKS:n sisätautiklinikan koulutusvirkoja (tällä hetkellä 26 kpl), käytetään tarkoituksen mukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Etenkin Suomen Nefrologiyhdistyksen kokouksiin sekä Suomen Nefrologiyhdistyksen ja yliopistojen järjestämiin nefrologiaan erikoistuvien lääkäreiden koulutustilaisuuksiin on syytä osallistua. Näistä teoreettisen koulutuksen aiheista on muodostuttava yhtenäinen, mahdollisimman laaja kokonaisuus. Koulutusaineiden valinta on suunniteltava kouluttajan kanssa yhteistyössä.

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Siinä on tavoitteet esitetty tarkasti ja se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisensa arviointiin ja antaa palautetta koulutuksesta.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

NEUROKIRURGIA**6 vuoden koulutusohjelma****Koulutusohjelman vastuhenkilö:**

Professori Jaakko Rinne
 Neurokirurgian vastuualue
 Neurotoimialue T4A
 TYKS, 20520

p. (02)313 5094

Muut kouluttajat:

Dosentti Ville Vuorinen
ville.vuorinen@tyks.fi
 Neurokirurgian vastuualue
 Neurotoimialue T4A
 TYKS, 20520 Turku

Koulutustavoitteet:

Neurokirurgiaan erikoistunut

- kykenee toiminaan erikoislääkärinä 1) suomalaisessa ja 2) eurooppalaisessa yksikössä
- hallitsee akuuttia ja elektiivistä neurokirurgista hoitoa vaativien sairauksien diagnostiikan ja hoidon
- pystyy suorittamaan itsenäisesti neurokirurgian perustoimenpiteet ja hoitamaan komplikaatiot
- on perehtynyt neurotehohoitoon ja neurovalvontaan
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintaan ja lääkintälainsäädäntöön soveltuvien osien
- pystyy arvioimaan alansa tieteellistä kirjallisuutta ja on perehtynyt tutkimuksen menetelmiin

Koulutusvaatimukset:

- vaadittavan erikoistumisajan suorittaminen
- riittävä määrä itsenäisesti ja valvotusti tehtyjä neurokirurgisia leikkauksia
- (lokikirja, EANS suosituslista)
- riittävä määrä neurokirurgisten leikkausten avustamisia (lokikirja)
- valtakunnallisen kuulustelun hyväksytysti suorittaminen, EANS kuulustelun suorittaminen suositeltavaa
- EANS tai Skandinaavisen (Beitostöle) neurokirurgisen koulutussyklin suorittaminen

Koulutuksen rakenne

Koulutusohjelman pituus on kuusi (6) vuotta.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus

6 kk neurologiaa, josta 3 kk voi olla vaihtoehtoisesti lastenneurologiaa, neuropsykiatriaa, neuropatologiaa, neurofysiologiaa, neuroradiologiaa, neuroanestesiologiaa ja tehohoitoa.

6 kk valinnaisesti seuraavista (jakson minimi 1 kk)

- kirurgian erikoisalojen koulutusta
 - muiden operatiivisten alojen koulutusta, ei kuitenkaan neurokirurgiaa
 - neurointerventioradiologiaa
 - neuroanestesiologiaa ja tehohoitoa
 - alaan liittyvä kokopäivätoiminen tutkimustyö (maksimi 3 kk)

3 kk neurokirurgiaa

Eriytyvä koulutus

Neurokirurginen eriytyvä koulutus on suoritettava yliopistosairaalassa. Osa neurokirurgisesta koulutuksesta voidaan suorittaa muissa suomalaisissa koulutusyksiköissä tai vastuuhenkilön hyväksymissä ulkomaisissa yksiköissä (min 1 kk).

Koulutusvirat

TYKS neurokirurgian yksikössä on kaksi erikoistuvan lääkärin vakanssia.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutusta vähintään 60 tuntia.

Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Vaadittava teoreettinen koulutus voi koostua mm. seuraavista koulutustilaisuuksista:

- vastualueen omat koulutustilaisuudet
- TYKS Neurotoimialueen koulutustilaisuudet
- TYKS muiden kirurgisten alojen koulutustilaisuudet soveltuvin osin
- Suomen neurokirurgisen yhdistyksen järjestämä valtakunnallinen koulutus
- Neurokirurgian erikoistuvien opintopäivät vuosittain
- Neurokirurgian valtakunnalliset opintopäivät vuosittain
- Yhteispohjoismainen koulutus (Scandinavian Neurosurgical Society) ml. Beitostöle kurssi (1 vko/v x 4 v)
- Yhteiseurooppalainen koulutus (European Association of Neurosurgical Societies) ml EANS kurssi 1 vko/v x 4v ja näihin liittyvät tentit ja loppukuulustelu
- Helsinki Live Microneurosurgery Course
- muut neurokirurgisiin erilliskysymyksiin ja tekniikoihin liittyvät kurssit
- alan kansainväliset kokoukset ja kongressit

Tutkimustyö

Tutkimustyöhön suhtaudutaan myönteisesti. Erikoistuvaa kannustetaan osallistumaan erityisesti Neurokirurgian ja Neurotoimialueen tai muiden neurotieteiden tutkimusprojekteihin. Väitöskirjatyötä tai muuta tutkimustyötä tuetaan mm. virkavapauksin.

Ohjaus ja arviointi

- erikoistuvalla on henkilökohtainen ohjaaja, joka pääsääntöisesti ei ole koulutusohjelman vastuuhenkilö, ja joka ohjaa erikoistuvaa potilaiden tutkimisessa, hoidon suunnittelussa ja sen toteutuksessa ml. leikkaukset. Henkilökohtaista ohjaajaa pyritään vaihtamaan vähintään 12 kk:n välein
- kehityskeskustelu koulutusohjelman johtajan kanssa puolivuositain
- lokikirjan seuranta yhdessä kaikkien erikoistuvien ja koulutusohjelman johtajan kanssa puolivuositain
- portfolio muista kuin leikkaussuoritteista

Valtakunnallinen kuulustelu:

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

NEUROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Risto Roine

Puh. (02) 313 0758

risto.roine@tyks.fi

Neurologian klinikka, Neuron toimialue,
TYKS, PL 52, 20521 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Neurologian koulutusohjelma jakautuu runkokoulutukseen ja eriytyvään koulutukseen, joiden yhteispituus on 6 vuotta. Erikoislääkärikoulutuksesta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin suoritetaan vastuuhenkilön toimesta TYKS:ssa tai vastuuhenkilön kanssa käydyn neuvottelun perusteella koulutussopimuksen saaneessa keskussairaalassa. Koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma, jonka toteutuminen kirjataan lokikirjaan. Ohjelman päätyttyä ja valtakunnallisen erikoislääkäritutkinnon suoritettuaan koulutettava saa neurologian erikoislääkärin oikeudet.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan neurologian erikoislääkärin tulee kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä. Hänellä tulee olla seuraavat taidot:

- hallitsee neurologisten tautien ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen
- tuntee neurologisten tautien yleisyyttä, esiintymistä, patogeneesiä ja syitä
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset tilanteet ja on perehtynyt niiden tehohoitoon

- kykenee suorittamaan alansa kuuluvat diagnostiset ja terapeuttiset toimenpiteet
- omaa potilaiden tutkimukseen, hoitoon ja kuntoutukseen liittyvät ihmissuhdetaidot
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon koulutuksessa
- kykenee osallistumaan oman alansa tieteelliseen tutkimukseen, kehittämiseen ja suunnitteluun
- kykenee jakamaan alansa yleistä terveystietoutta tuntien palvelujen saatavuuden ja työnjaon
- on perehtynyt alansa eettisiin kysymyksiin, terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun
- on perehtynyt alansa eettisiin kysymyksiin, terveydenhuollon hallintoon ja suunnitteluun

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden palveluun mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveydenhuollossa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus 1 v 3 kk

Terveydenhuollossa suoritettava palvelu ja runkokoulutus kestävät yhteensä 2 vuotta. Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Se voi sisältää palvelua päätoimisessa sairaalalääkärin virassa soveltuvalla alalla, esim. sisätautien, akuuttilääketieteen, psykiatrian, kuntoutuksen, neurokirurgian, lastenneurologian ja kliinisen neurofysiologian yksiköissä, sekä myös erikoisalaan liittyvää tutkimustyötä (enintään 6 kk). Koulutusjaksojen hyväksymisestä sovitaan koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutusohjelmaa laadittaessa. Sekä perusterveydenhuollon palvelu että runkokoulutus olisi pääsääntöisesti suoritettava ennen eriytyvään koulutukseen siirtymistä.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua neurologian erikoisalan koulutusvirassa, josta pääsääntöisesti 3 vuotta ja joka tapauksessa vähintään 2 vuotta on suoritettava yliopistollisen sairaalan neurologian klinikassa. Palvelua muussa neurologian erikoisalan hyväksytyssä koulutusvirassa hyväksytään siten yllä olevan perusteella korkeintaan 2 vuotta.

Koulutusvirat

Eriytyvää koulutusta varten TYKS:ssa on 9 erikoistuvan lääkärin virkaa. Satakunnan keskussairaalamme on 1 erikoistuvan lääkärin virka.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutusta annetaan 48 viikon aikana vuodessa (ei heinäkuussa). Säännöllisiä opetustilaisuuksia järjestetään 3-5 tuntia viikossa. Näihin luetaan mm. luennot, seminaarit, opetuskierrot ja demonstraatiot. Näissä käydään läpi systemaattisesti neurologian keskeiset alueet tautioppi, diagnostiikka, hoitotoimenpiteet, kuntoutus sekä käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä. Koulutusohjelma julkaistaan lukukausittain erikseen. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen kuuluu henkilökohtainen työnohjaus, josta vastaa nimetty ohjaaja.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Neurologian erikoisalalan teoreettisessa koulutuksessa perehdytään keskeisiin neurologian alueisiin. Teoreettista kurssimuotoista koulutusta on hankittava vähintään 80 tuntia. Se jakautuu neurologian erikoisalalan opintoihin, joiden laajuus on vähintään 60 tuntia sekä vähintään 20 tunnin laajuiseen hallinto- ja johtamiskoulutukseen. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Erikoisalalan koulutus voi sisältää yliopiston järjestämiä kursseja, Suomen neurologisen yhdistyksen tai muiden tieteellisten yhdistysten koulutustilaisuuksia ja kansainvälisten kongressien yhteydessä järjestettäviä kursseja.

Koulutuksen arviointi

Erikoistuvalla lääkärille laaditaan yksilöllinen koulutussuunnitelma ja nimetään henkilökohtainen ohjaaja. Erikoistuvan koulutusta ja oppimista seurataan lokikirjan avulla. Erikoistuva osallistuu oppimisensa ja koulutuksensa arviointiin säännöllisesti toistuvissa tapaamisissa ohjaajan ja vastuuhenkilön kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

NUORISOPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Simo Saarijärvi

Puh. (040) 586 6059

simo.saarijarvi@tyks.fi

Psykiatrian tulosalueen nuorisopsykiatrian yksikkö, TYKS

Kaivokatu 18 A, 4. kerros.

20520 Turku

Ohjaava kouluttaja Satakunnan shp:ssä:

LT, kliininen opettaja, ylilääkäri Max Karukivi

Tavoitteet

Nuorisopsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä toimimiseen ja perehdyttää tieteelliseen tietoon. Koulutuksen suorittaneen lääkärin tulee hallita nuoruusiän psyykinen ja fyysinen kehitys, nuorten psyykkisten häiriöiden epidemiologia, diagnostiikka, etiologia, tutkimus- ja hoitomenetelmät ja nuoren hoitosuhde. Hänen tulee hallita nuorten psyykenlääke-hoito ja tuntea nuorten eri psykoterapiamuodot. Hänen tulee tuntea nuorten psykiatrisen hoitojärjestelmän perusteet, hänellä tulee olla perusvalmiudet akuutissa psykiatriassa ja päivystyksessä ja riittävät tiedot psykiatriaan liittyvästä ja muusta nuoria koskevasta lainsäädännöstä. Koulutus toteutetaan v. 2015 säädetyin erikoislääkäriasetuksen mukaisesti.

Koulutukseen hakeutuminen

Koulutukseen hakeutuminen ja koulutusohjelman rakenne

Nuorisopsykiatrian erikoistumiskoulutus voi alkaa lääketieteen lisensiaattitutkinnon jälkeen. Hakijan aikaisempi kokemus ja tieteelliset ansiot lasketaan hyväksi. Koulutusohjelman kokonaispituus on 6 vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Yliopistosairaalan ulkopuolisiin koulutuspaikkoihin voidaan katsoa kuuluvaksi sellaiset terveydenhuollon toimintayksiköt, jotka on liitetty yliopistosairaalaan. Kliininen palvelu koostuu terveyskeskuspalvelusta, runkokoulutuksesta ja eriytyvästä koulutuksesta. Palvelujen muodostaman kokonaisuuden tulee olla riittävän monipuolinen ja toteutua pääsääntöisesti siten, että palvelua yhdessä yksikössä on 6-12 kk. Vähintään puolet kliinisestä palvelusta tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Palvelukokonaisuuden tulee sisältää yhteensä vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa, 12 kk osastopalvelua, 12 kk väestövastuullista avohoidon palvelua ja 12 kk psykiatrian alojen päivystystä.

Teoreettinen koulutus käsittää Turun yliopiston nuorisopsykiatrian järjestämät seminaarisarjat sekä muun teoreettisen koulutuksen, esimerkiksi tieteellisten seurojen järjestämää koulutusta ja tieteellisiin kongresseihin osallistumista. Erikoistumiskoulutuksen suorittamista koskevat säännöt on koottu tiedekuntaneuvoston vahvistamiin pysyväismääräyksiin. Erikoistuvan tulee tutustua pysyväismääräyksiin, jotka löytyvät opinto-oppaan alusta.

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Terveyskeskuspalvelun laaja-alaisuus ja monipuolisuus tulee toteutua 9 kuukauden aikana. .

Runkokoulutus 1 v 3 kk:

Nuorisopsykiatriassa runkokoulutus rakentuu seuraavasti: 6 kk palvelu aikuispsykiatriassa, 9 kk jotakin psykiatrian erikoisalaa, aikuis-, lasten-, nuoris- ja oikeuspsykiatriaa. Runko-osa suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Koulutusohjelman tulee sisältää vähintään 6 kk palvelua akuutissa aikuispsykiatriassa ja vähintään 12 kk psykiatrian alojen päivystystä. Muu psykiatrinen palvelu tulee sisältää sellaista psykiatrista palvelua, jonka vastuuhenkilö hyväksyy ja joka vastaa koulutuksellisia päämääriä. Runkokoulutuksen aikana järjestetään erikoistuvalla koulutusta, joka sisältää sekä aikuis-, lasten-, nuoris- ja oikeuspsykiatriaa. Tämä tapahtuu yhteistyössä psykiatrian eri alojen kanssa.

Eriytyvä koulutus 4 v:

Erikoistuvan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi erikoistuvan saavuttamat taidot runkokoulutuksen aikana. Eriytyvän koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa ja/tai sovitussa yliopistosairaalan ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Erikoistumiskoulutus on 3-4 vuotta nuorisopsykiatriassa ja 0-1 vuotta aikuis- tai lastenpsykiatriassa. Erikoistumiskoulutuksesta noin kaksi vuotta tulee suorittaa yliopistoyksikössä. Erikoistumiskoulutukseen voi sisältyä 6-12 kk:n erikoisalaa koskeva tutkimustyö.

Työnohjaus: Viikoittain tapahtuvan kliinisen lähiohjauksen lisäksi koulutuksen tulee sisältää vähintään 2 vuotta toimipisteen ulkopuolisen antamaa säännöllistä työnohjausta

Toimipaikkakoulutus: Käytännön työtä täydentävät säännölliset toimipaikkakoulutustilaisuudet, jotka syventävät tietämystä erikoisalasta. Koulutus sisältää luentoja, seminaareja, potilaskokouksia ja henkilökohtaista opetusta. Toimipaikkakoulutusta järjestetään 4 tuntia viikossa.

Psykoterapiakoulutus

Psykoterapiakoulutusta annetaan erikoislääkärikoulutuksen aikana nuoren hoitosuhteen perusteista, kriisien hoidosta, pitkäkestoisesta psykoterapiasta ja työskentelystä nuoren vanhempien ja perheen kanssa. Erikoistuva lääkäri perehtyy myös ryhmä-, toiminta- ja verkostoterapiaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (80 tuntia)

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä on nuorisopsykiatriassa 80 tuntia. Näistä tunneista suoritetaan runkokoulutuksen aikana 40 tuntia, eriytyvän koulutuksen aikana 40 tuntia. Lisäksi vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 10 opintopistettä (op).

Erikoistuvan on osallistuttava eri yliopistojen yhteistyönä kerran vuodessa järjestämään nuorisopsykiatriseen kliiniseen ja teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen.

Teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi hyväksytään yliopistojen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatrisen yhdistyksen, Suomen Psykiatriyhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaalaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät nuorisopsykiatriaa ja nuorisolääketiedettä.

Kouluttajat ja koulutusvirat / Koulutuspaikat

Kouluttajina TYKSissä toimivat vastuuhenkilön lisäksi nimetyt nuorisopsykiatrian erikoislääkärit. Turun yliopiston lääketieteellinen tiedekunta ja SATSHP ja ovat perustaneet kliinisen opettajan viran 1.1.2005. Tämän perusteella SATSHP:ssa voidaan suorittaa koko nuorisopsykiatrian erikoistumispalvelu.

Oppimisen ja koulutuksen arviointi

Erikoistuva seuraa koulutuksen toteutumista lähikouluttajan kanssa säännöllisesti kahden viikon välein. Tapaamisissa seurataan erikoistuvan kliinisen työn ja koulutuksen monipuolisuuden toteutumista sekä erikoistuvan edistymistä ja siinä mahdollisesti olevia esteitä. Tämän lisäksi koulutuksen vastuuhenkilö seuraa erikoistuvan oppimisprosessia puolivuositain. Lokikirjan pohjalta tarkastellaan koulutuksen etenemistä; kliinistä työtä, taitojen kertymistä, teoreettista osaamista ja erikoistuvan asennoitumista potilaisiin, potilaiden vanhempiin, työtovereihin ja erikoistuvan kykyä moniammatilliseen työskentelyyn sekä kliinisissä että hallinnollisissa tehtävissä ja erikoistuvan johtamistaitojen kehittymistä.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston sivulla: www.med.helsinki.fi.

OIKEUSLÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Philippe Lunetta

Puh. (02) 333 7543

philippe.lunetta@utu.fi

Turun yliopisto, Oikeuslääketiede

Kiinamylynkatu 10, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoislääkärin tulee:

- hallita oikeuslääketieteellinen ajattelutapa sekä tajuta syy-seuraussuhteet erityisesti erilaisissa
- vammautumis-, sairaus- ja hoitotoimenpidetapauksissa
- hallita kuolemansyyn selvittämisen metodiikka, johon liittyy ruumiinavausten makroskooppinen
- ja mikroskooppinen tutkimus yhdistettynä muilla lisätutkimuksilla, tarvittaessa
- muiden alojen konsultaatioapua käyttäen
- omata riittävät tiedot toksikologiassa ja oikeuskemiassa sekä etenkin niiden soveltamisessa
- kuolemansyyn selvitykseen
- olla harjaantunut kliiniseen oikeuslääketieteeseen
- osata hyvä lausuntotekniikka
- olla perehtynyt käytännön hallinnollisiin tehtäviin
- hallita rikos-, siviili- ja hallinto-oikeuden yleiset oikeusperiaatteet oikeuslääkärille soveltuvin osin sekä
- hallita alan kannalta olennainen lääkintälainsäädäntö
- tuntee lääkintäetiikan periaatteet ja niiden soveltaminen lääkäriyöhön
-

Koulutuksen rakenne

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk

Runkokoulutus tapahtuu oikeuspatologian ja patologian alalla, josta vähintään 6 kk tulee suorittaa patologian yksikössä.

Eriytyvä koulutus

Vähintään 3,5 vuotta palvelua oikeuslääketieteen laitoksessa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön palvelu yliopiston oikeuslääketieteen laitoksessa jakaantuu tehtävien mukaisesti oikeuspatologian ja kliinisen oikeuslääketieteen osa-alueisiin. Patologian osalta koulutus tapahtuu (yliopiston patologian laitoksessa tai tiettyjen keskussairaaloiden patologian yksikössä) ko. laitoksen tai yksikön koulutusohjelman puitteissa. Pääosan toimipaikkakoulutuksesta muodostaa erikoislääkärin antama kliiniseen työhön liittyvä henkilökohtainen työhjohtaus. Sen puitteissa koulutettava tekee vuodessa vähintään 175 oikeuslääketieteellistä ruumiinavausta lausuntoineen sekä mikroskooppisine tutkimuksineen. Lisäksi järjestetään 2 tuntia viikossa 36 viikon ajan vuodessa seminaarityyppistä opetusta.

Koulutusvirat

Ty, 1 oikeuslääketieteen assistentti.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutus pyritään järjestämään siten, että kurssit yhdessä toimipaikkakoulutusta täydentäen muodostavat erikoistujan kannalta mielekkään kokonaisuuden. Osa kursseista järjestetään valtakunnallisesti eri yliopistojen yhteistyönä, osa yhteistyössä patologioiden kanssa. Valtakunnallisten koulutustilaisuuksien järjestäjänä voi olla paitsi jonkin yliopiston jatkokoulutustoimikunta tai vastaava myös esimerkiksi erikoisalan lääkäreiden yhdistys. Yhdistystenkin tilaisuudet suunnitellaan ottamalla huomioon yliopistollisen koulutuksen tavoitteet. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutusaiheita ovat mm.: patologinen ja kriminalistinen oikeuslääketiede, traumatologinen oikeuslääketiede, seksuaalinen oikeuslääketiede, kliininen oikeuslääketiede, toksikologinen oikeuslääketiede, suuronnettomuudet ja katastrofit, lääkintälainsäädäntö, muu oikeustiede, lääkintäetiikka, liikennelääketiede, vakuutuslääketiede, oikeuspsykiatria, prosessioikeus, isyyskysymykset ja terveydenhuollon ja valtion hallinto.

Arviointi erikoislääkärikoulutuksessa

Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin pitämällä lokikirjaa sekä osallistumalla säännöllisesti palautekeskusteluihin kouluttajien kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

OIKEUSPSYKIATRIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Jarmo Hietala
jah@utu.fi

Puh. (02) 313 1740

Psykiatrian klinikka, TYKS, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Oikeuspsykiatrian erikoislääkärikoulutuksen tavoitteena on antaa erikoistuvalla valmiudet erikoisalansa tehtäviin, moniammatilliseen työhön, ammattitaidon ylläpitämiseen ja yhteiskunnallisissa palvelujärjestelmissä toimimiseen sekä perehdyttää tieteelliseen tietoon. Koulutuksen jälkeen koulutettavalla tulee olla perustiedot ja valmiudet seuraavissa asioissa:

- Oikeuspsykiatrinen hoitojärjestelmä
- Kehityopsykologia
- Psykopatologia
- Psykkisten häiriöiden etiologia huomioiden biologiset, psykologiset ja sosiaaliset muuttujat
- Psykotraumatologia
- Psykkisten häiriöiden, aineiden väärinkäytön ja rikollisuuden väliset yhteydet
- Strukturoidut DSM ja ICD diagnostiikat ja arviointiasteikkojen käyttö psykiatristen oireiden mittaamisessa
- Rikollisuuden ennusteen ja hoidon merkityksen arviointi
- Persoonallisuushäiriöiden oikeuspsykiatrinen merkitys
- Seksologia, sukupuoli-identiteettihäiriöt sekä seksuaaliset poikkeavuudet
- Impulssikontrollihäiriöt
- Alkoholien ja huumeiden väärinkäytön diagnostiikka, hoito sekä tietämys väärinkäyttäjien komplikaatioista
- Maahanmuuton, kulttuurikonfliktien ja aikaisempien elämäntapahtumien vaikutukset psykkisiin häiriöihin ja rikollisuuteen
- Diagnostiset vaikeudet tutkittaessa tulkin avulla toisen kulttuuritaustan omaavia henkilöitä
- Neuropsykologinen ja persoonallisuuspsykologinen diagnostiikka
- Itsemurhariskin arvio
- Vaarallisuusarviot
- Farmakologiset ja psykologiset menetelmät hoidettaessa poikkeavaa aggressiivisuutta
- Pidättämistä ja vangitsemista koskeva lainsäädäntö
- Prosessi- ja rikosoikeus soveltuvin osin
- Väkivallan alalajit ja taustat
- Rikolliset alakulttuurit ja samaistuminen
- Rikosten ehkäisy
- Kriminaalihuolto
- Sosiaalihuollon organisaatio ja resurssit psykologiseen ja sosiaaliseen hoitoon
- Sosiaalihuollon pakkolainsäädännöt
- lasten ja nuorten oikeuspsykiatrinen diagnostiikka ja hoito
- Oikeuspsykiatrisen tiimityöskentelyn suunnittelu ja johto
- Vaikeudet diagnostiikassa tutkijan ja tutkittavan erilaisen sosiaalisen taustan johdosta
- Dissimulaatio, aggravaatio ja simulaatio
- Käytäntö oikeuspsykiatrisen lausunnon laatimisessa. Lausunnon muoto ja sisältö
- Todistajana esiintyminen oikeudessa
- Syyntakeisuusarviot ja mielentilatutkimusprosessi
- Lisäksi tietoa ja kokemusta seuraavissa asioissa:
- Yksilö-, ryhmä- ja perheterapian muodot
- Psykosomatiikka
- Tiedot kriminologiasta ja kriminaalipolitiikasta
- Poikkeavuuden sosiologia ja kontrollipolitiikka
- Sairauskäsitteen historia

- Yleinen etiikka, erityisesti hoidon, tahallisuuden, vastuun, syyllisyyden ja hoidon käsitteet huomioiden
- Kansallinen ja kansainvälinen oikeuspsykiatrian historia
- Oikeushistoria
- Mielentilatutkimuksissa käytettävät psykologiset tutkimukset

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Kun lääkäri on ilmoittautunut koulutusohjelmaan, tulee hänen neuvotella vastuuhenkilön kanssa koulutuksen toteutumisesta. Seuraavaksi he tekevät yhdessä erikoistuvan lääkärin henkilökohtaisen koulutussuunnitelman ja sopivat sen runkokoulutusosuuden toteuttamisesta koulutussairaalan psykiatrian kouluttajan kanssa. Vastuuhenkilö nimeää henkilökohtaisen ohjaajan kullekin erikoistuvalla lääkärillä runkokoulutuksen ajaksi.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 1v 3kk

Vähintään 6 kk palvelua akuutti vastaanotto-osastolla.

Vähintään 6 kk palvelua psykiatrisessa avohoidossa.

Palveluun tulee sisältyä päivystystä vähintään 12 kk aikana. Muu palvelu(3 kk) on valinnaista psykiatrian alan palvelua (esim. lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, vanhuspsykiatria, oikeuspsykiatria, yleissairaalapsykiatria).

Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolella tiedekunnan hyväksymissä koulutusyksiköissä. Runkokoulutus tulee suorittaa kokonaisuudessaan ennen eriytyvää koulutusta. Koulutettavan siirtyessä eriytyvään koulutukseen vastuuhenkilö arvioi koulutettavan saavuttamat taidot ja tiedot runkokoulutuksen aikana.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus tapahtuu yliopistollisessa sairaalassa tai muussa vastuuhenkilön hyväksymässä yksikössä.

Eriytyvän koulutuksen tulee olla vastuuhenkilön hyväksymää ja 0 - 2 vuotta voi tapahtua jollain muulla psykiatrian erikoisalalla. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä enintään 6 kk erikoisalaa koskeva, päätoiminen tutkimustyö ja 6 kk palvelua muulla kliinisellä erikoisalalla.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus sisältää luentoja, seminaareja, mielentilatutkittavia koskevia kokouksia sekä henkilökohtaista opetusta. Koulutusta on ainakin neljä tuntia viikossa ja se muodostuu seuraavasti:

- Oikeuspsykiatriaan liittyvät luennot ja seminaarit
- Kouluttajan antama henkilökohtainen ohjaus
- Työryhmätyöskentelyt ja raportoinnit
- Tutkittavia koskevat konsultoinnit

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Yksityiskohtainen koulutuksen seuraaminen tapahtuu lokikirjan avulla. Arviointi suoritetaan kouluttajan toimesta eriytyvän koulutuksen aikana. Erikoistuvan lääkärin tulee käydä koulutusohjelmaan liittyviä keskusteluja kouluttajan kanssa tarvittaessa ja vastavuoroisen kritiikin pitää olla mahdollista. Muut kouluttajat raportoivat säännöllisesti vastuuhenkilöille.

Koulutusvirat

Psykiatrinen vankisairaala, psykiatrian alan lääkärin virka. Vanhan Vaasan sairaalan lääkärin virat. Muut kouluttajien erikseen hyväksymät psykiatrian alojen lääkärin virat.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus 80 tuntia sekä hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettiseksi koulutukseksi voidaan hyväksyä yliopistojen, Suomen Psykiatri-yhdistyksen, Suomen Lastenpsykiatriyhdistyksen, Suomen Nuorisopsykiatri-yhdistyksen ja muiden tieteellisten seurojen koulutustilaisuudet sekä alaa koskevat ulkomaiset ja kansainväliset kokoukset ja kongressit, jotka käsittelevät tavalla tai toisella oikeuspsykiatrian kenttää. Myös esim. Oikeusministeriön vankeinhoito-osaston koulutustilaisuudet tulevat kysymykseen. Hallinnon koulutusta pitää olla vähintään 20 tuntia.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

ORTOPEDIA JA TRAUMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Professori Hannu Aro

Puh. 040 - 514 4149

hannu.aro@utu.fi

Ortopedian ja traumatologian klinikka

Tules –toimialue,

TYKS, 20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Koulutusohjelma sisältää runkokoulutusvaiheen ja eriytyvän koulutuksen. Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kirurgian erikoistumisalojen kanssa. Sen tavoitteena on antaa valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille

henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärillä vastuukouluttajan(t) eri koulutusjaksoille ja erikoistuva valitsee henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu TYKS:n ulkopuolisissa yksiköissä. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoite on antaa koulutettavalle ortopedian ja traumatologian erikoislääkärin valmiudet toimia sairaalassa alansa vastaavana lääkärinä. Hänen tulee hallita seuraavat aihepiirit:

- Tuki- ja liikuntaelinten sairauksien oireet, löydökset ja diagnostiset menetelmät
- Tapaturmien aiheuttamien kudonvaurioiden kliiniset oireet, löydökset ja diagnostiikka
- Hoito- ja seurantasuunnitelman laadinta ja sen ymmärrettävä selostaminen potilaalle
- Leikkausaiheet ja vasta-aiheet sekä leikkauskelpoisuuden arviointi
- Leikkausmenetelmien valinta ja leikkauksen valmistava hoito
- Postoperatiivinen hoito ja kuntoutus
- Alan keskeisten toimenpiteiden suorittaminen itsenäisesti
- Toimenpidekomplikaatiot ja niiden ennaltaehkäisy
- Päivystystoiminta
- Hoitotulosten arviointi ja raportointi
- Uusien diagnostisten menetelmien käyttöönotto, hoitomuotojen arviointi sekä alan kehityksen seuraaminen
- Perehtyneisyys väestön tuki- ja liikuntaelinsairauksien ja tapaturmien epidemiologiaan
- Perehtyneisyys terveydenhuollon hallintoon sekä kustannusrakenteeseen
- Potilas-lääkärisuhteen kehittäminen
- Yhteistyö muiden erikoisalojen edustajien kanssa sekä kyky ryhmätyöhön muiden henkilöstöryhmien kanssa

Koulutuksen sisältö

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkokoulutusvaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun hyväksytyt suorittaminen.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Eriytyvän koulutusjakson pituus on 3 vuotta ja se on suoritettava pääosin TYKS:ssa. Tämän osan korvaavaksi koulutukseksi hyväksytään korkeintaan 6 kk kirurgian erikoisalan koulutusta ja toisen erikoisalan koulutusta korkeintaan 3 kk. Suositeltavaa on saada lisäkoulutusta 3 kk ortopedisiä sairauksia hoitavissa muissa keskuksissa (Sairaala Orton, lapsiortopedia). TYKS:n koulutusjaksosta voidaan suorittaa myös osa (6-12 kk) koulutussopimuksen tehneessä ulkomaisessa yliopistollisessa ortopedis-traumatologisessa koulutusyksikössä.

Toimipaikkakoulutus

Teoreettinen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ortopedis-traumatologisen yksikön koulutusohjelman viikkokokoukset ja niihin valmistetut alustukset (TROP-ohjelma)
- TROP-ohjelmaan kuuluvat ongelmatapaus- ja kirjallisuuskatsauskokoukset
- soveltuvin osin kirurgian klinikan viikoittainen yhteiskoulutusohjelma
- muiden klinikoiden kanssa järjestettävät kliinispatologiset yhteiskokoukset
- muut ohjatut sisäiset koulutustilaisuudet ja seminaarit.

Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ohjaajien kliiniset opetuskierrat osastoilla
- päivittäiset röntgenmeetingit
- joka viikko järjestettävä pehmyt- ja luutumorikokous
- henkilökohtaisesti ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suoritus
- ohjattu leikkaustoiminta sekä avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet.

Koulutusvirat

Ortopedian ja traumatologian klinikalla on käytössä 6-8 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Koulutettavalta odotetaan säännöllistä osallistumista Suomen Ortopediyhdistyksen järjestämiin peruskoulutuskursseihin sekä jatko- ja täydennyskoulutustilaisuuksiin. Tämän lisäksi koulutettavalle suositellaan osallistumista muiden yliopistojen ja hyväksytyjen valtakunnallisten koulutusyksiköiden koulutustilaisuuksiin, alansa pohjoismaisiin ja muihin kansainvälisiin koulutustilaisuuksiin, klinikan tieteelliseen tutkimusohjelmaan sekä muuhun tieteelliseen lisäkoulutukseen myös koulutusyksikön ulkopuolella.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Koulutus perustuu ohjaavan kouluttajan kanssa tehtävään yksilölliseen koulutussuunnitelmaan. Leikkausteknisen käytännön koulutuksen ja henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä seurataan toimenpide-lokikirjalla. Koulutettava osallistuu koulutuksen edistymisen seurantaan säännöllisillä arviointitapaamisilla kouluttajan kanssa. Runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan oman lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Runkovaiheen koulutus koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, jos hän on saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka tukee koulutettavan toimintaa. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting-ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen eriytyvän koulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

PATOLOGIA

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Ilmo Leivo

Puh. (02) 333 7367

ilmo.leivo@utu.fi

Biolääketieteen laitos / Patologia

Kiinamylynkatu 10, 20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Patologian erikoislääkärin on koulutusohjelman suoritettuaan

- pystyttävä tekemään taudinmääritys kudosis- ja solunäytteistä sekä ruumiinavauksista
- tiedettävä kliinis-patologisessa tutkimuksessa näytteiden valmistukseen yleisesti käytettävien menetelmien lisäksi erilaisten solumuutosten osoittamiseen käytettävät kemialliset, immunohistokemialliset, molekyylibiologiset ja elektronimikroskooppiset menetelmät ja osattava tulkita näitä käyttäen esiin saatuja löydöksiä
- tunnettava Suomessa kysymykseen tulevien tautien etiologiset tekijät sekä tautien patogeneesi ja epidemiologia

- osattava selostaa potilasta hoitavalle lääkärille patologiseen löydökseen liittyvät prognostiset ja muut hoitoon vaikuttavat tekijät ja pystyttävä tarvittaessa avustamaan kliinikkoa jatkohoitoon liittyvistä toimenpiteistä päätettäessä
- osattava esiintyä kliinisissä kokouksissa
- osattava arvioida todettujen patologisten löydösten merkitys eri tautien diagnostiikassa muiden tutkimusmenetelmien antamien tulosten täydentäjänä ja varmentajana sekä pystyttävä auttamaan hoitavaa lääkäriä tarpeellisten lisätutkimusten teosta päätettäessä
- kyettävä soveltamaan uutta tietoa omaan diagnostiseen työhön seuraamalla jatkuvasti alalla tapahtuvaa kehitystä
- kyettävä työskentelemään itsenäisesti, mutta kyettävä myös arvioimaan kriittisesti omaa toimintaansa pohtiessaan mahdollisesti tarvitsemaansa konsultaatiota
- kyettävä vaivatta keskustelemaan löydöksistä ja niiden tulkinnasta muiden lääkärien kanssa.

Koulutuksen sisältö

Koulutus käsittää seuraavat patologian osa-alueet

- ruumiinavauspatologia
- histopatologia
- sytologia.

Runkokoulutukseen kuuluu

- ruumiinavauksia koskeva ja muu patologian alan toimintaa säätelevä lainsäädäntö
- ammattitaudit
- kudosopilliset ja molekyyli lääketieteelliset menetelmät.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveystieteiden palveluun mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Patologian erikoisalalle on myönnetty erikoisalakohtainen poikkeuslupa yliopistosairaalan ulkopuolella suoritettavan koulutusajan vaatimuksesta (50/50-sääntö) 31.10.2013 päättyväksi ajaksi. Päätöstä sovelletaan niihin erikoistuviin, jotka ovat saaneet opiskeluoikeuden ennen poikkeuslupapäätöstä sekä niihin, jotka saavat opiskeluoikeuden poikkeuslupapäätöksen aikana.

Terveystieteiden palvelu 9kk

Runkokoulutus 3kk on yhteinen oikeuslääketieteen kanssa.

Eriytyvä koulutus

4 vuotta palvelua patologian oppiaineen ja/tai yliopistollisen keskussairaalan patologian yksikön lääkärin virassa. Tästä ajasta voidaan 2 vuotta korvata palvelemalla keskussairaalan patologian osaston tai vastaavan yksikön lääkärin virassa.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutus käsittää patologian erikoislääkäreiden antamaa henkilökohtaista päivittäistä työnohjausta ruumiinavauspatologiassa, histopatologiassa ja sytologisessa diagnostiikassa, sekä säännöllisiä toimipaikkakoulutustilaisuuksia, joita ovat

- histopatologisten löydösten demonstraatiot
- kliinisen patologian seminaarit.
- diagnostiset tapausmeetingit

Päivittäisissä histopatologisten löydösten demonstraatioissa (180 t/lv) erikoistuvat lääkärit käsittelevät erikoislääkäreiden kanssa päivittäisessä näytemateriaalissa ilmeneviä tulkintaongelmia.

Kliinisen patologian seminaareissa (66 t/lv) käsitellään esimerkkejä ongelmatapauksista, sekä uusia kliinisen patologian tutkimusmenetelmiä ja -tuloksia. Diagnostisissa tapausmeetingeissä (66 t/ov) käsitellään patologian alan ongelmatapauksia alustusten pohjalta.

Koulutusvirat

Ty, 6 patologian assistentin virkaa (erikoistuvan lääkärin sivuvirat TYKS:ssa)

Ty, 1 patologian yliassistentin virka (erikoistuvan lääkärin sivuvirka TYKS:ssa)

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Patologian teoreettinen koulutus järjestetään Suomen yliopistojen kaikkien patologian yksiköiden ja International Academy of Pathology (IAP) Suomen osaston sekä Suomen Kliinisen Sytologia Yhdistyksen (SKSY) yhteistyönä. Teoreettiseen jatkokoulutukseen hyväksytään IAP:n Suomen osaston ja SKSY:n kokousten yhteydessä järjestettävät probleematapausseminaarit sekä erikseen hyväksyttävät kongressit ja muut koulutustilaisuudet.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Koulutusohjelman vastuuhenkilö nimeää jokaiselle koulutettavalle patologian erikoislääkärin henkilökohtaiseksi ohjaajaksi. Henkilökohtainen ohjaaja opastaa koulutettavaa säännöllisesti 2 kertaa lukukaudessa. Koulutettava ja henkilökohtainen ohjaaja laativat koulutettavalle yksilöllisen koulutusohjelman, jonka koulutusohjelman vastuuhenkilö hyväksyy. Yksilöllinen koulutusohjelma sisältää suunnitelman patologian eri työpisteissä tapahtuvan palvelun aikataulusta ja tutkittavien näytemäärien tavoitteista sekä kussakin työpisteessä koulutusta antavasta patologian erikoislääkäristä. Yksilöllisen koulutusohjelman mukaiset suoritukset rekisteröidään koulutettavan patologian erikoislääkärikoulutuksen lokikirjaan. Koulutusohjelman vastuuhenkilö tarkastaa koulutussuunnitelman etenemisen 1 kerran lukuvuodessa yhdessä koulutettavan ja tämän henkilökohtaisen ohjaajan kanssa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

PERINNÖLLISYYSLÄÄKETIEDE

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Ylilääkäri Jaakko Ignatius,
jaakko.ignatius@tyks.fi

puh. (02) 313 1393

Lääketieteellinen biokemia ja genetiikka
Biolääketieteen laitos, Turun Yliopisto
Kiinamylynkatu 10
20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Perinnöllisyyslääketieteen koulutus sisältää sekä kliinistä potilastyötä TYKSin perinnöllisyyspoliklinikalla että omakohtaista perehtymistä lääketieteelliseen genetiikkaan liittyviin laboratoriotutkimuksiin (kromosomianalyysit ja molekyylogeneettiset tutkimukset) Turun yliopiston lääketieteellisen genetiikan osaston laboratoriossa.

Koulutusohjelmasta valmistuneen perinnöllisyyslääkärin tulee:

- Osata ihmisen perimän rakenne ja periytymisen perussäännöt.
- Tietää, millä tavoin perintötekijät ja niiden muutokset vaikuttavat sairauksien syntyyn.
- Hallita DNA- ja kromosomitutkimusten tärkeimmät menetelmät niin, että hän pystyy omaksumaan uutta tietoa ja soveltamaan sitä periytyvää tautia sairastavien potilaiden hyväksi ja toimimaan diagnostisia tutkimuksia suorittavan geneettisen laboratorion vastuulääkärinä.
- Tuntee lääketieteen eri osa-alueiden yleisimmät perinnölliset sairaudet ja niiden periytymistavat ja diagnostiikka.
- Tuntee raskaudenaikaisten sikiötutkimusten menetelmät ja sikiödiagnostiikan ja sikiöseulontojen käytäntö Suomessa.
- Kyetä antamaan perinnöllisyysneuvontaa eli selvittämään potilaalle ja hänen sukulaisilleen taudin perusasiat, periytymistavan ja siitä aiheutuvan uusiutumisen todennäköisyyden sekä auttamaan neuvottavaa löytämään itselleen parhaat vaihtoehdot taudin aiheuttamien ongelmien voittamiseksi.
- Hallita lääketieteellisen genetiikan tutkimuksen nykytilanne niin, että hän pystyy tietojensa, kirjallisuuden ja alan tietokantojen avulla auttamaan muita lääkäreitä periytyviin tauteihin liittyvissä kysymyksissä.
- Pystyä toimimaan asiantuntijana mahdollisten väestöön suunnattujen geneettisten seulontojen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Kyetä omassa toimintaympäristössään huolehtimaan muun henkilöstön lääketieteellisen genetiikan alan täydennyskoulutuksesta sekä alueen väestön genetiikan alan tiedonsaannista.
- Tuntee alaa koskeva lainsäädäntö sekä perinnöllisyyslääketieteen keskeiset eettiset kysymykset ja periaatteet ja työssään toteuttaa näitä periaatteita.
- Kyetä vastaamaan perinnöllisyyslääketieteen yksikön hallinnosta.
-

Koulutuksen rakenne:

Koulutusohjelman kokonaispituus 5 v

Terveyskeskuspalvelu (9 kk)

Erikoisalan koulutus (4 v 3 kk)

Varsinainen erikoiskoulutusjakson pituudesta sovitaan koulutettavan kanssa. Perinnöllisyyslääketiede kuuluu niihin erikoisaloihin, joita ei koske ns. 50/50-sääntö ja varsinainen käytännön palvelu suoritetaan kokonaisuudessaan yliopistosairaalassa.

Päämääränä on koota erikoistumisaikana seuraava koulutus:

Kliinistä potilastyöskentelyä (sisältäen sikiödiagnostiikan) 30 kk

Molekyyligeneettistä, kromosomi- ja sytomolekyyligeneettistä diagnostiikkaa 8-12 kk

Vapaavalintaista lääketieteelliseen genetiikkaan liittyvää palvelua 9 kk

Erikoistumiskoulutuksesta 6 kk suositellaan suoritettavaksi lastentautien, lastenneurologian, neurologian, sisätautien tai synnytysten ja naistentautien aloilla.

Periytyviin tauteihin välittömästi liittyvä tutkimustyö voi korvata osan, enintään 6 kk koulutuksesta. Myös kliinisestä koulutuksesta osa, enintään kuitenkin yksi vuosi, voidaan suorittaa ulkomailla koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymässä kliinisen genetiikan klinikassa.

Koulutusvirat: 1

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus 100 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Teoreettisesta koulutuksesta tehdään kunkin koulutettavan kohdalla erillinen suunnitelma koulutuksen vastuuhenkilön kanssa. Genetiikan alan tutkimuksen nopea kehitys edellyttää erityistä panostamista perinnöllisyyslääkärin teoreettiseen koulutukseen. Koulutettavan tulee osallistua aktiivisesti sekä koulutusyksikön omiin että ulkopuolisiin koulutustilaisuuksiin ja tieteellisiin kokouksiin sekä kotimaassa että ulkomailla. Teoreettisen koulutuksen tulee käsittää mahdollisimman paljon osallistumista lääketieteellisen genetiikan kouluun (kotimaisista valtakunnallinen ns. EKSOMI-koulutus, ulkomaisista esim. European School of Medical Genetics) ja ainakin kerran koulutusjakson aikana suositellaan koulutettavan osallistumista suureen kansainväliseen kokoukseen (esim. American Society of Human Genetics ja European Society of Human Genetics).

Koulutuksen arviointi

Koulutettavien arvioinnissa pyritään noudattamaan tiedekunnan hyväksymiä periaatteita. Arviointi suoritetaan koulutusjakson aikana vuosittain. Oppimisprosessin seuranta varten on käytössä lokikirja.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

PLASTIIKKAKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

LT Erkki Suominen

Puh. (02) 313 0546

erkki.suominen@tyks.fi

Kirurgian klinikka, TYKS

20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Plastiikkakirurgian koulutusohjelman pituus on 6 vuotta. Siihen sisältyy 9 kuukautta terveyskeskuspalvelua ja 2 vuotta 3 kuukautta runkokoulutusta eri kirurgian aloilla. Eriytyvän koulutuksen pituus on 3 vuotta, josta 6 kk suoritetaan Helsingissä. Eriytyvän koulutuksen 1 virka täytetään 3 vuotta kerrallaan.

Koulutuksen tavoitteet

Runkokoulutus (2 v 3 kk)

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa.

Plastiikkakirurgian vaatimukset peruskirurgian jaksolla ovat seuraavat:

- haavan revisio ja suturatio
- kasvovamman tai monikudosvamman ensihoito
- palovammapotilaan ensihoito
- ihonsiirto
- pieni palovammaleikkaus
- ihokasvaimen poisto
- suorasulku
- kieleke ja ihonsiirto

Eriytyvä koulutus (3 v)

Koulutuksen tavoitteena on itsenäiseen työskentelyyn ja yhteistyöhön muiden spesialiteettien kanssa kykenevä plastiikkakirurgi. Koulutuksessa korostetaan hyvän potilas-lääkärisuhteen merkitystä.

Plastiikkakirurgian erikoislääkärin tulee kyetä toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee alan diagnostiset menetelmät
- kykenee laatimaan plastiikkakirurgisen potilaan hoitosuunnitelman ja informoimaan potilasta
- hallitsee palovammapotilaan hoidon
- hallitsee leikkausindikaatioiden ja leikkauskelpoisuuden arvioinnin
- hallitsee leikkausmenetelmän valinnan ja preoperatiivisen hoidon

- kykenee suoriutumaan itsenäisesti plastiikkakirurgiaan kuuluvasta elektiivisestä ja päivystysleikkaustoiminnasta
- hallitsee postoperatiivisen jälkihoidon sekä potilaan kuntoutuksen
- kykenee arvioimaan hoitotuloksia tieteellisin menetelmin ja
- kykenee osallistumaan oman alansa kehittämiseen ja suunnitteluun
-

Erikoistuvan tulee omaksua teoreettiset tiedot ja käytännön taidot seuraavilla plastiikkakirurgian alueilla:

- plastiikkakirurgian historia
- haavan paraneminen
- ihonsiirron periaatteet ja tekniikka
- iho- ja lihaskielekkeiden periaatteet, fysiologia (kehon vaskulaariset territoriot) ja käytännön suoritus
- mikrokirurgian periaatteet ja tekniikka: replantaatio, perifeeriset hermojen (plexus brachialis, kasvohermo ja raajahermot) ja lymfasuonten kirurgian, vapaat mikrovaskulaariset kudossiirteet (free flap)
- endoproteesit, implantit ja alloplastiset materiaalit
- kudosvenyttimen (tissue expansion) periaatteet ja tekniikka
- palovammat
- pään ja kaulan anatomia, halkioiden ja muiden kasvojen epämuodostumien ilmentymät ja embryologia
- kraniofakiaalikirurgian ja halkioiden kokonaishoidon periaatteet
- kasvovammat, kasvojen rekonstruktio ja korjaava kirurgia: silmäluomi- ja muiden kasvojen alueiden rekonstruktio; rhinoplastia; korvolehden korjaava kirurgia; blefaroplastia ja kasvojen kohotus (face lift), kasvohermohalvauksen korjaava kirurgia
- ihotuumorit: diagnostiikka ja hoito; hyvän- ja pahanlaatuiset kasvaimet, vaskulaariset malformaatiot, vartijaimusolmuketekniikka
- pehmytkudossarkoomien diagnostiikan ja hoidon periaatteet
- tietyt imusolmuke-evakuaatiot (radical neck dissektio, kainalon-, nivustaipeen ja iliacaalueen dissektio)
- pään ja kaulan alueen pahanlaatuisten kasvainten hoitoperiaatteet ja rekonstruktio
- vartalon alueen rekonstruktio ja muovaava kirurgia: painehaavauma; rintakehän ja vatsan alueen syvän defektin rekonstruktio; abdominoplastia ja vartalon muotovirheen korjaaminen (body contouring)
- rintarauhasen kirurgian periaatteet ja tekniikka: rintasyövän kirurgisen hoidon periaatteet, -rintarekonstruktio, mammaplastia ja rintarauhasen esteettinen kirurgia
- geniturinaarisen plastiikkakirurgian periaatteet ja tekniikka
- käden anatomia, tutkiminen ja käsikirurgian yleiset periaatteet ja tekniikka: käden tuumorit ja käsivamman hoito, osteosynteetit, jänne- ja hermo-rekonstruktio, vapaat mikrokirurgiset siirteet yläraajaan
- alaraajan anatomia, tutkiminen ja vamman sekä tuumorikirurgian periaatteet ja tekniikka: krooninen alaraajahaava, akuutti komplisoitunut vamma, osteosynteetit

ja eksternifiksaatio, jalkaterän pehmytkudosten rekonstruktio, vapaat mikrokirurgiset siirteet alaraajaan; makro-mikro-vaskulaarisen verisuonikirurgian periaatteet

- lymfhedeman hoito

Tiettyjen harvinaisten sairauksien hoidon kohdalla, kuten halkiot, kraniofakiaalikirurgia, vaikeiden palovammojen hoito, sarkoomakirurgia ja vaativat mikrokirurgiset rekonstruktiot, erikoistuva ei saavuta valmiutta hoitaa näitä sairauksia itsenäisesti, vaan ainoastaan perehtyneisyyden hoitoperiaatteisiin. Esteettisen kirurgian koulutus yliopistosairaalassa ei ole tarpeeksi monipuolinen. Erikoistuvalla järjestetään mahdollisuus hankkia valmiudet itsenäiseen työskentelyyn alalla esteettisen kirurgian kursseilla ja yksityisiltä plastiikkakirurgeilta.

Koulutuksen sisältö

Koulutusmuodot ovat teoreettinen ja käytännön koulutus. Koulutusohjelman hyväksymisen edellytyksenä on kirurgian runkokoulutusvaiheen (3 vuotta) ja siihen kuuluvan kuulustelun hyväksytyt suorittaminen.

Koulutuksen rakenne

Terveyskeskuspalvelu 9 kk.

Runkokoulutus 2 v 3 kk suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta:

Erikoislääkärin koulutusjakson pituus on 3 vuotta. Koulutuksesta suoritetaan 6 kk jakso Helsingin yliopistollisessa sairaalassa. 3–6 kuukautta plastiikkakirurgian koulutuksesta voi suorittaa käsi-, verisuoni-, tai lastenkirurgian alalla, suu- ja leukakirurgiassa tai korvatautien klinikassa.

Toimipaikkakoulutus

Teoreettinen toimipaikkakoulutus sisältää:

- plastiikka-, rintarauhas- ja käsikirurgian yhteinen viikkokokoukset
- kirurgian klinikan viikkokokous
- evaleille tarkoitettu viikkokokous

Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- ohjaajien kliiniset opetuskierrrot osastoilla
- joka viikko järjestettävä pehmyt- ja luutumorikokous
- joka viikko järjestettävä rintasyöpäkokous
- henkilökohtaisesti ohjattu potilastyöskentely ja toimenpiteiden suoritus
- ohjattu leikkaustoiminta sekä avustaminen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet.
-

Koulutusvirat

Kirurgian klinikalla on 1 plastiikkakirurgiaan erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus (120 tuntia ja runkokoulutus 60 tuntia)

Teoreettinen koulutus on vähintään 180 t (60t/v) ja tapahtuu sekä Suomessa että ulkomailla. Erikoistuva osallistuu ja valmistaa kirjallisen yhteenvedon (vähintään neljä) kouluttajan määräämästä aiheesta plastiikkakirurgian viikottaisessa aamukokouksessa (30 t/v). Myös muiden erikoisalojen klinikkakokouksia voidaan hyväksyä plastiikkakirurgian koulutukseen. Erikoistuvan tulee olla osallistunut vähintään neljään Pohjoismaiseen plastiikkakirurgian jatkokoulutukseen (30 t/jokainen), joiden aiheet ovat seuraavat:

- transplantation och sårläggning
- onkologi
- traumatologi
- kongenitala missbildningar
- estetisk kirurgi

Pohjoismaisen kurssin voi korvata muulla kansainvälisellä kurssilla.

- Erikoistuvan tulee osallistua vähintään yhteen kansainväliseen kongressiin plastiikkakirurgian, halkio- tai kraniofakiaalikirurgian, palovammahoidon tai esteettisen kirurgian, mikrokirurgian alalta. Erikoistuvalla tulisi järjestää rahoitus kotimaisia tai ulkomaisia koulutuskursseja varten.

•

Hallinnon koulutusta vähintään 20 t. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Tieteellinen tutkimustyö

Plastiikkakirurgiksi erikoistuva osallistuu tai on osallistunut yliopistossa tohtorinkoulutusohjelman opetukseen. Erikoistuvan tulisi olla koulutusjakson aikana mukana vähintään yhdessä kliinisessä tai kokeellisessa tutkimustyössä, millä tahansa lääketieteen alalla. Koulutukseen tulee sisältyä 20 tuntia kaikille erikoisaloille kuuluvaa johtamis- ja hallinnollista koulutusta.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Erikoistuvalla on plastiikkakirurgian lokikirja (sama kuin Helsingin yliopistossa), joka noudattaa eurooppalaisia vaatimuksia (EBOPRAS). Oppimisprosessia seurataan lokikirjan, arviointien ja keskustelujen kautta. Tärkeän osan koulutuksessa muodostavat kouluttajan ja erikoistuvan väliset leikkausten suunnittelutapahtumat sekä yhteiset leikkaukset. Lokikirja jakautuu eurooppalaisen käytännön mukaan toimenpiteisiin, jotka a) erikoistuva on leikannut itsenäisesti, b) on ollut avustajana tai leikannut kouluttajan ohjauksessa tai on c) nähnyt tai tuntee teoreettisesti. Erikoistuva laatii oppimistaan leikkauksista piirroksia ja selvityksiä ("leikkausten nuotit"), jotka esittelee kouluttajalle.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

PSYKIATRIA**6 vuoden koulutusohjelma****Koulutusohjelman vastuhenkilö:**

Professori Jarmo Hietala
 jahi@utu.fi
 Psykiatrian klinikka
 TYKS, 20520 Turku

Puh. (02) 313 1740

Yksityiskohtaisemmat koulutusohjeet ovat saatavissa psykiatrian oppiaineesta,
 opetushoitaja Ritva Eklund Puh. (02) 266 2529
ritva eklund@utu.fi

Koulutuksen tavoitteet

Runkokoulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle perustiedot ihmisen psyykkisestä kasvusta ja kehityksestä, eri ikäkausien psykiatrisista häiriöistä, psykiatristen potilaiden tutkimisesta ja häiriöiden diagnosoinnista, hoitoindikaatioista, psykiatrisista hoitomenetelmistä ja niiden toteuttamisesta, erityisesti akuutti- ja kriisipotilaiden hoidosta, psykiatriaa sivuavasta lainsäädännöstä (erityisesti tahdosta riippumattoman hoidon toteuttamisesta), psykiatrisesta päivystyksestä ja toimimisesta psykiatrisissa työryhmissä. Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet toimia itsenäisenä erikoislääkärinä omalla erikoisalallaan ja toimia oman erikoisalansa kliinisen yksikön vastuulääkärinä. Erikoislääkärin tutkinnon suorittuaan lääkäri kykenee tekemään itsenäisiä päätöksiä ja toimenpiteitä, pitämään yllä kliinisiä taitojaan, suorittamaan potilaille somaattisen ja psykiatrisen tutkimuksen, keräämään sairauden määrittelyä ja hoitoa varten tarvittavia tietoja eri lähteistä, diagnosoimaan psykiatriset häiriöt, laatimaan hoitosuunnitelman, hoitamaan ja konsultoimaan oman erikoisalansa psykiatrisia häiriöitä ja seuraamaan oman erikoisalansa tieteellistä ja hoitomenetelmien kehitystä.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Psykiatrian erikoislääkärin palveluvaatimuksissa runko- ja eriytyvän palvelun tulee yhdessä sisältää seuraavat vähimmäispalvelut:

- 12 kuukautta palvelua psykiatrian alan akuutilla vastaanotto-osastolla
- 12 kuukautta palvelua psykiatrisessa avohoidossa
- 12 kuukautta palvelua yleissairaalapsykiatrisessa tai vastaavassa konsultaatiotason palvelua antavassa yksikössä
- 36 kuukautta palvelua, johon sisältyy päivystysvelvollisuus

Runko- ja eriytyvä palvelu voi lisäksi sisältää palvelua jollakin seuraavista alueista vastuukouluttajan kanssa sovitulla tavalla:

- lastenpsykiatrisen tai nuorisopsykiatrisen yksikkö (erityisen suositeltavaa)
- pitkäaikais- (kuntoutus) psykiatrisen yksikkö
- päihdepsykiatrisen yksikkö
- vanhus- tai oikeuspsykiatrisen yksikkö

- palvelu neurologialla tai sisätautiyksikössä tai muussa kouluttajan hyväksymässä yksikössä (täydentävä koulutus)

1) Psykiatrian runkokoulutus yhteensä 1 vuosi 3 kuukautta

- vähintään 6 kk palvelua akuutti vastaanotto-osastolla
- vähintään 6 kk palvelua psykiatrisessa avohoidossa
- Muu palvelu: ks alla.

Palveluun tulee sisältyä päivystystä vähintään 12 kk aikana. Muu palvelu (n. 3 kk) on valinnaista psykiatrian alan palvelua (esim. lastenpsykiatria, nuorisopsykiatria, vanhuspsykiatria, päihdepsykiatria, oikeuspsykiatria, yleissairaalapsykiatria), soveltuvan somaattisen erikoisalan palvelua (esim. neurologia, sisätaudit) tai muuta palvelua kouluttajan hyväksymässä yksikössä Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti yliopistosairaalan ulkopuolella, tiedekunnan hyväksymissä koulutusyksiköissä, joissa koulutettavalla on psykiatrian alan erikoislääkäri klinisenä lähikouluttajana. Runkokoulutukseen liittyy kirjallinen kuulustelu psykiatrian peruskäsitteistä ja runkokoulutuksen aikana omaksutuista tiedoista ja taidoista. Kuulusteluja järjestetään vuosittain.

2) Psykiatrian eriytyvä koulutus 4 vuotta

3,5 vuotta palvelua psykiatrian alan yksiköissä ja 6 kk täydentävää koulutusta. Koulutuksesta vähintään 2 vuotta tulee suorittaa yliopistosairaalassa. Muu osa koulutuksesta voidaan suorittaa tiedekunnan hyväksymässä, korkeatasoisessa koulutusyksikössä. Koulutuksesta vähintään puolet, 9 kuukauden terveystieteiden palvelu mukaan lukien, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella. Palvelun tulee sisältää päivystystä vähintään 2 vuotta. Koulutuksesta voidaan pääsääntöisesti korvata 6 kk alan klinisenä tutkijana tai työskentelyllä psykiatrian alan kehittämissä projekteissa. Koulutukseen sisältyvä täydentävä koulutus voidaan suorittaa palveluna neurologian tai sisätautien yksikössä tai psykiatriaan läheisesti liittyvillä laboratorioaloilla (esim. kliininen neurofysiologia, neuroradiologia) tai muulla kliinistä psykiatria läheisesti liittyvällä alalla kouluttajan harkinnan mukaan.

Toimipaikkakoulutus

Runkokoulutuksessa teoreettista toimipaikkakoulutusta annetaan 3 tuntia viikossa, yhteensä 150 tuntia. Runkokoulutuksen teoreettinen toimipaikkakoulutus käsittää

a) teoreettiset seminaarit (ihmisen elämänkaaren biopsykososiaalisen kehityksen, psyykkiset häiriöt lapsuus-, nuoruus- ja aikuisiässä, oikeuspsykiatrian perusteet, psykiatristen tilojen arvioinnin ja psykiatristen hoitojen keskeiset sisällöt). Tämä osa voidaan korvata vuosittain järjestettävällä tentillä vastaavasta kirjallisuudesta.

b) viikottaiset tieteelliset tai tapausmeetingit (1-2 omaa tapausta)

Lisäksi runkokoulutuksen toimipaikkakoulutukseen kuuluu esimiehen antamaa klinisen työn ohjausta 2 tuntia viikossa ja viikoittaiset potilaskierrot (2 tuntia viikossa) sekä psykoterapioiden perusteiden, psykoterapiatarpeen ja – edellytysten koulutusta (yhteensä 20 tuntia). Runkokoulutuksen aikana koulutettavalla tulee olla työhönsä (yhteensä 20 tuntia).

Eriytyvän koulutuksen teoreettista toimipaikkakoulutusta annetaan 4 tuntia viikossa, yhteensä 420 tuntia.

Eriytyvän koulutuksen toimipaikkakoulutus käsittää

a) viikoittaisen tieteellisen ja tapausseminaarin (tiistaimeeting), jossa käsitellään psykiatrian alueen ajankohtaisia tieteellisiä kysymyksiä tai potilastapauksia

b) kouluttajan vetämät systemaattisen ja käytännön psykiatrian seminaarit, joissa käydään läpi psykiatrian keskeiset teoriat, psykiatriset häiriöt, psykiatrian alueen tutkimus- ja hoitomenetelmät, psykiatrisen hoitojärjestelmä ja tieteellinen tutkimus sekä harjoitellaan käytännössä psykiatrisen potilaan kliinistä ja standardoitua tutkimista (videohaastattelut).

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen kuuluu esimiehen antamaa kliinisen työn ohjausta 2 tuntia viikossa sekä viikoittaiset potilaskierrot (yhteensä 560 tuntia). Eriytyvän koulutuksen aikana tulee koulutettavalla olla työnohjaus (yhteensä 100 tuntia).

Psykoterapiakoulutusta annetaan 2 tuntia viikossa, yhteensä 240 tuntia. Psykoterapiakoulutusta on myös mahdollista jatkaa oppiaineen järjestämänä täydennyskoulutuksena 60 opintopisteeseen asti, joka johtaa psykoterapeuttin ammattinimikepätevyyteen.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Psykiatrian erikoisalan koulutusta vähintään 80 tuntia sekä moniammatillista hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 10 opintopistettä 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan rekisteröityneet.

Koulutusvirat

Yliopistosairaalakoulutus

TYKS:n Psykiatrian klinikan (erityispalveluyksikkö) erikoistuvan lääkärin virat
Turun psykiatrian erikoistuvan lääkärin virat (yliopistollinen ja muu koulutus)
Satakunnan sairaanhoitopiirin psykiatrian alojen lääkärin virat
(yliopistollinen ja muu koulutus)

Muut virat

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin ja Turunmaan sairaalan psykiatrisen yksikön psykiatrian alojen lääkärin virat
Psykiatrisen Vankisairaalan psykiatrian alan lääkärin virat

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Erikoisalakohdaisen ohjaavan kouluttajan johdolla jokaiselle koulutettavalle laaditaan henkilökohtainen koulutusohjelma. Jokaiselle koulutettavalle nimetään palvelupaikan toimesta palveluyksikkökohtainen henkilökohtainen ohjaaja (lähikouluttaja), jonka vastuulla on korkeintaan kaksi koulutettavaa. Vuosittain mutta aina kun koulutettava siirtyy toiseen toimipaikkaan (toisen lähikouluttajan vastuulle), lähikouluttaja käy kahdenkeskisessä keskustelussa koulutettavan kanssa läpi koulutettavan edistymisen. Myös erikoistuva itse arvioi toimintaansa kirjallisesti. Tiedekunta seuraa kyselyillä erikoistuvien erikoistumiskoulutusta.

Koulutettavalla on lokikirja, jolla hän yhdessä kouluttajien kanssa seuraa koulutuksen edistymistä. Lokikirjaan merkitään runkokoulutuksen ja eriytyvän koulutuksen palvelut, toimipaikkakoulutuksen eri osa-alueet, kurssimuotoinen teoreettinen koulutus, koulutukseen

sisältyvät toimenpiteet ja erikoisalakohtainen kuulustelu. Kaikilla tiedekunnilla on yhteinen erikoisalakohtainen lokikirja. Jokaisella erikoistuvalla on mahdollisuus hankkia erikoistumiskoulutusajakseen tutor (yleensä kokenut psykiatrian erikoislääkäri).

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

RADIOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma (1.1.2013 jälkeen koulutusohjelmaan ilmoittautuneet)
5 vuoden koulutusohjelma (31.12.2012 mennessä ilmoittautuneet)

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Hannu Aronen
 Radiologian hallinto, TYKS
 20520 Turku

Puh. (02) 313 3953

Koulutuksen tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on antaa valmiudet suoriutua tulevan työn lääketieteellisestä, teknisestä, hallinnollisesta, kommunikatiivisesta, laillisesta ja koulutuksellisesta osuudesta. Koulutuksen läpäistyään radiologin tulee kyetä toimimaan itsenäisesti kliinisenä radiologina ja kyetä ylläpitämään alansa tietotaitoa ajantasaisesti.

Yliopistokoulutuksen sisältö kattaa laajalti radiologian perus- ja erityistason tietomäärän.

Oppimisvaatimukset on jaettu kolmeen tasoon:

- kykenee itsenäisesti tekemään ja tulkitsemaan
- tuntee hyvin ja hallitsee
- osaa teoriassa, joskaan ei käytännössä

Koulutuksen rakenne

Terveyskeskuspalvelua vähintään 9kk. Tavoitteena on ymmärtää perusterveydenhuollon merkitys ja mahdollisuudet oman erikoisanalan potilaiden tunnistamisessa, hoitoon ohjauksessa ja jatkohoidossa. Terveyskeskusjaksoa suorittavalla tulee olla opinto-oikeus joko erikoislääkärin koulutukseen tai yleislääketieteen erityiskoulutukseen, jotta opintosuoritus tulee hyväksytyksi. Koulutus tulee suorittaa yliopiston hyväksymässä terveyskeskuksessa, joka täyttää koulutuspaikalle asetetut laatuksiteerit.

Sairaalapalvelua vähintään 3kk jollakin seuraavista aloista: sisätaudit, kirurgiat, lastentaudit, neuroalat, naistentaudit ja synnytykset, syöpätaudit, keuhkotaudit ja allergologia, patologia.

Eriytyvä koulutus 5 vuotta

(5 vuoden koulutusohjelmassa 4 vuotta)

Keskussairaalapalvelu (24 kk).

Radiologian erikoisalakoulutus suoritetaan alue- tai keskussairaaloissa koulutussairaaloiden röntgenosastoilla, joiden koulutusoikeudet yliopisto on hyväksynyt. Koulutukseen ottamisesta päättää oppialan vastuuhenkilö yhdessä ko. kouluttajan kanssa. Käytännön koulutuksesta vastaa koulutuspaikan ylilääkäri, joka toimii kouluttajana, tai erikseen nimetty koulutusvastaava. Koulutuspaikan koulutusbudjetissa otetaan huomioon erikoistuvat lääkärit.

Koulutusoikeuden eli hyväksyttävän palvelun pituus (6-24kk) riippuu paikallisen vastaavan kouluttajan pätevyydestä, röntgenosaston erikoislääkärien määrästä, kouluttajien ja koulutettavien suhteesta, vuotuisesta tutkimusten kokonaismäärästä, tutkimukseen käytettävissä olevien laitteistojen monipuolisuudesta, toimipaikka-koulutuksesta, käytettävissä olevasta kirjallisuudesta ja etäopetus-mahdollisuuksista.

Alue- ja keskussairaalapalvelun aikana erikoistuva oppii perusradiologian: natiivitutkimukset ja mammografian, läpivalaisututkimusten suorituksen, ultraäänitutkimukset biopsioineen sekä tietokonetomografian ja magneettikuvauksen perusasiat

TYKS:n vastuualueella hyväksytään radiologian sairaalapalvelua seuraavasti:
SatKS 12 kk (tietyin ehdoin 18kk), TKS 18kk, aluesairaalat tietyin ehdoin 6kk.

Radiologisen fysiikan ja kuvantamismenetelmien koulutus

Radiologiseen palveluun sisältyy perehtyminen radiologisten tutkimusmenetelmien fysiikkaan. Itä-Suomen yliopisto ja Suomen radiologiyhdistys järjestävät vuosittain radiologiaan erikoistuville lääkäreille Radiologisen fysiikan ja säteilysuojelun kurssin. Kurssin laajuus on 0,7 opintoviikkoa ja se edellytetään suoritettavaksi ennen siirtymistä yliopistopalveluun. Kurssi antaa perustiedot radiologiseen kuvantamiseen liittyvästä fysiikasta, tekniikasta ja säteilysuojelusta ja siihen liittyy kuulustelu. Kurssin fysiikan osuuden suoritus edellytetään radiologian erikoislääkärin pätevyyteen ja säteilysuojeluosuus antaa säteilytyön vastaavan johtajan pätevyyden.

Yliopistosairaalapalvelu (36kk) (5 vuoden koulutusohjelmassa 24kk)

Yliopistokoulutuksen sisältö kattaa laajalti radiologian perus- ja erityistason tietomäärän, joka opitaan toimimalla valtakunnalliseen lokikirjaan perustuvan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti organisoidun kierrossa.

TYKS:n kantasairaalassa tai TYKS-piiriin ulkopuolisessa yliopistosairaalassa hyväksytään koulutukseen pääsääntöisesti 3 vuotta. Ulkomaisen koulutuksen hyväksymisestä päättää vastuuhenkilö. Tutkimustyötä voidaan hyväksyä koulutukseksi 6 kk. Sillä ei voi korvata terveyskeskus- eikä täydentävää sairaalapalvelua.

Ennen tuloa yliopistosairaalaan tulee erikoistuvan suorittaa hyväksytysti kotimaisen radiologian oppikirjaan perustuva sisäänpääsykuulustelu.

Koulutusvirat:

TYKS, 12 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet ja -seminaarit sekä kliinis-radiologiset meetingit, joita on 2 - 5 tuntia viikossa. Kukin erikoistuva valmistaa ja pitää koulutuksen aikana 5 seminaariesitelmää. Erikoistuva osallistuu klinisten meetingien pitämiseen.

Lähijohtajakoulutus

Moniammatillista johtamiskoulutusta 10 opintopistettä (op). Se koostuu seuraavista osista: teoreettiset kurssit (3-6 op), portfoliotyöskentely (2-5 op) ja projektityö (2-5 op). (Johtamiskoulutus ei koske niitä erikoistuvia, joilla on ennen 1.8.2009 myönnetty opinto-oikeus erikoistumiskoulutukseen. Heillä vaatimuksena on hallinnollinen koulutus (20 h), joihin liittyvät vaatimukset voit tarkistaa ed. oppaasta, kohdasta teoreettinen koulutus.)

Koulutuksen toteutus, arviointi ja seuranta

Erikoistuja kiertää koulutusohjelman mukaisesti eri työpisteissä ja klinikoissa saadakseen monipuolisen, kaikki radiologian osa-alueet kattavan koulutuksen. Koulutus työpisteissä annetaan "mestari-kisälli" -periaatteella, erikoislääkärin valvonnassa. Koulutuksen rakenteen seurannassa käytetään lokikirjaa.

Jokaiselle koulutettavalle tehdään henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Yliopiston ulkopuolisen jakson osalta sen tekevät vastuuhenkilö yhdessä paikallisen kouluttajan ja koulutettavan kanssa. Kehityskeskusteluja kouluttaja ja koulutettava käyvät kuukausittain. Yliopistovaiheen koulutussuunnitelman tekevät vastuuhenkilö, erikoistuvien lääkäreiden vanhin ja koulutettava yhdessä. Kehityskeskusteluja käydään toimipaikkakohtaisesti paikallisen kouluttajan ja koulutettavan välisissä palavereissa kunkin jakson puolivälissä ja lopussa, ja vuosittain lisäksi vastuuhenkilön kanssa. Erikoistujan koulutusta seurataan ja evaluoidaan kierron aikana henkilökohtaisesti, lokikirjan avulla, pidettyjen seminaariesitelmien valossa ja kussakin kiertopisteessä suoritettujen kuulustelujen perusteella.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Kuulustelu on kaksivaiheinen, kirjallinen kuulustelu ja kuvakuulustelu. Kirjallisessa kuulustelussa on noin 6 alaan liittyvää kysymystä, jotka käsittelevät kuvantamisdiagnostiikan periaatteita, tutkimusstrategioita ja menetelmiä ja niiden perustella tautien erotusdiagnostiikkaa. Kuvakuulustelussa esitetään potilaille tehtyjä tutkimuksia (röntgen-, ultraääni-, isotooppi-, TT, MK). Vastauksissa tulee olla oleelliset löydökset, erotusdiagnostiikka ja suositus lisätutkimuksista. Kirjallinen kuulustelu on suoritettava ja tulee olla hyväksytty ennen kuva-kuulusteluun osallistumista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

REUMATOLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti, ylilääkäri Laura Pirilä

Puh. (02) 313 4284

laura.pirila@tyks.fi

Medisiininen toimialue, Reumatologian vastuualue,
TYKS

Koulutuksen tavoitteet

Reumatologian koulutusohjelma on yleiseurooppalainen, Euroopan erikoislääkäriliiton (U.E.M.S.) reumatologisen jaoksen hyväksymä.

Koulutusohjelman suoritettuaan reumatologian erikoislääkärin tulee:

- tuntea erikoisalaansa kuuluvien sairauksien etiologia, patogeneesi ja epidemiologia
- hallita reumatologian alaan kuuluvat diagnostiset ja hoidolliset menetelmät sekä kuntoutus
- hallita alan keskeinen teoreettinen tietous ja pystyä seuraamaan sen kehitystä
- hallita tuki- ja liikuntaelimestön anatomia ja sairauksien siinä aiheuttamat muutokset
- tuntea toiminnanvajausten ehkäisyn ja parantamisen laaja-alaiset mahdollisuudet
- tuntea muiden erikoisalojen (fysiatria, ortopedia) mahdollisuudet hoitaa reumasairauksia
- pystyä toimimaan reumatologian erikoislääkärinä yksityisvastaanotolla ja työyhteisön konsultoivana erikoislääkärinä
- pystyä toimimaan alan hoitohenkilökunnan kouluttajana ja asiantuntijana
- pystyä toimimaan kuntoutuksesta vastaavana lääkärinä
-

Valinta

Koulutusohjelmaan valitaan laillistettu lääkäri, jonka runkokoulutus on riittävässä määrin suoritettu. Valintamenettely on julkinen ja pyrkiminen on avoin kaikille lääketieteellisen peruskoulutuksen suorittaneille.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen kaikkien sisätautialojen kanssa.

Se suoritetaan sisätautierikoisan koulutusviroissa niissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus. Eryityisesti koulutuksen johtaessa ”suoraan” endokrinologiaan, gastroenterologiaan, infektiosairauksiin, kardiologiaan, kliiniseen hematologiaan, nefrologiaan tai reumatologiaan, on huolehdittava siitä, ettei koulutus suuntaudu yksipuolisesti ko. erikoisalaan jo runkokoulutuksen aikana.

Sisätautialojen runkokoulutuksen hyväksyjä on yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuhenkilö. Hänen harkintansa mukaan koulutukseen voi

sisältyä lyhyitä jaksoja muilta soveltuvilta aloilta (esimerkiksi keuhkosairaudet, anestesiologia, akuuttilääketiede, neurologia, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia). Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Voimassaolevat koulutussopimukset

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	2 v	
Salon aluesairaala	2 v	
Turun kaupunginsairaala	1 v	
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v	
Porin kaupunginsairaala	6 kk	
Rauman aluesairaala	12 kk	
Turunmaan sairaala	6 kk	

Eriytyvä koulutus

Koulutuksessa olevalle laaditaan henkilökohtainen koulutussuunnitelma. Tästä kolmen vuoden koulutuksesta vähintään kaksi vuotta tulee suorittaa varsinaisissa koulutuspaikoissa eli yliopistosairaaloissa (TYKS:n Reumatologian vastuualueella reumatologisessa työssä) tai Keski-Suomen keskussairaalassa. Osa (korkeintaan 12 kk) eriytyvästä koulutuksesta voidaan kouluttajan harkinnan mukaan suorittaa myös ulkomaisessa koulutusyksikössä. Sopimuksen mukaan voidaan hyväksyä korkeintaan 1-2 v palvelua kokeneen reumatologin ohjauksessa isossa sairaalassa, jossa on monipuolinen reumatologinen toiminta. Eriytyvään koulutukseen voi sisältyä päätoimista reumatologian alan tutkimustyötä puolen vuoden ajan, jos se sisällöltään on selvästi syventänyt erikoistuvan reumatologian alaan kuuluvaa osaamista. Lisäksi koulutuksesta voidaan korkeintaan 6 kk korvata fysiatrian, kliinisen mikrobiologian, ortopedian ja traumatologian, radiologian, kuntoutuksen ja neurologian alan koulutuksella.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa itsenäiseen ja kriittiseen toimintaan valmistavat teoreettiset ja käytännölliset taidot reumatologian alalla. Toimipaikkakoulutusta järjestetään lukukausien aikana seuraavasti:

- Kirjallisuusreferaatit/tieteelliset meetingit (½ - 1 t/vko)
- TYKS:n sisätautien keskiviikkoamumeeingit (1½t/vko)
- Potilasmeetingit (2 t/vko)
- Röntgendemonstraatiot (2 x ½t/vko)
- Henkilökohtainen opetus käytännön työssä

Koulutusvirat

TYKS:ssa on varattu 2 virkapohjaa reumatologiaan erikoistuville. Yliopistosairaalat ja Keski-Suomen Keskussairaala toimivat varsinaisina reumatologian alan koulutuspaikkoina. Myös eräiden keskussairaaloiden reumatologian koulutus voidaan hyväksyä eriytyväksi koulutukseksi.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus on vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Reumatologian alan kansainvälinen koulutus (esim. kongressi) voidaan hyväksyä kurssimuotoiseksi koulutukseksi enintään 5 tuntia koulutuspäivää kohden ja yhteensä korkeintaan 20 tuntia.

Oppimisprosessin arviointi ja koulutuksen seuranta

Koulutuksen seurantaan ja arviointiin käytetään opintosuoritusten erittelyä, joka on laadittu U.E.M.S.:n suositusten pohjalta (lokikirja), mikä määrittelee koulutuksen tavoitteet ja hankittavat käytännön taidot. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

SILMÄTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Eija Vesti

Puh. (02) 313 1590

eija.vesti@tyks.fi

Silmätautien klinikka, TYKS

20520 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Silmätautien erikoislääkärin tulee kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että hän

- hallitsee silmätautien etiologian, patogeneesin, diagnostiikan, erotusdiagnostiikan ja hoidon sekä ehkäisyn ja kuntoutuksen
- kykenee suorittamaan silmätautien alan tutkimukset ja muut diagnostiset toimenpiteet ja kykenee arvioimaan niissä saadut tulokset
- pystyy määrittämään silmälasit ja piilolasit niitä tarvitseville
- kykenee suorittamaan alansa liittyvät operatiiviset ja muut terapeuttiset toimenpiteet
- kykenee hoitamaan alansa äkilliset tilanteet
- omaa valmiudet toimia sekä sairaala- että avoterveydenhuollossa yhteistyössä muun terveydenhuoltohenkilöstön kanssa sekä tarvittaessa pystyy konsultoimaan muita erikoisaloja

- on perehtynyt alansa keskeiseen lainsäädäntöön ja omaa valmiudet alansa koskevan terveydenhuoltojärjestelmän kehittämiseen, suunnitteluun ja hallintoon sekä yhteistyöhön myös sosiaalihuollon, työsuojelu- ja koulutusviranomaisten kanssa
- kykenee toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana ja jakamaan yleistä terveystietoutta

Koulutuksen sisältö

Silmätauteihin erikoistuvalla opetetaan seuraavat silmätautien tutkimusmenetelmät:

skiaskopia, ristisylinlerin käyttö, fokimetria, applanaatiotonometria, gonioskopia, kolmipeilitutkimus, indirekti oftalmoskopia, kovakalvon indentaatio ja silmänpohjakartan piirtäminen, pakymetria, manuaalinen keratometria, automaattikeratometria, ultraäänimittaukset, karsastusstatus, kaksoiskuvien tutkiminen, synoptoforitutkimus, Hessin kartta, stereotestit, Amslerin kartta, Goldmannin näkökenttätutkimus, tietokoneperimetria, diagnostinen ultraäänitutkimus (A- ja B-laitteet), värinäkötestit, pimeäadaptaatio, elektretinografia, elektro-okulografia, VEP, valokuvaustutkimukset, fluoreseiiniangiografia, indosyaaniivihreäangiografia, verkkokalvon OCT –tutkimus, keratoskopia, sarveiskalvotopografia, neuro-oftalmologinen status, sarveiskalvon endoteelitutkimus. Erikoistuvalla opetetaan seuraavat kliiniset tutkimus- ja hoitomenetelmät: silmälasien määrääminen, piilolasien määrääminen, piilolasisovitus, heikkonäköisten apuvälineiden määrääminen, tekomykiövahvuuden määrittäminen, silmätapaturman ensiapu, sarveiskalvorikan poisto, periokulaaripuudutus, lääkeaineen anto sidekalvon alle, periokulaarisesti ja silmän taakse, etukammionpoisto sekä näytteen otto ja lääkkeen laitto etukammioon, näytteen otto lasiaistilasta ja lääkkeen laitto lasiaiseen, kyyneltiehuuhtelu, Fresnellin prismat ja prismalasmaääritys sekä prismakokeilu preoperatiivisesti.

Koulutettavalle opetetaan seuraavat leikkaustoimenpiteet: laserkirurgisina toimenpiteinä lasertrabekuloplastia, YAG-laseriridotomia, YAG-kapsulotomia, silmänpohjan laserkoagulaatio ja muut paikalliset laserhoidot. Okuloplastisina leikkaustoimenpiteinä entropium-, ektropium-, dermatokalaasi, ptoosi-, luomituumorin resektio- ja muut luomien plastiikkakirurgiset leikkaukset. Kyyneltieleikkauksina sondeeraus, kyyneltieputkiutus, kyynelpussin poisto ja dakryokystorhinostomia. Karsastusleikkauksina suoriin ja vinoihin lihaksiin kohdistuvat leikkaukset: resektio, retropositio, antepositio. Kaihileikkauksina, fakoleikkaus, pehmeän kaihen poisto, kaihileikkaus ja trabekulektomia sekä kaihileikkaus ja sarveiskalvosiirto-triple-leikkaukset. Paineleikkauksina syvä sklerektomia, trabekulektomia, implanttileikkaus (esim. Molteno), syklokryokoagulaatio ja syklofotokoagulaatio. Sarveiskalvoleikkauksina pterygiumleikkaus, sarveiskalvohaavan ompelu ja sarveiskalvosiirto. Vitreoretinaalisina leikkauksina retinan kryokoagulaatio, retinan laserhoito, plombioperaatio, cerclageleikkaus, vitrektomia, silikoniöljyn laitto ja poisto. Vammakirurgiana opetetaan silmän lävistävän haavan ompelu, vierasesineen poisto silmän sisältä, kyyneltievamman korjaus. Silmän enukleaatio ja eviskeraatio.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Täydentävä koulutus

3 kk palvelua kokopäivätoimisessa lääkärin virassa, toimessa tai tehtävässä tai erikseen hyväksytyssä tutkijan virassa kotimaisessa tai ulkomaisessa koulutuspaikassa.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvästä koulutuksesta 4 vuotta tulee suorittaa silmätautien alalla: tästä 2 - 2,5 vuotta yliopistollisessa keskussairaalassa ja 1,5 - 2 vuotta muussa keskussairaalassa (koulutussopimus). Päätoimisena tutkijana toimimisesta silmätautien erikoisalaan liittyvässä ja vastuuhenkilön puoltamassa tutkijan tehtävässä voidaan hyväksyä 6 kuukautta, samoin siviilipalveluun liittyvää työskentelyä päätoimisissa lääkärin tehtävissä silmätautien yksikössä tai palvelua ulkomaisessa, tiedekunnan hyväksymässä koulutuspaikassa. Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän poikkeusluvan mukaisesti voidaan niiltä erikoistuvilta, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden silmätautien erikoisalalle 1.11.2009-31.12.2013 välisenä aikana, hyväksyä eriytyvä 4 vuoden mittainen koulutus tarvittaessa kokonaisuudessaankin suoritettavaksi yliopistosairaalassa. Koulutussopimukset silmätautien alalla ovat voimassa seuraavien keskussairaaloiden kanssa: Keski-Pohjanmaan keskussairaala, Keski-Suomen keskussairaala, Mikkelin keskussairaala, Pohjois-Karjalan keskussairaala, Päijät-Hämeen keskussairaala, Satakunnan keskussairaala, Seinäjoen keskussairaala ja Vaasan keskussairaala. Lisäksi toimimisesta Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen silmätautien poliklinikalla voidaan 6 kk hyväksyä keskussairaalapalveluksi.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen avulla erikoistujalle annetaan riittävät perustiedot ja -taidot silmätautien eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn itsenäiseen työskentelyyn silmälääkärinä. Erikoistumiskoulutukseen kuuluva palvelu jakaantuu palveluun silmätautien poliklinikalla, näköpoliklinikalla, silmätautien vuodeosastolla ja leikkausosastolla. Palveluun liittyvä erikoislääkärin antama henkilökohtainen työnohjaus on keskeinen osa toimipaikkakoulutusta. Erikoislääkärin opettamana tapahtuu hoito- ja leikkaustoimenpiteiden opetus siten, että koulutettava hallitsee kaikki ne yksinkertaiset hoitotoimenpiteet ja leikkaustoimenpiteet, jotka jatkokoulutetun lääkärin tulee hallita, sekä perehdytetään monimutkaisempiin silmäleikkaustekniikoihin siten, että erikoistuja toimii assistenttina kyseisissä leikkauksissa opettajan suoritettaessa kyseisen monimutkaisemman silmäleikkauksen.

Säännöllisiä koulutustilaisuuksia järjestetään 38 viikkona vuodessa kolme tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutukseen sisältyvät luennot, tutkimusmenetelmädemostraatiot, potilasdemostraatiot ja -seminaarit, kirjallisuusseminaarit sekä silmäkirurgian, laserhoidon ja fluoreseiniangiografian demostraatiot. Näissä käydään lävitse silmätautiopin keskeiset alueet ja käsitellään ajankohtaisia kysymyksiä.

Koulutusvirat:

TYKS, 6 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Teoreettista kurssimuotoista silmätautien alan koulutusta vaaditaan yhteensä 80 tuntia. Moniammatillista johtamiskoulutusta vaaditaan 10 op (ennen 1.8.2009 opiskeluoikeuden saaneilta 20 t. Silmätautien erikoisalan teoreettiset kurssit pyritään suunnittelemaan niin, että

ne toimipaikkakoulutusta täydentäen muodostavat oftalmologian tärkeimmät osa-alueet (silmätautien embryologia, anatomia, fysiologia, epidemiologia, genetiikka, patologia ja farmakologia; silmien tutkimusmenetelmät; refraktio- ja silmälasij- ja piilolasimääritys; pediatriinen oftalmologia ja karsastus; orbitan sairaudet, kyynelintien sairaudet ja luomien sairaudet; sidekalvon, sarveiskalvon ja kovakalvon sairaudet; suonikalvoston, verkkokalvon ja lasiaisen sairaudet; kaihi ja mykiön sairaudet; glaukooma; neuro-oftalmologia; silmätapaturmat, silmäkirurgia, ergoftalmologia ja näkövammaisten kuntoutus) kattavan ajanmukaisen ja koulutuksen kannalta tehokkaan kokonaisuuden. Kurssien suunnittelussa otetaan huomioon Suomen Silmälääkäriyhdistyksen jatkokoulutuspäivät. Pääosa teoreettisesta kurssimuotoisesta koulutuksesta järjestetään yhtenäisinä kokonaisuuksina.

Koulutuksen arviointi- ja seurantajärjestelmä:

Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen ajan kouluttajana toimii koulutussopimuksen tehneen keskussairaalan lääkäri. Yliopistosairaalakoulutuksen alkaessa kullekin koulutukseen tulevalle osoitetaan koko koulutuksen ajaksi henkilökohtainen ohjaaja (tutor) ja tehdään yksilöllinen koulutussuunnitelma. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Henkilökohtaisen koulutussuunnitelman seuranta ja erikoistuvan lääkärin edistymisen arviointi tapahtuu koulutettavan ja hänen henkilökohtaisen ohjaajan tapaamisissa kunkin toimipaikka/osastopalveluperiodin päättyessä. Seurannan apuvälineenä käytetään lokikirjaa tai vastaavaa kirjanpitoa.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

SISÄTAUDIT

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Markus Juonala

Puh. (02) 313 0503

markus.juonala@utu.fi

Medisiinisen toimialueen hallinto, AC2

TYKS, 20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutus on yhteinen sisätaudeille ja siitä eriytyville sisätautialoille. Runkokoulutus on samansisältöinen kaikilla edellä mainituilla aloilla. Runkokoulutus tapahtuu yliopistosairaalan ulkopuolisissa tiedekunnan hyväksymissä koulutussairaaloissa, joissa koulutuksesta vastaa vastuuhenkilön nimeämä yliopistosairaalan ulkopuolinen kouluttaja. Erikoistuvalla lääkärillä nimetään henkilökohtainen ohjaaja. Runkokoulutusvaihe on suositeltavaa suorittaa pääosin ennen sisätautien alan eriytyvää koulutusta. Erikoistuva lääkäri ilmoittautuu sisätautien 6 vuoden koulutusohjelmaan. Runkokoulutusohjelman loppuvaiheessa hän voi muuttaa

koulutusohjelmansa muuksi sisätautien alan eriytyväksi koulutusohjelmaksi, mikäli koulutuksen vastuuhenkilö ja eriytyvän alan kouluttaja tämän hyväksyvät. Sisätautien eriytyvä koulutus (3v) suoritetaan yliopistollisissa keskussairaaloissa. Siitä voidaan korvata korkeintaan 2 v palvelulla sellaisessa suuressa keskussairaalassa, jossa on sisätautiopin professori ja korkeintaan 1 v muussa keskussairaalassa.

Koulutuksen tavoitteet

Sisätautien koulutusohjelman tavoitteena on tuottaa sisätautien erikoislääkäreitä, jotka kykenevät toimimaan alansa erikoislääkärin tehtävissä siten, että he

- hallitsevat sisätautien alaan kuuluvien sairauksien diagnostiikan, hoidon, lääkinnällisen kuntoutuksen ja ehkäisyn
- tuntevat sisätautien alaan kuuluvien sairauksien epidemiologian, syyt ja patogeneesin
- kykenevät hoitamaan sisätautien alaan kuuluvien sairauksien äkilliset sairaustapaukset
- kykenevät suorittamaan sisätautien alaan kuuluvien sairauksien diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet
- kykenevät toimimaan sisätautien erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- kykenevät jakamaan yleistä terveystietoutta
- ovat perehtyneitä terveydenhuollon hallintoon
- kykenevät johtamaan sisätautien yksikköä

Runkokoulutuksen suorittaneen tulee kyetä toimimaan sisätautien alalla lääkärintehtävissä siten, että hän

- hallitsee sairaalan päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla
- hallitsee tärkeimpien sairauksien diagnostiikan ja hoidon sisätautien alalla ja siihen liittyvillä aloilla

Tavoitteena on, että sisätautien koulutuksessa olevat lääkärit osallistuvat päivystykseen vähintään 30 tuntia kuukaudessa (esim. 8-10 tunnin päivystysjaksot 4 kertaa kuukaudessa) siten, että päivystyspoliikklinikka ja osastopäivystyksiä koulutuksen lopussa on palveltuna ajallisesti yhtä paljon

Koulutuksen sisältö:

Runkokoulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada sisätautien alan koulutusta erityisesti sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy päivystystilanteissa (esim. sydän- ja verisuonisairaudet ja gastroenterologia). Koulutusta antavien yksikköjen on taattava erikoistuvalla lääkäreille riittävä kierto eri toimipisteiden välillä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Sisätautien eriytyvään koulutukseen osallistuvien lääkäreiden tulee saada laaja-alaista sisätautien alan koulutusta paitsi sairauksissa, jotka ovat yleisiä ja joita esiintyy erityisesti päivystystilanteissa, myös sisätautien muilla eriytyvillä aloilla (endokrinologia, gastroenterologia, hematologia, infektiosairaudet, kardiologia, nefrologia, reumatologia). Erikoistuvalla lääkäreille tulee taata riittävä kierto sairaalan eri toimipisteissä monipuolisen koulutuksen turvaamiseksi. Jokaiselle koulutuksessa olevalle laaditaan henkilökohtainen

koulutussuunnitelma koulutusohjelman vastuuhenkilön tai hänen valtuuttamansa kouluttajan kanssa.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Runkokoulutus 2 v 3 kk

Eriytyvä koulutus 3 v

Runkokoulutus 2 v 3 kk on yhteinen kaikkien sisätautialojen kanssa.

Se suoritetaan sisätautierikoisalan koulutusviroissa niissä sairaaloissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus. Oleellista runkokoulutuksessa on sen monipuolisuus. Erityisesti koulutuksen johtaessa ”suoraan” endokrinologiaan, gastroenterologiaan, infektiosairauksiin, kardiologiaan, kliiniseen hematologiaan, nefrologiaan tai reumatologiaan, on huolehdittava siitä, ettei koulutus suuntaudu yksipuolisesti ko. erikoisalaan jo runkokoulutuksen aikana.

Sisätautialojen runkokoulutuksen hyväksyjä on yliopiston sisätautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilö. Koulutukseen voi sisältyä muilta erikoisaloilta enintään 3 kk. Hyväksyttäviä erikoisaloja ovat akuuttilääketiede, anestesiologia, keuhkosairaudet, kliininen kemia, kliininen mikrobiologia, kliininen fysiologia, neurologia, patologia, psykiatria, radiologia ja syöpätaudit..

Runkokoulutukseen voidaan laskea vastuuhenkilön harkinnan mukaan 0-6 kuukautta tieteellistä tutkimustyötä.

Voimassaolevat koulutussopimukset:

Satakunnan keskussairaala	2 v 3 kk	(+ 2 v eriytyvää koulutusta)
Vaasan keskussairaala	2 v 3 kk	(+18 kk eriytyvää koulutusta)
Loimaan aluesairaala	1 v 6 kk	
Salon aluesairaala	2 v 3 kk	
Turun kaupunginsairaala	1 v	
Vakka-Suomen aluesairaala	1 v	
Porin kaupunginsairaala	6 kk	
Rauman aluesairaala	12 kk	
Turunmaan sairaala	6 kk	

Eriytyvä koulutus

3 vuotta palvelua sisätautien erikoisalan koulutusvirassa yliopistollisessa keskussairaalassa. Siitä voi yksilöllisen koulutusohjelman mukaan suorittaa 0-24 kuukautta keskussairaaloissa. Vaadittavan yliopistokoulutuksen minimikesto on 12 kk, jos eriytyvä koulutus on muilta osin suoritettu sellaisessa suuressa keskussairaalassa, jossa toimii päätoiminen sisätautiopin professori (Satakunnan KS, josta hyväksytään enintään 24 kk ja Vaasan KS, josta hyväksytään enintään 18 kk). Eriytyvästä koulutuksesta voidaan korvata kouluttajan harkinnan mukaan ad 6 kk alaan liittyvällä tutkimustyöllä.

Koulutusvirat

Tyksen sisätautialoilla koulutusvirkoja (tällä hetkellä 29 kpl), käytetään tarkoituksenmukaisella tavalla eri koulutusohjelmien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 80 tuntia, josta runkokoulutuksen aikana suoritetaan vähintään 40 tuntia ja eriytyvän koulutuksen aikana vähintään 40 tuntia. Runkokoulutuksen aikana koulutus pyritään painottamaan alan akuuttien sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon. Hallinto- ja johtamiskoulutusta suositellaan suoritettavaksi runkokoulutuksen aikana 10 tuntia. Hallinto- ja johtamiskoulutusta tulee yhteensä olla vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoinen koulutus on suositeltavaa suorittaa laajoina kokonaisuuksina sisätautiopin keskeisiltä alueilta. Yhdestä tietyistä sisätautialan kurssista maksimi on 10 tuntia ja verkkokursseja voi olla enintään 4 t.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Runkokoulutusvaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, ja se toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen. Jokaisella erikoistuvalla on oma tutorinsa, jonka kanssa erikoistuva käy formaalisen koulutuskeskustelun 1-2 kertaa vuodessa. Sisätautien eriytyvän koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla, joka tulee antaa erikoistuvalla lääkärille runkokoulutusvaiheen alussa. Lokikirja toimii apuvälineenä laadunvarmistuksessa. Vastuukouluttaja käy ns. lokikirjakeskustelut vähintään kerran vuodessa. Erikoistuva lääkäri osallistuu lisäksi oman oppimisensa arviointiin sekä koulutuksen kehittämiseen.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdalliset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

Vastuhenkilö:

dosentti Tero Soukka puh.(02) 333 81
 TYKS, suusairauksien klinikka

Yleistä

Koulutusohjelma, jonka pituus on 6 vuotta, on tarkoitettu hammaslääkäreille ja lääkäreille. Erikoiskoulutuksen aikana hammaslääkärit saavat täydentävää lääketieteen koulutusta ja lääkärit täydentävää hammaslääketieteen koulutusta. Muilta osin koulutusohjelma on sama kaikille koulutettaville. Perustutkinnosta riippuen koulutusohjelmasta valmistuu suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkäreitä ja erikoislääkäreitä. Opiskelija voi suorittaa tiedekunnassa joko erikoishammaslääkäriin tai erikoislääkäriin tutkinnon. Ennen suu- ja leukakirurgian erikoiskoulutuksen aloittamista suoritetuista hammaslääkäriin ja lääkärin tutkinnoista voidaan lukea hyödyksi koulutusaikaa lyhentävänä korkeintaan 2 vuotta.

Koulutuksen päämäärät

Suu- ja leukakirurgian spesialistin tulee

- hallita suu- ja leukakirurgian alaan kuuluvien tautien patogeneesi, diagnostiikka ja hoito
- kyetä toimimaan alansa opetus-, suunnittelu-, kehittämis- ja konsultaatiotehtävissä
- kyetä osallistumaan eri hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen väliseen yhteistyöhön
-

Koulutusohjelman sisältö

1. Yleisopinnot

Yleisopinnot järjestetään soveltuvien osin yhteisinä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoiskoulutusohjelmien kanssa. Opetukseen kuuluu luentoja seuraavista aihepiireistä: kirjaston käyttö, kliininen valokuvaus, kliininen mikrobiologia ja immunologia sekä suupatologia.

2a. Täydentävä lääketieteellinen koulutus (kokonaisuudessaan hammaslääkäreille ja osin lääkäreille)

Opinnot suoritetaan osaksi lääketieteen peruskoulutuksen ja erikoislääkärikoulutuksen sekä osaksi erikoishammaslääkärikoulutuksen yhteydessä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja sairaalapalvelua seuraavilta alueilta:

Diagnostiikkaa palveleva yleiskoulutus

- Sisätaudit
- Lastentaudit
- Radiologia
- Ihotaudit

Suu- ja leukakirurgian erikoisalaa tukeva yleiskoulutus

- Kliininen farmakologia
- Anestesiologia ja tehohoito
- Yleiskirurgia
- Ortopedia ja traumatologia
- Neurokirurgia
- Plastiikkakirurgia
- Lastenkirurgia
- Korva-, nenä- ja kurkkutaudit
- Neurologia
- Syöpätaudit

2b. Täydentävä hammaslääketieteellinen koulutus (kokonaisuudessaan lääkäreille ja osin hammaslääkäreille)

Koulutukseen tulevalle henkilölle kootaan osioita hammaslääketieteen perus- ja jatkokoulutuksen opinnoista eli tehdään henkilökohtainen opetussuunnitelma (HOPS).

Opinnot suoritetaan muiden hammaslääketieteen erikoisalojen koulutuksen yhteydessä. Koulutus käsittää teoreettisia opintoja ja kliinistä palvelua seuraavilta alueilta:

- Kariologia ja endodontia
- Parodontologia
- Hammasproteesioppi
- Kliininen purentafysiologia
- Pedodontia
- Ortodontia
- Hammaslääketieteellinen radiologia
- Suupatologia

3. Erikoisalakohtaiset opinnot

Kliiniset opinnot

Erikoisalan kliininen palvelu, joka suoritetaan Turun yliopistollisen keskussairaalan suusairauksien klinikassa, jakautuu 6 vuoden ajalle. Osa kliinisestä palvelusta voidaan suorittaa myös tiedekunnan hyväksymässä muussa keskussairaalassa. Kliinisestä palvelusta 9 kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Opiskelija palvelee kokopäivätoimisesti koulutusvirassa suorittaen kuhunkin koulutusvaiheeseen soveltuvia tutkimus- ja hoitotoimenpiteitä. Itsenäisesti suoritetuista ja avustetuista leikkaustoimenpiteistä pidetään lokikirjaa. Keskeinen osa erikoisalakohtaisista opinnoista tapahtuu kliinisen palvelun yhteydessä eri erikoisalojen specialistien antamana työnohjauksena.

Teoreettiset opinnot

Koulutus toteutetaan seminaarimuotoisena kiinteästi kliiniseen palveluun liittyen. Koulutettava voi käyttää hyväkseen myös kotimaisia ja kansainvälisiä koulutustilaisuuksia, joiden sisältö laajuudeltaan ja tasoltaan vastaa teoreettisen koulutuksen sisällön tavoitteita. Opetus käsittää seuraavat asiakokonaisuudet:

- Pään ja kaulan alueen kirurginen anatomia
- Komplikaatiot suu- ja leukakirurgiassa
- Suun limakalvosairaudet
- Suun ja kasvojen alueen kiputilat
- Hampaiston ja alveolilisäkkeen sairaudet
- Tulehdukselliset sairaudet
- Poskiontelon patologiset tilat
- Suun pehmytkudosten ja leukojen tuumorit ja kystat
- Leukojen ja kasvojen alueen pehmyt- ja kovakudostraumat
- Rekonstrukttiivinen kirurgia
- Preproteettinen kirurgia
- Hammas- ja kasvoimplantologia
- Leukanivelsairaudet
- Sylkirauhassairaudet
- Synnyttäiset, kehitykselliset ja hankitut leuka- ja kasvodeformiteetit
- Suun ja leukojen malignit kasvaimet

4. Tutkielma

Itsenäinen tai yhteistyönä tapahtuva tutkielma tai kirjallinen potilastapausselostus, joka pyritään julkaisemaan alan lehdessä. Vaatimus tutkielman tekemiseksi koskee 1.8.2009 jälkeen erikoistumisensa aloittaneita.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](#)

SYDÄN- JA RINTAELINKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilö:

Dosentti Jarmo Gunn

Puh. (02) 313 0548

jarmo.gunn@tyks.fi

Kirurgian klinikka, TYKS

PL 52, 20521 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkäriä henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkäriä vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet

Erikoistumisohjelman suorittanut

- pystyy tarkkaan ja loogiseen potilaan kliinisen tutkimiseen ja hallitsee alansa diagnostiset toimenpiteet

- osaa laatia sydän- ja rintaelinkirurgisen potilaan tutkimus-, hoito- ja seurantasuunnitelmat sekä osaa valita oikeat konservatiiviset ja operatiiviset hoitomenetelmät
- osaa hoitaa nopeita ratkaisuja vaativat akuutit traumatologiset tapaukset
- osaa suorittaa itsenäisesti ja teknisesti oikein sydän- ja rintaelinkirurgian erikoisalaan kuuluvat tavallisimmat toimenpiteet
- hallitsee ja osaa järjestää sydän- ja rintaelinkirurgisen potilaan postoperatiivisen hoidon
- pystyy yhteistyöhön muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa
- osaa analysoida ja seurata hoitotuloksia
- osaa potilashallintoon ja kustannusseurantaan liittyvät toimintaperiaatteet
- osaa suunnitella ja johtaa vuodeosaston, poliklinikan ja leikkausosaston välistä yhteistyötä oman työyksikkönsä puitteissa

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus (3 vuotta), mukaan lukien vähintään 9 kuukauden terveyskeskuspalvelu, suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Koulutuspaikassa jokaisella koulutettavalla on henkilökohtainen tukihenkilö (=tutor), jonka tulee olla erikoistuvan apuna selvitetäessä erikoistumiseen liittyviä käytännön ongelmia ja jonka tulee seurata säännöllisesti koulutettavan kehitystä ja edistystä. Ohjaavan kouluttajan kanssa tulee olla keskustelutilaisuus vähintään kahdesti vuodessa, jolloin tarkistetaan suunnitellun koulutuksen toteutuminen. Näistä tapaamisista on tehtävä merkintä erikoistujan opintokansioon. Jokainen koulutettava pitää erikoistumisjakson ajalta leikkausopintokirjaa (=lokikirja), johon merkitään kaikki leikkaustoimenpiteet, joihin asianomainen on osallistunut. Lokikirja tarkastetaan vastuuhenkilöiden toimesta kahdesti vuodessa.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvä koulutus on korkeintaan 3 vuotta, joka suoritetaan työskentelemällä yliopistoklinikassa sydän- ja rintaelinkirurgisella osastolla. Koulutusajasta voi suorittaa kuuden kuukauden jakson vastuukouluttajan hyväksymässä toisessa kotimaisessa tai ulkomaisessa sydän- ja rintaelinkirurgisessa yksikössä. Erikoiskirurgian jakson aikana edellytetään, että koulutettava osallistuu tieteelliseen tutkimustyöhön. Tarkoitus on, että erikoistuva pitää erikoistumisaikanaan esitelmän erikoisalansa kotimaisessa tieteellisessä kokouksessa ja mahdollisesti myös pohjoismaisessa tai muussa kansainvälisessä kokouksessa. Tutkimustyön tuloksena toivotaan tulevan vähintään yksi tieteellinen julkaisu erikoistumisjakson aikana.

Toimipaikkakoulutus

Opetusta järjestetään vähintään 3 tuntia viikossa ja se sisältää:

- ohjaajien säännölliset kliiniset opetuskierrrot osastolla
- säännölliset kardiologien kanssa pidettävät meetingit
- henkilökohtaisesti ohjatun potilastyöskentelyn ja toimenpiteiden suorituksen
- henkilökohtaisesti ohjatun leikkaustoiminnan avustamisen toimenpiteissä ja leikkauksissa
- osasto- ja polikliinisten potilaiden konsultaatiotilaisuudet
- kirurgian klinikan viikoittaiset yhteiset opetusluennot

Koulutusvirat

Tällä hetkellä sydän- ja rintaelinkirurgian käytössä on yksi erikoistuvan lääkärin virka.

Teoreettinen koulutus

Kurssimuotoista teoreettista koulutusta 80 tuntia sekä moniammatillista johtamiskoulutusta 10 opintopistettä (op). Koulutettava osallistuu koulutusyksikön järjestämään tai hyväksymään teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen, johon kuuluvat:

- oman koulutusyksikön hyväksymät säännölliset opetusseminaarit, hallinnolliset, kurssi-, kongressi- ja
- opintomatkokoukset valintansa mukaan koulutettava voi osallistua muuhunkin koulutusyksikön ennalta hyväksymään koulutukseen kuten Suomen Thoraxkirurgisen yhdistyksen kokouksiin, jatko- tai täydennyskoulutustilaisuuksiin kotimaassa tai ulkomailla (vähintään kaksi kertaa vuodessa)
- muiden yliopistojen hyväksymiin koulutustilaisuuksiin.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meeting-ohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

SYÖPÄTAUDIT

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Heikki Minn

Puh. 050-431 5885

heikki.minn@tyks.fi

Syöpäklinikka, TO/6E

PL 52, 20521 Turku

Koulutuksen tavoitteet

Syöpätautien erikoislääkärin koulutus johtaa pätevyyteen toimia itsenäisesti erikoislääkärin tehtävissä hoidettaessa syöpäpotilaita kuratiivisesti ja palliatiivisesti sädehoidoilla, lääkehoidoilla sekä psykososiaalisin keinoin. Lisäksi syöpätautien erikoislääkärin tulee hallita sädehoidon käyttö muidenkin sairauksien kuin pahanlaatuisten kasvainten hoidossa. Syöpätautien erikoislääkäri kykenee johtamaan toimintayksikköään ja työryhmäänsä sekä hallitsee perusteet yhteistyöhön ja konsultointiin eri erikoisalojen ja eri henkilöstöryhmien kanssa. Syöpätautien erikoislääkärillä tulee olla hyvä tietämys kasvainsairauksia koskevasta terveydenhuollon järjestelmästä ja hallinnosta, ja hänen tulee hallita syöpäsairauksiin liittyvä diagnostiikka, yleis- ja jatkoahoito, kuntoutus, sekä sosiaalisten ja yhteiskunnallisten tuki- ja avustusjärjestelmien toiminta. Syöpätautien erikoislääkärin tulee tuntea syöpäsairauksien etiologia, biologia ja kliininen käyttäytyminen, ja hänellä tulee olla hyvä tietämys syöpäsairauksien ehkäisystä ja varhaisdiagnostiikasta. Erikoislääkärin tulee pystyä toimimaan alansa erityiskysymysten opettajana terveydenhuollon ammattihenkilöille, jakamaan yleistä terveystietoutta sekä osallistumaan alansa tieteelliseen kehittämiseen ja suunnitteluun.

Koulutuksen sisältö

Syöpätautien erikoislääkärikoulutus on itsenäinen koulutusohjelma.

Koulutuksessa hankitaan erikoislääkäriltä edellytettävät tiedot ja taidot eri syöpätyyppien levinneisysselvittelystä, hoidon suunnittelusta, kuvantamis- ja laboratoriodiagnostiikasta sekä onkologisista hoitomuodoista eli sädehoidosta, lääkehoidoista, hormonaalisista ja biologisista hoitomuodoista sekä radioaktiivisilla isotoopeilla tapahtuvista hoidoista sekä eräiden hyvänlaatuisten sairauksien sädehoidosta. Koulutuksen aikana opetellaan psykososiaalisesti asianmukainen potilaiden ja omaisten kohtelu ja tiedotus sekä oireenmukainen hoito mukaan lukien erityisesti kivun, syöpään liittyvien psyykkisten oireiden sekä tyypillisten syövän hoitoon liittyvien oireiden hoito. Koulutus perustuu valtakunnallisesti ja paikallisesti järjestettäviin teoreettisiin kursseihin sekä käytännön työskentelyyn nimetyin tai nimettyjen erikoislääkäreiden ohjauksessa ja valvonnassa. Yleisimpien syöpätyyppien hoito opetetaan ja opetellaan yksityiskohtaisesti ja monipuolisesti. Lisäksi erikoistumisen aikana paneudutaan harvinaisempien kasvaintyyppien ja harvinaisempien hoitomuotojen periaatteisiin ja perusteisiin. Syöpäsairauksien synty, eri hoitomuotojen vaikutusmekanismit, syöpäepidemiologia sekä syöpätauteihin liittyvän kliinisen tutkimustyön perusteet opiskellaan erillisillä kursseilla, käytännön toiminnassa ja omaehtoisesti kirjallisuuteen tutustumalla. Erikoistumiskoulutuksen aikana tuleva erikoislääkäri oppii tekemään hoitopäätökset itsenäisesti. Hoitopäätösten perustaminen hyvään ja riittävään tieteelliseen näyttöön sekä tällaisen näytön etsiminen ja arviointi opetellaan ja harjoitellaan hoitomuotojen ja tekniikoiden yhdistäminen, hoitotulosten arviointi sekä niiden yhteydet kliiniseen toimintaan ja laadunvalvontaan, laadukkaan työskentelyn kehittämiseen ja tulokselliseen sekä

taloudelliseen kliniseen toimintaan. Koulutettava erikoislääkäri hankkii koulutuksen aikana teoreettista ja käytännön kykyä opettaa ja arvioida opetusta. Syöpätautien erikoislääkärillä pitää olla riittävä tieto myös syöpäkirurgiasta ja hänen tulee hallita potilaiden tavanomaiset akuutit ja krooniset sisämedisiiniset ongelmat, niiden diagnostiikka ja hoito.

Koulutuksen rakenne

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk

Erikoisalan koulutus 4v 3kk

-vähintään 3v 9kk palvelua syöpätautien yksikön lääkärinä, josta vähintään 2v 9kk yliopistollisessa syöpätautien klinikassa. Jos keskussairaalakoulutus on tapahtunut sellaisessa syöpätautien yksikössä, jossa on myös sädehoitoyksikkö ja koulutettava on saanut tällöin riittävästi koulutusta sekä syövän säde- että lääkehoitojen toteuttamisessa, voidaan tällaista koulutusta hyväksyä kouluttajan harkinnan mukaan yhteensä enintään 1v 9kk, jolloin yliopistokoulutusaikaa tulee olla vastaavasti vähintään kaksi (2) vuotta. Erikoistumisen aikana koulutettava lääkäri toimii tasapuolisesti ja riittävän pitkiä yhtenäisiä jaksoja sädehoitoyksikössä, syöpätautien vuodeosastolla sekä poliklinikalla siten, että hän oppii tuona aikana hallitsemaan itsenäisesti erityyppisten syöpien säde- ja lääkehoidon, ja hallitsee syöpäpotilaan kokonaisuhoitoon mukaan lukien syövän hoitoon liittyvät psykososiaaliset näkökohdat.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutuksen tavoitteena on antaa jatkokoulutettavalle lääkärille riittävät perustiedot ja perustaidot onkologian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi itsenäiseen ja kriittiseen työskentelyyn vaadittavan pätevyyden. Toimipaikkakoulutusta annetaan ryhmätyö- tai luentomuotoisena yliopiston lukukausien aikana vähintään kaksi tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat myös klinikan yhteiset potilasseminaarit sekä yhteiskokoukset muiden erikoisalojen lääkäreiden kanssa (mm. KNK-lääkärit, gynekologit, patologit, hematologit ja radiologit). Toimipaikkakoulutusta annetaan myös henkilökohtaisena ohjauksena potilastyöskentelyssä ja toimenpiteissä siten, että jokaisessa toimipisteessä erikoistuvalla lääkärillä on seniorilääkäri, joka ohjaa ja valvoo kyseisessä toimipisteessä tapahtuvaa toimintaa.

Koulutusvirat:

TYKS, 3 erikoistuvan lääkärin virkaa.

Koulutukseen hyväksytään myös toimiminen erikoislääkärin viransijaisena, mikäli myös tänä aikana on järjestetty koulutuksen kannalta asianmukainen seniorilääkärin opastus- ja konsultointimahdollisuus.

Koulutussopimusvirat

Muiden sairaaloiden kanssa sovitaan erillisten ohjeiden mukaisesti siellä tapahtuvasta koulutuksesta siten, että kyseisenä aikana taataan monipuolinen teoreettinen ja käytännön koulutus sekä riittävän pätevyyden omaava ohjaaja tai ohjaajat. Tällainen koulutussopimus voi olla koulutuspaikkakohtainen tai yhtä koulutettavaa koskeva erillissopimus.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Erikoisalan koulutus vähintään 60 tuntia ja hallinto- ja johtamiskoulutusta vähintään 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op). Kurssimuotoista koulutusta järjestetään mm. valtakunnallisena yhteistyönä siten, että olennaisimmat alueet pyritään käymään läpi 3 - 4 vuoden jaksoin. Teoreettista koulutusta annetaan myös koulutusyksikön toimesta siten, että klinikan toiminta ja hoitopäätökset opetetaan tieteelliseltä, teoreettiselta ja käytännön kannalta. Näiden lisäksi tai niitä korvaamassa voivat olla myös kansalliset ja kansainväliset kongressit ja symposiumit, jotka käsittelevät koulutuksen kannalta olennaisia erikoiskysymyksiä tai laajempia kokonaisuuksia.

Koulutuksen arviointi

Koulutuksen toteutumisen seurantaan käytetään mm. henkilökohtaista lokikirjaa, josta käy ilmi koulutuksen runko ja jonka avulla kouluttaja ja koulutettava yhdessä tarkistavat suunnitelman toteutumisen. Lokikirjaan merkitään mm. pidetyt esitelmät, julkaistut artikkelit sekä suoritettut erityiset vastuutehtävät ja niiden kesto. Kunkin koulutusjakson yhteydessä erikoistuva lääkäri arvioi ohjaajansa tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa, miten koulutus on täyttänyt tehtävänsä ja millaisiin asioihin koulutettavan tulisi saada lisäopetusta. Tyypillisiä kysymyksiä, joita käydään läpi ovat:

- Missä työpisteessä koulutettava on toiminut ja mitkä tehtävät ovat olleet olennaisimpia kuluneen ajanjakson aikana?
- Missä koulutettava on onnistunut ja missä on ollut eniten vaikeuksia tänä ajanjaksona?
- Mitä puutteita koulutettava kokee olevan tiedoissaan ja taidoissaan ja miten tämä voitaisiin korjata jäljellä olevan tai seuraavan jakson aikana?
- Miten yhteistyö muiden lääkäreiden sekä muun henkilökunnan kanssa on sujunut ja mitä toivomuksia on esimiehille, kollegoille ja muulle henkilökunnalle?
- Mitkä ovat erikoistuvan lääkärin kannalta toiminnan, opetuksen ja ohjauksen keskeiset ongelmat ja miten niitä voidaan korjata?
- Miten koulutettava on valmistautunut tai miten tulee valmistautumaan seuraavaa jaksoa tai jäljellä olevaa koulutusjaksoa varten?
-

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

TERVEYDENHUOLTO

5 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Päivi Rautava

rautava@utu.fi

Kansanterveystieteen oppiaine, Lemminkäisenkatu 1

20014 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Terveydenhuollon erikoisalan (health care) kohteena on väestön terveys ja sen edistäminen. Se hankkii tieteellisin menetelmin tietoja väestön terveyteen vaikuttavista tekijöistä, niihin vaikuttamisen keinoista, keinojen vaikuttavuudesta sekä niiden soveltamisesta erilaisin toimenpitein yhteiskunnan eri lohkoilla, terveydenhuolto mukaan lukien. Hankittuja tutkimustietoja sovelletaan väestön terveystieteen tarpeen arviointiin, terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin sekä toimintaan, jonka erityisenä tavoitteena on terveyden edistäminen, terveysriskien torjunta ja tautien ennaltaehkäisy. Tärkeimmät toiminta-alueet ovat terveydenhuollon tutkimus, hallinto ja johtaminen sekä kansanterveystyö ja viimeksi mainitun osana ympäristöterveydenhuolto. Koulutusohjelma perehdyttää koulutettavan kansanterveystieteen eri osa-alueisiin ja niiden menetelmiin, terveystieteeseen, väestön terveyteen vaikuttavaan yhteiskunnalliseen päätöksentekoon, terveydenhuollon järjestelmään sekä terveydenhuollon suunnitteluun, johtamiseen ja arviointiin.

Kansanterveystiede on käsite joka kattaa monta tieteellistä menetelmäsuuntausta. Niille on yhteistä tutkimuksen kohde, väestön terveydentila, siihen vaikuttavat tekijät sekä väestön terveydentilan edistämiseksi ja tautien ennaltaehkäisemiseksi suunnattavat interventiot. Menetelmäaloina tulevat kyseeseen epidemiologia, yhteiskuntatieteet kuten terveystieteet, terveystaloustiede sekä terveydenhuoltotutkimus. Menetelmien kirjo ulottuu tilastotieteestä laadullisiin menetelmiin.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusohjelma muodostuu runkokoulutuksesta, joka suoritetaan terveydenhuoltojärjestelmän piirissä, ja eriytyvästä koulutuksesta, joka suoritetaan yliopiston laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävässä. Runkokoulutuksen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuoltojärjestelmään. Eriytyvän koulutuksen tavoitteena on ohjata ja tukea koulutettavaa hänen hankkiessaan erikoisalan keskeisen sisältö- ja menetelmäosaamisen ja sen soveltamisvalmiuden. Koulutusohjelman läpikäytyään terveydenhuollon erikoislääkäri kykenee erityisesti

- Selvittämään väestön terveyttä, terveystarpeita ja palveluiden saatavuutta ja kysyntää sekä niihin vaikuttavia tekijöitä
- Arvioimaan terveydenhuollon toimintaa ja teknologioita sekä terveystieteen palveluiden vaikuttavuutta ja laatua

- Vaikuttamaan väestön terveyteen yhteisö-, väestö- ja yksilötason keinoin käyttäen terveydenhuollon ja muita yhteiskunnan keinoja sekä muita hyödyllisiä vaikutuskanavia
- Suunnittelemaan ja johtamaan yhteisötasoisia ja palvelujärjestelmän toimia, joiden tarkoituksena on terveyden edistäminen, sairauksien hoito ja kuntoutus

Koulutusohjelmaan hyväksytään hakemuksesta Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa lääkärin ammattia saanut henkilö. Koulutusohjelmaan hyväksymisen yhteydessä koulutettavalle nimetään kouluttaja. Koulutettava ja kouluttaja laativat koulutettavalle yksilöllisen koulutussuunnitelman portfolion muotoon. Suunnitelmaan sisällytetään mm. koulutettavan yksityiskohtaiset oppimistavoitteet, runko- ja eriytyvän koulutuksen alustavat suunnitelmat palveluineen ja kurssimuotoisine teoriakoulutuksineen.

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 5 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus on 2 vuotta. Se suoritetaan perusterveydenhuollon tai erikoissairaanhoidon laitoksen lääkärin tehtävässä tai koulutukseen soveltuvassa suunnittelu- tai hallintotehtävässä (koulutussopimus). Tutkimustyön hyväksymisessä runkokoulutuksen osittaiseen korvaamiseen noudatetaan valtakunnallista suositusta.

Eriytyvä koulutus

3 vuotta Turun yliopiston kansanterveystieteen laitoksessa tai siihen verrattavissa olevassa tutkimuslaitoksessa sekä koulutukseen soveltuvassa terveydenhuollon tutkimus-, suunnittelu-, hallinto- tai johtamistehtävissä. Koulutuksesta vähintään 1 vuosi suoritetaan yliopiston laitoksessa tai muussa soveltuvassa toimessa.

Koulutusvirat

Koulutuksen tavoitteisiin soveltuvat terveydenhuollon tai lähialojen toimet tai tehtävät esim. kunnassa, sairaanhoitopiirissä sekä valtion virastoissa ja laitoksissa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

220 tuntia, johon sisältyy vähintään 20 tuntia hallinto- ja johtamiskoulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumishjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).Erikoisalan luonteesta johtuen teoreettinen kurssimuotoinen koulutus muodostaa huomattavan osan annettavasta koulutuksesta. Koulutettava laatii yhteistyössä kouluttajan kanssa yksilöllisen suunnitelman, jonka tulee sisältää riittävästi opintoja kattavasti alla luetelluista aihekokonaisuuksista. Yksittäisten kurssien valinnassa sallitaan pitkälle menevä valinnanvapaus, mm. siten että ulkomailta suoritettuja opintoja voidaan hyväksyä korvaamaan kurssimuotoista koulutusta.

Aihekokonaisuudet

1. Väestön terveydentila ja kansansairauksien torjunta

Väestön terveydentilan ja sen kehityksen sekä terveyteen vaikuttavat tekijät ja tärkeimpien kansansairauksien epidemiologia ja torjuntamahdollisuudet, terveystieteet ja muut terveyden edistämisen keinot.

2. Epidemiologia

Epidemiologisen tutkimuksen menettelytavat ja menetelmät ja niihin liittyvät tilastotieteelliset perusteet sekä epidemiologian perusmenetelmien soveltaminen terveyttä ja terveydenhuoltoa koskevissa tutkimuksissa.

3. Terveystieteiden tutkimus, terveydenhuollon tietojärjestelmät ja teknologian arviointi

Terveyttä ja terveydenhuoltoa koskevat tietojärjestelmät sekä terveydenhuollon suunnittelussa ja arvioinnissa tarvittavat tutkimusmenetelmät. Terveystieteiden kuvaavien tietojen analysointi ja tietorekisterien käyttö tietoteknisiä työvälineitä hyödyntäen. Terveystieteiden toiminnan ja teknologian vaikuttavuuden ja laadun arviointi.

4. Terveystaloustiede

Terveydenhuollon menetelmien ja teknologioiden taloudelliseen arviointiin tarvittavat peruskäsitteet ja menetelmät. Terveyden mittauksen ja arvostamisen menetelmät ja niiden soveltaminen.

5. Terveystieteiden hallinto

Kansallinen terveydenhuoltojärjestelmä, sosiaali- ja terveystieteiden sääntö ja kansainvälinen yhteistyö terveydenhuollon alalla. Terveystieteiden organisaation erityispiirteet ja terveydenhuoltojärjestelmien kansainvälinen vertailu. Julkisen hallinnon normit ja päätöksentekoprosessi sekä sosiaali- ja terveystieteiden politiikka.

6. Terveystieteiden sosiologia

Lääketiede ja terveydenhuolto sosiaalisena organisaationa (mm. valta ja johtaminen, medikalisaatio, professionalistuminen, organisaatiokulttuuri) sekä ja potilas-lääkärisuhteen erityispiirteet.

7. Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristötekijöiden merkitys väestön ja yksilöiden terveydelle, terveystieteiden ympäristöä koskevat tehtävät ja terveystieteiden torjunta. Ekologian peruskäsitteet, yleisimpien ympäristösaasteiden terveystieteiden vaikutukset ja saastetilanne Suomessa.

Oppimisen ja koulutuksen toimivuuden arviointi

Koulutettavan portfolion muotoon laatima yksilöllinen koulutussuunnitelma tukee hänen oppimisensa ja suunnitelman toteutumisen systemaattista arviointia. Portfolio sisältää oppimispäiväkirjan, jossa koulutettava pohtii oppimisprosessiaan sekä omien oppimistavoitteidensa toteutumista.

Koulutettava käy kehityskeskustelua vastaavan arviointikeskustelun kouluttajansa kanssa kerran vuodessa. Näissä keskusteluissa selvitetään koulutettavan oppimispäiväkirjojen ja muiden havaintojen perusteella myös koulutuksen toimivuuteen liittyviä seikkoja eri

koulutuspisteissä ja -tehtävissä. Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen koulutustilaisuuksiin voi sisältyä kuulusteluja, yksilöllisiä projektitöitä tai ryhmitöitä, joilla arvioidaan oppimistuloksia. Järjestettävistä koulutustilaisuuksissa kerätään järjestelmällinen osallistujapalaute.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

TYÖTERVEYSHUOLTO

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Tuula Putus

Puh. 0400-671517

tuula.putus@utu.fi

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on erikoislääkäri, joka:

- a) tuntee työn ja terveyden yhteydet ja osaa toimia työn terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja työhön liittyvien voimavarojen edistämiseksi yksilöiden, työpaikkojen ja moniammatillisen työterveystiimin kanssa
- b) osaa arvioida ja tukea yksilöiden työkykyä yhteistyössä työpaikan, terveydenhuollon, kuntoutuspalveluiden, sosiaalivakuutusjärjestelmän ja työvoimahallinnon kanssa
- c) kykenee työterveysyhteistyössä asettamaan toiminnalle tavoitteita, perustelevaan tarpeellisia toimenpiteitä ja arvioimaan niiden vaikuttavuutta yhdessä asiakkaiden kanssa.

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Koulutus suoritetaan pääosin työssä oppien, koulutusohjelman osaamistavoitteiden suuntaisesti. Oppimista tuetaan koulutuksilla ja henkilökohtaisella ohjauksella ja edistymisen arvioinnilla.

Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutusohjelmaan kuuluu kaksivuotinen runkokoulutus, neljä vuotta kestävä eriytyvä koulutus, teoreettinen kurssimuotoinen koulutus, johtamiskoulutus, koulutuksen ja oppimisen arviointi sekä valtakunnallinen kuulustelu.

Runkokoulutus 24 kk Yleislääketieteen erityiskoulutus tai työterveyshuollon oma runkokoulutus, joka sisältää vähintään 9 kk terveyskeskuspalvelua, vähintään 6 kk sairaalapalvelua ja/tai enintään 9 kk työterveyshuoltopalvelua tai muuta oppialan tavoitteisiin soveltuvaa palvelua.		Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus 100 h Johtamiskoulutus 10 – 30 op (30 op HY)
Eriytyvä koulutus 48 kk <ol style="list-style-type: none"> 1. Työterveyshuoltojakso 24 kk <ul style="list-style-type: none"> • toimipaikkakoulutus 2h/vko • henkilökohtainen ohjaus 2h/vko 2. Kliiniset palvelujaksot muilla erikoisaloilla 12 kk <ul style="list-style-type: none"> • toimipaikkakoulutus 2h/vko 3. Työkyvyn arviointi ja kuntoutusjakso 6 kk <ul style="list-style-type: none"> • toimipaikkakoulutus 2h/vko • henkilökohtainen ohjaus 2h/vko 4. Työterveyslaitosjakso 6 kk 	Arviointi 6 kk välein ja aina kunkin palvelujakson päättyessä	
Valtakunnallinen kirjallinen loppukuulustelu		

Kaavio 1: Työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksen yleiskuvaus

RUNKOKOULUTUS (24 kk)

Runkokoulutuksen vaihtoehtoiset suorittamistavat ovat yleislääketieteen erityiskoulutus tai työterveyshuollon oma runkokoulutus. Oma runkokoulutus sisältää toimimista päätoimisessa lääkärin virassa, toimessa tai tehtävässä vähintään 2 vuotta, josta vähintään 9 kk terveyskeskuksessa (9 kuukauden terveyskeskuspalvelun tulee täyttää pysyväismääräyksissä määritellyt sisällölliset kriteerit), vähintään 6 kk sairaalassa, ja/tai enintään 9 kk työterveyshuollossa, tai oppialan vastuuhenkilön päätöksellä muussa oppialalle soveltuvassa lääkärin tehtävässä, kuitenkin enintään 6 kk tutkimustyössä.

Runkokoulutuksen tavoitteet

- osaa toimia terveydenhuollon palvelujärjestelmässä noudattaen hoitoketjukäytäntöjä
- tietää työterveyshuollon perusteita
- hallitsee lääkärin kliiniset perustaidot
- osaa toimia moniammatillisessa yhteistyössä

On suositeltavaa, että runkokoulutus on suoritettu ennen eriytyvää koulutusta.

ERIYTYVÄ KOULUTUS (48 kk)

Palveluiden hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistuja käy yliopiston järjestämän starttiseminaarin ja laatii viimeistään työterveyshuoltojakson alussa yhdessä kouluttajansa kanssa henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman, joka toimitetaan koulutuksen vastuuhenkilölle.

Eriytyvä koulutus koostuu palveluista työterveyshuollon koulutuspaikassa, työkyvyn arviointia ja kuntoutusta toteuttavassa koulutuspaikassa, palveluista soveltuvilla kliinisillä erikoisaloilla sekä Työterveyslaitospalvelusta tai muusta yliopiston hyväksymästä ammattitaitokoulutusjaksosta. Eriytyvään koulutukseen sisältyy henkilökohtaista ohjausta, toimipaikkakoulutusta, teoreettista kurssimuotoista koulutusta sekä oppimisen ja koulutuksen

arviointi. Myös johtamiskoulutus voi sisältyä tähän jaksoon. Palvelujaksojen oppimistavoitteet ja – sisällöt kuvataan työterveyshuollon lokikirjassa.

Eriytyvän koulutuksen tavoitteet

Tavoitteena on, että eriytyvän koulutuksen suoritettuaan työterveyslääkäri hallitsee alan asiantuntijana työnsä eettisen, lainsäädännöllisen ja teoreettisen taustan, erikoisalan kliiniset taidot sekä monitasoisissa asiakkuuksissa tarvittavat vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot sekä osaa toimia hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisin menetelmin ja ammattikäytännön yksilö-, työyhteisö- ja työpaikkatasolla seuraavilla alueilla:

- terveyden ja työkyvyn edistäminen
- työhön liittyvien voimavarojen, työhyvinvoinnin ja työyhteisön toiminnan edistäminen
- työn kuormitus- ja vaaratekijöiden sekä työhön liittyvien terveyshaittojen arviointi ja niihin vaikuttaminen
- työhön liittyvien sairauksien ennaltaehkäisy, tunnistaminen ja hoito
- työkyvyn arviointi, seuranta ja varhainen tuki sekä työhön paluun tukeminen
- tutkimusten, hoidon ja kuntoutuksen koordinointi työkyvyn sekä työllistymisen terveydellisten edellytysten tukemiseksi
- kuntoutustarpeen tunnistaminen, neuvonta ja ohjaaminen lääkinnälliseen, ammatilliseen ja päihdekuntoutukseen
- tavoitteenasettelu, tarpeellisten toimenpiteiden suunnittelu ja laadun sekä vaikuttavuuden arviointi asiakkaiden kanssa työterveysyhteistyössä
- työterveyshuollon johtamis-, kehittämis- ja tutkimustehtävät

Työterveyslääkäriin tulee tietää seuraavien työterveyshuoltoon liittyvien erityisalueiden perusteet ja osata soveltaa niitä työterveyslääkäriin työssä: työlääketiede, työhygienia, työfysiologia, työpsykologia ja toksikologia, ergonomia, epidemiologia, terveystaloustiede ja johtaminen. Työterveyslääkäriin tulee kyetä tutkimustiedon kriittiseen käyttöön sekä omata perusvalmiudet tieteellisen tutkimuksen tekoon. Työterveyslääkäriin tulee osata hankkia ja ylläpitää tarpeellista työelämäosaamista (yhteiskunnan ja elinkeinoelämän toimintaperiaatteet) työterveysyhteistyön mahdollistamiseksi.

A. Työterveyshuoltojakso (24 kk)

Jakson tavoitteena on kasvaminen työterveyslääkäriin ammattiin. Jakson jälkeen erikoistuja osaa käyttää ja soveltaa työterveyshuollon teoreettista tietopohjaa ja hallitsee työterveyshuollon palveluprosessit ja moniammatillinen toiminta. Lisäksi hänellä on valmiudet toimia työterveyden asiantuntijana työpaikan ja muiden tarpeellisten yhteistyötahojen kanssa hyvän työterveyshuoltokäytännön mukaisesti.

Työterveyshuoltojakso suoritetaan yliopiston hyväksymillä koulutustyöterveysasemilla. Koulutuspaikka osoittaa erikoistujalle henkilökohtaisen kouluttajan, työterveyshuollon erikoislääkäriin, jolle yliopisto on myöntänyt kouluttajaoikeudet.

Kouluttaja vastaa koulutusohjelman toteutumisesta ja henkilökohtaisen ohjauksen antamisesta koulutuspaikassa. Koulutus toteutetaan koulutuspaikkasopimuksen, opintooppaan ja lokikirjan mukaisesti. Kouluttaja osallistuu erikoistuvan henkilökohtaisen erikoistumissuunnitelman tekoon ja seuraa sen toteutumista. Hän arvioi oppimisen edistymistä yhdessä erikoistujan kanssa ja ohjaa erikoistujan ammatillista kasvua kohti asiantuntijuutta. Työterveyshuoltojakson ajan kouluttaja antaa erikoistujalle henkilökohtaista ohjausta vähintään kaksi tuntia viikossa.

Myös työterveyshuollon pätevöittävä lisäkoulutuksen tehtävien teko, virtuaaliyliopiston oppimateriaalin ja verkkokurssien sekä ammattilehtien ja tenttikirjallisuuden läpikäynti voidaan rinnastaa henkilökohtaiseksi ohjaukseksi, kun tehtävät on kouluttajan kanssa yhdessä käsitelty.

Toimipaikkakoulutus työterveyshuoltojaksolla

Toimipaikkakoulutus on osa erikoistuvan työtä. Edellä kuvatun henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi koulutuspaikka järjestää erikoistuvalla lääkärille toimipaikkakoulutusta vähintään 160 tuntia kahden vuoden eriytyvän jakson aikana, mikä vastaa noin kahta tuntia viikossa. Toimipaikkakoulutuksen tulee olla suunnitelmallista ja erikoislääkärikoulutuksen tavoitteita palvelevaa.

Toimipaikkakoulutusta voivat olla toimipaikan kliiniset ja moniammatilliset kokoukset, opintopiirit, seminaarit ja koulutustilaisuudet. Myös sairaaloiden kliiniset kokoukset sekä yliopiston seminaarit, Työterveyslaitoksen ja lääkäriyhdistysten järjestämä koulutus, joita ei ole hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, voidaan rinnastaa toimipaikkakoulutukseen.

B. Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso (6 kk)

Jakson tavoitteena on syventää osaamista toiminta- ja työkyvyn arvioinnissa sekä perehtyä kuntoutuksen palvelujärjestelmän mahdollisuuksiin työkyvyn tukemisessa ja palauttamisessa sekä työllistymisen terveydellisten edellytysten tukemisessa.

Työkyvyn arviointi- ja kuntoutusjakso suoritetaan yliopiston hyväksymissä koulutuspaikoissa. Koulutuspaikka osoittaa erikoistujalle henkilökohtaisen kouluttajan, erikoislääkärin, jonka yliopisto on hyväksynyt kouluttajaksi.

Kouluttaja vastaa koulutusohjelman toteutumisesta ja henkilökohtaisen ohjauksen antamisesta koulutuspaikassa. Koulutus toteutetaan koulutuspaikkasopimuksen, opintooppaan ja lokikirjan mukaisesti.

Soveltuvia koulutuspaikkoja ovat sairaaloiden kuntoutustutkimusyksiköt ja yliopiston hyväksymät kuntoutuspalvelujen tuottajat. Myös palvelu kliinisillä aloilla voidaan hyväksyä oppialan vastuuhenkilön päätöksellä, mikäli painopiste on työkyvyn arvioinnissa ja kuntoutuksessa. Erityisestä syystä palvelu voidaan hyväksyä myös työterveyshuollossa suoritettuna. Edellytyksenä tällöin on, että tätä toimintaa varten on perustettu erillinen yksikkö tai että kyseessä on palvelu etukäteen suunnitellussa, määräaikaisessa, työkyvyn arviointiin ja kuntoutukseen keskittyvässä projektissa.

C. Kliininen palvelu muilla erikoisaloilla (12 kk)

Kliinistä palvelua suoritetaan vähintään kolmelta soveltuvalta erikoisalalta, kultakin vähintään kolme kuukautta. Mahdollisilta muilta erikoisaloilta lyhin hyväksyttävä jakso on yksi kuukausi. Jaksojen aikana syvennetään tietoja tautiryhmistä, joissa esiintyy työperäisiä sairauksia ja ammattitauteja.

Soveltuvia erikoisaloja ovat fysiatria, ihotaudit, keuhkosairaudet, kirurgia, korva-, nenä- ja kurkkusairaudet, neurologia, psykiatria ja sisätaudit. Suositeltavaa on, että pääpaino on poliklinikkatyössä. Erityisistä perusteluista vastuuhenkilö voi hyväksyä myös muun erikoisalan kliinisen palvelun.

Jos runkokoulutukseen on kuulunut sairaalapalvelua, joka täyttää koulutussuunnitelman tavoitteet ja se ilmenee erikoistumissuunnitelmassa, voidaan palvelua hyväksyä eriytyvän vaiheen kliiniseksi palveluksi. Tällöin runkokoulutuksessa hyväksytyyn kliinisen palvelun vastaava osuus tulee korvata muulla palvelulla esim. työterveyshuollossa siten, että koulutuksen kokonaiskesto on 6 vuotta ja se sisältää kliinistä palvelua vähintään 12 kk.

Kliinisen palvelun yhteydessä erikoistujalta edellytetään osallistumista toimipaikkakoulutukseen noin kaksi tuntia viikossa, yhteensä 80 tuntia vuodessa.

D.Työterveyslaitosjakso (6 kk) tai muu ammattitautikoulutus

Jaksolla keskitytään työlääketieteeseen, työterveyshuoltoa tukeviin tieteisiin ja niiden sovelluksiin työterveyshuollossa sekä tutustutaan työterveysalan tieteelliseen tutkimukseen. Työterveyslaitosjakso tai muu ammattitautikoulutus muussa yliopiston hyväksymässä koulutuspaikassa suositellaan suoritettavaksi erikoistumisen lopussa tai työterveyshuoltojakson aikana.

Jaksolla erikoistuja:

- syventää tietoja ja taitoja työlääketieteessä, ammattitautien ja työperäisten sairauksien tunnistamisessa, hoidossa ja kuntoutuksessa
- syventää tietoja työn terveydellisen merkityksen arvioinnista: vaara- ja kuormitustekijät, työn hyvinvointivaikutukset
- oppii käytännön moniammatillista vaikuttamista työoloihin työperäisiä sairauksia ehkäisevästi ja työn terveellisyyden edistämiseksi
- päivittää tietoja työterveyshuollosta ja sen uusista trendeistä
- perehtyy käytännössä työterveyshuoltoa tukeviin tieteenaloihin kuten työhygieniaan, työfysiologiaan ja työpsykologiaan, toksikologiaan, kognitiiviseen ergonomiaan ja epidemiologiaan
- perehtyy tieteellisen tutkimuksen tekoon ja tutkimustiedon kriittiseen arviointiin

Työterveyslaitosjakson voi suorittaa Työterveyslaitoksen erikoistumiseen tarkoitetuissa toimissa ja muissa yliopiston hyväksymissä koulutuspaikoissa.

Työterveyslaitosjakson vaihtoehtoiset suorittamistavat

Vaihtoehtoisten suoritustapojen tavoitteet ovat yhtenevät työterveyshuollon erikoistumiskoulutusohjelman työterveyslaitosjakson tavoitteiden kanssa. Jakso toteutetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä Työterveyslaitoksen aluetoimipisteen kanssa.

Moduulikoulutusmallit

Helsingissä työterveyslaitosjakson voi suorittaa moduulipohjaisessa koulutusohjelmassa, johon osallistuvat koulutustyöterveysasemat ovat tehneet sopimuksen sekä Helsingin yliopiston että Työterveyslaitoksen kanssa. Erikoistuvat toimivat 30 kk ajan Työterveyslaitoksella yhden päivän viikossa ja osallistuvat kuukausittain järjestettäviin seminaareihin. Muutoin he työskentelevät työterveyshuoltoyksikössään.

Kajaanissa palvelun voi suorittaa moduulikoulutuksena Kainuun Työterveys – liikelaitoksessa yhteistyössä Työterveyslaitoksen Oulun aluetoimipisteen kanssa erillisen suunnitelman mukaisesti.

Turussa palvelun voi suorittaa moduulikoulutuksena koulutustyöterveysasemilla tai liikelaitoksissa, jotka ovat tehneet sopimuksen Turun yliopistollisen sairaalan ja yliopiston kanssa. Jakson voi toteuttaa 1-3 päivänä viikossa erillisen koulutussuunnitelman mukaisesti.

Keskussairaalamalli

Erällä keskussairaalamallilla työterveyslaitosjakson voi suorittaa keskussairaalan toimissa edellyttäen, että yliopisto on hyväksynyt tämän palvelun työterveyslaitosjaksoa

korvaavaksi palveluksi. Hyväksytyt paikkakunnat 1.3.2013 tilanteen mukaan ovat Rovaniemi, Joensuu, Jyväskylä, Seinäjoki, Lappeenranta ja Turku.

Eriytyvän palvelun korvaaminen tutkimustyöllä

Tutkimustyöllä voi koulutuksen vastuuhenkilön päätöksellä korvata enintään 6 kk eriytyvän koulutuksen palvelua, lukuun ottamatta Työterveyslaitosjaksoa.

TEOREETTINEN KURSSIMUOTOINEN KOULUTUS (100 tuntia)

Yliopiston hyväksymää teoreettista kurssimuotoista koulutusta vaaditaan vähintään 100 tuntia. Tavoitteena on monipuolinen koulutusohjelman tavoitteisiin ja henkilökohtaiseen erikoistumissuunnitelmaan perustuva koulutus, jonka edellytetään sisältävän työterveyshuoltoa, työlääketiedettä, työhygieniaa, työfysiologiaa ja työpsykologiaa, ergonomiaa, toksikologiaa, työn sosiologiaa ja epidemiologiaa, terveyden filosofiaa ja näihin liittyviä tutkimusmenetelmiä ja asiakassuhteen kehittämismenetelmiä.

Työterveyshuollon pätevästä koulutuksesta hyväksytään 40 tuntia teoreettisena kurssimuotoisena koulutuksena.

Teoreettiseen kurssimuotoiseen koulutukseen hyväksytään myös työterveyshuollon virtuaaliyliopistossa suoritettuja kursseja. Turussa hyväksytään lisäksi yliopiston työterveyshuollon seminaarisarja ja Vera Hjelt-akatemia seminaarit.

Moniammatillinen johtamiskoulutus (10 op)

Erikoislääkärikoulutukseen kuuluu johtamiskoulutusosio. Koulutuksen voi suorittaa koko erikoistumisen ajalle jaettuna. Johtamiskoulutus on kuvattu tarkemmin toisaalla tämän opinto-oppaan luvussa 4.6.

Johtamiskoulutus on pakollinen erikoistuville, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden 1.8.2009 alkaen.

Erikoislääkärin koulutukseen tulee sisältyä 10 opintopistettä moniammatillista johtamiskoulutusta. Koulutukseen vaadittavat moniammatilliset johtamisopinnot (10 op) sisältävät 3-6 op laajuiset teoreettiset kurssimuotoiset opinnot, 2-5 op laajuisen projektityön ja 2-5 op laajuisen portfolion.

Koulutuksen esittely, rakenne ja teoreettisten kurssien tarjonta löytyvä MediMerc-yksikön [www-sivulta](http://www.sivulta).

Koulutettavat voivat suorittaa erikoistumiskoulutukseen kuuluvat johtamisopinnot koulutuksensa missä vaiheessa tahansa.

ARVIOINTI

Erikoistuvan lääkärin tulee arvioida koulutustaan ja edistymistään yhdessä kouluttajan kanssa. Arviointi pohjautuu henkilökohtaiseen erikoistumissuunnitelmaan, lokikirjaan ja koulutusohjelman tavoitteisiin. Arviointi tulee tehdä kirjallisesti vähintään kahdesti vuodessa ja aina kunkin koulutusjakson päätyttyä. Arvioinnin tekemisessä tulee hyödyntää lokikirjaa. Tarkemmat ohjeet arvioinnista ovat työterveyshuollon virtuaaliyliopiston sivuilla www.tthvyo.fi.

VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu järjestetään yliopistojen yhteistyönä. Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

Kuulusteluvaatimukset

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

UROLOGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

Professori Matti Laato

matti.laato@tyks.fi

Puh. (02) 313 1200

Dosentti Peter Boström

peter.bostrom@tyks.fi

Puh. (02) 313 5925

Kirurgian klinikka, TYKS

20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa. Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa. Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutuksen tavoitteena on, että lääkäri koulutuksen päätyttyä ja valtakunnallisen kuulustelun suoritettuaan omaa urologian ajankohtaisen tietämyksen ja pystyy itsenäiseen työskentelyyn urologina. Koulutetun tulee hallita seuraavat aihepiirit:

- Tuntea urologinen diagnostiikka ja pystyä johtamaan sen toteutus yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa
- Pystyä laatimaan tapauskohtaisesti soveltuva urologinen hoitosuunnitelma ja perustelemaan se potilaalle.

- Pystyä itsenäisesti toteuttamaan elektiiviset ja päivystysluonteiset toimenpiteet erillisen lokikirjan asettamien vaatimusten mukaisesti.
- Pystyä johtamaan postoperatiivisen hoidon kokonaisuus.
- Ymmärtää tapauskohtaisesti jälkiseurannan tarve ja hallita siinä käytettävät menetelmät.
- Ymmärtää hoitotuloksia arvioivat tieteelliset menetelmät.
- Hallita oman alansa kehittäminen.
- Hallita vastavuoroinen urologinen konsultaatiotoiminta muiden erikoisalojen kanssa.
- Tuntee sairaalahallintoon ja -talouteen liittyvät toimintaperiaatteet.
- Osata johtaa urologista hoitoyksikköä yhdessä muiden henkilöstöryhmien edustajien kanssa.
- Pystyä eri henkilöstöryhmiin kohdistuvaan urologiseen jatko- ja täydennys koulutustoimintaan

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutuksen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen.

Eriytyvä koulutus

Erikoiskirurgian koulutusjakson pituus on 3 vuotta palvelua koulutusvirassa yliopistollisen sairaalan urologisessa yksikössä tai muussa yliopiston hyväksymässä yksikössä. Palveluun voi sisältyä yhteensä 6 kk toimintaa urologiaa sivuavilla aloilla kuten nefrologiassa (2 kk), munuaissiirtoyksikössä

(2 kk) ja lastenkirurgisessa yksikössä urologisissa tehtävissä (2 kk).

Tutkimustyötä voidaan koulutukseen hyväksyä enintään 6 kk.

Toimipaikkakoulutus

Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat urologian yksikön koulutustilaisuudet, kirurgian klinikan maanantaiseminaarit sekä kirurgian ja sisätautiklinikan yhteismeetingit urologian ja sitä sivuavien aiheitten osalta Säännöllinen kliininen toimipaikkakoulutus sisältää:

- Koulutuksesta vastaavien lääkäreiden kliiniset kierrot
- Neuvottelutilaisuudet muiden erikoisalojen kanssa
- Urologien antama henkilökohtainen ohjaus tutkimus- ja hoitotoimenpiteissä
- Itsenäisesti tai ohjattuna suoritettujen urologisten toimenpiteitten hyväksyttävä kirjanpito (ns. lokikirja)

Koulutusvirat

Kirurgian klinikalla on 19 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutus-suuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

100 tuntia, josta hallinto- ja johtamiskoulutusta on oltava 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan koulutusyksikön hyväksymät:

- Kotimaiset urologian erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet, esim. Suomen urologiyhdistyksen vuosi- ja talvikokouksen tieteelliset ohjelmat.
- Ulkomaiset koulutustilaisuudet, esim. pohjoismaisen (NUF), eurooppalaisen (EAU), amerikkalaisen (AUA), kansainvälisen (SIU) urologiyhdistyksen ja kansainvälisen kontinenssiyhdistyksen(ICS) kongressit.

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Koulutus perustuu ohjaavan kouluttajan kanssa tehtävään yksilölliseen koulutussuunnitelmaan. Leikkausteknisen käytännön koulutuksen ja henkilökohtaisten valmiuksien kehittymistä seurataan toimenpide-lokikirjalla. Koulutettava osallistuu koulutuksen seurantaan säännöllisillä arviointitapaamisilla kouluttajan kanssa. Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meetingohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston [www-sivulla](http://www.sivulla)

VERISUONIKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Dosentti Harri Hakovirta

Puh. (02) 313 0059

harri.hakovirta@tyks.fi

TYKS, **Vatsaelinkirurgian ja urologian klinikan toimialue, verisuonikirurgisen potilaan**

hoito

20520 Turku

Määritelmä

Verisuonikirurgia on kliininen lääketieteen ala, johon kuuluu verisuonisairauksien diagnosointi, hoito ja ennaltaehkäisy. Sillä tarkoitetaan kallon ulkopuolisten valtimoiden kirurgiaa (lukuun ottamatta sydänkirurgiaa ja sydänkeuhkokoneen avulla tehtävää aorttakirurgiaa) ja laskimokirurgiaa.

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erityistä kirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa.

Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu TYKS:n ulkopuolisissa sairaaloissa.

Usein yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärinkoulutuksen neuvoa-antavan komitean (ACMT) antamien suositusten periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet

Verisuonikirurgisen koulutuksen tavoitteena on antaa koulutettavalle tiedot ja taidot hoitaa itsenäisesti keskussairaaloissa tehtävää verisuonikirurgiaa. Koulutuksen tulee lisäksi antaa valmiuksia hoitaa myös yleisthoraxkirurgiaa

keskussairaaloissa. Itsenäistä toimintaa varten verisuonikirurgian erikoislääkärin tulee hallita:

- valtimosairauksien kliininen ja kliinifysiologinen tutkiminen ja diagnostiikka
- valtimosairauksien kuvantaminen ja tulosten tulkinta
- valtimosairauksien hoitovaihtoehdot, joita ovat
- konservatiivinen hoito

- endovaskulaarinen hoito pääpiirteittäin
- kirurginen hoito, johon kuuluu verisuonikirurgisten leikkaustekniikoiden hallinta
- pinnallisen laskimovajaatoiminnan diagnostiikka ja hoito
- syvän laskimojärjestelmän sairauksien diagnostiikka
- epätavallisten verisuonisairauksien alkuselvittely ja jatkohoitoon ohjaaminen
- yhteistyö angioradiologian ja muiden erikoisalojen kanssa
- potilaiden jälkiseuranta

Verisuonikirurgian erikoislääkäriltä edellytetään seuraavat teoreettiset tiedot:

- veri- ja imusuoniston sairauksien etiologia ja patofysiologia
- riskitekijöiden tunnistaminen, ennaltaehkäisy ja hoito
- verenkierron hemodynamiikka, patofysiologia ja farmakologia
- kardiovaskulaariset taudit, joita ei hoideta kirurgisesti
- verisuonikirurgiaan liittyvät anestesiologiset erityispiirteet
- geriatristen potilaitten erityispiirteet
- trombofilioiden syyt ja tromboosiprofylaksia

Koulutuksen sisältö

Erikoistumiskoulutuksen runkovaiheen aikana tulee hankkia seuraavat kliiniset tiedot ja taidot:

- yksinkertainen pinalaskimokirurgia
- valtimokirurgista hoitoa tarvitsevan potilaan tunnistaminen
- akuutin raajaiskemian diagnosointi ja ensihoito
- verisuonivamman diagnosointi ja ensihoito
- embolektomian periaatteet

Verisuonikirurgian eriytyvän vaiheen koulutuksen tulee antaa seuraavat kliiniset valmiudet toimia itsenäisesti erikoislääkärinä keskussairaalassa tai vastaavassa työympäristössä:

A. Tiedot ja taidot hoitaa itsenäisesti

- verisuonipotilaan tutkiminen kliinisin, noninvasiivisin ja invasiivisin tutkimusmenetelmin
- konservatiivinen hoito mukaan lukien elämäntapakasvatus ja tupakasta vierottaminen
- kirurginen hoito:
- akuutin ja akutisoituneen kroonisen alaraajaiskemian kirurginen ja liuotushoito
- munuaisvaltimotason alapuolisen aortan rekonstrukttiivinen kirurgia (ASO & AAA)
- ekstra-anatomiset valtimorekonstruktiot
- alaraajan rekonstrukttiivinen valtimokirurgia
- veritiekirurgia (valtimo-laskimoavanteet)
- verisuonivammat
- kaulavaltimokirurgia
- iskeemisen haavan hoito
- sympatektomiat
- amputaatiot ja amputaatiopotilaiden kuntoutus

- pinnallisen laskimovajaatoiminnan hoito
- vaativa laskimokirurgia (uusiutunut pinnallinen laskimovajaatoiminta, venöösi säärihaava, syvä
- laskimoinnsuffiensi, syvä laskimotromboosi)
- intraoperatiivinen monitorointi (Doppler, virtausmittaukset, painemittaukset, angiografia)
- päivystystilanteiden hallinta

B. Hyvät tiedot seuraavien tehtävien hoitamiseksi/järjestämiseksi

- kliinifysiologiset tutkimusmenetelmät (edellytykset itse suorittaa yksinkertaisimmat kliinifysiologiset tutkimukset) sisältäen hoidon tehon objektiivisen arvioinnin ja tiedot suonilaboratorion toiminnasta: suora laskimopainemittaus, pletysmografia, Doppler ultraäänitutkimus ja rasiuskokeet
- angiografiat ja endovaskulaariset toimenpiteet (erilaiset dilataatio- ja rekanalisaatiomenetelmät sekä endoproteesien laitto radiologian osastolla ja leikkaussalissa, hybriditoimenpiteet)
- thoracic outlet -syndrooman diagnosointi ja hoito
- syvät laskimorekonstruktio
- kroonisen iskeemisen kivun hoito (neurostimulaatio, lääkehoidot)
- verisuonikirurgian sekä endovaskulaaristen toimenpiteiden komplikaatiot
- imusuoniston sairauksien hoito
- thoraxkirurgian perusteet

C. Tehtävät, joiden yleiset periaatteet tulee hallita

- munuaisvaltimo- ja mesenteriaalisuonten kirurgia
- supra-aortaalinen ja yläraajan valtimokirurgia
- suprarenaalinen aorttakirurgia
- laskevan rinta-aortan kirurgia
- vaativa rekonstruktivinen laskimokirurgia
- elinsiirtokirurgia, lähinnä talteenoton kannalta

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuspalvelu

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu on 9 kk.

Kirurgian runkokoulutus

Runkokoulutus suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Verisuonikirurgian kannalta runkokoulutusvaiheessa olisi hyödyllistä saada kokemusta mm. yleiskirurgiasta, thoraxkirurgiasta ja plastiikkakirurgiasta sekä päivystysajan toiminnasta.

Eriytyvä koulutus

Eriytyvään vaiheeseen (36 kk) kuuluu verisuonikirurgiaa 30–36 kk, sisältäen 2 kk angioradiologista diagnostiikkaa ja toimenpiteitä. Mahdollisuuksien mukaan voidaan hyväksyä yhteensä 6 kk thoraxkirurgiaa ja/tai joko runko- tai eriytyvän vaiheen aikana

Koulutusvirat

TYKS:ssä on vatsaelinkirurgian ja urologian klinikan toimialueella yhteensä 2 erikoistuvan lääkärin virkaa verisuonikirurgian erikoisalalla.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Runkovaiheen aikana teoreettista koulutusta tulee suorittaa vähintään 60 tuntia ja eriytyvän vaiheen aikana erikoisan koulutusta vähintään 60 tuntia. Eriytyvän vaiheen teoreettiseen koulutukseen tulee sisältyä 1 opintopiste sädekoulutusta (op) sädeturvallisuuskoulutusta. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi hyväksytään:

- koulutuspaikan erikoisalameetingit
- hyväksytyt ulkopuoliset verisuonikirurgiset koulutukset vähintään 60 tuntia
- kotimaiset kokoukset: Verisuonikirurginen yhdistys, Angiologiayhdistys ym.
- eurooppalaiset kokoukset: esim. Charing Cross Symposium, European Society for Vascular Surgery, European Vascular Course, CIRSE

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kirurgian eri erikoisalojen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, verisuonikirurgian koulutusohjelman palvelut koostuvat useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät.

Runkokoulutusjakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaisella koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Kirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meetingohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisissa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän kirjallisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

YLEISKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Professori Matti Laato

Puh. (02) 313 1200

matti.laato@tyks.fi

Kirurgian klinikka, TYKS

20520 Turku

Koulutusohjelman yleiskuvaus

Runkokoulutus on sovittu samansisältöiseksi kaikilla kirurgian erikoistumisaloilla. Sen tavoitteena on antaa jokaisen erikoisalalan kirurgille valmiudet toimia sairaalapäivystäjänä. Elektiivisen toiminnan valmius tähtää niiden kirurgisten sairauksien diagnostiikkaan ja hoitoon, jotka ovat tavallisia eivätkä edellytä erikoiskirurgista osaamista. Jokaisen tulee kuitenkin hallita erikoiskirurgisten toimenpiteiden indikaatiot sekä päivystyskirurgiassa että elektiivisessä kirurgiassa.

Lääkärin ilmoittautuessa koulutusohjelmaan hänen tulee neuvotella koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa koulutuksensa toteuttamisesta. Neuvottelun perusteella tehdään erikoistuvalla lääkärille henkilökohtainen koulutussuunnitelma ja sovitaan sen toteuttamisesta Turun yliopiston kanssa sopimuksen tehneiden sairaaloiden erikoistumisohjelmissa. Vastuhenkilö nimeää erikoistuvalla lääkärille vastuukouluttajan(t) sekä henkilökohtaisen tutorin. Suurin osa runkovaiheen koulutuksesta tapahtuu siis TYKS:n ulkopuolisissa koulutuspaikoissa. Usein yliopistosairaalan

ulkopuolinen koulutus on ennen varsinaista yliopistosairaalassa suoritettavaa koulutusjaksoa ja tällöin erikoistuvien lääkäreiden valinnan suorittavat ulkopuolisen paikan kouluttaja sekä yliopistosairaalan vastuhenkilö yhdessä noudattaen erikoislääkäritoimikunnan sekä EU:n lääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean (ACMT) antamien suosituksien periaatteita.

Koulutuksen tavoitteet

Koulutetun tulee:

- tuntea yleiskirurgian diagnostiikka ja pystyä johtamaan sen toteutusta yhteistyössä muiden erikoisalojen kanssa
- pystyä laatimaan tapauskohtaisesti soveltuva yleiskirurginen hoitosuunnitelma ja perustelemaan se potilaalle
- pystyä itsenäisesti toteuttamaan elektiiviset ja päivystysluntoiset toimenpiteet erillisen lokikirjan asettamien vaatimusten mukaisesti
- pystyä johtamaan postoperatiivisen hoidon kokonaisuutta
- ymmärtää tapauskohtaisesti jälkiseurannan tarve ja hallita siinä käytettävät menetelmät
- ymmärtää hoitotuloksia arvioivat tieteelliset menetelmät
- hallita oman alansa kehittäminen
- hallita vastavuoroinen yleiskirurginen konsultaatiotoiminta muiden erikoisalojen kanssa

- pystyä eri henkilöstöryhmiin kohdistuvaan yleiskirurgiseen jatko- ja täydennyskoulutustoimintaan
- tuntea sairaalahallintoon ja talouteen liittyvät toimintaperiaatteet sekä osata johtaa yleiskirurgista hoitoyksikköä yhdessä muiden henkilöstöryhmien edustajien kanssa

-

Koulutuksen rakenne

Kokonaiskoulutusaika on 6 vuotta, josta vähintään puolet, terveyskeskuspalvelu mukaan luettuna, tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella.

Terveyskeskuksessa suoritettava palvelu 9 kk (sisältyy runkokoulutukseen)

Runkokoulutus 3 vuotta suoritetaan pääsääntöisesti toimimalla Turun yliopiston kanssa koulutus sopimuksen tehneissä keskus- ja aluesairaaloissa erikoistuvan lääkärin viroissa. Koulutuspaikoista ja koulutukseen käytettävistä erikoistuvan lääkärin viroista yliopisto tekee sopimuksen kunkin sairaalalaitoksen kanssa erikseen. Runkokoulutuksen tarkoituksena on varmistaa koulutuksen riittävä laaja-alaisuus ja tarkoituksenmukaisuus terveyspalvelujärjestelmän kannalta sekä taata jokaisen erikoisalalan kirurgille päivystystoiminnassa tarvittavat perusvalmiudet. Jokaisen erikoistujan tulee hallita eri kirurgian erikoisalojen päivystystoimenpiteiden leikkausindikaatiot.

Eriytyvä koulutus 3 vuotta

Suoritetaan pääsääntöisesti työskentelemällä yliopistoklinikassa. Eriytyvää koulutusta voidaan myös suorittaa erillisen sopimuksen perusteella korkeintaan 1 vuoden ajan hyväksytyssä keskussairaalassa tai koulutus sopimuksen tehneessä muussa erikoishoitoyksikössä tai ulkomaisessa lähinnä EU:n alueen yliopistosairaalassa. Yhteensä 3 vuoden työskentely sairaalalääkäri virassa.

- Kirurgian eri toimialoilla seuraavasti:
- Gastroenterologinen kirurgia n. 1 vuosi
- Ortopedia ja traumatologia n. 1 vuosi
- Rintasyöpäkirurgia ja endokriininen kirurgia tai muu vapaavalintainen kirurgian ala n. 1 vuosi

Eriyistä tapauksissa voidaan jokin koulutusjakso toteuttaa myös yliopistollisen keskussairaalan ulkopuolella vastuuhenkilön hyväksymässä yksikössä. Tutkimustyötä voidaan hyväksyä enintään 6 kk.

Toimipaikkakoulutus

Koulutettava osallistuu kunkin edellä mainitun erikoisalalan kliiniseen kokoustoimintaan ja kiertoihin, kirurgiaan erikoistuvien lääkäreiden meetingeihin ja toimii avustajana lokikirjan mukaan kunkin erikoisalalan leikkaustoimenpiteissä, sekä suorittaa kouluttajan ohjaamana ja itsenäisesti lokikirjan mukaan ne toimenpiteet, jotka katsotaan yleiskirurgiaan kuuluviksi edellä mainittujen erikoisalojen kohdalla.

Koulutusvirat

TYKSiin Kirurgian klinikalla on 18 erikoistuvan lääkärin virkaa, joita käytetään eri koulutus-suuntien tarpeen mukaan.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

100 tuntia, josta hallinto- ja johtamiskoulutusta on oltava 20 tuntia. Niille, jotka kirjoittautuvat 01.08.2009 jälkeen erikoistumisohjelmaan, vaaditaan moniammatillista johtamiskoulutusta 20 tunnin sijasta 10 opintopistettä (op).

Teoreettiseksi koulutukseksi lasketaan:

- tiedekunnan hyväksymät kotimaiset erikoisalaa koskevat tai sitä läheisesti sivuavat koulutustilaisuudet
- vastuuhenkilön erikseen hyväksymät ulkomaiset kirurgian kurssit ja kongressit

Koulutuksen arviointi ja seuranta

Kirurgian eri erikoisalojen yhteistä runkovaiheen koulutuksen etenemistä seurataan lokikirjan avulla. Oppimisprosessin seuranta perustuu erikoistuvan lääkärin pitämään opintokansioon ja lokikirjaan. Erikoistuva lääkäri osallistuu oman oppimisen ja koulutuksen toimivuuden kehittämiseen ja arviointiin. Kuten edeltä käy ilmi, runkovaiheen kirurgia koostuu useammasta osiosta, ja erikoistuvalla on eduksi asettaa kullekin osiolle omat oppimispäämäärät ja osion lopussa arvioida, onko hän saavuttanut asettamansa päämäärät. Peruskirurgiajakson aikana tulee jokaisen erikoistujan suorittaa teoreettista kurssimuotoista koulutusta vähintään 60 tuntia ja ylläpitää lokikirjaa, johon merkitään leikkaustoimenpiteet. Jokaiselle runkovaiheen koulutettavalla pitää olla oma henkilökohtainen tutor, joka säännöllisesti seuraa ja tukee koulutettavan toimintaa kyseisessä koulutusyksikössä. Koulutusyksikön ylilääkärin on vähintään kahdesti vuodessa seurattava koulutuksen edistymistä (palautekeskustelut) ja tehtävä siitä kirjallinen merkintä erikoistujan koulutuskansioon. Peruskirurgian koulutusyksikössä järjestetään säännöllinen viikoittainen meetingohjelma, hyväksyttävät kirjastopalvelut sekä mahdollisuus osallistua kohtuullisessa määrin ulkopuoliseen kurssimuotoiseen koulutukseen. Runkokoulutukseen kuuluu yliopiston järjestämän suullisen kuulustelun suorittaminen ennen erikoiskoulutusvaiheen aloittamista.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla

YLEISLÄÄKETIEDE

6 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö:

Yleislääketieteen professori Päivi Korhonen

Yleislääketiede

Lemminkäisenkatu 1

20014 Turun yliopisto

Yhteydenotot erikoistumisasioissa: kliininen opettaja Merja Ellilä merja.ellila@utu.fi

Yleislääketieteen koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta: kaksi vuotta runkokoulutusta ja neljä vuotta eriytyvää koulutusta. Runkokoulutus muodostuu yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Eriytyvä koulutus jakaantuu terveyskeskuspalveluun ja kliiniseen erikoisalapalveluun. Jaksot suoritetaan yliopiston hyväksymissä terveyskeskuksissa ja sairaaloissa. Tutkinnon valmistumisvaiheessa tulee laillistamisen jälkeistä hyväksytyä terveyskeskuspalvelua olla vähintään 2 vuotta 9 kuukautta. Hyväksytyä sairaala- ja kliinistä erikoisalapalvelua tulee olla vähintään 1 v 6 kk. Muu palvelu on joko sairaala- ja kliinistä palvelua tai terveyskeskuspalvelua tai niihin rinnastettavaa hyväksyttävää palvelua. Jokaisessa koulutuspaikassa koulutuksesta vastaa nimetty kouluttaja, jolla on erikoislääkärin oikeus kyseisellä alalla. Jokaisella erikoistujalla on lisäksi henkilökohtainen ohjaaja, jonka tulee olla yleislääketieteen erikoislääkäri.

Koulutuksen tavoitteet

Yleislääketieteen erikoislääkärin työn perustan muodostavat tiede, oikeat arvot ja asenteet sekä toimintaympäristön ja yhteisön tuntemus. Hän toimii potilaslähtöisesti laaja-alaisella ja kokonaisvaltaisella työotteella. Lisäksi hän hallitsee alalle ominaiset ongelmanratkaisutaidot ja terveydenhuollon kokonaisuuden.

Yksityiskohtaiset tavoitteet on esitetty yleislääketieteeseen erikoistumisen ohjaajan oppaassa

<http://www.duodecim.fi/koulutus/julkaisut> ss. 81-83

Koulutukseen kuuluvat palvelut:

Runkokoulutus

Runkokoulutuksen pituus on 2 vuotta. Se muodostuu yleislääketieteen erityiskoulutuksesta.

[Yleislääketieteen erityiskoulutus](#)

Eriytyvä koulutus

Koulutuksen pituus on 4 vuotta, josta on:

2-3 vuotta palvelua koulutusyksikön etukäteen hyväksymässä terveyskeskuksen koulutusvirassa perusterveydenhuollon eri osa-alueilla monipuolisessa yleislääkärin työssä.

1-2 vuotta henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaista palvelua kliinisen lääketieteen erikoisaloilla niin, että vähintään neljällä erikoisalalla suoritetaan kullakin vähintään 3 kk

palvelua. Kliiniset erikoisalalat tulee valita yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen kannalta olennaisilta aloilta.

Kliinisten erikoisalapalvelujen ja sairaalapalvelun osuuden koko erikoistumisesta (runkokoulutus ja eriytyvä koulutus yhteensä) tulee olla vähintään 1,5 vuotta. Muut hyväksyttävät palvelut sovitaan erikoistumissuunnitelmassa.

Kliinisten alojen palvelun tarkoituksena on kliinisen sairaalatyön lisäksi perehtyä mm. yhteistyöhön perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä esimerkiksi arvioimalla potilaan kulkua hoitoketjussa, hoitosuosituksia ja työnjakoa.

Koulutusvirat

Yliopiston kanssa koulutussopimuksen tehneiden terveyskeskusten, sairaaloiden ym. yksiköiden lääkärin virat tai tarkoitusta varten erikseen perustetut virat.

Ohjaus koulutuksen aikana

Erikoistujalla tulee olla henkilökohtainen ohjaaja (yleislääketieteen erikoislääkäri), jonka yleislääketieteen oppiaine hyväksyy. Ohjaajan tulee osallistua ohjaajille järjestettävään koulutukseen. Ohjauksessa suositellaan käytettäväksi ohjaajan opasta, joka löytyy osoitteesta: www.duodecim.fi/koulutus/julkaisut

Koulutuksen alussa professori tai erikoistumiskoulutuksesta vastaava kliininen opettaja, erikoistuva lääkäri ja henkilökohtainen ohjaaja sopivat henkilökohtaisesta koulutus- ja opetussuunnitelmasta. Hyväksytyt suunnitelma on edellytys ohjelmaan kirjoittautumiselle.

Ohjaaja ja erikoistuja suunnittelevat, seuraavat ja arvioivat erikoistujan edistymistä ja koulutusympäristöä yhdessä. Päivittäin tarvittavan lähiohjauksen lisäksi tulee ohjaajalle ja erikoistujalle varata yhteistä aikaa vähintään kaksi tuntia kuukaudessa tähän tarkoitukseen. Henkilökohtaisen ohjaajan ja erikoistujan tulisi arvioida koulutuksen etenemistä myös sairaalapalvelun aikana vähintään vuosittain. Arvioinnin apuna voidaan käyttää lokikirjaa ja arviointilomakkeita. Kouluttajan/ohjaajan tulee jokaisessa koulutuspaikassa olla kyseisen alan erikoislääkäri.

Toimipaikkakoulutus

Erikoistujan tulee osallistua sekä terveyskeskuksessa että sairaalassa työskennellessään oman toimipaikkansa toimipaikkakoulutukseen, jota tulee järjestää vähintään 100 tuntia vuodessa.

Teoreettinen kurssimuotoinen koulutus

Yleislääketieteen koulutusohjelman suorittamiseen koulutettavalta vaaditaan vähintään 100 tuntia teoreettista kurssimuotoista koulutusta, joka on suunnitelmallisesti yleislääkärin ammattiin ja tehtäviin pätevöittävää. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa mielekäs kokonaisuus. Erikoistujan tulee koulutuksensa aikana osallistua yleislääketieteen kansalliseen tai kansainväliseen tieteelliseen kongressiin.

Teoreettisesta kurssimuotoisesta koulutuksesta 20 tuntia tulee olla koulutusyksikön järjestämää erikoisalalan omaa koulutusta ja siihen on sisällyttävä ns. starttiseminaari. Lisäksi

erikoistujan on suoritettava yleislääketieteen erityiskoulutukseen kuuluva 16 tunnin terveydenhuollon hallintoon ja sosiaaliturvaan perehdyttävä koulutus osana runkokoulutusta.

Moniammatillinen johtamiskoulutus

Koulutukseen tulee sisältyä 10 opintopistettä (op) moniammatillista johtamiskoulutusta. Ennen 1.8.2009 kirjoittautuneiden tulee tämän asemesta suorittaa vähintään 20 tunnin hallinnollinen koulutus.

Koulutuksen suunnittelu ja arviointi

Hyväksytty suunnitelma on edellytys ohjelmaan kirjoittautumiselle. Suunnitelma päivitetään sen muuttuessa tai vuosittain. Erikoistuja osallistuu yhdessä kouluttajan ja ohjaajansa kanssa oman erikoistumiskoulutuksensa suunnitteluun ja arviointiin. Arvioinnin apuna voidaan käyttää lokikirjaa ja arviointilomakkeita. Kouluttajan tulee jokaisessa koulutuspaikassa olla kyseisen alan erikoislääkäri. Henkilökohtaisen ohjaajan tulee olla koulutusyksikön hyväksymä yleislääketieteen erikoislääkäri. Ohjaajien tulee osallistua ohjaajille järjestettävään koulutukseen. Lisäksi suositellaan käytettäväksi ohjaajan opasta, joka löytyy osoitteesta www.duodecim.fi/koulutus/julkaisut.

Valtakunnallinen kuulustelu

Kaikkien yliopistojen eri erikoisalakohtaiset kuulusteluvaatimukset ovat Helsingin yliopiston www-sivulla